ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ទ្វាទសមភាគ

៦៣

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព.ស ២៥០៣

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ទ្វាទសមភាគ

៦៣

សុត្តន្តបិដកេ
ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ
ទ្វាទសមោ ភាគោ

មហានិបាតជាតកំ

មហានារទកស្សបជាតកំ

(១) អហុ រាជា វិទេហានំ អង្គតិ នាម ខត្តិយោ
បហូតយោគ្គោ ធនិមា អនន្តពលបោរិសោ ។
សោ ច បណ្ណរសេ រត្តិំ បុរិមេ យាមេ អនាគតេ
ចាតុមាសា កោមុទិយា អមច្ចេ សន្និបាតយិ ។
បណ្ឌិតេ សុតសម្បន្នេ មិតបុព្វេ វិចក្ខណេ
វិជយញ្ច សុនាមញ្ច សេនាបតិំ អលាតកំ ។
តមនុបុច្ឆិ វេទេហោ បច្ចេកំ ព្រូថ សំរុចិំ
ចាតុមាសា កោមុទជ្ជ ជុណ្ហំ ព្យបហតំ តមំ
កាយជ្ជ រតិយា រត្តិំ វិហរេមុ ឥមំ ឧតុំ ។

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក
ទ្វាទសមភាគ

មហានិបាតជាតក

មហានារទកស្សបជាតក

(១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជារបស់ពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនវិទេហៈ ជាក្សត្រទ្រង់ព្រះនាមអង្គតិ មានយានច្រើន មានទ្រព្យច្រើន មានពួកពល មិនមានទីបំផុត ។ នៅវេលាបឋមយាម ដែលមិនទាន់កន្លងនៃរាត្រី ជាគំរប់ ១៥ ជាទីបំផុតនៃខែភ្លៀង៤ខែ ជាទីកើតនៃផ្កាកុម្មុទ ព្រះអង្គ ទ្រង់ប្រជុំអាមាត្យទាំងឡាយ ជាបណ្ឌិត ជាអ្នកធ្លាប់ស្តាប់ ជាអ្នកញញឹមមុននិយាយ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ឈ្មោះវិជយៈ១ ឈ្មោះសុនាមៈ១ និងសេនាបតីឈ្មោះអលាតកៈ១ ។ ព្រះបាទវិទេហៈ ទ្រង់សួរអាមាត្យនោះជាលំដាប់ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរពោលតាមសេចក្តីពេញចិត្តរៀងៗខ្លួន ថ្ងៃនេះជារាត្រីជាទីបំផុតនៃខែភ្លៀង ៤ ខែ ជាទីកើតនៃផ្កាកុម្មុទ មណ្ឌលព្រះចន្ទភ្លឺ កំចាត់បង់នូវងងឹត ថ្ងៃនេះយើងទាំងឡាយ នឹងនៅដោយសេចក្តីត្រេកអរដូចម្តេច ក្នុងរាត្រីរដូវនេះ ។

(២) តតោ សេនាបតិ រញ្ញោ អលាតោ ឯតទព្រវិ
ហដ្ឋំ យោគ្គំ ពលំ សព្វំ សេនំ សន្នាហយាមសេ ។
និយ្យាម ទេវ យុទ្ធាយ អនន្តពលបោរិសា
យេ តេ វសំ ន អាយន្តិ វសំ ឧបនយាមសេ
ឯសា មយ្ហំ សកា ទិដ្ឋិ អជិតំ ឱជិយាមសេ(១) ។
(រមស្សុ ទេវ យុទ្ធាយ ឯតំ ចិត្តំ មម)

(៣) អលាតស្ស វចោ សុត្វា សុនាមោ ឯតទព្រវិ
សព្វេ តុយ្ហំ មហារាជ អមិត្តា វសមាគតា ។
និក្ខិត្តសត្ថា បច្ចត្ថា និវាតមនុវត្តរេ
ឧត្តមោ ឧស្សវោ អជ្ជ ន យុទ្ធំ មម រុច្ចតិ ។
អន្នបានញ្ច ខជ្ជញ្ច ខិប្បំ អភិហរន្តុ តេ
រមស្សុ ទេវ កាមេហិ នច្ចគីតេសុ វាទិតេ ។

១ ម. ឱជិនាមសេ ។

(២) លំដាប់នោះ សេនាបតីរបស់ព្រះរាជា ឈ្មោះអលាតៈ ទូលក្រាប ទូលថ្វាយថា យើងខ្ញុំនឹងតាក់តែងយាន ពល នឹងសេនាទាំងអស់ ដែលមានចិត្តរីករាយហើយ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យើងខ្ញុំមានពួកពលមិនមានទីបំផុត នឹងចេញទៅដើម្បីច្បាំង ពួកព្រះរាជាណាមិនមកចុះចំណោម យើងនឹងនាំទូលមកចុះចំណោមព្រះអង្គ នេះជាសេចក្តីយល់ផ្ទាល់ខ្លួន របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នឹងផ្ចាញ់សត្រូវដែលមិនទាន់ផ្ចាញ់ ។ (បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គត្រេកអរក្នុងចម្បាំង នេះជាសេចក្តីចូលចិត្តរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ) ។

(៣) កាលបើអាមាត្យឈ្មោះសុនាមៈ បានស្តាប់ពាក្យអលាតសេនាបតីហើយ ក៏ក្រាបទូលថ្វាយថា បពិត្រមហារាជ ពួកសត្រូវទាំងអស់ មកចុះចំណោមព្រះអង្គស្រេចហើយ ។ ពួកសត្រូវ មានគ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះហើយ តែងប្រព្រឹត្តបន្ទន់បន្ទាប មហាស្រពដ៏ឧត្តមនឹងមានក្នុងថ្ងៃនេះ ការច្បាំងទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនពេញចិត្តទេ ។ ជនទាំងឡាយ ចូរនាំយកបាយ ទឹក នឹងចំណីយ៉ាងឆាប់មកថ្វាយព្រះអង្គ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គត្រេកអរ ក្នុងការរាំច្រៀង នឹងគ្រឿងប្រគំ ដោយកាមទាំងឡាយចុះ ។

(៥) សុនាមស្ស គិរំ សុត្វា វិជយោ ឯតទព្រវិ
សព្វេ កាមា មហារាជ និច្ចំ តវ ឧបដ្ឋិតា ។
ន ហេតេ ទុល្លភា ទេវ តវ កាមេហិ មោទិតុំ
សទាបិ កាមា សុលទ្ធា(១) នេតំ ចិត្តមតំ មម ។
សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ ឧបាសេម ពហុស្សុតំ
យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ ។

(៦) វិជយស្ស គិរំ សុត្វា រាជា អង្គតិមព្រវិ
យថា វិជយោ ភណតិ មយ្ហំបេតំវ រុច្ចតិ ។
សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ ឧបាសេម ពហុស្សុតំ
យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ ។
សព្វេវ សន្តា ករោម មតឹ កំ ឧបាសេម បណ្ឌិតំ
យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ ។

១ ម. សុលភា ។

(៥) វិជយាមាត្យ បានស្តាប់ពាក្យសុនាមកាមាត្យហើយ ក៏ក្រាបទូលថ្វាយថា បពិត្រមហារាជ កាមទាំងអស់ប្រាកដដល់ព្រះអង្គជានិច្ចហើយតើ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព កាមទាំងនេះ ព្រះអង្គមិនមែនបានដោយក្រ កាលបើព្រះអង្គ (ប្រាថ្នា) រីករាយដោយកាមទាំងឡាយ កាមទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានសព្វៗ កាល នេះមិនមែនជាសេចក្តីពេញចិត្តរបស់ទូលព្រះបង្គំទាំងឡាយ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ណា អ្នកដឹងអត្ថនិងធម៌ ជាអ្នកស្វែងរកគុណ គប្បីបន្ទោបង់សេចក្តីសង្ស័យនៃយើងទាំងឡាយ ក្នុងថ្ងៃនេះបាន យើងទាំងឡាយនឹងចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាពហុស្សូតនោះ ។

(៦) ព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះនាមអង្គតិ ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យនៃវិជយាមាត្យហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការណ៍នេះពេញចិត្តដល់យើង ដូចវិជយាមាត្យពោលៗ សមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកដឹងអត្ថនិងធម៌ជាអ្នកស្វែងរកគុណ គប្បីបន្ទោបង់សេចក្តីសង្ស័យនៃយើងទាំងឡាយបានក្នុងថ្ងៃនេះ យើងទាំងឡាយនឹងចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ជាពហុស្សូតនោះ ។ អ្នកទាំងអស់គ្នា ចូរធ្វើសេចក្តីយល់ ចុះ យើងគួរចូលទៅរកបណ្ឌិតណា ដែលជាអ្នកដឹងអត្ថ និងធម៌ ជាអ្នកស្វែងរកគុណ បន្ទោបង់សេចក្តីសង្ស័យនៃពួកយើងបានក្នុងថ្ងៃនេះ ។

[៦] វេទេហស្ស វចោ សុត្វា អលាតោ ឯតទព្រវិ

អត្ថាយំ មិគាជិនស្មឹ អហោសិ ធីរសម្មតោ ។

គុណោ កស្សបគោត្តាយំ សុតោ ចិត្រកថី គណី

តំ ទេវ បយិរុបាសេមុ សោ នោ កង្ខំ វិនេស្សតិ ។

[៧] អលាតស្ស វចោ សុត្វា រាជា ចោទេសិ សារថឹ

មិគាជិនំ គមិស្សាម យុត្តំ យានំ ឥធានយ ។

[៨] តស្ស យានំ អយោជេសុំ ទន្តំ រូប្បិយបក្ខរំ

សុក្កមដ្ឋបរិវារំ បណ្ឌរំ ទោសិនា មុខំ ។

តត្រាសុំ កុមុទា យុត្តា ចត្តារោ សិន្ធវា ហយា

អនិលូបមសមុប្បាតា[១] សុទន្តា សុវណ្ណមាលិនោ ។

សេតច្ឆត្តំ សេតរថោ សេតស្សា សេតវីជនី

វេទេហោ សហមច្ចេហិ និយ្យំ ចន្ទោវ សោភតិ ។

---

១ ឱ. ម. អនិលូបសមុប្បាតា ។

[៦] អលាតសេនាបតី បានស្តាប់ព្រះបន្ទូល នៃព្រះបាទវិទេហៈហើយ ក៏ក្រាបទូលថ្វាយថា មានអចេលក.១ ឥឡូវនេះ ដែលគេសន្មតថាជាអ្នកប្រាជ្ញ នៅក្នុងមិគាជិន ។ អចេលកៈនេះ ឈ្មោះគុណៈ ជាកស្សបគោត្រ ជាអ្នកចេះដឹង ជាអ្នកពោលពាក្យពិចិត្រ ជាគណាចារ្យ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យើងគួរចូលទៅគាល់អចេលកៈនោះ លោកនឹងបន្ទោបង់សេចក្តីសង្ស័យ នៃពួកយើងបាន ។

[៧] ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យនៃអលាតសេនាបតីហើយ ទ្រង់បង្គាប់នាយសារថីថា យើងនឹងទៅកាន់មិគាជិន អ្នកចូរនាំយកនូវយានដែលទឹមហើយ មកក្នុងទីនេះ ។

[៨] ពួកនាយសារថី បានទឹមថ្វាយព្រះរាជានោះ នូវយានជាវិការៈនៃភ្លុក មានគ្រឿងជាវិការៈនៃប្រាក់ មានប្រដាប់ជាបរិវារដ៏សរលីង ហាក់ដូចមុខនៃរាត្រី ដែលប្រាសចាកទោស ដូចព្រះចន្ទ្រ (ពេញវង់) ក្នុងយាននោះ នាយសារថីបានទឹម សេះសិន្ធព ៤ មានសម្បុរដូចផ្កាកុមុទ មានសន្ទុះលឿនប្រហែលនឹងសន្ទុះខ្យល់ ដែលបង្ហាត់ល្អហើយ ប្រដាប់ដោយកម្រងផ្កាជាវិការៈនៃមាស ។ មានព្រះក្លស់ស រថស សេះស ផ្លិតស ព្រះបាទវិទេហៈយាងទៅ (ដោយរថនោះ) ជាមួយនឹងពួកអាមាត្យ ក៏ល្អដូចជាព្រះចន្ទ្រ ។

តមនុយាយឹសុ ពហវោ   ឥន្ទិខគ្គធរា ពលី
អស្សបិដ្ឋិគតា វីរា   នរា នរវរាធិបំ
សោ មុហុត្តំវ យាយិត្វា   យានា ឱរុយ្ហ ខត្តិយោ
វេទេហោ សហមច្ចេហិ   បត្តិ គុណមុបាគមិ ។
យេបិ តត្ថ តទា អាសុំ   ព្រាហ្មណិព្ភា សមាគតា
ន តេ អបនយិ រាជា   អកតំ ភូមិមាគតេ ។

(៨) តតោ សោ មុទុកា ភិសិយា   មុទុចិត្តកសន្ថតេ
មុទុបច្ចត្ថតេ រាជា   ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ ។
និសជ្ជ រាជា សម្មោទិ   កថំ សារាណិយំ តតោ
កច្ចិ យាបនិយំ ភន្តេ   វាតានមវិយគ្គតា[១] ។
កច្ចិ អកសិរា វុត្តិ   លភសិ បិណ្ឌិយាបនំ
អប្បាពាធោ ចសិ កច្ចិ   ចក្ខុំ ន បរិហាយតិ ។

១ ម. វាតានមវិសគ្គតា ។ ឱ. វាតានមវិយគ្គតា ។

ពលដ៏ច្រើន ជាអ្នកទ្រទ្រង់លំពែងនិងដាវ ចាំងពួកអ្នកក្លាហាន គង់ជិះលើខ្នងសេះ ហើយតាមហែព្រះរាជានោះ ដែលជាធំដ៏ប្រសើរជាងនរៈ ។ ព្រះបាទវេទេហៈ ជាក្សត្រនោះ ក៏យាងទៅកាន់ខ្លួន ដោយមួយរំពេច ទ្រង់ចុះពីយាន យាងផ្ទាល់ព្រះបាទ ជាមួយនឹងអាមាត្យ ក៏យាងទៅរកអចេលក ឈ្មោះគុណៈ ។ គ្រានោះ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយណា ដែលមកប្រជុំគ្នានឹងខ្លួន នោះ ព្រះរាជាក៏មិនបណ្តេញព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងនោះ ដែលមកកាន់ទីដែលមិនបានធ្វើឱកាស ។

(៨) លំដាប់នោះ ព្រះរាជានោះ ចូលទៅគង់ទីជិតសមគួរ (ប្រថាប់) លើពូកមានសម្ផស្សទន់ លើកម្រាលដ៏វិចិត្រ មានសម្ផស្សទន់ លើទីដែលគេក្រាលដោយកម្រាលដ៏ទន់ ព្រះរាជាលុះគង់ហើយ ក៏រីករាយ (ជាមួយ) អចេលកៈ លំដាប់នោះ ទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យគួររលឹកថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សរីរៈរបស់លោក គាប់ប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ ធាតុខ្យល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ (ស្រួលក្នុងសរីរៈ) ទេឬ ។ ការប្រព្រឹត្តិ (ចិញ្ចឹមជីវិត) របស់លោក មិនលំបាកទេឬ លោកបានដុំបាយខ្លះដែរឬ លោកមិនមានអាពាធទេឬ ចក្ខុរបស់លោកមិនសាបសូន្យទេឬ ។

(១០) តំ គុណោ បដិសម្មោទិ | វេទេហំ វិនយេ រតំ
យាបនីយំ មហារាជ | សព្វមេតំ តទូភយំ ។
កច្ចិ តុយ្ហម្បិ វេទេហ | បច្ចន្តា ន ពលីយរេ
កច្ចិ អរោគំ យោគ្គន្តេ | កច្ចិ វហតិ វាហនំ
កច្ចិ តេ ព្យាធយោ នត្ថិ | សរីរស្សុបតាបិយា ។

(១១) បដិសម្មោទិតោ រាជា | តតោ បុច្ឆិ អនន្តរា
អត្ថំ ធម្មញ្ច ញាយញ្ច | ធម្មកាមោ រថេសភោ ។
កថំ ធម្មំ ចរេ មច្ចោ | មាតាបិតូសុ ខត្តិយ
កថំ ចរេ អាចរិយេ | បុត្តទារេ កថំ ចរេ ។
កថំ ចរេយ្យ វុឌ្ឍេសុ | កថំ សមណព្រាហ្មណេ
កថញ្ច ពលកាយស្មឹ | កថំ ជនបទេ ចរេ ។
កថំ ធម្មំ ចរិត្វាន | មច្ចា គច្ឆន្តិ សុគ្គតឹ
កថញ្ចេកេ អធម្មដ្ឋា | បតន្តិ និរយំ អថោ ។

(១០) កាលអចេលកៈឈ្មោះគុណៈ បានរីករាយតបនឹងព្រះបាទវិទេហៈ ដែលទ្រង់ត្រេកអរក្នុងវិន័យដោយពាក្យថា បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាពល្មមញ៉ាំងសរីរៈឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ការស្វែងរកចំណីរបស់អាត្មា ដំណើរទាំងពីរដែលព្រះអង្គត្រាស់សួរហើយនោះ (គឺស្រួលដែរ) ។ បពិត្រព្រះបាទវិទេហៈ បច្ចន្តប្រទេសទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គមិនបះបោរទេឬ យានរបស់ព្រះអង្គ មិនខូចខាតទេឬ វាហនៈនៅប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ ព្យាធិទាំងឡាយដែលធ្វើការក្ដៅសរីរៈរបស់ព្រះអង្គ មិនមានទេឬ ។

(១១) លំដាប់នោះ ព្រះរាជាព្រះអង្គប្រាស្រ័យហើយ ទ្រង់ប្រាថ្នាធម៌ គឺរីករាយតប ទើបសួរអត្ថផង ធម៌ផង ហេតុដែលគួរដឹងផង ថា បពិត្រកស្សបគោត្រ សត្វគប្បីប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងមាតាបិតា តើដូចម្តេច គប្បីប្រព្រឹត្តក្នុងអាចារ្យ តើដូចម្តេច គប្បីប្រព្រឹត្តក្នុងកូនប្រពន្ធ តើដូចម្តេច ។ គប្បីប្រព្រឹត្តក្នុងមនុស្សចាស់ តើដូចម្តេច ក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍ តើដូចម្តេច ក្នុងពួកពល តើដូចម្តេច គប្បីប្រព្រឹត្តក្នុងជនបទ តើដូចម្តេច ។ សត្វទាំងឡាយប្រព្រឹត្តធម៌ដូចម្តេច លះលោកនេះហើយទៅកាន់សុគតិ សត្វពួកខ្លះ ឋិតនៅក្នុងអធម៌ មានក្បាលសំយុងចុះធ្លាក់ទៅកាន់នរក តើដូចម្តេច ។

(១៦) វេទេហស្ស វចោ សុត្វា កស្សបោ ឯតទព្រវិ

សុណោហិ មេ មហារាជ សច្ចំ អវិតថំ បទំ ។

នត្ថិ ធម្មចរិតស្ស ផលំ កល្យាណបាបកំ

នត្ថិ ទេវ បរោ លោកោ កោ តតោ ហិ ឥធាគតោ ។

នត្ថិ ទេវ បិតរោ វា កុតោ មាតា កុតោ បិតា

នត្ថិ អាចរិយោ នាម អទន្តំ កោ ទមេស្សតិ ។

សមតុល្យានិ ភូតានិ នត្ថិ ជេដ្ឋាបចាយិកា

នត្ថិ ពលំ វីរិយំ វា កុតោ ឧដ្ឋានបោរិសោ ។

និយតានិ ហិ ភូតានិ យថា គោដវិសោ តថា

លទ្ធេយ្យំ លភតេ មច្ចោ តត្ថ ទានផលំ កុតោ ។

នត្ថិ ទានផលំ ទេវ អវសោ ទេវ វីរិយោ

ពាលេហិ ទានំ បញ្ញត្តំ បណ្ឌិតេហិ បដិច្ឆិតំ

អវសា ទេន្តិ ធីរានំ ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ ។

(១៦) អាជីវកៈឈ្មោះកស្សបគោត្រ បានស្ដាប់ព្រះបន្ទូលព្រះបាទវិទេហៈ ហើយ ក៏ទូលថ្វាយថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ នូវបទដែលពិត មិនឃ្លៀងឃ្លាតរបស់អាត្មាភាពចុះ ។ ផលល្អនិងអាក្រក់ របស់បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌មិនមានទេ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បរលោកក៏មិនមានដែរ ព្រោះថាក្នុងលោកនេះ មាននរណាមកពីបរលោក ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព មួយទៀត មាតាបិតាមិនមានទេ មាតានឹងមានពីណា បិតានឹងមានពីណា បុគ្គលដែលឈ្មោះថា អាចារ្យមិនមានទេ បុគ្គលណានឹងទូន្មានបុគ្គលដែលទូន្មានមិនបាន សត្វទាំងឡាយមានគុណស្មើគ្នាស្មើ ៗ គ្នា សត្វទាំងឡាយ ជាអ្នកគោរពកោតក្រែងបុគ្គលចាស់ មិនមានទេ កំឡាំងក្ដី ព្យាយាមក្ដី ក៏មិនមានដែរ បុរសអ្នកព្យាយាមនឹងមានពីណា ។ ព្រោះថា សត្វទាំងឡាយទៀត ដូចទូកតូចដែលជាប់នឹងទូកធំ សត្វរមែងបាននូវរបស់ដែលត្រូវបាន ផលទានក្នុងបរលោកនោះ នឹងមានពីណា ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ផលទានមិនមានទេ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សេចក្ដីព្យាយាម មិនមានអំណាចទេ ទានគឺពួកជនពាលទេតើ បញ្ញត្តមក ពួកបណ្ឌិត ចាំតែទទួលយកនូវទាននោះ ពួកជនពាល ជាអ្នកមិនមានអំណាច សំគាល់ខ្លួនថាជាបណ្ឌិត រមែងឲ្យទានដល់បណ្ឌិតទាំងឡាយ ។

(១៣) សត្តិមេ សស្សតា កាយា អច្ឆេជ្ជា អវិកោបិនោ
តេជោ បឋវី អាបោ ច វាយោ សុខទុក្ខញ្ចិមេ ។
ជីវេ ច សត្តិមេ កាយា យេសំ ឆេត្តា ន វិជ្ជតិ
នត្ថិ ហន្តា វ ឆេត្តា វា ហញ្ញេ វាបិ កោចិ នំ ។
អន្តរេនេវ កាយានំ សត្ថានិ វីតិវត្តរេ
យោ ចាយំ សិរមាទាយ បរេសំ និសិតាសិនា
ន សោ ឆិន្ទតិ តេ កាយេ តត្ថ បាបផលំ កុតោ ។
ចុល្លាសីតិមហាកប្បេ សព្វេ សុជ្ឈន្តិ សំសរំ
អនាគតេ តម្ហិ កាលេ សញ្ញតោបិ ន សុជ្ឈតិ ។
ចរិត្វាបិ ពហុំ ភទ្រំ នេវ សុជ្ឈន្តិ នាគតេ
បាបញ្ចេបិ ពហុំ កត្វា តំ ខណំ នាតិវត្តរេ ។
អនុបុព្វេន នោ សុទ្ធិ កប្បានំ ចុល្លាសីតិយា
និយតឹ នាតិវត្តាម វេលន្តមិវ សាគរោ ។
(១៤) កស្សបស្ស វចោ សុត្វា អលាតោ ឯតទព្រវិ
យថា ភទ្ទន្តោ ភណតិ មយ្ហម្បេតំ រុច្ចតិ ។
អហម្បិ បុរិមំ ជាតឹ សរេ សំសរិតត្តនោ

(១៣) ភ្លើង ដី ទឹក ខ្យល់ សុខ ទុក្ខ និងជីវិត ទាំង ៧ នេះឈ្មោះថាពួកទៀង ជាសភាវៈឲ្យដាច់មិនបាន ឲ្យកំរើកមិនបាន ។ ពួកទៀងទាំង ៧ នេះគប្បីរស់នៅជាធម្មតា ដែលបុគ្គលកាត់ហើយមិនឈ្មោះជាកាត់ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ក្តី បុគ្គលអ្នកកាត់ក្តីមិនមាន អ្នកណាឈ្មោះថា សម្លាប់អ្នកណាបាន ។ គ្រឿងសស្ត្រាទាំងឡាយ ត្រាច់កន្លងទៅក្នុងចន្លោះនៃពួក(ទៀង)ប៉ុណ្ណោះ បុគ្គលណាយកដាវដែលសំលៀងហើយ កាត់ក្បាលជនដទៃ បុគ្គលនោះមិនឈ្មោះថាកាត់ពួក (ទៀង) ទាំងនោះទេ ផលនៃបាបកម្មការកាត់នោះនឹងមានពីណា ។ សត្វទាំងអស់ កាលអន្ទោលអស់មហាកប្ប ៨៤ ទើបបរិសុទ្ធបាន កាលបើមិនទាន់ដល់កាលនោះបុគ្គលសង្រួមល្អក៏មិនបរិសុទ្ធ ។ កាលបើមិនទាន់ដល់ពេលនោះ ពួកសត្វសូម្បីប្រព្រឹត្តល្អច្រើន ក៏មិនបរិសុទ្ធ ទុកជាធ្វើបាបច្រើនក៏មិនកន្លងហួសខណៈនោះដែរ ។ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃយើងទាំងឡាយតាមលំដាប់នៃកប្ប ៨៤ យើងទាំងឡាយមិនកន្លងហួស (កម្រិត) នឹងទៀងនោះទេ ដូចសាគរមិនកន្លងហួសច្រាំង ។

(១៤) អលាតសេនាបតី លុះស្តាប់ពាក្យអចេលកៈជាកស្សបគោត្រហើយក៏ពោលដូច្នេះថា លោកម្ចាស់និយាយយ៉ាងណា ពាក្យនោះគាប់ចិត្តខ្ញុំដែរ ។ ខ្ញុំរលឹកជាតិរបស់ខ្លួនក្នុងកាលមុន ដែលអន្ទោលទៅហើយថា

បិង្គលោ នាមហំ អាសឹ លុទ្ទោ គោឃាតកោ បុរេ ។
ពារាណស្យំ ឥទ្ធាយំ ពហុំ បាបំ កតំ មយា ។
ពហូ មយា ហតា បាណា មហឹសា សូករា អជា ។
ឥតោ ចុតាហំ ឥធ ជាតោ ឥទ្ធេ សេនាបតិកុលេ
នត្ថិ នូន ផលំ បាបេ យោហំ ន និរយំ គតោ ។

(១៥) អថេត្ថ វីជកោ នាម ទាសោ អាសិ បដច្ចរី[1]
ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ គុណាសន្តិកុបាគមិ ។
កស្សបស្ស វចោ សុត្វា អលាតស្ស ច ភាសិតំ
បស្សសន្តោ មុហុំ ឧណ្ហំ រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ ។

(១៦) តមបុច្ឆិ វេទេហោ កិមត្ថំ សម្ម រោទសិ
កិន្តេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា កឹ មំ វេទេសិ វេទនំ ។

(១៧) វេទេហស្ស វចោ សុត្វា វីជកោ ឯតទព្រវិ
នត្ថិ មេ វេទនា ទុក្ខា មហារាជ សុណោហិ មេ ។
អហម្បិ បុរិមំ ជាតឹ សរាមិ សុខមត្តនោ
សាកេតាហំ បុរេ អាសឹ ភាវសេដ្ឋី គុណេរតោ ។

---

១ ម. បដច្ចា ។ ឱ. បតិច្ឆរី ។

ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាមនុស្សប្រព្រឹត្តអាក្រក់ ឈ្មោះបិង្គលៈ ជាអ្នកសម្លាប់គោ ។ ខ្ញុំបានធ្វើបាបដ៏ច្រើន ក្នុងក្រុងពារាណសី ជាក្រុងសម្បូរ ខ្ញុំបានសម្លាប់សត្វដ៏ច្រើន គឺក្របី ជ្រូក ពពែ ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏បានមកកើតក្នុងត្រកូលសេនាបតី ដ៏ស្តុកស្តម្ភក្នុងទីនេះ ផលបាបរបស់ខ្ញុំមិនមានពិត បានជាខ្ញុំមិនទៅនរក ។

(១៥) គ្រានោះ ក្នុងក្រុងមិថិលា មានបុគ្គលកំសត់ម្នាក់ ជាទាសៈឈ្មោះវីជកៈ រក្សាឧបោសថហើយ ចូលទៅកាន់សំណាក់នៃអាជីវកឈ្មោះគុណៈ ។ វីជកៈលុះស្តាប់ពាក្យរបស់គុណៈ ជាកស្សបគោត្រ និងពាក្យដែលអលាតសេនាបតីពោលហើយ ក៏ដកដង្ហើមចេញដ៏ក្តៅរឿយៗ យំស្រក់ទឹកភ្នែក ។

(១៦) ព្រះបាទវិទេហៈ ទ្រង់ត្រាស់សួរវីជកៈនោះថា ម្នាលសំឡាញ់ អ្នកយំ ដើម្បីអ្វី អ្នកបានឮ ឬបានឃើញអ្វី អ្នកដល់នូវទុក្ខវេទនាដូចម្តេច ចូរក្រាបទូលឲ្យយើងដឹងផង ។

(១៧) វីជកៈ បានស្តាប់ព្រះបន្ទូលព្រះបាទវិទេហៈហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ ទុក្ខវេទនារបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនមានទេ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ចុះ ។ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ រលឹកឃើញនូវសេចក្តីសុខរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ក្នុងជាតិមុន កាលដែលបានកើតជាភាវសេដ្ឋី ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងគុណធម៌ ក្នុងបុរីឈ្មោះសាកេត ។

សម្មតោ ព្រាហ្មណិព្ភានំ សំវិភាគរតោ សុចិ
ន ចាបិ បាបកំ កម្មំ សរាមិ កតមត្តនោ ។
តតោ ចុតាហំ វេទេហ ឥធ ជាតោ ទុរិត្ថិយា
គព្ភម្ហិ កុម្ភទាសិយា យតោ ជាតោ សុទុគ្គតោ ។
ឯវម្បិ ទុគ្គតោ សន្តោ សមចរិយមធិដ្ឋិតោ
ឧបឌ្ឍភាគំ ភត្តស្ស ទទាមិ យោ មេ ឥច្ឆតិ ។
ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ សទា ឧបវសាមហំ
ន ចាបិ ភូតេ ហឹសាមិ ថេយ្យញ្ចាបិ វិវជ្ជយឹ ។
សព្វមេវ ហិ នូនេតំ សុចិណ្ណំ ភវតិ និប្ផលំ
និរត្ថំ មញ្ញិទំ សីលំ អលាតោ ភាសតី យថា ។
កលិមេវ នូន គណ្ហាមិ អសិប្បោ ធុត្តកោ យថា
កដំ អលាតោ គណ្ហាតិ កិតវោ សិក្ខិតោ យថា ។
ទ្វារំ នប្បស្សមានោហំ យេន គច្ឆាមិ សុគ្គតឹ
តស្មា រាជ បរោទាមិ សុត្វា កស្សបភាសិតំ ។

ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ត្រូវពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី សរសើរហើយ ជាអ្នកត្រេកអរ ក្នុងការចែករំលែកទាន ជាអ្នកមានការតាំងចិត្តស្អាត នៃខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនហែងនឹកឃើញនូវអំពើអាក្រក់របស់ខ្លួនដែលធ្វើហើយទេ ។ បពិត្រព្រះបាទវិទេហៈ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ក៏មកកើតក្នុងផ្ទៃនៃកុម្ភទាសី ជាស្រីទុគ៌ត ក្នុងក្រុងមិថិលានេះ តាំងពីកើតមក ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ទុគ៌តក្រពេក ។ សូម្បីខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំទុគ៌តយ៉ាងនេះ ក៏តាំងនៅក្នុងការប្រព្រឹត្តស្មើ តែងឲ្យភត្តពាក់កណ្ដាលដល់បុគ្គលអ្នកត្រូវការ ។ តែងតែរក្សា(ឧបោសថ) អស់ថ្ងៃទី១៤ និងថ្ងៃទី១៥ សព្វកាល ពាំងមិនបៀតបៀនសត្វផង បានវៀរចាកការលួចលាក់ផង ។ អំពើដែលសន្សំល្អហើយទាំងអស់នេះ ជារបស់ឥតផលទៅវិញពិត ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំសំគាល់ថា សីលនេះ មិនមានប្រយោជន៍ទេ ដូចជាអលាតសេនាបតីពោលដែរ ។ ដែលខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំទទួលទុក្ខទោស ដោយជាក់ស្ដែងនេះ ដូចជាអ្នកលេងដែលមិនមានសិល្បៈ ឬដូចជាអលាតសេនាបតីជាអ្នកលេងល្បែងបានរៀនហើយ ក៏បានទទួលការឈ្នះ ។ ខ្ញុំព្រះបង្គំមិនឃើញទ្វារសម្រាប់ទៅសុគតិនោះ បពិត្រព្រះរាជា ព្រោះហេតុនោះបានជាខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំយំខ្សឹក ព្រោះបានស្ដាប់ពាក្យនៃអចេលកៈ ជាកស្សបគោត្រ ។

(១៨) វីជកស្ស វចោ សុត្វា   រាជា អង្គតិមព្រវិ

នត្ថិ ទ្វារំ សុគតិយា   និយតិំ កង្ខ វីជក ។

សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ   និយតិយា កិរ លព្ភតិ

សំសារសុទ្ធិ សព្វេសំ   មា តុរិត្ថោ អនាគតេ

អហម្បិ បុព្វេ កល្យាណោ   ព្រាហ្មណិព្ភេសុ ព្យាវដោ[១]

វោហារមនុសាសន្តោ   រតិហីនោ តទន្តរា ។

(១៩) បុនបិ ភន្តេ ទក្ខេម   សង្គតិ ចេ ភវិស្សតិ

ឥទំ វត្វាន វេទេហោ   បច្ចគា សនិវេសនំ ។

(២០) តតោ រត្យា វិវសានេ   ឧបដ្ឋានម្ហិ អង្គតិ

អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា   ឥទំ វចនមព្រវិ ។

ចន្ទកេ មេ វិមានស្មឹ   សទា កាមេ វិធេន្តុ មេ

មា ឧបគច្ឆុំ អត្ថេសុ   គុយ្ហប្បកាសិយេសុ ច ។

---

១. ព្យាវដោ ។ ម. វាវដោ ។

(១៨) ព្រះរាជាព្រះនាមអង្គតិ ទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ពាក្យវីជកៈ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលវីជកៈ ទ្វារនៃសុគតិមិនមានទេ អ្នកចូរសង្ស័យការកើតទៀងចុះ ។ បានឮថា សុខឬទុក្ខ ជារបស់ទៀង ដែលពួកសត្វរមែងតែបាន សេចក្ដីបរិសុទ្ធិ ព្រោះសង្សារ របស់សត្វទាំងអស់ (រមែងមាន) អ្នកកុំប្រញាប់ចង់ឃើញ ក្នុងកាលដែលមិនទាន់ដល់ (កំណត់នោះ) ឡើយ ។ ក្នុងកាលមុន យើងជាបុគ្គលល្អ បានខ្វល់ខ្វាយ (ពាល្ញី) នូវពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី កាលរៀនប្រៀនប្រដៅនូវវោហារ (កាត់ក្ដី) ក៏សាបសូន្យចាកសេចក្ដីត្រេកអរ (ក្នុងកាមគុណ) ជាលំដាប់ ។

(១៩) ព្រះរាជា ទ្រង់ត្រាស់នឹងអចេលកៈ ជាកស្សបគោត្រថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ប្រសិនបើមានការប្រជុំ យើងនឹងជួបគ្នាម្ដងទៀត ។ ព្រះបាទវិទេហៈ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះតម្រាស់នោះហើយ ទ្រង់ត្រឡប់ទៅកាន់ព្រះនិវេសន៍របស់ព្រះអង្គវិញ ។

(២០) លំដាប់នោះ លុះរាត្រីកន្លងហើយ ព្រះបាទអង្គតិ ទ្រង់ប្រជុំពួកអាមាត្យក្នុងទីជាទីបម្រើ ហើយត្រាស់ព្រះតម្រាស់ដូច្នេះថា អាមាត្យទាំងឡាយ ចូរតាក់តែងកាមទាំងឡាយ ក្នុងវិមានចន្ទកៈ របស់យើង សព្វៗកាល នាកាលសេចក្ដីកំបាំង នឹងសេចក្ដីជាក់ស្ដែងកើតឡើងហើយ អាមាត្យឯណាមួយ កុំមកកាន់យើងឡើយ ។

វេទេហោ ច សុនាមោ ច សេនាបតិ អលាតកោ
ឋិតេ អត្ថេ និសីទន្តុ វោហារកុសលា តយោ ។
ឥធំ វត្វាន វេទេហោ ការេសិ ពហុ មញ្ចេ
ន ចាបិ ព្រាហ្មណកេស្សុ អត្ថេ ភាសិញ្ញ ជានេជា ។

(៦១) តតោ ទ្វេសត្តរត្តស្ស វេទេហស្សត្រជា បិយា
រាជកញ្ញា រុចា[១] នាម ធាតិមាតរមព្រវិ ។
អលង្ករោថ មំ ខិប្បំ សខិយោ ចាលង្ករោន្តុ មេ
សុវេ បណ្ណរសោ ទិព្យោ គច្ឆំ បិតុស្ស សន្តិកេ ។
តស្សា មាល្យំ អភិហរឹសុ ចន្ទនញ្ច មហារហំ
មណិសង្ខមុត្តារតនំ នានារត្តេ ច អម្ពរេ ។
តញ្ច សោវណ្ណយេ បីឋេ និសិន្នំ ពហុកិត្ថិយោ
បរិកិរិយ អសោភិសុ រុចំ រុចិរវណ្ណិនិំ ។

(៦២) សា ច សខីមជ្ឈគតា សព្វាភរណភូសិតា
សតេរិតា អព្ភមិវ ចន្ទកំ បាវិសី រុចា ។

១ ម. រុជា នាម ។

អាមាត្យ ឈ្មោះវិជយៈ១ ឈ្មោះសុនាមៈ១ អលាតសេនាបតី១ តាំង ៣ នេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងវោហារ (រាជកិច្ច) ចូរអង្គុយក្នុងទីជាទីវិនិច្ឆ័យសេចក្ដីនេះចុះ ។ ព្រះបាទវិទេហៈ លុះទ្រង់ត្រាស់ព្រះតម្រាស់នេះហើយ ក៏សំតាល់តាមទាំងឡាយដ៏ច្រើន ឈប់ទ្រង់ឆ្ងាយចំពោះព្រាហ្មណ៍សមណ៍ពីនឹងសេចក្ដីណាមួយ ។

(៦១) តាំងពីកាលនោះមក រហូតដល់គ្រប់១៤ នាងរាជកញ្ញា របស់ព្រះបាទវិទេហៈ ព្រះនាមរុចា ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ បានពោលចំពោះមេដោះ ថាម៉ែ ស្អែកម៉ែប្រដាប់ស្អិតស្អាងខ្ញុំ តាំងពួកស្រីជាសំឡាញ់របស់ខ្ញុំ ក៏ចូរប្រដាប់ស្អិតស្អាងដែរ ស្អែក ជាថ្ងៃ ទី១៥ ជាថ្ងៃទិព្វ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់សំណាក់បិតា ។ ស្រីទាំងឡាយបាននាំមកនូវផ្កាកម្រង នឹងខ្លឹមចន្ទន៍ កែវមណី ស័ង្ខ កែវមុក្តា មានតំលៃដ៏ច្រើននឹងសំពត់អម្ពរណ៍មានពណ៌ក្រហមផ្សេងៗ ថ្វាយព្រះរាជកញ្ញានោះ ។ ពួកស្ត្រីដ៏ច្រើន បានចោមរោមព្រះរាជកញ្ញាព្រះនាមរុចានោះ ដែលមានសម្បុរដ៏រុងរឿង កំពុងគង់លើតាំងជាវិការៈនៃមាស ។

(៦២) ឯនាងរុចានោះ ស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអាភរណៈទាំងពួង ឋិតនៅ ក្នុងកណ្ដាល នៃពួកស្ត្រីជាសំឡាញ់ បានចូលទៅកាន់វិមានចន្ទក ដូចជាផ្លេកបន្ទោរ ចាំងស្រាយមេឃ ។

ឧបសង្កមិត្វា វេទេហំ វន្ទិត្វា វិនយេ រតំ
សុវណ្ណខចិតេ បីឋេ ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ ។

(៦៣) តញ្ច និសិន្នំ វេទេហោ អច្ចាគតំ សខីមំ
រូចំ សខិមជ្ឈគតំ ឥទំ វចនមព្រវិ ។
កច្ចិ រមសិ បាសាទេ អន្តោ បោក្ខរណឹ បតិ
កច្ចិ ពហុវិធំ ខជ្ជំ សទា អភិហរន្តិ តេ ។
កច្ចិ ពហុវិធំ មាល្យំ ឱចិនិត្វា កុមារិយោ
ឃរកេ ករោថ បច្ចេកំ ខិឌ្ឌារតិរតា អហុ ។
កេន វា វិកលំ តុយ្ហំ កិំ ខិប្បំ អាហរន្តុ តេ
មនោ ករស្សុ កុដ្ឋមុខី អបិ ចន្ទសមំ ហិ តេ ។

(៦៤) វេទេហស្ស វចោ សុត្វា រូចា បិតរមព្រវិ
សព្វមេតំ មហារាជ លព្ភតិស្សរសន្តិកេ ។
សុវេ បណ្ណរសោ ទិព្យោ សហស្សំ អាហរន្តុ មេ
យថា ទិន្នញ្ច ទស្សាមិ ទានំ សព្វវណីស្វហំ ។

លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទវិទេហៈ ដែលទ្រង់ត្រេកអរក្នុងវិន័យ ហើយនាងចូលទៅគង់លើតាំង ដែលវិចិត្រដោយមាស គង់ទីសមគួរ ។

(៦៥) ព្រះបាទវិទេហៈ ទ្រង់ទតឃើញការប្រជុំនោះ ដូចជាទីប្រជុំពួកស្រីទេពអប្សរ ទើបត្រាស់ព្រះរាជតម្រាស់នេះនឹងនាងរុចា ដែលឋិតនៅត្រង់កណ្តាល នៃពួកស្រីជាសំឡាញ់ថា នាងត្រេកអរក្នុងប្រាសាទ ស្រះបោក្ខរណីខាងក្នុងដែរឬ ពួកជនបាននាំមកនូវនំផ្អែមមានប្រការដ៏ច្រើន ដល់នាងសព្វកាលដែរឬ ។ នាងទាំងឡាយជាកុមារី បានក្រងកម្រងផ្កាដ៏ច្រើន ជាស្រីទៅលេងរំលេងរីករាយ ត្រេកអរដោយសេចក្តីសប្បាយ បានធ្វើផ្ទះតូចៗទាំងឡាយផ្សេងៗគ្នាដែរឬ ។ មួយទៀត នាងខ្វះខាត ដោយវត្ថុអ្វី ជនទាំងឡាយបាននាំមក ហើយនាំបំដល់នាងដែរឬ ម្នាលនាងមានភក្ត្រជាកំណាបល្អ នាងចូរធ្វើតាមចិត្តចុះ សូម្បីរបស់ស្មើដោយព្រះចន្ទ ក៏គួរតែដល់នាងដែរ ។

(៦៦) នាងរុចា បានស្តាប់ព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទវិទេហៈហើយ ទូលតបព្រះបិតាថា បពិត្រមហារាជ របស់ទាំងអស់នុ៎ះ ខ្ញុំម្ចាស់តែងបានក្នុងសំណាក់របស់ព្រះអង្គជាឥស្សរៈ ។ ស្អែកជាថ្ងៃ ទី ១៥ ជាទិព្វ សូមឲ្យពួកជននាំកហាបណៈ មួយពាន់ ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ។ នឹងឲ្យទានចំពោះវណិព្វកៈទាំងពួង តាមទំនងដែលខ្ញុំម្ចាស់ធ្លាប់ឲ្យហើយ ។

(៥៧) ឧបាយ វេឡុំ សុត្វា　ភជា អត្តិតមត្រវី
កបាំ វិលាសិតំ រិត្តំ　សិរត្ថំ អជលំ តយា ។
ឥពោសជេ វសំ ធម្មំ　អន្ធតាដំ ន កុក្កុសំ
ធយតេតំ អក្កុត្តំ　ឧត្តំ ឬញ្ញំ អកុញ្ញតោ
វិជាតោបំ ហិ សុត្វាន　គតា កាស្សបកាសិតំ
បស្សសេដ្ឋោ មុហុំ ១ ណ្ហំ　វុធំ អស្សុធិ វត្តយំ ។
យាវ វុតេ ដីវមោជា　មា កត្តុមបជាមយិ
ឧត្តិ កន្តេ បកោ ឈោតោ　កាំ ធិរត្តំ វិហញ្ញសិ ។
(៥៥) វេគហស្ស វិតោ សុត្វា　វុតា វុធិរវណ្ណិនី
ជាធិ ឬញ្ញបវំ ឧម្មំ　ចិតវំ ឯតជត្រវី ។
សុតមេវ ឬរេ កាសិ　បត្តុកាំ ធំដ្ឋមិធំ មយា
ពាល្សបសេវិយោ ហោតិ　តាលោវ សមបដ្ឋេ ។
ឬណ្ណោ ហិ ឬញ្ញមាតម្ម　គិយ្យោ ហោហិ ធិតដ្ឋិតំ
បជ្ជុំ អលាភេន　វិជតោន ចម្ព្ហិតំ ។

(៥៧) ព្រះរាជាឥន្ទ្រិត ទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ពាក្យតាន់ហើយ ទ្រង់ត្រាស់ថា ត្រេក្សជឹះច្រើនឈ្មោះថាតាន់ធ្វើឲ្យវិនាស ធ្វើឲ្យផលប្រយោជន៍ធ្វើឲ្យផតផលហើយ ។ តាន់ក្បាលឲ្យពេជ មិនបរិភោគបាយទឹក ជាទុក្ខ ឯបាយនឹងទឹកដែលតាន់មិនបរិភោគនេះ ជារបស់ទៀត បុណ្យមិនមានដល់បុគ្គលដែលមិនបរិភោគទេ ដូចយ៉ាងតាសៈឈ្មោះវិដកៈបានស្ដាប់ភាសិតនេះហើយ ជាកស្សបគោត្រ ក្នុងកាលនោះ ក៏ផុតផង្គឹម ចេញពីត្រៀរឿយៗ យំសម្រក់ទឹកភ្នែក ។ ម្នាលតាន់ឯង តាន់ការសរសៅផលបណា ក្នុងសុបាយទៀយ ម្នាលតាន់ជំរើន បរលោកមិនមានទេ ព្រោះជាត្អូតាន់ច្រើនឲ្យលំបាក ផលប្រយោជន៍ ។

(៥៥) តាន់ឯង មានសម្បុរដ៏ផុតផៀង បានស្ដាប់ព្រះបន្ទូលព្រះបាទវិទេហៈ កាលពីតាន់មិនទាន់ដើមនឹងដាន់ចុះ ទើបពោលពាក្យនេះនឹងថាថា ពីដើម ខ្ញុំម្ចាស់ត្រាន់តែឮ (ថ្ងៃនេះ) រឿងនេះខ្ញុំម្ចាស់ឃើញជាក់ច្បាស់ ហើយថា បុគ្គលណា សេពគប់នឹងជនពាល បុគ្គលនោះទៅជាបុគ្គលពាលដែរ ។ ដូច្នេះ បុគ្គលជាតួនកាស្រ័យនឹងបុគ្គលជាតួន ហើយធ្វើសេចក្តីហិនទ្រាំងលំបាកលុប អាលាភសោតាបតី ដឹងតាសៈ ឈ្មោះវិដកៈ ឆ្លាតៀនទៅចុះ (តែព្រះអង្គកុំត្បិតឡើយ) ។

[២៧] ភុត្វញ្ច ទេហសំ សមុប្បញ្ញោ ធីរោ អត្ថស្ស កោវិទោ
ការំ ពាលេហិ សង្គំសោ(១) ហីនជិដ្ឋមុខាគមំ ។
សចេ ហិ សំសារបថេន សុជ្ឈតិ
និរត្ថិយា បព្ពជ្ជា គុណស្ស
កីដោវ អគ្គិំ ជលិតំ អបាបតំ
អាបជ្ជតិ(២) មោហមុឡ្ហោ នគ្គការំ ។
សំសារសុទ្ធិំ ពហុ វេទិជ្ជា
កាមំ វិមុស្សន្តិ ពហូ អជានំ(៣)
បុព្វេ កលិ ទុគ្គហិតោវ អត្ថា
ទុម្មោចយា ពលិសា អម្ពុជោវ ។
[២៨] ឧបមន្តេ ការិស្សាមិ មហារាជ តវត្ថិយា
ឧបមាយមិធេកច្ចេ អត្ថំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា ។
វាណិជានំ យថា នាវា អប្បមាណភារា គរុ
អតិភារំ សមាទាយ អណ្ណវេ អវសីទតិ ។
ឯវមេវ នរោ បាបំ ថោកំ ថោកម្បិ អាចិនំ
អតិភារំ សមាទាយ និរយេ អវសីទតិ ។

---

១ ម. ម. សង្គំសោ ។ ២ ម. ឧបបត្តិ ។ ម. ឧប្បត្តិ ។ ៣ ម. ពហូ បតិ ។

(២៧) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គប្រកបដោយបញ្ញា ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសក្នុងសេចក្តីចំរើន ហេតុអ្វី ព្រះអង្គប្រហែលនឹងពួកជនពាល ហើយលុះនៃផ្លូវអបាយ ។

ប្រសិនបើ សត្វបរិសុទ្ធ ដោយគន្លងនៃសំសារ បព្វជ្ជានៃអចេលកៈឈ្មោះគុណៈ ក៏មិនមានប្រយោជន៍ដែរ អចេលកៈឈ្មោះគុណៈ ជាមនុស្សល្ងង់ដោយមោហៈ ដល់នូវភាពជាអ្នកអាក្រាត ដូចជាសត្វកណ្តូប ធ្លាក់ចូលក្នុងភ្លើងកំពុងឆេះ ។

ជនទាំងឡាយច្រើននាក់ កាលមិនដឹង ត្រូវអចេលកៈឈ្មោះគុណៈខ្ចាតហើយ ក្នុងកាលមុនថា សេចក្តីបរិសុទ្ធព្រោះសំសារមាននូវ ក៏បរិសោធន៍ចេញ ប្រយោជន៍ដែលជនកាន់មិនល្អហើយក្នុងកាលមុន គឺទៅជាទោស ដូចត្រីដែលរួចអំពីសន្ទូច បានដោយក្រ ។

(២៨) បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងធ្វើឧបមាថ្វាយព្រះអង្គ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ ព្រោះថាបណ្ឌិតពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងដឹងសេចក្តីដោយពាក្យឧបមា ។ ទូករបស់ពួកឈ្មួញ ផ្ទុកភារៈធ្ងន់ហួសប្រមាណ នាំទៅនូវភារៈធ្ងន់លើសលុប រមែងលិច ក្នុងសមុទ្រយ៉ាងណា នរជនកាលសន្សំបាបបន្តិចម្តងៗ ឈ្មោះថាជាអ្នកកាន់យកនូវភារៈដ៏លើសលុប រមែងលិចក្នុងនរក យ៉ាងនោះដែរ ។

ន តាវ កាលោ បរិបក្កោ អលាតស្ស មហីបតិ
អាចិនាតិ តតំ បាបំ យេន គច្ឆតិ ទុគ្គតិំ ។
បុព្វេវស្ស កតំ បុញ្ញំ អលាតស្ស មហីបតិ
តស្សេវ ទេវ និស្សន្ទោ យេនាយំ លភតេ សុខំ ។
ខីយតេវស្ស តំ បុញ្ញំ តថាហិ អកុសលេ រតោ
ឧជុមគ្គំ អវហាយ កុម្មគ្គំ អនុធាវតិ ។
តុលា យថា បគ្គហិតា ឱហិតេ តុលមណ្ឌលេ
ឧន្នមេតិ តុលាសីសំ ភារេ ឱរោបិតេ សតិ ។
ឯវមេវ នរោ បុញ្ញំ ថោកំ ថោកម្បិ អាចិនំ
សគ្គតិមានោ ទាសោវ វីជកោ សាតរេ(១) រតោ ។
យមជ្ជ វីជកោ ទាសោ ទុក្ខំ បស្សតិ អត្តនិ
បុព្វេវស្ស(២) កតំ បាបំ តមេសោ បដិសេវតិ ។
ខីយតេវស្ស តំ បាបំ តថាហិ វិនយេ រតោ
កស្សបញ្ច សមាបជ្ជ មា ហេវុប្បថមាគមា ។

១ ម. សាធុរេ ។ ២ ម. បុព្វេ តស្ស ។

បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់ផែនដី កាលៈដ៏ធ្ងន់របស់អលាតសេនាបតី មិនទាន់ពេញប្រៀបនៅឡើយ អលាតសេនាបតីទៅកាន់ទុគ្គតិព្រោះបាបណា គាត់នៅតែសន្សំបាបនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់ផែនដី អលាតសេនាបតី បានធ្វើបុណ្យហើយក្នុងកាលមុន បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឯអលាតសេនាបតីនុះបានសុខ ព្រោះតែផលនៃបុណ្យដែលគាត់ធ្វើហើយក្នុងកាលមុននោះឯង ។ បុណ្យនោះរបស់គាត់អស់ហើយ បានជាគាត់ត្រេកអរក្នុងអកុសលកម្ម លះបង់ផ្លូវត្រង់ហើយដើរទៅតាមផ្លូវវៀចវិញ ។ កាលនៃជញ្ជីង ដែលគេដាក់ក្នុងមណ្ឌលនៃជញ្ជីង ជញ្ជីងក៏ធ្លាក់ កាលបើភារៈគេដាក់ចេញហើយ ក្បាលជញ្ជីងក៏ងើបឡើង យ៉ាងណាមិញ ។ នរជនកាលសន្សំបុណ្យ សូម្បីបន្តិចម្តងៗ ដូចជាទាសៈឈ្មោះវីជកៈ កាលប្រាថ្នាឋានសួគ៌ ត្រេកអរក្នុងកុសលកម្ម មានផលល្អ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បាបណា ដែលវីជកៈនោះបានធ្វើក្នុងកាលមុន ទាសៈឈ្មោះវីជកៈឃើញទុក្ខណា ចំពោះខ្លួនក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រោះតែបានធ្វើបាបក្នុងជាតិមុន បានជាគាត់ទទួលទុក្ខនោះ ។ បាបរបស់គាត់នោះអស់ បានជាគាត់ត្រេកអរក្នុងវិន័យ សូមព្រះអង្គកុំគប់រកអចេលកៈឈ្មោះគុណៈ ជាកស្សបគោត្រ ហើយមកកាន់ផ្លូវខុសឡើយ ។

[៤៨] យំ យំ ហិ រាជ ភជតិ សន្តំ វា យទិ វា អសំ
សីលវន្តំ វិសីលំ វា វសំ តស្សេវ គច្ឆតិ ។
យាទិសំ កុរុតេ មិត្តំ យាទិសញ្ចូបសេវតិ
សោបិ តាទិសកោ ហោតិ សហវាសោ ហិ តាទិសោ ។
សេវមានោ សេវមានំ សម្ផុដ្ឋោ សម្ផុសំ បរំ
សរោ ទិទ្ធោ កលាបំវ អលិត្តមុបលិម្បតិ
ឧបលេបភយា ធីរោ នេវ បាបសខា សិយា ។
បូតិមច្ឆំ កុសគ្គេន យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ
កុសាបិ បូតី វាយន្តិ ឯវំ ពាលូបសេវនា ។
តគរញ្ច បលាសេន យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ
បត្តាបិ សុរភី វាយន្តិ ឯវំ ធីរូបសេវនា ។
តស្មា បត្តបុដស្សេវ ញត្វា សម្បាកមត្តនោ
អសន្តេ នូបសេវេយ្យ សន្តេ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ
អសន្តោ និរយំ នេន្តិ សន្តោ បាបេន្តិ សុគ្គតឹ ។

[៤៨] បពិត្រព្រះរាជា បុគ្គលគប់រកបុគ្គលណា ៗ ជាសប្បុរស ក្តី អសប្បុរស មានសីលក្តីមិនមានសីល រមែងលុះក្នុងអំណាចនៃបុគ្គលនោះ ៗ ឯង ។ បុគ្គលធ្វើបុគ្គលបែបណាឲ្យជាមិត្រផង សេពគប់បុគ្គលបែបណាផង បុគ្គលនោះ រមែងប្រាកដដូចបុគ្គលនោះដែរ ព្រោះថា ការនៅរួមគ្នា រមែងប្រាកដដូច្នោះ ។ កាព្យដែលកូនសិស្សព្រាល់ត្រូវហើយ រមែងប្រឡាក់កូនសិស្ស ដែលមិនទាន់ប្រឡាក់ កាលកូនសិស្សព្រាល់ត្រូវគេពារ្យផង រមែងប្រឡាក់ ដូចព្រួញលាបថ្នាំពិស ប្រឡាក់បំពង់ព្រួញដូច្នោះ អ្នកប្រាជ្ញមិនត្រូវមានសំឡាញ់ដ៏លាមក ព្រោះខ្លាចតែការប្រឡាក់ ។ ជនណាខ្ចប់ត្រីស្អុយដោយស្បូវកុំភ្លាំង ស្បូវកុំភ្លាំងរបស់ជននោះ ទៅជាមានក្លិនស្អុយផ្សាយទៅ យ៉ាងណាមិញ ការសេពគប់នឹងបុគ្គលពាល ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ជនណាខ្ចប់គ្រឿងក្រស្នាដោយស្លឹកឈើ ស្លឹកឈើរបស់ជននោះ ទៅជាមានក្លិនក្រអូបផ្សាយទៅ យ៉ាងណាមិញ ការសេពគប់បុគ្គលជាអ្នកប្រាជ្ញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតកាលដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃខ្លួនដែលប្រែប្រួលបាន ដូចជាកញ្ចប់នៃស្លឹកឈើ មិនត្រូវសេពគប់អសប្បុរសទេ ត្រូវសេពគប់តែពួកសប្បុរស ព្រោះថាពួកអសប្បុរស តែងនាំទៅកាន់នរក ពួកសប្បុរសតែងឲ្យដល់សុគតិ ។

(៣០) អហម្បិ ជាតិយោ សត្ត សរេ សំសរិតត្តនោ

អនាគតេបិ សត្តេវ យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតោ ។

យា មេ សា សត្តមី ជាតិ អហុ បុព្វេ ជនាធិប

កម្មារបុត្តោ មគធេសុ អហុ រាជគហេ បុរេ ។

បាបំ សហាយមាគម្ម ពហុំ បាបំ កតំ មយា

បរទារស្ស ហេឋេន្តា ចរិម្ហា អមរា វិយ ។

តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ

អថ អញ្ញេហិ កម្មេហិ អជាយឹ វំសភូមិយំ ។

កោសម្ពិយំ សេដ្ឋិកុលេ ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ

ឯកបុត្តោ មហារាជ និច្ចំ សក្កតបូជិតោ ។

តត្ថ មិត្តំ អសេវិស្សំ សហាយំ សាតកេ រតំ

បណ្ឌិតំ សុតសម្បន្នំ សោ មំ អត្ថេ និវេសយិ ។

ចាតុទ្ទសិំ បញ្ចទសិំ ពហុំ រត្តឹ ឧបាវសិំ

តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា និធីវ ឧទកន្តិកេ ។

(៣០) ខ្ញុំម្ចាស់បាននឹករលឹកឃើញនូវកំណើតនៃខ្លួន ដែលអន្ទោលទៅមកអស់ ៧ ជាតិមកហើយ និង ៧ ជាតិ(ទៀត)ដែលខ្ញុំម្ចាស់នឹងច្យុតចាកអត្តភាពនេះ ទៅក្នុងអនាគត ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ក្នុងកាលមុន ជាតិណារបស់ខ្ញុំម្ចាស់ជាគំរប់ ៧ (ក្នុងជាតិនោះ) ខ្ញុំម្ចាស់បានកើតជាកូនជាងមាស ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ក្នុងដែនមគធៈ ។ បាបដ៏ច្រើនខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើហើយ ព្រោះអាស្រ័យសំឡាញ់ដ៏លាមក ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងពីរនាក់ កាលបៀតបៀនប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ប្រព្រឹត្ត(ខ្លួន) ដូចមិនស្លាប់ ។ អំពើនោះគង់នៅ ដូចភ្លើងដែលកប់ក្នុងផេះ បពិត្រមហារាជ តទៅខ្ញុំម្ចាស់បានកើតក្នុងវំសភូមិ ក្រុងកោសម្ពី ជាកូនប្រុសតែមួយ មានគេធ្វើសក្ការបូជាជានិច្ច ក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភ សម្បូរ មានទ្រព្យច្រើន ដោយកម្មដទៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំម្ចាស់បានសេពគប់មិត្រសំឡាញ់ អ្នកត្រេកអរក្នុងកុសល ជាបណ្ឌិតអ្នកចេះវិជ្ជាដោយការរៀនច្រើន មិត្រនោះបានតម្កល់ខ្ញុំម្ចាស់ក្នុងអំពើជាប្រយោជន៍ ។ ខ្ញុំម្ចាស់បានរក្សាឧបោសថអស់រាត្រីទី ១៤ និងទី ១៥ ដ៏ច្រើន កម្មនោះនៅគង់ ដូចកំណប់ក្នុងទឹក ។

អថ តាចាទិំ កម្មាធិំ យមេតំ ឧកតេ កាតំ
ជលំ បរិយាកតំ បច្ចា កុក្កា ខុជ្ជវិសំ យថា ។
តតោ ចុតាហំ វេទេតា ភេរុវេ និរយេ ចិរំ
សកម្មុនា អបចិស្សំ ពិសំ ន ស្សុទំ សរោកេ ។
ពហុស្សុតេសោ តត្ថ ទេវយក្ខា តហិំ ចុតំ
កិណ្ណាកតេ អហុ កាន ឧកាលោ ខុទ្ទកល្លោ ។
(៣១) សាកបុត្តា មយា វុឌ្ឍា បិដ្ឋិយា ច ភេទន ត
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ បរាភវមបស្ស មេ ។
តតោ ចុតាហំ វេទេហា កាមិ អាសិំ ព្រហ្មណៃ
និស្សញ្ញីតជលោយេវ យុវមេន បរក្កិដា
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ បរាភវមបស្ស មេ ។
តតោ ចុតាហំ វេទេតា ឧសរទ្ធសុ បសុ អហុំ
និស្សញ្ញីតោ ជ ភ គព្ភោ យោគ្គី វុឌ្ឍ ចរំ មយា
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ បរាភវមបស្ស មេ ។

ក៏បណ្ដោយបាបកម្មតាំងឡាយ ឬអាត្មេកកម្មណា ដែលខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើ ហើយកគ្គដែលឧបគតៈ ដល់ (នៃបរិវារកម្ម) នោះ ផ្ដល់ផលដ៏កាលជាខាងក្រោយ ដូចបុគ្គលផឹកបរិភោគពិសផង ដែលលាយដោយពិសដ៏កាចផ្សេងៗ ។ បពិត្រព្រះបាទបរមៈ ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកត្រកូលសេដ្ឋីនោះមក ដំនៅក្នុងនរកនោះ អស់កាលដ៏យូរ ដោយកម្មរបស់ខ្លួន ខ្ញុំម្ចាស់កាលលើកឃើញទុក្ខ ក្នុងនរកនោះ ពុំមានមិនបានសេចក្ដីសុខ ។ ខ្ញុំម្ចាស់ញុំាងសេចក្ដីទុក្ខដ៏ច្រើនឲ្យអស់ទៅក្នុងនរកនោះ អស់ឆ្នាំដ៏ច្រើន បានមកកើតជាពពែ ឈ្មោលក្នុងស្រុកឯណ្ណៈ ក្នុងក្រុងកិន្នរកៈ ។
(៣១) ខ្ញុំម្ចាស់បានតាំងកូនចៅក្រមុំដោយខ្នើយដោយរបស់ (ការនេះក្នុងនរកជាដើមនោះ) ជាផលកម្មគឺការប៉ាក់ប្រពន្ធបុគ្គលដទៃនៃខ្ញុំម្ចាស់នោះ ។ បពិត្រព្រះបាទបរមៈ ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយក៏កើតជាស្វាក្នុងព្រៃធំ ត្រូវស្វាធំម្ចាស់ហ្វូងជាសត្វឈ្មោលយួន កាត់ពងចេញ នេះជាផលកម្មគឺការប៉ាក់ប្រពន្ធបុគ្គលដទៃនៃខ្ញុំម្ចាស់នោះ ។ បពិត្រព្រះបាទបរមៈ ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានកើតជាគោក្នុងដែនទសណ្ណៈ ជាគោដ៏ប៉ើង មានសម្បុរលឿន ត្រូវគេក្រៀវ ខ្ញុំម្ចាស់បានអូសរទេះ អស់កាលដ៏យូរ នេះជាផលកម្ម គឺការប៉ាក់ប្រពន្ធអ្នកដទៃ នៃខ្ញុំម្ចាស់នោះ ។

តតោ ចុតាហំ វេទេហា សេដ្ឋិស្ស កុលមាគមា
ទលិទ្ទំ ច បុរា អាសិំ មនុស្សត្តំ សុទុល្លភេ
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ ឋានោកិខមនស្ស មេ ។
តតោ ចុតាហំ វេទេហា អជាយឹ ឧត្តមេ កុលេ
កុលេ តាទិសាហំ អហុំ កាមវណ្ណិនី ។
វិចិត្រវត្ថាភរណា អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា
កុសលា នច្ចគីតស្ស សក្កស្ស បរិចារិកា ។
តត្ថ ឋិតាហំ វេទេហ សរាមិ ជាតិយោ ឥមា
អនាគតេបិ សត្តេវ យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា ។
បរិយាគតន្តំ កុសលំ យំ មេ កោសម្ពិយំ កតំ
ទេវេ ចេវ មនុស្សេ ច សន្ធាវិស្សំ ឥតោ ចុតា ។
សត្ត ជច្ចា មហារាជ និច្ចំ សក្កតបូជិតា
ឥត្ថីភាវំ ច មុច្ចិស្សំ ឆដ្ឋាវ គតិយោ[1] ឥមា ។
សត្តមី ច គតិ ទេវ ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ
បុមា ទេវោ ភវិស្សាមិ ទេវកាយស្មិមុត្តមោ ។

---
១ ម. ឆ. ឆដ្ឋា គតិយោ ។

បពិត្រព្រះបាទវិទេហៈ ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានមក (កើត)ក្នុងត្រកូលក្នុងដែនថ្មី ក្នុងកាលជាមនុស្សដែលគេបានដោយក្រ តែមិនមែនស្រីមិនមែនប្រុស (ខ្ទើយ) នេះជាផលកម្មគឺការសេពគប់បុរុសដទៃ នៃខ្ញុំម្ចាស់នោះ ។ បពិត្រព្រះបាទវិទេហៈ ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានកើតជាស្រីកម្ពុរ មានវណ្ណៈគួរប្រាថ្នាក្នុងខត្តិយត្រកូល ក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ មានសំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈវិចិត្រ ពាក់កុណ្ឌលជាវិការៈនៃកែវមណី ជាស្រីឈ្លាសក្នុងការរាំនិងច្រៀង ជាស្រីបម្រើទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ ។ បពិត្រព្រះបាទវិទេហៈ ខ្ញុំម្ចាស់ឋិតនៅក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ រលឹកឃើញជាតិ ៧ ដែលខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅក្នុងអនាគត ។ កុសលណាដែលខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើហើយ ក្នុងក្រុងកោសម្ពី កុសលនោះ តាមមកឲ្យផល ខ្ញុំម្ចាស់ច្យុតចាកអត្តភាព ជាទេពក៏ដោយ នឹងអន្ទោលទៅហើយក្នុងទេវលោក នឹងមនុស្សលោក ។ បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំម្ចាស់ដែលគេធ្វើសក្ការបូជាជានិច្ច អស់ជាតិទាំងឡាយ ៧ តែខ្ញុំម្ចាស់នឹងមិនរួចហើយចាកភាពជាស្រី អស់គតិ៦នេះ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្នុងគតិជាគំរប់ ៧ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងកើតជាទេវតាប្រុស ជាទេវបុត្រមានឫទ្ធិច្រើន ដ៏ឧត្តម ក្នុងពួកទេវតា ។

អជ្ជាបិ សន្តានមយំ　មាលា គន្ធេន្តិ នន្ទនេ
ទេវបុត្តោ ជវោ នាម　យោ មេ មាលំ បដិច្ឆតិ ។
មុហុត្តោ វិយ សោ ទិព្យោ　ឥធ វស្សានិ សោឡស
រត្តិន្ទិវោ ច សោ ទិព្យោ　មានុសិំ សរទោសតំ ។
ឥតិ កម្មានិ អន្វេន្តិ　អសង្ខេយ្យាបិ ជាតិយោ
កល្យាណំ យទិ វា បាបំ　ន ហិ កម្មំ វិនស្សតិ ។
(៣៦) យោ ឥច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ　ជាតិំ ជាតិំ បុនប្បុនំ
បរទារំ វិវជ្ជេយ្យ　ធោតបាទោវ កទ្ទមំ ។
យា ឥច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ　ជាតិំ ជាតិំ បុនប្បុនំ
សាមិកំ អបចាយេយ្យ　ឥន្ទំវ បរិចារិកា ។
យោ ឥច្ឆេ ទិព្វភោគញ្ច　ទិព្វមាយុំ យសំ សុខំ
បាបានិ បរិវជ្ជេត្វា　តិវិធំ ធម្មមាចរេ ។
កាយេន វាចា មនសា　អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ
អត្តនោ ហោតិ អត្ថាយ　ឥត្ថី វា យទិ វា បុមា ។

យេ កេចិមេ មនុជា ជីវលោកេ
យសស្សិនោ សព្វសមន្តភោគា
អសំសយំ តេហិ បុរេ សុចិណ្ណំ
កម្មស្សកាសេ[១] បុថុ សព្វសត្តា ។

១ ម. កម្មស្សកា យេ ។

ក៏កន្លងទៅនេះ ខាងទេវតាញាតិទាំងឡាយ នៅក្នុងនន្ទនវ័ន ក្រងផ្កាជាផ្គាំង ក្នុងនន្ទនវ័ន ទេវបុត្រឈ្មោះជវៈ (ជាស្វាមីខ្ញុំម្ចាស់នោះ) ក៏ទទួលកម្រងផ្កាដើម្បីខ្ញុំម្ចាស់ ។ ១៦ឆ្នាំ ក្នុងជាតិរបស់ខ្ញុំម្ចាស់នេះ ហាក់ដូចជាកាលទិព្វនោះ មួយរំពេច មួយយប់ មួយថ្ងៃទិព្វនោះ ជា ១០០ ឆ្នាំរបស់មនុស្ស ។ កម្មទាំងឡាយរមែងតាមទៅតាមអស់ជាតិជាអសង្ខេយ្យដូច្នេះឯង ថ្វីតែជា កម្មល្អក្តី លាមកក្តី មិនវិនាសទេ ។

(៣៦) ប្រុសណាត្រូវការនឹងបានជាភេទប្រុសរាល់ៗជាតិ ត្រូវវៀរប្រពន្ធបុគ្គលដទៃ ដូចជាបុគ្គលអ្នកមានជើងលាងហើយ វៀរចេញចាកភក់ដូច្នោះ ។ ស្ត្រីណាត្រូវការនឹងបានជាប្រុសរាល់ៗជាតិ ត្រូវគោរពប្តី ដូចជាពួកស្រីអប្សរ ជាអ្នកបំរើ គោរពព្រះឥន្ទដូច្នោះ ។ បុគ្គលណាចង់បាននូវភោគៈជាទិព្វ អាយុ យស និងសុខជាទិព្វ ត្រូវវៀរបង់អំពើបាបទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតធម៌ ៣ យ៉ាង ។ ស្ត្រីក្តី បុរសក្តី ជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែសដោយកាយវាចាចិត្ត មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ឈ្មោះថាកើតមកដើម្បីប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ។

ពួកមនុស្សណានីមួយ ក្នុងជីវលោក ជាអ្នកមានយស
មានភោគៈបរិបូណ៌ទាំងអស់ ពួកមនុស្សទាំងនោះ បាន
សន្សំកម្មល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ដោយឥតសង្ស័យ
សត្វទាំងអស់ ជាច្រើន សុទ្ធតែមានកម្មជារបស់ខ្លួន ។

វណ្ណាទុចំ ឆ្គសំ សយមេវ ទេវ

ការោ ចំធានា តេ ឥមា ជនិន្ទ

យា តេ ឥមា អច្ឆរាសង្កាសា

អលង្កតា កាញ្ចនជាលឆន្នា ។

ឥច្ចេវំ បិតរំ កញ្ញា រុចា តោសេសិ អង្គតិំ

មូឡ្ហស្ស មគ្គមាចិក្ខិ ធម្មមក្ខាសិ សុព្វតា ។

(៣៣) អថាគមា ព្រហ្មលោកា នារទោ មានុសឹ បជំ

ជម្ពុទីបំ អវេក្ខន្តោ អទ្ទស រាជានមង្គតិំ ។

តតោ បតិដ្ឋា បាសាទេ វេទេហស្ស បុរត្ថតោ

តញ្ច ទិស្វា អនុប្បត្តំ រុចា ឥសិមវន្ទថ ។

(៣៤) អថាសនម្ហា ឱរុយ្ហ រាជា ព្យថិតមានសោ

នារទំ បរិបុច្ឆន្តោ ឥទំ វចនមព្រវិ ។

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គទ្រង់ត្រិះរិះរឿងរ៉ាវដោយព្រះអង្គឯងចុះ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ស្ត្រីទាំងឡាយណារបស់ព្រះអង្គ ប្រាកដស្មើដោយស្រីអប្សរ មានខ្លួនប្រដាប់ហើយ បិទបាំងដោយបណ្តាញមាស តើស្ត្រីទាំងនេះ របស់ព្រះអង្គ មានអ្វីជាហេតុ ។

ព្រះរាជកញ្ញាព្រះនាមរុចា ញ៉ាំងព្រះបាទអង្គតិ ជាព្រះបិតាឲ្យត្រេកអរយ៉ាងនេះផង នាងជាស្ត្រីមានវត្តល្អ បានប្រាប់ផ្លូវ (សុគតិ) ដល់ព្រះបិតា (ដូចបុគ្គលប្រាប់ផ្លូវ) ដល់មនុស្សវង្វេង នាងបានសំដែងសុចរិតធម៌ ។

(៣៣) គ្រានោះ នារទព្រហ្ម មកពីព្រហ្មលោក មកកាន់តំបន់ជារបស់មនុស្ស ប្រមើលមើលជម្ពូទ្វីប ក៏បានឃើញព្រះបាទអង្គតិ ។ លំដាប់នោះ នារទព្រហ្ម ឋិតនៅឰដ៏អាកាសក្នុងប្រាសាទ ខាងមុខនៃព្រះបាទវិទេហៈ នាងរុចាបានឃើញនារទព្រហ្មនោះ ដែលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំនារទព្រហ្មដែលក្លែងខ្លួនជាឥសី ។

(៣៤) គ្រានោះ ព្រះរាជា មានព្រះហឫទ័យតក់ស្លុត ក៏ចុះអំពីអាសនៈ ហើយសាកសួរនារទព្រហ្ម ទើបត្រាស់ព្រះបន្ទូលដូច្នេះថា

កុតោ នុ អាគច្ឆសិ ទេវវណ្ណី
ឱភាសយំ សព្វទិសា[១] ចន្ទិមា វ
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ
កថំ តំ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ ។

(៣៥) អហញ្ហិ ទេវតោ ឥទានិ ឯមិ
ឱភាសយំ សព្វទិសា ចន្ទិមា វ
អក្ខាមិ តេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ
ជានន្តិ មំ នារទោ កស្សបោ ចាតិ ។

(៣៦) អច្ឆេរិយរូបំ តវ យាទិសញ្ច
វេហាយសំ គច្ឆសិ តិដ្ឋសិ ច
បុច្ឆាមិ តំ នារទ ឯតមត្ថំ
អថ កេន វណ្ណេន តវាយមិទ្ធិ ។

(៣៧) សច្ចញ្ច ធម្មោ ច ទមោ ច ចាគោ
គុណា មមេតេ បកតា បុរាណា
តេហេវ ធម្មេហិ សុសេវិតេហិ
មនោជវោ យេន កាមំ គតោស្មិ ។

១ ម. សព្វា ។

លោកមានវណ្ណៈដូចទេវតា ញុំាងទិសទាំងពួង ឲ្យភ្លឺដូចព្រះចន្ទ តើទើបនឹងមកអំពីទីណា យើងសួរហើយ លោកចូរប្រាប់នាមនិងគោត្រ មនុស្សទាំងឡាយក្នុងមនុស្សលោក តើគេស្គាល់ដូចម្តេចបាន ។

(៣៥) (នារទព្រហ្ម...) អាត្មាភាពទើបនឹងមកអំពីទេវលោក ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ញុំាងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺដូចព្រះចន្ទ អាត្មាភាពដែលព្រះអង្គសួរហើយ នឹងទូលនាមនិងគោត្រថា មនុស្សទាំងឡាយស្គាល់អាត្មាភាពថា ឈ្មោះនារទៈ ជាកស្សបគោត្រ ។

(៣៦) (ព្រះរាជា...) សណ្ឋានរបស់លោកប្រាកដយ៉ាងណាផង លោកក៏គង់ដើរក្តី ក៏គង់ឈរក្តី ក្នុងអាកាសផង (នេះ) ជាសភាពជាអស្ចារ្យ ហៃនារទៈ ខ្ញុំសួរសេចក្តីនេះនឹងលោក ឫទ្ធិរបស់លោកនេះ បានដោយហេតុអ្វី ។

(៣៧) (នារទព្រហ្ម...) សច្ចៈ ១ ធម៌ ១ ទមៈ ១ ចាគៈ ១ គុណធម៌នេះ អាត្មាភាព បានសាងមកហើយ អំពីជាតិមុន អាត្មាភាពមានសន្ទុះចិត្តទៅតាមប្រាថ្នាបាន ព្រោះធម៌ ដែលអាត្មាភាពសេពល្អហើយទាំងនោះឯង ។

(៣៨) អទ្ធា យមាចិក្ខសិ បុញ្ញសិទ្ធិំ
សចេ ហិ ឯវំ យថា ត្វំ វទេសិ[១]
បុច្ឆាមិ តំ នាគ ឯតមត្ថំ
បុដ្ឋោ ច មេ សាធុ វិយាករោហិ ។

(៣៩) បុច្ឆស្សុ មំ រាជ តវេស អត្ថោ
យំ សំសយំ កុរុតេ ភូមិបាល
អហន្តំ និស្សំសយតំ ករោមិ
នយេហិ ញាយេហិ ច ហេតុភិ ច ។

(៤០) បុច្ឆាមិ តំ នាគ ឯតមត្ថំ
បុដ្ឋោ ច មេ នាគ មា មុសា ភណិ
អត្ថិ នុ ទេវា បិតរោ នុ អត្ថិ
លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហ[២] ។

(៤១) អត្ថេវ ទេវា បិតរោ ច អត្ថិ
លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហ
កាមេសុ គិទ្ធា ច នរា បមូឡ្ហា
លោកំ បរំ ន វិទូ មោហយុត្តា ។

១ ម. សចេ ហិ ឯតេ ត្វំ យថា វទេសិ ។ ឧ. សចេហិ ឯតេហិ យថា វទេហិ ។ ២ ម. ឧ. យមាហុ ។

(៣៨) (ព្រះរាជា...) ឥឡូវនេះ លោកប្រាប់ការសម្រេចនៃបុណ្យផល របស់អស្ចារ្យហើយ បពិត្រនាគ: ប្រសិនបើដូចជាលោក ពោលយ៉ាងនេះមែន ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនេះនឹងលោកទៀត បើខ្ញុំសួរហើយ សូមលោកឆ្លើយឲ្យច្បាស់ចុះ ។

(៣៩) (នាគព្រហ្ម..) បពិត្រព្រះរាជាជាភូមិបាល ព្រះអង្គមានសេចក្តីសង្ស័យណា សូមទ្រង់សួរអាត្មាភាពចុះ អាត្មាភាពជាប្រយោជន៍របស់ព្រះអង្គហើយ អាត្មាភាពនឹងញុំាងព្រះអង្គឲ្យដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ដោយន័យ ដោយញាណ និងដោយហេតុទាំងឡាយ ។

(៤០) (ព្រះរាជា...) បពិត្រនាគ: ខ្ញុំសូមសួរសេចក្តីនោះនឹងលោក បពិត្រនាគ: ខ្ញុំសួរហើយ លោកកុំពោលមុសាវាទឡើយ នរៈជនបានស្តាប់ ទេវតាមានឬ មាតាបិតាមានឬ បរលោកមានឬ ។

(៤១) (នាគព្រហ្ម...) នរជនបានពោលថា ទេវតាមាន មាតាបិតាមាន បរលោកមាន ពួកជនជាអ្នកជាប់ក្នុងកាម ជាអ្នកវង្វេង ប្រកបដោយមោហៈ រមែងមិនបានដឹងនូវបរលោកឡើយ ។

(៤២) អត្ថីតិ ចេ នារទ សទ្ទហាសិ
និវេសនំ បរលោកេ មតានំ
ឥធេវ មេ បញ្ចសតានិ ទេហិ
ទស្សាមិ តេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៤៣) ទជ្ជេមុ ខោ បញ្ចសតានិ ភោតោ
ជញ្ញាមុ ចេ សីលវន្តំ វទញ្ញុំ
លុទ្ទំ តំ ភោន្តំ និរយេ វសន្តំ
កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ ។
ឥធេវ យោ ហោតិ អធម្មសីលោ
បាបាចារោ អលសោ លុទ្ទកម្មោ
ន បណ្ឌិតា តស្មិំ ឥណំ ទទន្តិ
ន ហិ អាគមោ ហោតិ តថាវិធម្ហា ។
ទក្ខញ្ច ពោសំ មនុជំ វិទិត្វា
ឧដ្ឋានកំ សីលវន្តំ វទញ្ញុំ
សយមេវ ភោគេហិ និមន្តយន្តិ
កម្មំ ករិត្វា បុនមាហរេសិ ។

(៤២) (ព្រះរាជា...) បពិត្រនារទៈ ប្រសិនបើលោកជឿថា លំនៅនៃសត្វទាំងឡាយ ដែលស្លាប់ទៅហើយ មានក្នុងបរលោកមែន លោកចូរឲ្យកហាបណៈ ៥០០ ដល់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះចុះ ខ្ញុំនឹងសងកហាបណៈមួយពាន់ ដល់លោក ក្នុងបរលោកវិញ ។

(៤៣) (នារទព្រហ្ម...) ប្រសិនបើយើងដឹង (នូវអ្នកដ៏ចំរើន) ថាមានសីល ជាអ្នក ´នូវពាក្យស្នូម យើងនឹងឲ្យកហាបណៈ ៥០០ ដល់អ្នកដ៏ចំរើន ប៉ុន្តែបើអ្នកដ៏ចំរើននោះ ជាមនុស្សអាក្រក់ទៅក្នុងនរក តើបុគ្គលណានឹងទារកហាបណៈមួយពាន់ក្នុងបរលោកបាន ។ សូម្បីក្នុងលោកនេះ បុគ្គលណាមិនមានធម៌ជាប្រក្រតី មានមារយាទដ៏លាមក ជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស មានការងារអាក្រក់ ពួកបណ្ឌិត ក៏មិនឲ្យបុគ្គលនោះបុលទ្រព្យទេ ព្រោះថា ការបាន(ទ្រព្យ)អំពីបុគ្គលមានប្រការដូច្នោះមិនមានឡើយ ។ ពួកមនុស្សដឹងនូវបុរសថា ជាអ្នកប៉ិនប្រសប់ មានព្យាយាម មានសីលជាអ្នកដឹងពាក្យស្នូម រមែងតែអញ្ជើញខ្លួនឯងដោយភោគៈទាំងឡាយថា អ្នកធ្វើការងារហើយ គប្បីសងយើងវិញ ។

(៦៦) ឥតោ ចុតោ គច្ឆសិ តត្ថ រាជ
កាកោលសង្ឃេហិ វិកស្សមានំ
តំ ខជ្ជមានំ និរយេ វសន្តំ
កាកេហិ គិជ្ឈេហិ ច សេនកេហិ
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ
កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៦៧) អន្ធតមំ តត្ថ ន ចន្ទសុរិយា
និរយោ សទា តុមុលោ ឃោររូបោ
សា នេវ រត្តិ ន ទិវា បញ្ញាយតិ
តថាវិធេ កោ វិចរេ ធនត្ថិកោ ។

(៦៨) សពលោ ច សាមោ ច ទុវេ សុវាណា
បវទ្ធកាយា ពលិនោ មហន្តា
ខាទន្តិ ទន្តេហិ អយោមយេហិ
ឥតោ បណុន្នំ បរលោកបត្តំ ។
តំ ខជ្ជមានំ និរយេ វសន្តំ
លុទ្ទេហិ វាឡេហិ អឃម្មិគេហិ
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ
កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៦៦) បពិត្រព្រះរាជា បើព្រះអង្គច្យុតចាកអត្តភាពនេះទៅ ទំនងគ ឃើញនូវព្រះអង្គ ដែលហ្វូងក្អែកកំពុងចឹកជាវក្នុងនរក នោះ ព្រះអង្គនឹងកើតក្នុងនរក ដែលហ្វូងក្អែកត្មាតនឹងខ្លែងកំពុង ចំពាស៊ី មានខ្លួនខ្ទេចខ្ទាយ កំពុងហូរឈាម តើបុគ្គលណា នឹងទៅទារកហាបណៈ ១ ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៦៧) សេចក្ដីងងឹតខ្លាំង រមែងមានក្នុងនរកនោះ ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យក៏មិនមាន នរកនោះមានឧទ្ទឹកធឹកក្រាស់សព្វកាល មានសភាពគួរខ្លាច យប់ក៏មិនប្រាកដ ថ្ងៃក៏មិនប្រាកដ នរណាជាអ្នកត្រូវការដោយទ្រព្យ គប្បីត្រាច់ទៅក្នុងនរកដូច្នោះបាន ។

(៦៨) ឆ្កែពាលទាំងពីរ គឺឆ្កែលឿងនិងឆ្កែខ្មៅ មានកាយធាត់ធំ មានកំឡាំង តែងខាំស៊ី នូវសត្វដែលច្យុតពីលោកនេះ ធ្លាក់ទៅក្នុងបរលោក ដោយធ្មេញជាវិការៈនៃដែក ។ ព្រះអង្គកាលនៅក្នុងនរក ត្រូវពួកសត្វដ៏កាចសាហាវ នាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខ ខាំស៊ី មានខ្លួនខ្ទេចខ្ទាយ កំពុងហូរឈាម តើនរណានឹងទារកហាបណៈ ១ ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៦៧) ខុរប្បហិ សត្តិហិ សុនិសិតាហិ
ហនន្តិ វិជ្ឈន្តិ ច បច្ចមិត្តា
កាឡូបកាឡា និរយម្ហិ ឃោរេ
បុព្វេ នរំ ទុក្កដកម្មការឹ ។
តំ ហញ្ញមានំ និរយេ វជន្តំ
កុច្ឆិស្មិំ បស្សស្មិំ វិប្ផាលិតូទរំ
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ
តោ ពោធយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៦៨) សត្តី ឧសូ តោមរភិណ្ឌិវាលា
វិវិធាវុធា វស្សន្តិ តត្ថ ទេវា
បតន្តិ អង្គារមិវច្ចិមន្តោ
សិលាសនី វស្សតិ លុទ្ទកម្មេ ។
ឧណ្ហោ ច វាតោ និរយម្ហិ ទុស្សហោ
ន តម្ហិ[១] សុខំ លព្ភតិ[២] ឥត្តរម្បិ
តន្តំ វិធាវន្តមលេនមាតុរំ
តោ ពោធយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

---

១ ម. ន តហំ ។ ២ ម. លេភតិ ។

(៦៧) ពួកនាយនិរយបាលឈ្មោះកាឡូបកាឡៈ ក្នុងនរកគួរខ្លាចដ៏ក្តៅ ជាបច្ចាមិត្រ តែងសម្លាប់ចាក់នូវជន ដែលធ្វើអំពើអាក្រក់ក្នុង កាលមុន ដោយព្រួញនិងលំពែងដែលសំលៀងមុតហើយ ។ ព្រះអង្គកាលនៅក្នុងនរក ត្រូវនាយនិរយបាល ចាក់ត្រង់ក្លៀក ត្រង់ផ្ចិតនិងពោះ រហែក មានខ្លួនខ្ទេចខ្ទាយ មានឈាមហូរចេញ កើតវេទនាក្នុងនរករហូតរយៈ ១ ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៦៨) ក្នុងនរកនោះ មានភ្លៀងចង្កូរព្រួញជាកាំបិតស្រួចៗ គឺលំពែង ព្រួញ លំពែងស្នងក្របី និងល្អក់ ភ្លៀងកាំបិត មានសណ្ឋានដូចជា រងើកភ្លើង តែងធ្លាក់លើក្បាល ផ្គរថ្ម តែងចង្កូរចុះលើបុគ្គល អ្នកមានអំពើអាក្រក់ៗ ក្នុងនរកនោះ មានខ្យល់ដ៏ក្តៅ ដែល អត់ធន់បានដោយក្រ ព្រះអង្គដែលមានកម្មអាក្រក់ តែងមិន បានសេចក្ដីសុខតិចតួច ក្នុងនរកនោះឡើយ កើតវេទនាក្នុងនរ ករហូតរយៈ ១ ពាន់ ក្នុងបរលោកនឹងព្រះអង្គនោះ ដែលក្ដៅ ក្រហាយជានិច្ច ស្ទុះទៅមក មិនមានទីពួន ។

(៤៩) សទ្ធាភេរានំបិ រជស្ស យុត្តំ
សញ្ញោតិតុត្តំ យបរំ កាមទត្តំ
បរោគលទ្ធំហំ សុរោគយត្តំ
កោ តោនយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៥០) ឥមារុហន្តំ ខុរសញ្ញុតំ គិរំ
វិកិសទំ ចន្ទលិតំ កយានកំ
សញ្ញនតត្តំ រុហិរំ សរត្តំ
កោ តោនយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៥១) ឥមារុហន្តំ បច្ចកសន្ធិកាសំ
អង្គារកសិ ផលិតំ កយានកំ
សន្ទុឡ្ហតត្តំ កាយណំ រុនត្តំ
កោ តោនយេ បរលោកេ សហស្សំ ។

(៥២) អត្តញ្ចេសមា ទុទ្ធា កណ្ហកាយំ (១) ចិតា ឆុមា
អយោមយេហិ តិណ្ហេហិ ឆរលោហិតទាយិកំ ។
ឥមារុហន្តិ នារិយោ ឆក ច បរនារេ
ហោធិតា សត្តិហត្ថេហិ យមនំ ឆ្កុសកោរិតំ ។
ឥមារុហន្តិ ចរយេ សម្ពលិ រុហិរមត្តិតំ
វិធុកាយំ វិតិចំ សាមុរំ កាឡ្យវេធំ ។

● ១. កណ្ហកាបចិតា ។ ២. កណ្ហកាមំ ចិតា ។

(៤៩) ព្រះអង្គសួរទៅសួរមក ដែលតាយទំហំហុលទៅមកនីវេ ព្រះអង្គជាន់ដែនដីមានអណ្តាតភ្លើងសន្ធោសន្ធៅ ដែលតាយទំហំ-ហុលកក្នុងនីតាក់ ដោយផ្ទុញ តើនរណាដឹងតាកហាបណៈ ១ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៥០) ព្រះអង្គឡើងនីកាន់ភ្នំ ដ៏ដោយសារជាយកាំបិត ជាភ្នំខ្ពស់ស្ទើប មានអណ្តាតភ្លើងព្រោលវណ្តាលធ្វើនៅផ្លូវខ្ពប ព្រះអង្គមានខ្លួនត្រដាយ កំពុងហូរឈាម តើនរណាដឹងតាកហាបណៈ១ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៥១) ព្រះអង្គឡើងកាន់គំនរកើតភ្លើង ក្រាលដេរសើរដោយភ្នំ ដ៏ព្រោលឆ្ពៅឆ្ពប មានខ្លួនរនេះសេភ្ន ជាសត្វកំព្រា ខ្ញុំយំ តើនរណាដឹងតាកហាបណៈ ១ ពាន់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៥២) ដើមឈើដ៏ខ្ពស់ស្មើនឹងពពក ដ៏ចំព្រះដោយបន្លាដ៏មុត ជាវិការៈនៃដែក ជាបន្លាផឹកឈាមរបស់នរជន ។ ពួកស្ត្រីនឹងបុរស ដែលគប់ប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ត្រូវពួកយាយមរាជមានដាវក្នុងដៃ ជាគួធ្វើតាមពាក្យរបស់យមរាជដាក់ហើយ រមែងឡើងដើមឈើនោះ ។ ព្រះអង្គនឹងឡើងដើមរកាក្នុងនរក មានកាយពាក់ដោយប្រឡាក់ដោយឈាម មានស្បែករបក ក្តៅក្រហាយជាខ្លាំង មានវេទនាដ៏ខ្លាំង ។

បស្សសន្តំ មុហុំ ទុណ្ហំ ពុព្ភុសម្មាបកតំកំ
ឧមត្តោ វិតន់ កន្តំ កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ ។

(៨៣) អគ្គិញ្ជសមា ទុក្ខា អសិបត្តំ ធិតា ធុមា
អយោមយេហិ តិក្ខេហិ ឧរលោហិតមាយិកិ ។
តមារុហន្តិ អសិបត្តចាធិ
អសីហិ តិក្ខេហិ ច ឆិន្ទមានំ
សញ្ញិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ
កោ តោមរេ ចរលោកោ សហស្សំ ។

(៨៦) តតោ និក្ខន្តមត្តន្តិ អសិបត្តនិរយា ទុមា
សម្បតិតំ វេត្តរណិំ កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ ។

(៨៨) ខរា ខារោទកា តត្តា ទុគ្គា វេត្តរណី នទី
អយោបោក្ខរសញ្ឆន្នា តិក្ខាបត្តេហិ សន្ទតិ ។
តត្ថ សញ្ញិន្នគត្តន្តិ វុយ្ហន្តំ រុហិរមក្ខិតំ
វេត្តរញ្ញេ អនាលម្ពេ កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ ។

ដកដង្ហើមធំក្តៅរឿយៗ មានកំហុសព្រោះបុព្វកម្ម មានខ្លួនបែកស្បែក នៅលើចុងកែក តើនរណានឹងមាទ្រព្យនោះ នឹងព្រះអង្គបាន ។

(៨៧) ដើមឈើខ្ពស់ស្មើនឹងពពក រៃស្រោចយស្លឹកជាដាវ ជាវិការៈ នៃដែកដ៏មុត ជាស្លឹកដ៏គួរខ្លាចនៃនរក ។ ព្រះអង្គនឹងឡើងដើមឈើ មានស្លឹកជាដាវ ត្រូវនាយនិរយ-បាល កាប់ដោយដាវដ៏មុត មានខ្លួនខ្ទុះខ្ទាយ ក៏គួរនឹងហូរឈាម តើនរណានឹងការពារឃាត់ ក្នុងបរលោកបាន ។

(៨៦) ព្រះអង្គនឹងចេញ អំពីនរកមានដើមឈើ មានស្លឹកជាដាវនោះ ហើយ ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹងនរកឈ្មោះវេត្តរណី តើនរណានឹងមាទ្រព្យនោះ នឹងព្រះអង្គបាន ។

(៨៨) ស្ទឹងនរកឈ្មោះវេត្តរណីដ៏កាច មានទឹកផ្សាក្តៅ ទុកដូចជាដោយក្រែ ដ៏ពេញដោយស្លឹកឈូកជាវិការៈនៃដែក ព្រមទាំងហូរទៅតាមស្លឹកដ៏មុត ។ ព្រះអង្គមានខ្លួនខ្ទុះខ្ទាយ ប្រឡាក់ដោយឈាម ដែលត្រូវទឹកហូរក្បោលទៅ ក្នុងស្ទឹងនរកឈ្មោះវេត្តរណីនោះ ជាស្ទឹងមិនមានស្ពានក៏ទេ តើនរណានឹងមាទ្រព្យនោះ នឹងព្រះអង្គបាន ។

(៨៦) វេធាមិ រុក្ខោ វិយ ឆិជ្ជមានោ
ទិសំ ន ជានាមិ បមុឡ្ហសញ្ញោ
ភយានុតប្បាមិ មហា ច មេ ភយា
សុត្វាន គាថា តវ ភាសិតា ឥសេ ។
អាទិត្តេ វារិមជ្ឈំ វ ទីបំវោឃេ មហណ្ណវេ
អន្ធការេ វ បជ្ជោតោ ត្វន្នោសិ សរណំ ឥសេ ។
អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាស មំ ឥសេ ។
អតីតមទ្ធា អបរាធិតំ មយា
អាចិក្ខ មេ នារទ សុទ្ធិមគ្គំ
យថា អហំ នោ និរយំ បតេយ្យំ ។

(៨៧) យថា អហុ ធតរដ្ឋោ វេស្សាមិត្តោ ច អដ្ឋកោ
យមទគ្គិ ឧសិន្នរោ(សិវិរាជា)(១) បរិចារកា សមណព្រាហ្មណានំ
ឯតេ ចញ្ញេ ច រាជានោ យេ សគ្គវិសយំ គតា ។
អធម្មំ បរិវជ្ជេត្វា ធម្មំ ចរ មហីបតិ
អន្នហត្ថា ច តេ ព្យម្ហេ ឃោសយន្តុ បុរេ តវ ។

១ ឱ. យាមតគ្គិ ឧសីនរោ ចាបិ សិវិ ច រាជា ។ ម. យមតគ្គិ ឧសីនរោ សិវិរាជា ។

(៨៦) (ព្រះរាជា...) ខ្ញុំញាប់ញ័រ ដូចជាដើមឈើបម្រុងដាក់ ខ្ញុំវង្វេងស្មារតី មិនដឹងទិស ក្តៅក្រហាយក្រៃលែង ព្រោះភ័យ (និងបាបដែលខ្លួនធ្វើហើយ) បពិត្រឥសី ភ័យដ៏ធំកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ព្រោះបានស្តាប់គាថាដែលលោកសំដែងហើយ ។ បពិត្រឥសី សូមលោកជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ដូចជាបុគ្គលកាលចុះទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលទឹក ព្រោះភ័យក្តៅភ្លើងគំហុកនេះ ឬដូចជាកោះរបស់ពួកជន ដែលធ្លាយសំពៅក្នុងមហាសមុទ្រ ឬក៏ ដូចជាប្រទីបរបស់ពួកជនអ្នកទៅក្នុងទីងងឹត ។ បពិត្រឥសី សូមលោកប្រៀនប្រដៅនូវអត្ថនិងធម៌ខ្ញុំផង កំហុសខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តកន្លងហើយអស់កាលយូរ បពិត្រនារទៈ សូមលោកប្រាប់ផ្លូវសេចក្តីបរិសុទ្ធិដល់ខ្ញុំ កុំឲ្យខ្ញុំធ្លាក់ទៅនរកឡើយ ។

(៨៧) (នារទព្រហ្ម...) ព្រះបាទធតរដ្ឋ ១ វេស្សាមិត្ត ១ អដ្ឋកៈ ១ យមទគ្គិ ១ ឧសិន្នរៈ ១ (សិវិ ១) ព្រះរាជាទាំង ៦ អង្គនេះ និងពួកព្រះរាជាដទៃ ជាអ្នកបំរើសមណព្រាហ្មណ៍ ទៅកាន់វិស័យឋានសួគ៌ យ៉ាងណា ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំលើផែនដី ព្រះអង្គចូរវៀរអធម៌ ហើយប្រព្រឹត្តធម៌ យ៉ាងនោះចុះ មួយទៀត ពួកជនចូរសេ អ្នកកាន់យកបាយ ក្នុងប្រាសាទរបស់ព្រះអង្គ ក្នុងបុររបស់ព្រះអង្គ ចូរឃោសនាថា

កោ ឆាតោ កោ ច តសិតោ កោ មាលំ កោ វិលេបនំ
នានារត្តានិ វត្ថានិ   កោ នគ្គោ បរិទហិស្សតិ ។
កោ បន្ថេ ឆត្តមានេតិ   បាទុកា ច មុទូ សុភា
ឥតិ សាយញ្ច បាតោ ច   ឃោសយន្តុ បុរេ បុរេ ។
ជីណ្ណំ បោសំ គវស្សញ្ច   មាស្សុ យុញ្ជ យថា បុរេ
បរិហារញ្ច ទជ្ជាសិ   អធិការកតោ ពលី ។

(៨៨) កាយោ តេ រថសញ្ញាតោ   មនោ សារថិកោ លហុ
អវិហិំសាសារិតក្ខោ   សំវិភាគបដិច្ឆទោ ។
បាទសញ្ញមនេមិយោ   ហត្ថសញ្ញមបក្ខរោ
កុច្ឆិសញ្ញមនព្ភន្តោ   វាចាសញ្ញមកូជនោ ។
សច្ចវាក្យសមត្តង្គោ   អបេសុញ្ញសុសញ្ញតោ
គិរាសខិលនេលង្គោ   មិតភាណិសិលេសិតោ ។
សទ្ធាលោភសុសង្ខារោ   និវាតញ្ជលិកុព្ពរោ
អថទ្ធតានតីសាកោ   សីលសំវរនន្ធនោ ។

នរណាឃ្លាន នរណាស្រេក នរណាចង់បានកម្រងផ្កា នរណាចង់បានគ្រឿងលាប នរណាអាក្រាត ចង់ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ដែលគេជ្រលក់ពណ៌ផ្សេងៗ ។ នរណាចង់បានឆ័ត្រដើរក្នុងផ្លូវ នរណាចង់បានស្បែកជើងដ៏ទន់ល្អ ពួកជនចូរឃោសនាក្នុងបុរីរបស់ព្រះអង្គ រាល់ព្រឹករាល់ល្ងាចដូច្នេះឯង ។ សូមព្រះអង្គកុំទឹមគោនិងសេះជាសត្វចាស់ៗ ដូចក្នុងកាលមុនឡើយ (សត្វណា) មានកំឡាំងធ្វើឲ្យការៈច្រើនដល់ព្រះអង្គ ចូរប្រទានការរក្សា (ដល់សត្វនោះ)ផង ។

(៨៨) កាយរបស់ព្រះអង្គ ចូរសំគាល់ថាដូចរថ មានចិត្តជាសារថី ជាកាយរហ័សរហួន មានការមិនបៀតបៀនជាភ្លៅ ដែលគេសម្រេចល្អហើយ មានការចែករំលែកទានជាផ្ទះ មានការសង្រួមជើងជាខ្នងកង់ មានការសង្រួមដៃជាក្រពង់ មានការសង្រួមផ្ទៃជាប្រេងលាប មានការសង្រួមវាចាជាសូរមិនលាន់ឮ ។ មានពាក្យពិត ជាអង្គនៃរថដ៏បរិបូណ៌ មានការមិនញុះញង់ ជាគ្រឿងរាបរាំងល្អ មានវាចាពីរោះ ជាអង្គនៃរថមិនមានទោស គឺជា លើង មានការពោលល្មមប្រមាណ ជាគ្រឿងចង ។ មានសទ្ធានិងអលោភៈ ជាគ្រឿងប្រដាប់រថ មានការបន្ទន់បន្ទាបនិងអញ្ជលីកម្ម ជាទូក មានការមិនរឹងត្អឹង ជាបង្គោលរថ មានការសង្រួមសីល ជាព្រ័ត្រជ្រោម ។

អក្កោធនមនុគ្ឃាតី ធម្មបណ្ឌរឆត្តកោ
បាហុសច្ចមបាលម្ពោ ឋិតចិត្តមុបាធិយោ ។
កាលញ្ញុតាចិត្តសារោ វេសារជ្ជតិទណ្ឌកោ
និវាតវុត្តិយោត្តង្គោ អនតិមានយុគោ លហុ ។
អលីនចិត្តសន្ថារោ វុទ្ធិសេវី រជោហតោ
សតិ បតោទោ ធីរស្ស ធិតិ យោគោ ច រស្មិយោ ។
មនោ ទន្តំ បថំ នេតិ សមទន្តេហិ វាហិភិ[១]
ឥច្ឆា លោភោ ច កុម្មគ្គោ ឧជុមគ្គោ ច សញ្ញមោ ។
រូបេ សទ្ទេ រសេ គន្ធេ វាហនស្ស បធាវតោ
បញ្ញា អាកោដនី រាជ តត្ថ អត្តាវ សារថិ ។
សចេ ឯតេន យានេន សមចរិយា ទឡ្ហា ធិតិ
សព្វកាមទុហោ រាជ ន ជាតុ និរយំ វជេ ។

១ ម. វាហិហិ ។ ឱ. វាហិភិ ។

មានការមិនក្រោធ ជាការមិនសណ្ដោក មានសុចរិតធម៌ ជាគ្រែស មានពាហុសច្ចៈ ជាខ្សែរទាញ មានចិត្តតាំងនៅនឹង ជាកាសនៈ មានការដឹងកាល ជាឈើទ្រមជិចិត្រ មានសេចក្ដីក្លៀវក្លា ជាដងទូល មានការប្រព្រឹត្តបន្ទន់ខ្លួនជាខ្សែ មានការមិនមើលងាយជានឹមដ៏ស្រាល ។ មានចិត្តមិនរួញរា ជាកម្រាល មានការសេពសេចក្ដីចំរើន(ដោយបញ្ញា) ជាត់របាស សតិរបស់ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទុកជាជន្លួញមានព្យាយាមដ៏មាំនឹងការប្រកប ជាខ្សែបរ ។ ចិត្តដែលទូន្មានល្អហើយ រមែងទៅកាន់ផ្លូវ (ផ្លូវដែលទៅកាន់ផ្លូវត្រង់) ដោយសារសេះទាំងឡាយដែលមាយាសារបើហ្វឹកហ្វឺនល្អហើយ ព្រោះសេចក្ដីប្រាថ្នានិងសេចក្ដីលោភជាផ្លូវខុស ការសង្រួមជាផ្លូវត្រង់ ។ បពិត្រព្រះរាជ កាលបើរថ គឺកាយ (របស់ព្រះអង្គ) ស្ទុះទៅក្នុងរូប សម្លេង រស ក្លិន ប្រាជ្ញាជាជន្លួញសម្រាប់គោះ ឯខ្លួនព្រះអង្គជានាយសារថីនៃរថនោះ ។ បពិត្រព្រះរាជា ប្រសិនបើការប្រព្រឹត្តស្មើនិងសេចក្ដីព្យាយាមដ៏មាំ ដោយយានគឺកាយនោះ ការបង្ហូរសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាងក៏កើតមាន សត្វមិនទៅកាន់នរកដោយដាច់ខាត ។

(៥៩) អលាតោ ទេវទត្តោសិ សុនាមោ អាសិ ភទ្ទជិ
វិជយោ សារីបុត្តោសិ មោគ្គល្លានោសិ វីជកោ ។
សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ គុណោ អាសិ អចេលកោ
អានន្ទោ សា រុជា អាសិ យា រាជានំ បសាទយិ ។
ឧរុវេលកស្សបោ រាជា បាបទិដ្ឋិ តទា អហុ
មហាព្រហ្មា ពោធិសត្តោ ឯវំ ធារេថ ជាតកន្តិ ។

មហានារទកស្សបជាតកំ អដ្ឋមំ ។

វិធុរជាតកំ

(៦០) បណ្ឌុ កិសិយាសិ ទុព្វលា
វណ្ណរូបំ ន តវេទិសំ បុរេ
វិមលេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតា
កីទិសី តុយ្ហំ សរីរវេទនា ។

(៦១) ធម្មោ មនុជេសុ មាតីនំ
ទោហឡោ នាម ជនិន្ទ វុច្ចតិ
ធម្មាហតំ នាគកញ្ញរ
វិធុរស្ស ហទយាភិបត្ថយេ ។

(៥៩) អលាតសេនាបតី គឺទេវទត្ត សុនាមអាមាត្យ គឺភទ្ទជិ វិជយអាមាត្យ
គឺសារីបុត្ត វីជកទាសៈ គឺមោគ្គល្លាន ។ អចេលកៈឈ្មោះគុណៈ
គឺសុនក្ខត្តលិច្ឆវីបុត្ត នាងរុជាណា បានញុំាងព្រះរាជា ឲ្យជ្រះថ្លា
នាងរុជានោះ គឺអានន្ទ ។ ព្រះរាជា (អង្គតិ) ដែលមានទិដ្ឋិ
អាក្រក់ក្នុងកាលនោះ គឺឧរុវេលកស្សប មហាព្រហ្ម គឺពោធិសត្វ
អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំទុកនូវជាតក ដូចសំដែងមកនេះ ។

ចប់ មហានារទកស្សបជាតក ទី ៨ ។

វិធុរជាតក

(៦០) (វរុណនាគរាជសួរថា) នាងមានសម្បុរស្លៀក ស្គាំងស្គម មាន
កំឡាំងតិច ពីដើមរូបសម្បុររបស់នាង មិនមែនបែបនេះទេ
ម្នាលនាងវិមលា ខ្ញុំសួរហើយ នាងចូរប្រាប់ តើវេទនាក្នុង
សរីរៈរបស់នាង ដូចម្តេច ។

(៦១) (នាងវិមលាទូលថា) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងនាគផង ចំណែក
របស់ស្ត្រីទាំងឡាយ ក្នុងពួកមនុស្ស (ដែលមានគភ៌) គេហៅថា
ចំណង់ថ្លែក បពិត្រព្រះអង្គជាកុញ្ជររបស់នាគ ខ្ញុំម្ចាស់ចង់បាន
នូវហឫទ័យរបស់វិធុរបណ្ឌិត ដែលត្រូវនាំយកមកដោយធម៌ ។

(៦២) ចន្ទំ ខោ ត្វំ វិមលេ បត្ថយាសិ
សុរិយំ វ អថវាបិ មាលុតំ
ទុល្លភំ ហិ វិធុរស្ស ទស្សនំ
កោ វិធុរំ ឥធ មានយិស្សតិ ។

(៦៣) កិន្នុ តាត តុវំ បជ្ឈាយសិ
បទុមំ ហត្ថគតំវ តេ មុខំ
កិន្នុ ទុម្មនរូបោសិ ឥស្សរ
មា ត្វំ សោចិ អមិត្តតាបន ។

(៦៤) មាតា ហិ តវ ឥរន្ធតិ
វិធុរស្ស ហទយំ ធនិយ្យតិ
ទុល្លភំ ហិ វិធុរស្ស ទស្សនំ
កោ វិធុរំ ឥធ មានយិស្សតិ ។

(៦៥) តំ ភត្តុ បរិយេសនំ ចរ
យោ វិធុរំ ឥធ មានយិស្សតិ ។
បិតុនោ ច សា សុត្វាន វាក្យំ
រត្តិំ និក្ខម្ម អវស្សុតិំ ចរិ ។

(៦២) (វណ្ណាតកជ...) ម្នាលនាងវិមលា នាងឯងបាន (ដួងហឫទ័យរបស់វិធុរបណ្ឌិតនោះ ដូចបុគ្គលប្រាថ្នា) ព្រះចន្ទ ព្រះអាទិត្យឬព្រះពាយ ព្រោះថា ការជួបប្រទះនឹងវិធុរបណ្ឌិត គេគប្បីបានដោយក្រ នរណានឹងនាំព្រះវិធុរបណ្ឌិតមកក្នុងពិភពនាគនេះបាន ។

(៦៣) (តាតវន្ទតី...) បពិត្របិតា ហេតុអ្វីហ្ន៎ ព្រះអង្គសញ្ជប់សញ្ជឹងព្រះភ័ក្ត្ររបស់ព្រះអង្គ ដូចផ្កាឈូក ដែលគេញីដោយដៃ បពិត្រព្រះអង្គជាឥស្សរៈ ព្រះអង្គតូចព្រះហឫទ័យដូចម្ដេច បពិត្រព្រះអង្គអ្នកញ៉ាំងសត្រូវឱ្យក្ដៅ សូមព្រះអង្គកុំទ្រង់សោយសោកឡើយ ។

(៦៤) (វណ្ណាតកជ...) ម្នាលនាងឥរន្ទតី មាតារបស់នាង ចង់បានហឫទ័យរបស់វិធុរបណ្ឌិត តែការជួបប្រទះនឹងវិធុរបណ្ឌិត គេគប្បីបានដោយក្រ នរណានឹងនាំវិធុរបណ្ឌិត មកក្នុងពិភពនាគនេះបាន ។

(៦៥) ភស្ដាណានាំវិធុរបណ្ឌិតមកក្នុងទីនេះបាន នាងចូរត្រាច់ទៅស្វែងរកភស្ដានោះចុះ ។ នាងឥរន្ទតីនោះ លុះបានស្ដាប់បន្ទូលព្រះបិតាហើយ ក៏ចេញទៅក្នុងវេលារាត្រី ជាស្រីជោកជាំ (ដោយកាមៈ) បានត្រាច់ទៅ (ស្វែងរកព្រះភស្ដា) ។

(៦៦) កោ គន្ធព្វោ កោ រក្ខសោ ច នាគោ
កោ កិម្បុរិសោ អថវា មានុសោ
កោ បណ្ឌិតោ សព្វកាមទទោ
ទីឃរត្តំ ភត្តា មេ ភវិស្សតិ ។

(៦៧) អស្សាស ហេស្សាមិ តេ បតិ
ភត្តា តេ ហេស្សាមិ អនិន្ទលោចនេ
បញ្ញាហិ មម តថាវិធាហិ
អស្សាស ហេស្សសិ ភរិយា មម ។

(៦៨) អវោចសិ បុណ្ណកំ ឥរន្ទតី
បុព្វបថានុគតេន[១] ចេតសា
ឯហិ គច្ឆាម បិតុ មមន្តិកេ
ឯសោ តេ ឯតមត្ថំ បវក្ខតិ ។

(៦៩) អលង្កតា សុវសនា មាលិនី ចន្ទនុស្សទា
យក្ខំ ហត្ថេ គហេត្វាន បិតុ សន្តិកុបាគមិ ។

(៧០) នាគវរ វចោ សុណាហិ មេ
បតិរូបំ បដិបជ្ជ សុង្កិយំ

១ ម. បុព្វបថានុគតេន ។

(៦៦) (នាងឥរន្ទតី...) នរណាទោះជាគន្ធព្វក្តី នរណាទោះជារាក្ស ទឹកឬជានាគក្តី នរណាទោះជាកិន្នរ ឬជាមនុស្សក្តី នរណា ទោះជាបណ្ឌិត ដែលឲ្យសេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួងក្តី អ្នកនោះនឹង ជាភស្តារបស់ខ្ញុំ អស់កាលមានពេលអង្វែង ។

(៦៧) (បុណ្ណកយក្ស...) ម្នាលនាង នាងកុំតក់ស្លុតរៀលមិនបាន នាងចូរដកដង្ហើមស្រួល (ក្រេកអរ)ចុះ ខ្ញុំនឹងជាប្តីរបស់នាង នឹងជាភស្តារបស់នាង ដោយសារបញ្ញារបស់ខ្ញុំមានសភាព ដូច្នោះ នាងចូរដកដង្ហើមស្រួលចុះ នាងនឹងជាភរិយារបស់ខ្ញុំ ។

(៦៨) នាងឥរន្ទតី ក៏មានចិត្តជាប់តាមគន្លងដែលធ្លាប់ជាប្តីក្នុងជាតិ មុន បាននិយាយនឹងបុណ្ណកយក្សថា អ្នកចូរមក យើងនឹងនាំគ្នា ទៅឯសំណាក់បិតាខ្ញុំ បិតានោះនឹងប្រាប់សេចក្តីនុះដល់អ្នក ។

(៦៩) (អភិសម្ពុទ្ធថា) នាងឥរន្ទតី តាក់តែងខ្លួន ស្លៀកដណ្តប់ល្អ ទ្រង់ កម្រងផ្កា ប្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ចាប់ដៃបុណ្ណកយក្ស នាំចូលទៅ កាន់សំណាក់បិតា ។

(៧០) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកនាគ សូមព្រះ អង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គទ្រង់ ទទួលស្លួយដ៏សមគួរ (ដល់ត្រកូលនឹងប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គ)

បហោមិ អហំ ឥរន្ទតី

តាយ សមគ្គិំ ករោហិ មំ តុវំ ។

សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា សតំ អស្សតរីរថា

សតំ វឡភិយោ បុណ្ណា នានារត្នស្ស កេវលា

តេ ជូតេ បដិបជ្ជស្សុ ជិតំ ទេហិ ឥរន្ទតី ។

(៧១) យាវ អាមន្តយេ ញាតី មិត្តេ ច សុហជ្ជេ

អនាមន្តកតកម្មំ តំ បច្ឆា អនុតប្បតិ ។

(៧២) តតោ សោ វិធុរោ គន្ត្វា បវិសិត្វា និវេសនំ

ភរិយំ អាមន្តយិត្វាន ឥទំ វចនមព្រវិ ។

អយំ សោ បុណ្ណកោ យក្ខោ យាចតិ មំ ឥរន្ទតី

ពហុនា វិត្តលាភេន តស្ស ទេម បិយំ មមំ ។

(៧៣) ន ធនេន ន វិត្តេន លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ទតី

សចេ ច ខោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស

ធម្មេន លទ្ធា ឥធ មាហរេយ្យ

ឯតេន វិត្តេន កុមារី លព្ភា

នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម ។

ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបាននាងឥរន្ទតី សូមព្រះអង្គធ្វើខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យមូល

មិត្តជាមួយនឹងនាងឥរន្ទតីនោះ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទទួលយកស្នូលតាំងនោះ គឺ

ដំរី ១០០ សេះ ១០០ រថទឹមដោយសេះអស្សតរ ១០០ នឹងរទេះ

ដែលផ្ទុកពេញ ដោយកែវផ្សេងៗ តាំងអស់ ១០០ សូមព្រះអង្គ

ទ្រង់ព្រះរាជទានតាមគតិ ឈ្មោះនាងឥរន្ទតី ឲ្យបាន ។

(៧១) (ព្រះបាទវិធុរ...) អ្នកចូរនាំចាំយើងប្រឹក្សានឹងពួកញាតិមិត្រ ឬ

សំឡាញ់ដ៏ស្និទ្ធស្នាលសិន កំពើដែលយើងធ្វើដោយមិនបានប្រឹក្សា

ណា កំពើនោះរមែងក្តៅក្រហាយ ក្នុងកាលខាងក្រោយ ។

(៧២) លំដាប់នោះ វិធុរបណ្ឌិតនោះ ចូលទៅកាន់លំនៅ ហើយប្រឹក្សានឹង

ភរិយា ហើយពោលពាក្យនេះថា បុណ្ណកយក្សនេះ សូមនាងឥរន្ទតី

នឹងយើង យើងនឹងឲ្យនាងឥរន្ទតី ជាទីស្រឡាញ់របស់យើងដល់

បុណ្ណកយក្សនោះ ដោយការបានកែវជាទីត្រេកអរច្រើនជាថ្មី ។

(៧៣) (នាគីវិមលា...) បុណ្ណកយក្សមិនត្រូវបាននាងឥរន្ទតី ជាធីតា

របស់យើងដោយទ្រព្យ មិនត្រូវបានដោយកែវជាទីត្រេកអរទេ

តែបើបុណ្ណកយក្ស បានហឫទ័យរបស់បណ្ឌិតដោយធម៌ ហើយ

នាំមកក្នុងពិភពនាគនេះ ទើបត្រូវបាននាងកុមារីដោយសារកែវ

ជាទីត្រេកអរនុ៎ះ យើងមិនប្រាថ្នាទ្រព្យដទៃតទៅទៀតទេ ។

(៤៦) តតោ សោ វរុណោ នាគោ និក្ខមិត្វា និវេសនា
បុណ្ណកាមន្តយិត្វាន ឥទំ វចនមព្រវិ ។
ន ជនេន ន វិត្តេន លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ធតី
សាចេ ត្វំ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស
ធម្មេន លទ្ធា ឥធមាហរេសិ
ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លព្ភា
នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម ។

(៤៧) យំ បណ្ឌិតោត្យេក វទន្តិ លោកេ
តមេវ ពាលោតិ បុថាហុ អញ្ញេ
អក្ខាហិ មេ វិប្បវទន្តិ ឯត្ថ
កំ បណ្ឌិតំ នាគ តុវំ វទេសិ ។

(៤៨) កោរព្យរាជស្ស ធនញ្ជយស្ស
យទិ តេ សុតោ វិធុរោ នាម កត្តា
អានេហិ តំ បណ្ឌិតំ ធម្មលទ្ធា
ឥរន្ធតី បទ្ធចរា តេ ហោតុ ។

(៤៦) លំដាប់នោះ វរុណនាគនោះចេញអំពីលំនៅ ហៅបុណ្ណកយក្ស មកនិយាយពាក្យនេះថា អ្នកមិនគួរបាននាគឥរន្ធតី ជាធីតារបស់យើងដោយទ្រព្យ មិនគួរបាន ដោយវត្ថុជាទីត្រេកអរ ជាថ្នូរទេ បើអ្នកបាននូវហឫទ័យរបស់បណ្ឌិត ដោយធម៌ ហើយនាំមកក្នុងពិភពនាគនេះ ទើបអ្នកគួរបាននាគកុមារី ដោយសារវត្ថុជាទីត្រេកអរនុ៎ះ យើងមិនចង់បានទ្រព្យដទៃឯទៀតទេ ។

(៤៧) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ហៅមនុស្សណា ថាជាបណ្ឌិត បុគ្គលឯទៀតតែងហៅបុគ្គលនោះថា ជាពាលវិញ ពួកជនតែងជជែកគ្នាក្នុងរឿងនេះ សូមព្រះអង្គត្រាស់ប្រាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន បពិត្រនាគ ព្រះអង្គត្រាស់ហៅអ្នកណា ថាជាបណ្ឌិត ។

(៤៨) (ព្រះបាទវរុណ...) អាមាត្យឈ្មោះវិធុរៈរបស់ធនញ្ជយកោរព្យរាជ អ្នកក៏ធ្លាប់បានឮហើយ បើអ្នកបានបណ្ឌិតនោះ ដោយធម៌ ហើយនាំមក នាគឥរន្ធតីនឹងបានជាអ្នកបំរើជើង របស់អ្នកចុះ ។

(៧៧) ឥទញ្ច សុត្វា វិមលាយ ភាសិតំ
ឧដ្ឋាយ យក្ខោ បរមប្បតីតោ
តត្ថេវ សន្តោ បុរិសំ អសំសិ
អានេហិ អាជញ្ញមិធេវ យុត្តំ ។
ជាតរូបមយា កណ្ណា កាចម្ហិចមយា ខុរា
ជម្ពោនទស្ស បាកស្ស សុវណ្ណស្ស ឧរច្ឆទោ ។

(៧៨) ទេវវាហវហំ យានំ អស្សមារុយ្ហ បុណ្ណកោ
អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ ។
សោ បុណ្ណកោ កាមរាគេន គិទ្ធោ
ឥរន្ធតិំ នាគកញ្ញំ ជិគីសំ
គន្ត្វាន តំ ភូតបតិំ យសស្សិំ
ឥច្ចព្រវី វេស្សវណំ កុវេរំ ។
ភោគវតី នាម មន្ទិរេ
ភវា ហិរញ្ញវតីតិ វុច្ចតិ
នគរេ និម្មិតេ កញ្ចនមយេ
មណ្ឌលស្ស ឧរគស្ស និដ្ឋិតំ ។

(៧៧) កាលណាបុណ្ណកយក្ស លុះបានស្តាប់ព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះនាងនេះហើយ ក៏ក្រោកឡើង ត្រេកអរក្រៃលែង ហើយស្ថិតនៅក្នុងទីនោះ បង្គាប់បុរស (អ្នកបំរើរបស់ខ្លួន) ថា អ្នកចូរនាំសេះអាជានេយ្យ ដែលបានសំរិតសំរាំង យកមកក្នុងទីនេះ ។ ត្រចៀក (របស់សេះនោះ) ប្រដាប់ដោយមាស ក្រចកប្រដាប់ដោយកែវមណីមានពណ៌ក្រហម គ្រឿងបិទបាំងទ្រូង ប្រដាប់ដោយមាសសុទ្ធ ឈ្មោះជម្ពូនទ ។

(៧៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្សតាក់តែងខ្លួន កាត់កោរសក់និងពុកមាត់ស្រេចហើយ ក៏ឡើងជិះសេះដែលជាយាន ដូចជាយាននៈនៃទេវតា ហោះទៅក្នុងអាកាសវេហា ។

បុណ្ណកយក្សនោះ ជាប់ចំពាក់ដោយកាមរាគ ប្រាថ្នានាងឥរន្ធតី ជាកញ្ញានៃនាគ បានទៅក្រាបទូលព្រះបាទវេស្សវណកុវេរៈ ដ៏ទ្រង់យស ជាម្ចាស់ពួកយក្សនោះ ដូច្នេះថា មន្ទីរឈ្មោះភោគវតី គេហៅថា ភវៈ (ព្រោះជាលំនៅនៃស្ដេចនាគ) គេហៅថា ហិរញ្ញវតី (ព្រោះជាទីដែលបិទបាំង ដោយកំពែងប្រាក់) ជានគរសំរេច ដំពីមាស ដែលសាងសំរេច ដល់នាគ មានមណ្ឌលនៃភោគ ។

អង្កោលកា ទុដ្ឋកិរិយោ
លោហិតន្តស្ស មសារគល្លិយោ
តាសារេគ្គ សិលាមយា
សោវណ្ណរជតេន ជាលិកា ។
អគ្គា តិលកា ច អដ្ឋុយោ
សត្តុបណ្ណា មុចលិន្ទកេតកា
ចិយន្ទុកា ឧទ្ទាលកា សហា
តារិកន្ទកា សិន្ទុភារិកា
ចារ្យយ្យកា ធាតមល្លិកា
គតិមាលា អក្កេគ្គ កោលិយា
ឯតេ ទុមា បរិណាមិតា
សោភយន្តិ ទុរុកស្ស មន្ទិរេ ។
ខន្ធរេក្ខ សិលាមយា សោវណ្ណទុម្ពុម្ពិតា (ពហុ)
យត្ថ សេតោបធាតិកោ
ជាតកជា វុណ្ណា មហិទ្ធិកោ ។
តស្ស កោមារិកា ភរិយា
វិមលា កាញ្ចនវេល្លិវិគ្គហា

ចំមានសណ្ឋានដូចពកម្ពុ ធ្វើអំពីកែវមណីក្រហម និងកែវមរកត ព្រោះថាពុកន្ទិកគធាតុធ្វើអំពីកែវមណី ប្រកបដោយរតនៈពិតាស ។ ដើមឈើទាំងឡាយ គឺដើមស្វាយ ដើមព្រមួច ដើមព្រីង ដើមសត្តបណ្ណ (ឈើមានសន្លឹក ៧) ដើមរាំងទន្ទុក ដើមកេតក៍ ដើមបិយង្គុ ដើមកដ្រើញ ព្រមទាំងដើមផ្កាវល្លិក-ព្រឹក្ស ដើមឈើតាលទ្រុប (មានគន្ធិកកធាតនោះ) ។ ដើមចម្បា ដើមទ្រីង ម្ទេះ ខ្លុះស្រី និងដើមក្រពៅ មានក្លិនក្រុងគិកកធាតនោះ ដើមឈើទាំងនោះ ចង់តាល្អត្រង់រៀបក្លិនមន្ទីរនៃនាគ ។ ព្រះបាទវរុណៈ ជាទេវបុត្តិកៈកំណើតមានឫទ្ធិច្រើន នៅក្នុងគិកកធាតណា ពួកដើមផ្កាជាច្រើន ដ៏ហើយដោយកែវវត្តុនិល មានផ្កាជាទិព្វ ជាកែវៈនៃមាស ក្នុងគិកកធាតនោះ ។ នាងវិមលាជាភរិយារបស់ព្រះបាទវរុណ-នាគនោះ ជាស្រីនៅក្មេង មានកន្ទាយក្ដីផ្គុកដូចមាស

ការេរុ តរុណាវ ឧគ្គតា

មុចិមន្ទគ្គធិ ជាតុឥស្សជា ។

លាខារសរត្តសុច្ឆវី

កណិការាវ និវាតបុប្ផិតា

តិទិវោកចរាវ អច្ឆរា

វិជ្ជុវព្ភឃនា វិនិស្សដា ។

សា ទោហឡិនី សុវិគ្គហា

វិធុរស្ស ហទយំ ធនិយតិ

តំ តេសំ ទទាមិ ឥស្សរ

តេន តេ ទេតិ ឥរន្ធតី មមំ ។

[៧៨] សោ បុណ្ណកោ ភូតបតី យសស្សី

អាមន្តយ វេស្សវណំ កុវេរំ

តត្ថេវ សន្តោ បុរិសំ អសំសិ

អានេហិ អាជញ្ញមិធេវ យុត្តំ ។

ជាតរូបមយា កណ្ណា កាចម្ហិចមយា ខុរា

ជម្ពោនទស្ស បាកស្ស សុវណ្ណស្ស ឧរច្ឆទោ ។

ទេវវាហវហំ យានំ អស្សមារុយ្ហ បុណ្ណកោ

មានព្រះវេនាដូចផ្កាស្ពៃ គួរជាទីមើលដោយសេចក្តីពេញចិត្ត ឬដូចត្រួយល្វើប្រែចន្ទ្វី ។ នាគិនីណាមានសម្បុរថ្ងៃក្រហមដូចពណ៌ល័ខ ដូចផ្កាកណ្ណិការ៍ក្នុងទីមិនមានខ្យល់ ឬដូចស្រីអប្សរ នៅក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ឬក៏ដូចផ្លេកបន្ទោរដែលប្រេក ចេញអំពីស្រទាប់ពពក ។ នាគិនីណានោះ ជាស្រីមានចំណង់ប្លែកស្ពាប់ក្រៃលែង ចង់បានហ្ឫទ័យនៃវិធុរបណ្ឌិត បពិត្រព្រះអង្គ ជាឥស្សរៈ ខ្ញុំនឹងឲ្យហ្ឫទ័យវិធុរបណ្ឌិតនោះ ដល់នាគទាំងពីរនោះ នាគទាំងនោះ នឹងឲ្យនាងឥរន្ទតី ដល់ខ្ញុំ ដោយពាក្យនោះ ។

[៧៨] បុណ្ណកយក្សនោះទូលលា ព្រះបាទវេស្សវណកុវេរៈ ជាម្ចាស់នៃខ្លួន ជាព្រះរាជាមានយស ហើយស្ថិតនៅក្នុងទីនោះ បង្គាប់បុរស (អ្នកបម្រើខ្លួន) ថា អ្នកចូរនាំសេះអាជានេយ្យ ដែលបានទូន្មានស្អាត យកមកក្នុងទីនេះ ។

ត្រចៀក (របស់សេះនោះ) ប្រដាប់ដោយមាស ក្រចកសេះប្រដាប់ដោយកែវមណី មានពណ៌ក្រហម គ្រឿងបិទបាំងដើមទ្រូង ប្រដាប់ដោយមាសសុទ្ធ ឈ្មោះជម្ពូនទ បុណ្ណកយក្ស

អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ ។
(៨០) សោ អគ្គមា រាជគហំ សុរម្មំ
អង្គស្ស រញ្ញោ នគរំ ទុរាសទំ[១]
ពហុត្តភក្ខំ ពហុអន្នបានំ
មសក្កសារំ វិយ វាសវស្ស ។
មយូរកោញ្ចាគណសម្បឃុដ្ឋំ
ទិជាភិឃុដ្ឋំ ទិជសង្ឃសេវិតំ
នានាសកុណាភិរុទំ សុវង្គណំ
បុប្ផាភិកិណ្ណំ ហិមវំវ បព្វតំ ។
សោ បុណ្ណកោ វេបុលមាភិរុយ្ហ
សិលុច្ចយំ[២] កិម្បុរិសានុចិណ្ណំ
អន្វេសមានោ មណិរតនំ ឧឡារំ
តមទ្ទសា បព្វតកូដមជ្ឈេ ។
(៨១) ទិស្វា មណឹ បភស្សរំ ជាតិវន្តំ
មនោហរំ[៣] មណិរតនំ ឧឡារំ
ទទ្ទល្លមានំ យសសា យសស្សិនំ

១ ឱ. ម. ទុរាយុត្តំ ។ ២ ម. សិលុប្បយំ ។

កាត់តែងខ្លួន កាត់កោរសក់នឹងពុកចង្ការស្រេចហើយ ក៏ឡើងទៅវេហាសដែលជាយាន ដូចជាកាលមុននោះ ហោះទៅក្នុងអាកាសវេហា ។

(៨០) បុណ្ណកយក្សនោះបានទៅកាន់នគររាជគ្រឹះ ជាទីរីករាយដ៏ក្រៃលែង ជាក្រុងរបស់ព្រះបាទអង្គរាជ ដែលសត្រូវចូលមកបានដោយក្រ ជាក្រុងមានភក្សាហារច្រើន មានបាយនឹងទឹកច្រើន ដូចជាក្រុងឈ្មោះមសក្កសាររបស់វាសវៈ ។ នគរនោះគឹកកង ដោយហ្វូងនៃពពួកក្ងោកនឹងក្រៀល គឹកកងដោយសត្វស្លាប ដែលពពួកសត្វស្លាបអាស្រ័យនៅ មានសូរសំឡេងនៃពពួកបក្សីផ្សេងៗ មានព្រះលានដ៏ល្អ ដេរដាសដោយផ្កា ដូចជាភ្នំហិមពាន្ត ។ បុណ្ណកយក្សនោះឡើងទៅកាន់ភ្នំឈ្មោះវេបុលៈ ជាទីអាស្រ័យនៅនៃពពួកកិន្នរ ហើយស្វែងរកកែវមណីដ៏ប្រសើរ បានឃើញកែវមណីនោះ ត្រង់កណ្ដាលកំពូលភ្នំ ។

(៨១) បុណ្ណកយក្សឃើញកែវមណី មានជាតិ (ផ្សេងៗ) ជាទីផ្សាយចេញនូវរស្មីរុងរឿង ជាកែវមណីដ៏ប្រសើរ គាប់ចិត្តមកខ្ញុំព្រោះ ជាកែវរុងរឿង ជាកែវមានយសដោយយស

ទិកាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ ។
គបត្តហិ វេឡុរិយំ មហន្តំ
មនោហរំ នាម មហានុភាវំ
អាជញ្ញមារុយ្ហ អនោមវណ្ណោ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ ។

(៤៦) សោ អគ្គមា នគរំ ឥន្ទបត្តំ
ឧបាគមិ សភំ កុរព្យំ
សមាគតេ ឯកសតំ សមគ្គេ
អវ្ហេត្ថ យក្ខោ អវិកម្បមានោ ។
កោនីធ រញ្ញំ វរមាភិជេតិ
កមាភិជេយ្យាម វរទ្ធនេន
កមនុត្តរំ រតនំ ជិនាម
កោ វាបិ នោ ជេតិ វរទ្ធនេន ។

(៤៧) កុហឹ នុ រដ្ឋេ តវ ជាតិភូមិ
ន កោរព្យស្សេវ វចោ តវេទំ
អភីតោសិ នោ វណ្ណនិភាយ សព្វេ
អក្ខាហិ មេ នាមញ្ច ពន្ធវេ ច ។

១ ម. ខរេហិ ។

ភ្លឺរុងរឿងដូចផ្លេកបន្ទោរក្នុងអាកាស ក៏បានកាន់យកកែវមណី ឈ្មោះមនោហរៈនោះ ជាកែវពៃទូរ្យ មានដុំធំច្រើន មានអានុភាពច្រើន ជាអ្នកមានភេទមិនថោកទាប ឡើងជិះសេះអាជានេយ្យ ហោះទៅក្នុងអាកាសវេហា ។

(៤៦) បុណ្ណកយក្សនោះ បានទៅកាន់ក្រុងឥន្ទបត្ត ចុះ(កំពែងស) ហើយចូលទៅកាន់ទីប្រជុំនៃអ្នកដែនកុរុ មិនកោតញញើតព្រះរាជា ១០១ អង្គ ដែលព្រមព្រៀងគ្នាមកប្រជុំ (នៅទីនោះ) បបួលថា បណ្ដាក្សត្រព្រះរាជាក្នុងទីប្រជុំនេះ ព្រះរាជាអង្គណា ឈ្នះយើង(ក្រោយក) កែវដ៏ប្រសើរ (របស់យើង) ឬយើងឈ្នះព្រះរាជាអង្គណាវិញ (ក្រោយក) ទ្រព្យដ៏ប្រសើរ ឬយើងឈ្នះព្រះរាជាអង្គណា (នឹងយក) កែវដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា ក៏បាន ចំណែកព្រះរាជាអង្គណាឈ្នះយើងវិញ (នឹងយក) ទ្រព្យដ៏ប្រសើរ ក៏បាន ។

(៤៧) (ព្រះបាទកោរព្យៈ...) ជាតិភូមិរបស់អ្នក នៅក្នុងដែនណា ពាក្យរបស់អ្នកនេះ មិនមែនជាពាក្យ របស់អ្នកដែនកុរុទេ អ្នកមានពណ៌ដ៏ភ្លឺ មិនកោតខ្លាចយើង ទាំងអស់គ្នា អ្នកចូរប្រាប់ឈ្មោះនឹងផៅពង្សដល់យើង ។

(៤៤) កច្ចាយនោ មាណវកោស្មិ រាជ
អនូននាមោ ឥតិ មវ្ហយន្តិ
អង្គេសុ មេ ញាតយោ ពន្ធវា ច
អក្ខេន ទេវស្មិ ឥធានុប្បត្តោ ។

(៤៥) កឹ មាណវស្ស រតនានិ អត្ថិ
យេ តំ ជិនន្តោ ហរេ អក្ខធុត្តោ
ពហូនិ រញ្ញោ រតនានិ អត្ថិ
តេ ត្វំ ទលិទ្ទោ កថមវ្ហយសិ ។

(៤៦) មនោហរោ នាម មណិ មមាយំ
មនោហរំ មណិរតនំ ឧឡារំ
ឥមញ្ច អាជញ្ញំ អមិត្តតាបនំ
ឯតំ មេ ជិនិត្វា ហរេ អក្ខធុត្តោ ។

(៤៧) ឯកោ មណិ មាណវ កឹ ករិស្សតិ
អាជានិយេកោ បន កឹ ករិស្សតិ
ពហូនិ រញ្ញោ រតនានិ អត្ថិ
អាជានិយា វាតជវា អនប្បកា ។

ទោហឡកណ្ឌំ ចប ។

(៤៤) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រព្រះរាជា ខ្ញុំជាមាណពកច្ចាយនគោត្រ ពួកញាតិនឹងផៅពង្សរបស់ខ្ញុំក្នុង(កាលបច្ចុប្បន្ននេះ) ដែនអង្គៈ តែងហៅខ្ញុំថា មាណព មានឈ្មោះមិនថោកទាប បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីលេងល្បែងភ្នាល់ ។

(៤៥) (ព្រះបាទកោរព្យៈ...) អ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ កាលបើឈ្នះអ្នក គប្បីយកកែវទាំងឡាយណា កែវទាំងនោះ របស់មាណពឯង មាននៅឬ ឯកែវរបស់ព្រះរាជា មានចំនួនច្រើន អ្នកជាមនុស្សទាល់ក្រ នឹងបបួលព្រះរាជាទាំងនោះ ដូចម្ដេចបាន ។

(៤៦) (បុណ្ណយក្ស...) ឯកែវមណីរបស់ខ្ញុំនេះ គាប់ចិត្តមនុស្សទូទៅបាន អ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ បើលេងឈ្នះខ្ញុំហើយ គប្បីយកកែវមណីដ៏ប្រសើរ ជាកែវគាប់ចិត្តមនុស្សទូទៅនេះ ១ នឹងសេះអាជានេយ្យ គាបបង្ក្រាបសត្រូវនេះ ១ របស់ខ្ញុំចុះ ។

(៤៧) (ព្រះបាទកោរព្យៈ...) ម្នាលមាណព កែវមណីមួយ នឹងធ្វើអ្វីបាន ចំណែកសេះអាជានេយ្យមួយ នឹងធ្វើអ្វីបាន (ព្រោះ) កែវទាំងឡាយរបស់ព្រះរាជា មានចំនួនច្រើន សេះអាជានេយ្យរបស់ព្រះរាជា មានសន្ទុះដូចខ្យល់ ក៏មានចំនួនមិនតិចទេ ។

ចប់ ទោហឡកណ្ឌ ។

(៨៨) ឥធញ្ច មេ មណិរតនំ | បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តម
ឥត្ថីនំ វិគ្គហា ចេត្ថ | បុរិសានញ្ច វិគ្គហា ។
មិគានំ វិគ្គហា ចេត្ថ | សកុណានញ្ច វិគ្គហា
នាគរាជេ សុបណ្ណេ ច | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
(៨៩) ហត្ថានីកំ រថានីកំ | អស្សេ បត្តី ច វម្មិនេ
ចតុរង្គិនិមំ សេនំ | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ | រថិកេ បត្តិការកេ
ពលគ្គានិ វិយូឡ្ហានិ | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
(៩០) បុរំ អដ្ដាលសម្បន្នំ(១) | ពហុបាការតោរណំ
សិង្ឃាដកេ សុភូមិយោ | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
ឯសិកា បរិខាយោ ច | បលិខំ អគ្គឡានិ ច
អដ្ដាលកេ ច ទ្វារេ ច | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
(៩១) បស្ស តោរណមគ្គេសុ | នានាទិជគណា ពហូ
ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច | ចក្កវាកា ច កុក្កុហា
កុណាលកា ពហូ ចិត្រា | សិខណ្ឌី ជីវជីវកា
នានាទិជគណាកិណ្ណំ | មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

---

១ ម. ឧទ្ធាបសម្បន្នំ ។

(៨៨) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតកែវមណីរបស់ខ្ញុំនេះចុះ ក្នុងកែវមណីនេះ មានរូបកាយរបស់ស្ត្រី មានរូបកាយរបស់បុរស ។ មានរូបកាយរបស់ម្រឹគ មានរូបកាយរបស់បក្សី ប្រាកដក្នុងកែវមណីនេះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត នាគរាជនិងគ្រុឌ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៨៩) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត សេនាមានអង្គ ៤ គឺពលដំរី ពលរថ ពលសេះ ពលថ្មើរជើងមានគ្រឿងក្រោះ ជារូបនិម្មិតក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពលដំរីនិងពួកសេនា ពលរថនិងពលថ្មើរជើង និងពួកពលដែលរៀបជាក្បួនៈ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៩០) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត នគរដែលបរិបូណ៌ដោយប៉ម មានកំពែងនិងក្លោងទ្វារដ៏ច្រើនជាន់ មានផ្លូវបែកជា ៤ និងផែនដីដ៏ល្អ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត សសរខឿន គូ រនុកទ្វារ គន្លឹះទ្វារ ប៉ម និងទ្វារប៉ម ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៩១) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកបក្សីផ្សេងៗជាច្រើន ទៀបក្លោងទ្វារនិងផ្លូវ គឺ ហ្វូងហង្ស ក្រៀល ក្ងោក ចាក្រពាក គក សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ទីក្រុង ដ៏ដេរដាសដោយបក្សីផ្សេងៗ គឺតាវ៉ៅ ការ៉េកក្រុស ក្ងោក និងតុ៊លាតជាច្រើន ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៤៦) បស្ស ឯតំ សុធាការំ អត្តិំ លោមហំសនំ

សមុស្សិតទ្ធជំ រម្មំ សុវណ្ណកិលុកសន្ថតំ ។

បាសាទេ បណ្ណសាលាយោ វិភត្តា ភាគសោ មិតា

និវេសនេ និវេសេ ច សន្ធិព្យូហេ[១] បថទ្ធិយោ ។

(៤៧) បានាគារេ ច សោណ្ឌេ ច សូនា ឱទនិយា ឃរា

វេសី ច គណិកាយោ ច មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

មាលាការេ ច រជកេ គន្ធិកេ អថ ទុស្សិកេ

សុវណ្ណការេ មណិការេ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

អាឡារិកេ ច សូទេ ច នដនដ្តកគាយិនេ[២]

បាណិស្សរេ កុម្ភថូណិកេ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

(៤៨) បស្ស ភេរីមុទិង្គា ច សង្ខា បណវទិន្ទិមា

សព្វញ្ច តាលាវចរំ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

សម្មតាលញ្ច វីណញ្ច នច្ចគីតំ សុវាទិតំ

តុរិយតាឡិតសង្ឃុដ្ឋំ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

---

១ ម. សន្ធិព្ពូហេ ។ ២ ម. នដនដ្តកគាយិនោ ។

(៤៦) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ទីក្រុងមានកំពែងល្អអស្ចារ្យចំឡែកគួរព្រឺរោម មានទង់ជ័យលើកឡើង ក្រាលដោយដីខ្សាច់ដែលមានសម្បុរដូចមាស គួរជាទីរីករាយ ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត កងផ្ទះប្រាសាទព័ទ្ធដោយជុំវិញ ដែលគេចែកជាផ្លូវជាសន្លាក់តាមចំណែក មានផ្ទះនិងទីផ្ទះ កំពែងផ្ទះ ច្រកតាល់ និងផ្លូវទាំងឡាយ ។

(៤៧) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត រោងសុរា អ្នកលក់សុរា អ្នកគ្រួ ផ្ទះបាយ ពួកឈ្មួញ និងពួកស្រីពេស្យា ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកជនអ្នកធ្វើផ្កាកម្រង ជាងជ្រលក់ អ្នកធ្វើគ្រឿងក្រអូប អ្នកត្បាញសំពត់ ជាងមាសនិងជាងកែវមណី ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកជនអ្នកធ្វើសម្ល ជនធ្វើបាយ អ្នករាំ តាយរាំ អ្នកច្រៀង អ្នកច្រៀងទះដៃនិងអ្នកវាយស្គរ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៤៨) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ស្គរ សំភោរ សង្ខ ខ្លុយ ស្គរជ័យ និងគ្រឿងភ្លេងទាំងអស់ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ក្រាប់ ឈឹង ពិណ រាំ ច្រៀង ប្រគំ ដែលគឹកកង គេលេងតូរ្យតន្ត្រី អឺងកង ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

លពុជ្ជកា បុដ្ឋិកា ចេត្ថ មាលោហកា ច សេរិយា

វេតាលិកោ ច ជល្លេ ច ឧណ្ណាម្ពិ បស្ស ធម្មិកំ ។

(៤៥) សមជ្ជា ចេត្ថ វត្តង្គិ អាតិណ្ណា ឧនោរិកិ

មញ្ញាតិមញ្ញេ ក្ខូម៉យោ មណាម្ពិ បស្ស ធម្មិកំ ។

បស្ស មល្លេ សមជ្ជិស្មិំ ចោរវេត្ត ធំកុណាំ កុនិ

ធិហាតេ ធិហតមាតេ ច បណាម្ពិ បស្ស ធម្មិកំ ។

(៤៦) បស្ស បត្តតពាគេសុ ជាជាមិតតណា ពហូ

សីហា ព្យគ្ឃា វរាហាច អច្ឆកោកតរច្ឆយោ ។

បលសតា គវជា ច មហិសា រោហិតា រុរូ

ឯណេយ្យា សរភា ចេវ គណោ និគ្គុណ្ឌិកា[១] ។

កទលិមិគា ពហូ ចេត្ថ វិឡារា សសកណ្ណកា

ជាជាមិគគណាកិណ្ណំ ឧណាម្ពិ បស្ស ធម្មិកំ ។

(៤៧) នជ្ជាយោ សុបតិត្ថាយោ សោវណ្ណកលុកសន្ថតា

អច្ឆា សវន្តិ អម្ពូនិ មច្ឆគុម្ពនិវេសិកា[២] ។

កុម្ភិលា មករា ចេត្ថ សុំសុមារា ច កច្ឆបា

ចាឋីនា ពហុសា[៣] មជ្ជា ពលជា[៤] មុញ្ជរោហិតា ។

---

១ ម. តិន្ទុណ្ឌិកា ។ ឧ. និគ្គុណ្ឌិកា ។ ២ ម. ឧ. មច្ឆគុម្ពនិសេវិតា ។ ៣ ម. ជាបីតា ពាវុសា ។ ឧ. ជាតិកា ពាវុសា ។ ៤ ម. ភលជា ។ ឧ. ពលជា ។

សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកផ្កាអ្នកលោក ឈូកប្រផាល់ ឈូកក្រហម ទាំងកលមាយា ទាំងស្រីប្រុសល្អ ក្នុងព្រៃរមណីនេះ ទាំងពួកម្អម ផាស់គ្មៀនេត ទាំងពួកកាត់កោរសក់ ជាប្រទមិត្ត ក្នុងព្រៃរមណី ។

(៤៥) ផ្កាស្រពត់ទាំងឡាយ ដ៏មីរវេរដាស ដោយប្រុសទឹងស្ត្រី ក៏មាន ក្នុងព្រៃរមណីនេះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ត្រែត្រួចទឹងត្រែង ទាំងទី (នៃផ្កាស្រព) ជាប្រទមិត្ត ក្នុងព្រៃរមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកអ្នកចំបាប់ ដែលប្រចាប់គ្នាដោយដៃទាំងពីរ ក្នុងទីផ្កាស្រព សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកអ្នកឈ្នះទាំងអ្នកចាញ់ ជាប្រទមិត្ត ក្នុងព្រៃរមណី ។

(៤៦) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកម្រឹគផ្សេង ៗ ជាច្រើនទៀតដើមភ្នំ គឺ រាជសីហ៍ ខ្លាធំ ជ្រូកព្រៃ ខ្លាឃ្មុំ ឆ្កែព្រៃ ខ្លារខិន ។ សត្វទោស គោ ក្របី រមាំង ប្រើស ក្ដាន់ សរភម្រឹគ ក្ដាន់ ជ្រូកស្រុក ។ ឈ្លូស ពួកម្រឹគម្រឹគជាច្រើន ខ្លាត្រី ទន្សាយ ទាំងកណ្ដុរ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ដើមភ្នំដេរដាសដោយពួកម្រឹគផ្សេង ៗ ជាប្រទមិត្ត ក្នុងព្រៃរមណី ។

(៤៧) ស្ទឹងទាំងឡាយ មានកំពង់ល្អបញ្ញ ដែលក្រាលដោយខ្សាច់មាស មានទឹកថ្លា មានពួកត្រីកាស្រយ៉ៃនៅក្រពុំ ៗ ពួកក្រពើ មករ ក្រពើ អណ្ដើក ត្រីស្លាត ត្រីបណ្ដាយ ត្រីឆ្ពោត្រីឆ្ដុង មានក្នុងព្រៃរមណីនេះ ។

នានាទិជគណាកិណ្ណា នានាទុមគណាយុតា
វេឡុរិយកលាកេ[1]កាយោ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
(៩៨) បស្សេត្ថ ពោក្ខរណិយោ សុវិភត្តា ចតុទ្ទិសា
នានាទិជគណាកិណ្ណា បុថុលោមនិសេវិតា[2]
សមន្តោទកសម្បន្នំ មហិំ សាគរកុណ្ឌលំ
ឧបេតំ វនរាជីហិ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
(៩៩) បុរតោ វិទេហេ បស្ស គោយានិយេ ច បច្ឆតោ
កុរុយោ ជម្ពុទីបញ្ច មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
បស្ស ចន្ទំ សុរិយញ្ច ឱភាសន្តេ ចតុទ្ទិសា
សិនេរុំ អនុបរិយាយន្តេ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
សិនេរុំ ហិមវន្តញ្ច សាគរញ្ច មហិទ្ធិយំ[3]
ចត្តារោ ច មហារាជេ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។
អារាមេ វនគុម្ពេ ច បាដិយេ ច សិលុច្ចយេ
រម្មេ កិម្បុរិសាកិណ្ណេ មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ ។

១. ឆ. វេឡុរិយកេកាយោ ។ ២. ឆ. បុថុលោមនិសេវិតា ។ ៣. ឆ.
មហិទ្ធិកំ ។ ឆ. មហិទ្ធិយំ ។

សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ស្រះបោក្ខរណីដែលធ្វើដោយផែនថ្ម ជាវិការៈនៃកែវពិទូរ្យ ដ៏ដេរដាសដោយពួកសត្វស្លាបផ្សេង ៗ មានពួកក្ងោកផ្សេងៗ ជាដើម ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៩៨) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ស្រះបោក្ខរណីក្នុងកែវមណីនេះ ដែលចាត់ចែងដោយល្អទាំង៤ទិស ដ៏ដេរដាសដោយពួកសត្វស្លាបផ្សេងៗ ដែលត្រីធំៗអាស្រ័យនៅ សូមព្រះអង្គទត ផែនដីដ៏បរិបូណ៌ដោយទឹកជុំវិញ ជាកុណ្ឌលនៃសាគរ ប្រកបដោយជួរនៃព្រៃទាំងឡាយ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។

(៩៩) សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតមើលទ្វីបទាំង ៤ គឺបុព្វវិទេហទ្វីប ខាងកើត អបរគោយានទ្វីប ខាងលិច ឧត្តរកុរុទ្វីប និងជម្ពូទ្វីប ជារូបនិម្មិតក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ កំពុងបំភ្លឺទិសទាំង៤ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត (ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យនោះ) កំពុងដើរក្រឡឹងភ្នំសិនេរុ ជារូបនិម្មិត ក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ភ្នំសិនេរុ ភ្នំហិមពាន្ត សមុទ្រសាគរ ដែលមានឫទ្ធិច្រើន និងមហារាជទាំង ៤ អង្គ ជារូបនិម្មិតក្នុងកែវមណី ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតសួនច្បារ ព្រៃ គុម្ពឈើ ផ្ទាំងថ្ម ហាក់ដូចជាគេក្រាលដាក់ទុក ដ៏ដេរដាសដោយពួកកិន្នរ គួរជាទីរីករាយ ជារូបនិម្មិតក្នុងកែវមណី ។

ផារុសកំ(១) ចិត្តលតំ មិស្សកំ នន្ទនំ វនំ
វេជយន្តញ្ច បាសាទំ មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
សុធម្មំ តាវតឹសញ្ច បារិច្ឆត្តញ្ច បុប្ផិតំ
ឯរាវណំ នាគរាជំ មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
បស្សេត្ថ ទេវកញ្ញាយោ នភា វិជ្ជុរិវុគ្គតា
នន្ទនេ វិចរន្តិយោ មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
បស្សេត្ថ ទេវកញ្ញាយោ ទេវបុត្តបលោភិនី
ទេវបុត្តេ រមមានេ(២) មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
(១០០) បរោសហស្សំ បាសាទេ វេឡុរិយផលកាសន្ថតេ
បជ្ជលន្តេ វណ្ណេន មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
តាវតឹសេ ច យាមេ ច តុសិតេ ចាបិ និម្មិតេ
បរនិម្មិតវសវត្តិនោ មណិត្ថំ បស្ស និម្មិតំ ។
បស្សេត្ថ បោក្ខរណិយោ វិប្បសន្នោទកា សុចី
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា បទុមុប្បលកេហិ ច ។
(១០១) ទសេត្ថ រាជិយោ សេតា ទស្សនីយា មនោរមា
ឆ បិង្គលា បណ្ណរសា ហលិទ្ទា ច ចតុទ្ទស ។
វីសតិ តគ្គរា(៣) សោវណ្ណា វីសតិ រជតាមយា
ឥន្ទគោបកវណ្ណាភា តាវ ទិស្សន្តិ តិំសតិ ។

១ ឱ. ម. ផារុសកំ ។ ២ ឱ. បរមានេ ។ ៣ ឱក្ខាតិ យុគ្គរាំ ។

សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ផារុសកវ័ន ចិត្តលតាវ័ន មិស្សកវ័ន នន្ទនវ័ន និងវេជយន្តប្រាសាទ ជារបស់និម្មិត គួរនឹកមើលណា ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត សុធម្មសភា ឋានតាវត្តិង្ស ដើមផ្កាបារិច្ឆត្តព្រឹក្សមានផ្ការីក ស្តេចដំរីឈ្មោះឯរាវ័ណ ជារបស់និម្មិត គួរនឹកមើលណា ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកស្រីទេពកញ្ញា ដែលភ្លឺផ្លេក ដូចជាផ្លេកបន្ទោរចេញពីពពក កំពុងត្រាច់ទៅក្នុងនន្ទនវ័ន ជារបស់និម្មិត គួរនឹកមើលណា ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ពួកទេពកញ្ញាប្រលោមទេវបុត្រ និងពួកទេវបុត្រកំពុងរីករាយក្នុងនន្ទនវ័ន ជារបស់និម្មិត គួរនឹកមើលណា ។

[១០០] សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ប្រាសាទច្រើនជាងពាន់ ដែលក្រាលដោយដែកកែវពិទូរ្យ មានសម្បុររុងរឿង ជារបស់និម្មិតគួរនឹកមើលណា ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ឋានតាវត្តិង្ស យាមា តុសិត និម្មានរតី បរនិម្មិតវសវត្តី ជារបស់និម្មិត គួរនឹកមើលណា ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត ស្រះបោក្ខរណី ក្នុងឋានទាំងនោះៗ មានទឹកថ្លាស្អាត ដ៏ដេរដាសដោយផ្កាមន្ទាលកៈ ផ្កាឈូកនិងផ្កាឧប្បល គួរជាទស្សនីយ៍ ។

(១០១) ក្នុងបោក្ខរណីនេះ មានជួរស១០ ជួរក្រហម៦ និង១៥ (ជា៣១) ជួរលឿង ១៤ ដូចជាទឹកល្មៀតលឿង ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ។ ជួរមាស ២០ ជួរប្រាក់ ២០ ជួរមានពន្លឺ ដូចជាពណ៌នៃអណ្តើកមាស ៣០ ប្រាកដនៅ ក្នុងបោក្ខរណីនេះ ។

ឆសេតា កាសិយោ ចេច   មញ្ជូដា បញ្ចវីសតិ
មិគស្ស ពន្ធកាយុប្បហិ   ដលុប្បលវិចិត្តកា ។
ឯវំ សព្វង្គសម្បន្នំ   អច្ចិមត្តំ(១) បភស្សរំ
ទុធំសុត្តិ មហារាជ   បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តម ។

មណិកណ្ឌំ ឥម ។

(១០២) ឧបាគតំ រាជ ឧបេហិ លក្ខំ
នេតាទិសំ មណិរតនំ តវត្ថិ
ធម្មេន ជិយ្យាម អសាហសេន
ជិតោ ច នោ ខិប្បមវាករោហិ ។

(១០៣) បញ្ចាល បច្ចុគ្គតសូរសេន
មច្ឆា ច មទ្ទា សហ កេកកេភិ
បស្សន្តុ នោ តេ អសឋេន យុទ្ធំ
ន នោ សកាយំ ន ករោន្តិ កិញ្ចិ ។

(១០៤) តេ បាវិសុំ អក្ខមទេន មត្តា
រាជា កុរូនំ បុណ្ណកោ ចាបិ យក្ខោ

១ ម. អច្ចិមន្តំ ។

ពួកនារី ១៦ ពួកហង្សទ្រទ ៤៨ ពួកកាយរជាយក្ខា វិចិត្រដោយផ្កាឧប្បលទៀត មានគុណកែវមណីនេះ ។ បពិត្រមហារាជប្រសើរជាងសត្វជើងពីរ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទត (កែវមណី) មានរស្មីជាទីផូរយ ចេញនៃពន្លឺ ដ៏ប្រកបដោយអង្គទាំងពួង យ៉ាងនេះ (អ្នកណាលេងឈ្នះខ្ញុំ) បានកែវនេះយក (ព្រោះជាទៅអ្នកនោះចុះ) ។

ចប់ មណិកណ្ឌ ។

(១០២) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រព្រះរាជា (ការរៀបចំលេងល្បែង) សម្រេចហើយ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលមកកាន់ទីជាទីក្រសាលល្បែង កែវមណីប្រាកដដូច្នេះ របស់ព្រះអង្គ មិនមានទេ យើងនឹងច្បាំងឈ្នះគ្នាដោយធម៌ មិនបាច់កំហែងទេ មួយទៀត ព្រះអង្គ បើខ្ញុំឈ្នះហើយ សូមសងឲ្យឆាប់ ។

(១០៣) បពិត្រព្រះបាទបញ្ចាលដ៏ល្បីល្បាញ សូមព្រះបាទសូរសេន ព្រះបាទមច្ឆៈ ព្រះបាទមទ្ទៈ ព្រមទាំងព្រះបាទកេកកៈទាំងនោះ ទ្រង់ទតចម្បាំងល្បែង ដោយការមិនអួតអាងរបស់យើងចុះ ក្សត្រទាំងឡាយសុទ្ធតែគ្មាន (ជាសាក្សី) របស់យើងក្នុងកើត ។

(១០៤) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជារបស់អ្នកដែនកុរុនឹងបុណ្ណកយក្សនោះ ជាអ្នកស្រវឹងព្រោះប្រមឹកក្នុងល្បែងភ្នាល់ចូលមក (កាន់រោងល្បែង)

រាជា កលឹ វិចិនមគ្គហេសិ
កដំ អគ្គហី បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ
តេ តត្ថ ជូតេ ឧភយេ សមាគតេ
រញ្ញោ សកាសេ សខីនញ្ច មជ្ឈេ
អជេសិ យក្ខោ នរវីរសេដ្ឋំ
តត្ថប្បនាទោ តុមុលោ អជាយិ ។

(១០៥) ជយោ មហារាជ បរាជយោ ច
អាយូហតំ អញ្ញតរស្ស ហោតិ
ជនិន្ទ ជីនោសិ[១] វរទ្ធនេន
ជិតោ ច មេ ខិប្បមវាករោហិ ។

(១០៦) ហត្ថី គវស្សា មណិកុណ្ឌលា ច
យញ្ចាបិ មយ្ហំ រតនំ បថព្យា
គណ្ហាហិ កច្ចាន វរំ ធនានំ
អាទាយ យេនិច្ឆសិ តេន គច្ឆ ។

(១០៧) ហត្ថី[២] គវស្សា មណិកុណ្ឌលា ច
យញ្ចាបិ តុយ្ហំ រតនំ បថព្យា
តេសំ វរោ វិធុរោ នាម កត្តា
សោ មេ ជិតោ តំ មេ អវាករោហិ ។

១ ម. ជិតោសិ ។ ២ ម. ហត្ថិ ។

ព្រះរាជា ជ្រើសយកកូនបាសកា ជាទោស (កន្ទេញ)
បុណ្ណកយក្ស ចាប់យកកូនបាសកាកតឈ្មោះ ផនកាំងកែវ
នោះ បានលេងបាសកា រួមគ្នា ក្នុងកន្លែងបាសកានោះហើយ
បុណ្ណកយក្ស ឈ្នះព្រះរាជា មានព្យាយាមប្រសើរជាងនរៈ ក្នុង
សំណាក់នៃពួកព្រះរាជា ក្នុងកណ្តាលនៃពួកសម្លាញ់ សំឡេង
គឹកកង សំឡេងហ៊ោកញ្ជ្រៀវ ក៏កើតមានក្នុងទីនោះ ។

(១០៥)(បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រមហារាជ បណ្តាពួកយើង ដែលខំប្រឹង
ព្យាយាម ការឈ្នះនឹងការចាញ់តែងមានដល់អ្នកណាមួយ បពិត្រ
ព្រះអង្គជាធំជាងជន ទ្រង់ត្រូវខ្ញុំព្រះអង្គឈ្នះហើយ(ត្រូវយក)
ទ្រព្យដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គដែលខ្ញុំឈ្នះហើយ សូមសងឲ្យឆាប់ ។

(១០៦) (ព្រះបាទកោរព្យៈ...) ម្នាលមាណព កច្ចាយនគោត្រ ដំរី គោ
សេះ កែវមណីនិងកុណ្ឌល ឬកែវណាមួយរបស់ខ្ញុំលើផែនដី
បណ្តាទ្រព្យទាំង(នោះ) អ្នកចូរយកទ្រព្យណាដែលប្រសើរ
នោះចុះ អ្នកចូរកាន់យក ទៅតាមសេចក្តីពេញចិត្តចុះ ។

(១០៧) (បុណ្ណកយក្ស...) ដំរី គោ សេះ កែវមណី និងកុណ្ឌល
ឬកែវណាមួយ របស់ព្រះអង្គលើផែនដី វិធុរបណ្ឌិតអាមាត្យ
ទុកជាទ្រព្យប្រសើរជាងទ្រព្យទាំងនោះ ព្រះអង្គដែលខ្ញុំឈ្នះ
ហើយ សូមព្រះរាជទានវិធុរបណ្ឌិតនោះ មកខ្ញុំ ។

(១០៨) អត្តា ច មេ សោ សរណំ គតី ច
ទីបោ ច លេណោ ច បរាយនោ ច
អសន្តុលេយ្យោ មម សោ ធនេន
បាណេន មេ សទិសោ ឯស កត្តា ។

(១០៩) ចិរំ វិវាទោ មម តុយ្ហញ្ចស្ស
កាមញ្ច បុច្ឆាម តមេវ គន្ត្វា
ឯសេវ នោ វិវរតុ ឯតមត្ថំ
យំ វក្ខតិ ហោតុ កថា ឧភិន្នំ ។

(១១០) អទ្ធា ហិ សច្ចំ ភណសិ ន ច មាណវ សាហសំ
តមេវ គន្ត្វា បុច្ឆាម តេន តុស្សាមុភោ ជនា ។

(១១១) សច្ចំ នុ(១) ទេវ វិទហូ កុរូនំ
ធម្មេ ឋិតំ វិធុរំ នាមមច្ចំ
ទាសោសិ រញ្ញោ ឧទ វាសិ ញាតិ
វិធុរោតិ សង្ខា កតមាសិ លោកេ ។

(១១២) អាមាយទាសាបិ ភវន្តិ ហេកេ
ធនេន កីតាបិ ភវន្តិ ទាសា
សយំបិ ទាសា ឧបយន្តិ ហេកេ
ភយា បនុណ្ណាបិ ភវន្តិ ទាសា

១ ម. សច្ចន្តុ ។

(១០៨) (ព្រះបាទកោរព្យ:...) វិធុរបណ្ឌិតនោះ ទុកដូចជាខ្លួនខ្ញុំ ជាទីពឹង ជាគតិ ជាប្រទីប ជាទីពំនាក់ ជាទីបង្អែករបស់ខ្ញុំ វិធុរ-បណ្ឌិតនោះ គេមិនគប្បីប្រៀបផ្ទឹមដោយទ្រព្យរបស់ខ្ញុំបានទេ វិធុរបណ្ឌិតនុ៎ះ ជាអាមាត្យ ប្រាកដស្មើដោយជីវិតរបស់ខ្ញុំ ។

(១០៩) (បុណ្ណកយក្ស...) ការវិវាទរបស់ខ្ញុំនឹងព្រះអង្គ តាំងយូរមក យើងត្រូវទៅសួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងវិធុរបណ្ឌិតនោះវិញ សូមឲ្យវិធុរបណ្ឌិតនុ៎ះ ញែកសេចក្តីនុ៎ះដល់យើង បើវិធុរបណ្ឌិតពោលពាក្យណា ពាក្យ(នោះ)ចូរសម្រេចដល់យើងទាំងពីរនាក់ចុះ ។

(១១០) (ព្រះបាទកោរព្យ:...) ម្នាលមាណព អ្នកនិយាយនេះ ទៀងទាត់ពិតហើយ មិនមែននិយាយតាំងតែប្រមាទទេ យើងនឹងទៅសួរវិធុរ-បណ្ឌិតនោះចុះ យើងទាំង ២ នាក់ នឹងត្រេកអរព្រោះវិធុរបណ្ឌិតនោះ ។

(១១១) បុណ្ណកយក្ស...) ពួកទេវតាសរសើរអ្នកឈ្មោះវិធុរៈ ថាជាអាមាត្យឋិតនៅក្នុងធម៌របស់អ្នកដែនកុរុ ពិតមែនឬ អ្នកជាទាសៈ ឬជាញាតិរបស់ព្រះរាជា ការរាប់ (អ្នក) ជាវិធុរៈ តើអ្នកជាអ្វី ក្នុងលោក ។

(១១២) (វិធុរបណ្ឌិត...) បុគ្គលពួកខ្លះជាទាសៈកើតក្នុងផ្ទៃខ្ញុំស្រី ពួកខ្លះជាទាសៈគេលោះដោយទ្រព្យ ពួកខ្លះជាទាសៈចូលទៅនៅខ្លួនឯង ពួកខ្លះបោះបង់(ចោលទៅ)ព្រោះភ័យ ទៅនៅជាទាសៈគេ

ឯតេ នរានំ ចតុរោវ ទាសា ។

អទ្ធា ហិ យោនិតោ អហម្បិ ជាតោ

ភវោ ច រញ្ញោ អភវោ ច រញ្ញោ

ទាសាហំ ទេវស្ស បរំបិ គន្ត្វា

ធម្មេន មំ មាណវ តុយ្ហំ ទជ្ជា ។

(១១៣) អយំ ទុតិយោ វិជយោ មមជ្ជ

បុដ្ឋោ ហិ កត្តា វិវរិត្ថ បញ្ហំ

អធម្មរូបោ វត រាជសេដ្ឋោ

សុភាសិតំ នានុជានាសិ មយ្ហំ ។

(១១៤) ឯវំ ចេ នោ សោ វិវរេថ បញ្ហំ

ទាសោហមស្មិ ន ច ខោស្មិ ញាតិ

គណ្ហាហិ កត្តាន វរំ ធនានំ

អាទាយ យេនិច្ឆសិ តេន គច្ឆ ។

អក្ខកណ្ឌំ នាម ។

(១១៥) វិធុរ វសមានស្ស គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ

ខេមា វុត្តិ កថំ អស្ស កថំ នុ អស្ស សង្គហោ ។

ទាសៈរបស់ជនទាំងឡាយមាន ៤ពួកនេះឯង ។ ឯយើង ពិតជាទាសៈកើតអំពីកំណើត ព្រោះជាមានសេចក្តីចំរើនក្តី ព្រោះជាមានសេចក្តីមិនចំរើនក្តី (យើងមិនគួរនឹងពោលក្តីយាក ប្តូរទេ) យើងបើទុកជាទៅកាន់ទីដទៃ ក៏គង់នៅជាទាសៈ របស់ព្រះសម្មតិទេព ម្នាលមាណព ព្រះរាជាគួរប្រទានយើង ដល់អ្នក ដោយធម៌ ។

(១១៣) (បុណ្ណកយក្ស...) នេះឯងជាជ័យជំនះទី ២ របស់ខ្ញុំ ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រោះថា (វិធុរៈ)អាមាត្យ ដែលខ្ញុំសួរហើយ ក៏ស្រាយប្រស្នា ហើយ ម្យ៉ាង ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរមិនតាំងនៅក្នុងធម៌ ទ្រង់មិន អនុញ្ញាតឲ្យនូវវិធុរបណ្ឌិត ជាអ្នកពោលពាក្យពីរោះ ដល់ខ្ញុំ ។

(១១៤) (ព្រះបាទកោរព្យ...) បើវិធុរបណ្ឌិតនោះ ស្រាយប្រស្នាដល់ យើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាទាសៈ មិនមែនជាញាតិទេ ម្នាល កច្ចានៈ អ្នកចូរយកវិធុរបណ្ឌិត ជាទ្រព្យដ៏ប្រសើរជាងទ្រព្យ ទាំងឡាយចុះ អ្នកចូរយក ទៅតាមពេញចិត្តចុះ ។

ចប់ អក្ខកណ្ឌ ។

១១៥) (ព្រះបាទកោរព្យ...) ម្នាលវិធុរៈ កាលបុគ្គលជាគ្រហស្ថ នៅ គ្រប់គ្រងផ្ទះរបស់ខ្លួន តើគួរមានការប្រព្រឹត្តដ៏ក្សេមក្សាន្ត ដោយ ប្រការដូចម្តេច គួរមានការសង្គ្រោះ ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ ។

អព្យាបជ្ឈំ កថំ អស្ស សច្ចវាទី ច មាណវោ
អស្មា លោកា បរំ លោកំ កថំ បេច្ច ន សោចតិ ។

(១១៦) តំ តត្ថ គតិមា ធិតិមា មតិមា អត្ថទស្សិមា
សង្ខាតា សព្វធម្មានំ វិធុរោ ឯតទព្រវិ ។

ន សាធារណទារស្ស ន ភុញ្ជេ សាទុមេកកោ
ន សេវេ លោកាយតិកំ នេតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនំ ។

សីលវា វត្តសម្បន្នោ អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ
និវាតវុត្តិ អត្ថទ្ធោ សុរតោ សខិលោ មុទុ ។

សង្គហេតា ច មិត្តានំ សំវិភាគី វិធានវា
តប្បេយ្យ អន្នបានេន សទា សមណព្រាហ្មណេ ។

ធម្មកាមោ សុតាធារោ ភវេយ្យ បរិបុច្ឆកោ
សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ ។

ក្លាហានការមិនមានទុក្ខ ដោយប្រការដូចម្ដេច មាណពឈ្មោះថា
ពោលពាក្យពិត តើដោយប្រការដូចម្ដេច បុគ្គលជាគ្រហស្ថចេញ
ចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ លុះទៅកាន់លោកខាង
មុខហើយ ក៏មិនសោកស្ដាយ តើដោយប្រការដូចម្ដេច ។

(១១៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) វិធុរបណ្ឌិតអ្នកមានញាណគតិ មានព្យាយាម
មាំទាំប្រាជ្ញ យល់អត្ថ យល់នូវធម៌ទាំងពួង បានឆ្លើយប្រស្នានុ៎ះ នឹងព្រះ
រាជានោះ ក្នុងកាលដែលសួរនោះថា គ្រហស្ថមិនគប្បីជាអ្នកមាន
ប្រពន្ធសាធារណៈ មិនគួរបរិភោគភោជនរសឆ្ងាញ់តែម្នាក់ឯង
មិនគួរសេពគប់គ្រឿងវាទផ្ដេសផ្ដាស ដែលតាក់តែងនឹងលោក (ព្រោះ)
ទៀតវាទនុ៎ះ មិនមែនជាគ្រឿងចំរើនប្រាជ្ញាទេ ។ គ្រហស្ថ គួរជា
អ្នកមានសីល បរិបូណ៌ដោយវត្ត មិនប្រមាទ មានប្រាជ្ញាវាងវៃ
ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីទន់ទាប មិនរឹងត្អឹង ជាអ្នកស្លូតបូត មានពាក្យ
ផ្អែមពីរោះ មានកាយវាចាទន់ភ្លន់ ។ ជាអ្នកសង្គ្រោះមិត្រទាំងឡាយ
ជាអ្នកចែករំលែកទាន មានការចាត់ចែងដ៏ល្អ ញុំាងសមណព្រា-
ហ្មណ៍ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ដោយបាយនឹងទឹក គ្រប់កាលទាំងពួង ។
ជាអ្នកប្រាថ្នាសុចរិតធម៌ ទ្រទ្រង់ការចេះដឹង ជាអ្នកសាកសួរ
ឲ្យស្ញប់ចូលទៅរកអ្នកមានសីល ជាពហុស្សូត ដោយគោរព ។

ឃរមាវសមានស្ស គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ
ខេមា វុត្តិ សិយា កថំ កថំ នុ អស្ស សង្គហោ ។
អព្យាបជ្ឈោ សិយា កថំ សច្ចវាទី ច មាណវោ
អស្មា លោកា បរំ លោកំ កថំ បេច្ច ន សោចតិ ។

ឃរាវាសបញ្ហំ [illegible] ។

(១១៧) ឯហិ ទានិ គមិស្សាម ទិន្នោ នោ ឥស្សរេន មេ
មមេវត្ថំ បដិបជ្ជ ឯស ធម្មោ សនន្តនោ ។

(១១៨) ជានាមិ មាណវ តយាហមស្មិ
ទិន្នោហមស្មិ តវ ឥស្សរេន
តីហញ្ច តំ វាសយេមុ អគារេ
យេនទ្ធុនា អនុសាសេមុ បុត្តេ ។

(១១៩) តំមេ តថា ហោតុ វសេមុ តីហំ
កុរុតំ ភវំ អជ្ជ ឃរេសុ កិច្ចំ

កាលបុគ្គលជាគ្រហស្ថនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះរបស់ខ្លួន គួរមានការប្រព្រឹត្តដ៏ក្សេមក្សាន្តយ៉ាងនេះ គួរមានការសង្គ្រោះយ៉ាងនេះ ។ គ្រហស្ថគួរជាអ្នកមិនមានទុក្ខយ៉ាងនេះ មាណពឈ្មោះថា ពោលពាក្យពិតយ៉ាងនេះ គ្រហស្ថចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ លុះទៅកាន់លោកខាងមុខហើយ រមែងមិនសោកស្តាយយ៉ាងនេះ ។

ចប់ ឃរាវាសបញ្ហា ។

(១១៧) (បុណ្ណកយក្ស...) លោកចូរមក យើងនឹងទៅឥឡូវនេះ លោក (ដែលព្រះបាទធនញ្ជ័យ) ជាឥស្សរៈ បានព្រះរាជទានដល់ខ្ញុំហើយ ចូរប្រតិបត្តិឲ្យជាប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ នេះជាទំនៀមរបស់អ្នកប្រាជ្ញក្នុងកាលមុន ។

(១១៨) (វិធុរបណ្ឌិត...) ម្នាលមាណព ខ្ញុំដឹងថា ខ្លួនខ្ញុំនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃអ្នកហើយ (ព្រោះ) ខ្ញុំត្រូវព្រះបាទធនញ្ជ័យ ជាឥស្សរៈ ព្រះរាជទានដល់អ្នកហើយ តែយើងសូមឲ្យអ្នកនៅក្នុងផ្ទះយើងអស់បីថ្ងៃ ទំរាំយើងប្រៀនប្រដៅកូននឹងប្រពន្ធសិន ។

(១១៩) (បុណ្ណកយក្ស...) លោកពោលពាក្យណា ពាក្យនោះចូរមានដល់ខ្ញុំ ដោយប្រការដូច្នោះ យើងនឹងនៅអស់ ៣ ថ្ងៃ លោកដ៏ចំរើន ចូរធ្វើកិច្ចក្នុងផ្ទះ (របស់លោក) ក្នុងថ្ងៃនេះចុះ

អនុសាសតុ បុត្តទារេ តុវជ្ជ

យថា តយិ បេច្ច សុខី ភវេយ្យ ។

(១២០) សាធូតិ វត្វាន បហូតកាមោ

បក្កាមិ យក្ខោ វិធុរេន សទ្ធិំ

តំ កុញ្ជរាជញ្ញហយានុចិណ្ណំ

បាវេក្ខិ អន្តេបុរមរិយសេដ្ឋោ ។

(១២១) កោញ្ចំ មយូរញ្ច បិយញ្ច កេតំ

ឧបាគមិ តត្ថ សុរម្មរូបំ

បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ

មសក្កសារំ វិយ វាសវស្ស ។

(១២២) តត្ថ នច្ចន្តិ គាយន្តិ អវ្ហយន្តិ វរាវរំ

អច្ឆរា វិយ ទេវេសុ នារិយោ សមលង្កតា ។

សមង្គិកត្វា បមទាហិ យក្ខំ

អន្នេន បានេន ច ធម្មបាលោ

អត្ថត្ថមេវានុវិចិន្តយន្តោ

បាវេក្ខិ ភរិយាយ តទា សកាសេ ។

លោកដ៏ចំរើន ចូរប្រៀនប្រដៅបុត្រនឹងភរិយា ក្នុងថ្ងៃនេះ
កាលបើលោកចេញទៅ (បុត្រនឹងភរិយារបស់លោក) បាន
សេចក្ដីសុខយ៉ាងណា (សូមប្រៀនប្រដៅយ៉ាងនោះ) ។

(១២០) (គតិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្ស មានកាមៈជាគ្រឿងប្រាថ្នា
ច្រើន បានពោលថា សាធុផង ក៏ចៀសចេញទៅជាមួយនឹង
វិធុរបណ្ឌិត មិនបណ្ឌិតជាបុគ្គលប្រសើរវៃថ្លៃ ចូលទៅកាន់
ខាងក្នុងបុរីនោះ ដែល[illegible]ដោយដំរីនឹងសេះអាជានេយ្យ

(១២១) បណ្ដាប្រាសាទទាំងនោះ គឺកោញ្ចប្រាសាទ មយូរប្រាសាទ
បិយកេតប្រាសាទ ព្រះមហាសត្វ(នាំបុណ្ណកយក្ស)ចូលទៅកាន់
ប្រាសាទជាទីរីករាយក្រៅលែង ជាប្រាសាទមានភក្សាហារច្រើន
មានបាយនឹងទឹកច្រើន ដូចជា(ភព)មសក្កសារៈនៃព្រះវាសវៈ ។

(១២២) នាងនារីទាំងឡាយ តាក់តែងខ្លួនដ៏សមរម្យ រាំ ច្រៀង ហៅគេ
ដ៏ប្រសើរក្រៅលែង ក្នុងប្រាសាទនោះ ដូចស្រីអប្សរក្នុងទេវលោក ។
ព្រះមហាសត្វអ្នករក្សាធម៌ ធ្វើបុណ្ណកយក្សឲ្យបរិបូណ៌ដោយពួកនារី
ជាទីរីករាយផង ដោយបាយនឹងទឹកផង ហើយជ្រើសរើសតែសេចក្ដី
យ៉ាងសំខាន់ ទើបចូលទៅក្នុងសំណាក់ភរិយា ក្នុងកាលនោះ ។

តំ ចន្ទនគន្ធរសានុលិត្តំ
សុវណ្ណជាលុត្តមននិក្ខសាទិសំ
កាយិំ អវច មហំ សុពេណាហំ កោតិ
បុត្តានិ អាមន្តយ គន្តនេត្ត ។
សុត្វាន កក្សីំ បតិនោ អនោជា
សុណិសំ អវច គន្ទនិំ សុនេត្តិ
អាមន្តយ ចន្ទកានិ ចេតេ
បុត្តានិ វត្ថិវប្បសាទេ ។
(១៦៣) តេ អាគតេ មុទ្ធនិ ធម្មបាលោ
ចុម្ពិត្វា បុត្តេ អវិកម្បមានោ
អាមន្តយិត្វាន អវេច កក្យំ
និន្នោហំ វញ្ញា ឥទ មាណវស្ស ។
តស្សុជ្ឈំ អត្តសុចី វិធេយ្យា
អាហាយ យេនិច្ឆតិ តេន គច្ឆតិ
អហាតុ កេ អនុសាសិតុំ អាគតាស្មិ
គតិំ អហំ អបរិត្តាយ តេជ្ជ ។

មហាសត្វនិយាយនឹងកាយា ដែលមានខ្លួនស្រោះស្រាយដោយទឹកក្រអូបនៃខ្លឹមចន្ទន៍ មានសម្បុរប្រាកដស្មើដោយផ្កាពែនមាសជម្ពូនទថា ម្នាលនាងដ៏ចំរើនមានភ្នែកក្រហម នាងចូរមក ចូរស្តាប់ខ្ញុំ ចូរហៅបុត្រនឹងធីតាមក ។ នាងគាប់ចិត្ត បានស្តាប់ពាក្យរបស់ប្តីហើយ ក៏និយាយនឹងកូនប្រសាស្រី មានក្រចកក្រហម មានភ្នែកល្អថា ម្នាលនាងមានសម្បុរដូចផ្កាកញ្ជ្រៀក នាងចូរហៅបុត្រនឹងធីតា ដែលទ្រទ្រង់ប្រដាប់តាំងនោះមក ។

(១៦៣) ព្រះមហាសត្វជាអ្នកក្សាធម៌ ឥតមានញាប់ញ័រនឹងកូនចៅទាំងឡាយ ថើបក្បាលកូនចៅទាំងឡាយនោះ ដែលមកដល់ហើយ ហៅមកនិយាយពាក្យថា អញត្រូវព្រះរាជា ក្នុងក្រុងនេះបក្ក នេះប្រទានដល់មាណពហើយ ។ ថ្ងៃនេះអញមានសេចក្តីសុខក្នុងខ្លួនទេ (តាំងពី ៣ ថ្ងៃទៅ) អញនឹងជាអ្នកបំរើមាណពនោះ មាណពនោះ ចាំអញទៅតាមសេចក្តីត្រូវការ ចំណែកនាងអញដែលមកនេះដើម្បីប្រៀនប្រដៅអ្នកទាំងឡាយ(ព្រោះថា) អញនឹងទៅ ដោយមិនបានការពារ(មុខ) ដូចម្តេចបាន ។

សចេ ហិ រាជា កុរុរដ្ឋវាសី
ជនសន្ធោ បុច្ឆេយ្យ បហូតកាមោ
កច្ចាភិជានាថ បុរេ បុរាណំ
កឹ តេ បិតា អនុសាសេ បុរត្ថា ។
សមាសនា ហោថ មយា ច សព្វេ
កោ នីធ រញ្ញោ អព្ភធិកោ មនុស្សោ
តមញ្ជលឹ ករិយ វទេថ ឯវំ
មា ហេវ ទេវ ន ហិ ឯសំ(១) ធម្មោ
វិយគ្ឃរាជស្ស និហីនជច្ចោ
សមាសនោ ទេវ កថំ ភវេយ្យ ។

លក្ខណកណ្ឌំ(២) ។

(១៦៦) សោ ច បុត្តេ អមច្ចេ ច ញាតយោ សុហទជ្ជនេ
អលីនមនសង្កប្បោ វិធុរោ ឯតទព្រវិ ។
ឯថយ្យា រាជវសតឹ និសីទិត្វា សុណាថ មេ
យថា រាជកុលំ បត្តោ យសំ បោសោ និគច្ឆតិ ។

១ ម. ឯសេ ។ ២ ម. បញ្ញណកណ្ឌំ នាម ។

បើព្រះរាជានៅក្នុងដែនកុរុ ជាអ្នកគ្រប់គ្រងដែន មានភោគៈជាទ្រព្យច្រើន សួរកូនឯងទាំងឡាយថា អ្នកទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវដំណើរបុរាណក្នុងកាលមុនដែរឬ បិតារបស់អ្នកទាំងឡាយបានប្រៀនប្រដៅ ក្នុងកាលមុនដូចម្តេចខ្លះ មួយទៀត ពួកអ្នកទាំងអស់គ្នា ចូរមានអាសនៈស្មើនឹងយើងចុះ (ព្រោះ) ក្នុងរាជត្រកូលនេះ គេមនុស្សណារបស់ព្រះរាជា ជាអ្នកខ្ពង់ខ្ពស់ (ឬស្មើនឹងពួកអ្នក) មិនមានទេ ពួកកូនឯងគប្បីធ្វើអញ្ជលីទូលព្រះរាជាយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំត្រាស់យ៉ាងនេះ ព្រោះថា នេះមិនមែនជាបវេណីធម៌ទេ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សត្វថោកទាបជាតិជាកតាប គប្បីមានអាសនៈ ស្មើនឹងកេសរសីហៈ ដូចម្តេចបាន ។

ចប់ លក្ខណកណ្ឌ ។

(១៦៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) វិធុរបណ្ឌិតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ ដោយចិត្តមិនរួញរា បានពោលពាក្យនេះនឹងបុត្រ អាមាត្យ ញាតិ សំឡាញ់ថា ម្នាលកូនសំឡាញ់ទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយមកអង្គុយស្តាប់រាជវសតិធម៌ (ច្បាប់សម្រាប់នៅក្នុងរាជត្រកូល) របស់អញដែលជាច្បាប់សម្រាប់បុរសចូលទៅកាន់រាជត្រកូល រមែងបាននូវយស ។

(១៦៥) ន ហិ រាជកុលំ បត្តោ អញ្ញាតោ លភតេ យសំ

នាសូរោ នាបិ ទុម្មេធោ នប្បមត្តោ កុទាចនំ ។

យទាស្ស សីលំ បញ្ញញ្ច សោចេយ្យញ្ចាធិគច្ឆតិ

អថ វិស្សសតេ ត្យម្ហិ គុយ្ហញ្ចស្ស ន រក្ខតិ ។

(១៦៦) តុលា យថា បគ្គហិតា សមទណ្ឌា សុធារិតា

អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ ស រាជវសតី វសេ ។

តុលា យថា បគ្គហិតា សមទណ្ឌា សុធារិតា

សព្វានិ អភិសម្ភោន្តោ ស រាជវសតី វសេ ។

(១៦៧) ទិវា វា យទិ វា រត្តឹ រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ

អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ ស រាជវសតី វសេ ។

ទិវា វា យទិ វា រត្តឹ រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ

សព្វានិ អភិសម្ភោន្តោ ស រាជវសតី វសេ ។

(១៦៥) រាជសេវកៈ ដែលចូលទៅកាន់រាជត្រកូល (មានគុណសម្បត្តិ) មិនប្រាកដ រមែងមិនបានយសទេ រាជសេវកៈមិនត្រូវជាអ្នកក្លៀកក្លេក មិនត្រូវជាអ្នកខ្លៅពេក មិនត្រូវធ្វេសប្រហែស ក្នុងកាលណាឡើយ ។ ព្រះរាជាជ្រាបច្បាស់ នូវសីលសម្បត្តិ នឹងសេចក្តីចេះដឹង ព្រមទាំងសេចក្តីស្អាត របស់រាជសេវកៈនោះ ក្នុងកាលណា ព្រះរាជាក៏រមែងស្និទ្ធស្នាលចំពោះរាជសេវកៈនោះ ក្នុងកាលនោះ ទាំងមិនលាក់នូវការពិតកំបាំង (របស់ព្រះអង្គ) នឹងរាជសេវកៈនោះទេ ។

(១៦៦) រាជសេវកៈ ដែលព្រះរាជាត្រាស់ប្រើ (ក្នុងកិច្ចណាមួយ) មិនគប្បីធ្វើកិច្ចនោះឲ្យកម្រើក (ល្អៀង) ទេ ត្រូវធ្វើឲ្យដូចជាជញ្ជីង ដែលគេលើកឡើងហើយ មានដងស្មើ ទៀងល្អ ។ រាជសេវកៈ ធ្វើកិច្ចទាំងពួង ដូចជញ្ជីងដែលគេលើកឡើងហើយ មានដងស្មើ ទៀងល្អ រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

(១៦៧) រាជសេវកៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងកិច្ចទាំងឡាយ ដែលព្រះរាជាត្រាស់ប្រើ ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ មិនគប្បីធ្វើកិច្ចនោះឲ្យកម្រើក រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ រាជសេវកៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងកិច្ចទាំងឡាយ ធ្វើកិច្ចគ្រប់យ៉ាង ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ (ឲ្យសម្រេចដោយរៀបរយ) រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

យោ ចស្ស សុតានោ ធម្មំ ភិក្ខុ សុបដិបន្នោ
ន គេហ វុត្តា ភជេយ្យ ស ឧបាសកោ វសេ ។

(១៦៨) ន ភិក្ខុ សមណំ កុញ្ចា កាមភោគេ កុមារធំ
សព្វ បដ្ឋានោ ភជេ ស ឧបាសកោ វសេ ។

ន ភិក្ខុ សទិសំ វត្ថុំ ន ភាសំ ន វិសេមធំ
អាកាស្សំ សវត្ថុំ ក ន ភិក្ខុ សទិសមាចរេ
អញ្ញំ ការេយ្យ អាកាសំ ស ឧបាសកោ វសេ ។

(១៦៩) តាវេយ្យ ភជា អបច្ចេហិ ករិយាហិ បរិភរិតោ
ជាមាត្វា ឧបាសិយាសុ ការំ កុរុតុ បណ្ឌិតោ ។
អនុត្តរោ អនបរោ និបាតោ សំវត្តិយោ
មានោ បណ្ណាំ សម្បន្នោ ស ឧបាសកោ វសេ ។

(១៧០) ជាស្ស ករិយាហិ តាវេយ្យ ន បន្តេយ្យ ភេហាកតោ
ជាស្ស គោសាធនំ កណ្ហោ ស ឧបាសកោ វសេ ។

ផ្លូវណាដែលគេធ្វើល្អ ចាត់ទុកថាល្អសម្រាប់ព្រះពុទ្ធ ឧបាសក:
ដែលព្រះពុទ្ធត្រាស់ហើយ មិនត្រូវដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ឧបាសក:
នោះ ទើបគួរនៅក្នុងឧបាសកត្រកូល ។

(១៦៨) ឧបាសក: មិនគួរប្រើប្រាស់កាមភោគៈស្មើនឹងព្រះពុទ្ធក្នុងកាល
ណាឡើយ ត្រូវដើរតាមក្រោយក្នុងការបុណ្យគ្រប់យ៉ាង ឧបាសក:
នោះទើបគួរនៅក្នុងឧបាសកត្រកូល ។ ឧបាសក:មិនត្រូវប្រើប្រាស់សំពត់
មិនត្រូវប្រើប្រាស់ផ្កាកម្រង មិនត្រូវប្រើប្រាស់គ្រឿងលាប ឲ្យដូច
របស់ព្រះពុទ្ធ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកិរិយា ឬការនិយាយស្តី ឲ្យដូច
ព្រះពុទ្ធ ត្រូវធ្វើការបូជាកិរិយាដទៃវិញ ឧបាសកនោះ ទើបគួរ
នៅក្នុងឧបាសកត្រកូល ។

(១៦៩) ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះសាសនឹងឧបាសក: មានស្រីស្នំគាល់ប៉ុន្មាន
ការពារឲ្យជាបណ្ឌិត មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលចំពោះពួកស្រីស្នំ
របស់ព្រះពុទ្ធទេ ។ ឧបាសក: ជាអ្នកមិនធ្វើនឹង មិនឃើញសម្បត្តិ
ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាជាប់ខ្លួន សង្រួមឥន្ទ្រិយដ៏ល្អ មាំមួនដោយការ
តាំងចិត្ត ឧបាសក:នោះ ទើបគួរនៅក្នុងឧបាសកត្រកូល ។

(១៧០) ឧបាសក: មិនត្រូវប្រាថ្នា មិនត្រូវនៅក្នុងទីស្ងាត់ ប្រើពួកជាមួយ
នឹងពួកស្រីស្នំរបស់ព្រះពុទ្ធ មិនត្រូវលួចយកព្រះរាជទ្រព្យអំពីឃ្លាំង
របស់ព្រះពុទ្ធនោះទេ ឧបាសក:នោះទើបគួរនៅក្នុងឧបាសកត្រកូល ។

ន ទិដ្ឋិ គហុ មញ្ញេយ្យ   ន មានយ សុរំ បិវេ

ធាស្ស ធាយេ មំកេ ហញ្ញេ   ស ឃរមាវសេ ។

ធាស្ស បីជំ ន បលុជ្ជតិ   ន កោដ្ឋំ ន ចាវិ វជំ

សម្មាតាម្ហិត សាក្ខេយ្យ   ស ឃរមាវសេ ។

ជាតិច្ចោរ គជោ រញ្ញោ   ជាតុព្ភាសន្នេ វិចក្ខណោ

សាមេក្ខាញស្ស(១) តិដ្ឋេយ្យ សន្ធិស្សត្ថោ សកគុមោ ។

ន បេ ភជា សមា ហោតិ   ន ភជា ហោតិ មេចុនោ

ចិប្បំ ការុជ្ជត្តិ ភជាតោ   សុកោខត្តី យដ្ឋិតំ ។

ន ឫជិតោ មញ្ញមានោ   មេធាវី បណ្ឌិតោ នរោ

ធរុសិំ បជំ មន្តេយ្យ   កដាជំ បរសឹ គតំ ។

[១៣១] លទ្ធទ្ធាកេ លាកេ ធាម្រំ   ចេះ ភជ្ជុ វិស្សាសេ

អត្ថិកេ សំយតោ ធិដ្ឋេ   ស ឃរមាវសេ ។

---

១ ម. សម្មុញ្ញស្ស ។

គហបតិកៈ មិនគប្បីសំគាល់ការងារច្រើន មិនត្រូវរើសរុកឱ្យស្រើបែ មិនត្រូវបៀតបៀនពួកម្រឹគដែលមកខ្ទីឲ្យអស់ក៏យ គហបតិកៈនោះទើប គួរនៅគ្រប់គ្រងគ្រួសារ ។ គហបតិកៈ មិនត្រូវឲ្យនឹកានត់ផ្ទំ មិនត្រូវ ឲ្យនឹកានបល្ល័ង្ក មិនត្រូវឲ្យនឹកានតោអី មិនត្រូវឲ្យនឹកានធាក ឬកាន់ថៃរបស់ព្រះរាជា ដោយនិតជា ខ្ញុំឥតញព្រះរាជាក្រោស ប្រាណហើយផ្ទុះខ្ទេច គហបតិកៈនោះ ទើបគួរនៅគ្រប់គ្រងគ្រួសារ ។ គហបតិកៈជាអ្នកចេះដឹង ត្រូវគាល់ព្រះរាជា ក្នុងទីមិនឆ្ងាយពេក មិន ជិតពេក គប្បីឋិតនៅល្មមតែព្រះរាជាទតឃើញ ចាំនឹកខ្លួនឯងក៏មើល ឃើញព្រះរាជាជាម្ចាស់ ។ គហបតិកៈ(គួរគិតថា) ព្រះរាជាមិនមែន ជាសំឡាញ់របស់អញទេ ព្រះរាជា មិនមែនជាគូកន(របស់អញទេ) ធម្មតាព្រះរាជាតាំងឆ្ងាយ រមែងក្លាស់ចាប់ ដូចភ្នែកដែលត្រូវល័អង មានគន្លុយស្រៅ (ជាដើម) ចំពោះ ។ ជនជាបណ្ឌិត អ្នក មានប្រាជ្ញា មិនត្រូវសំគាល់ថា ព្រះរាជាបូជាអញហើយ ក៏គិតខ្ទល់ ហេតុគ្រេក់ ចំពោះព្រះរាជា ដែលយានមកកាន់បរិស័ទ ។
(១៣១) គហបតិកៈ ទុកជាបានអនុញ្ញាតឲ្យហើយ ត្រូវបានអនុញ្ញាត ឲ្យ (ទៀតសឹមចូល) មិនត្រូវទុកចិត្តចំពោះព្រះរាជាតាំងឆ្ងាយ គប្បីប្រយ័ត្នដូចភ្លើង គហបតិកៈនោះ ទើបគួរនៅគ្រប់គ្រងគ្រួសារ ។

បុត្តំ វា ភាតរំ សំ វា សម្បគ្គណ្ហាតិ ខត្តិយោ

គាមេហិ និគមេហិ វា រដ្ឋេហិ ជនបទេហិ វា

តុណ្ហីភូតោ ឧបេក្ខេយ្យ(១) ន ភណេ ឆេកបាបកំ ។

(១៣៦) ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា

តេសំ កម្មាវទានេន រាជា វឌ្ឍេតិ វេតនំ

ន តេសំ អន្តរា គច្ឆេ ស រាជវសតឹ វសេ ។

ចាបោវូនុទរោ ធីរោ វំសោវាបិ បកម្បយេ

បដិលោមំ ន វត្តេយ្យ ស រាជវសតឹ វសេ ។

ចាបោវូនុទរោ អស្ស មច្ឆោវស្ស អជិវ្ហវា

អប្បាសី និបកោ សូរោ ស រាជវសតឹ វសេ ។

(១៣៧) ន ពាឡ្ហំ ឥត្ថឹ គច្ឆេយ្យ សម្បស្សំ តេជសង្ខយំ

កាសំ សាសំ ទរំ ពល្យំ ខីណមេធោ និគច្ឆតិ ។

នាតិវេលំ បភាសេយ្យ ន តុណ្ហី សព្វទា សិយា

អវិកិណ្ណំ មិតំ វាចំ បត្តកាលេ ឧទីរយេ ។

អក្កោធនោ អសង្ឃដ្ដោ សច្ចោ សណ្ហោ អបេសុណោ

សម្ផំ គិរំ ន ភាសេយ្យ ស រាជវសតឹ វសេ ។

---

១ ម. ខមេយ្យ ។

ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ទ្រង់លើកតំកើងព្រះរាជបុត្រ ឬក្សត្រិយ៍ជាបងប្អូនរបស់ព្រះអង្គ ដោយស្រុកឬនិគម ដោយដែនឬជនបទ រាជសេវកៈត្រូវនៅស្ងៀម រង់ចាំមើល មិនត្រូវនិយាយពីគុណឬទោសឡើយ ។

(១៣៦) ព្រះរាជាទ្រង់បន្ថែមបៀវត្សរ៍ដល់ពលដំរី ពលរថ ពលថ្មើរជើងទាំងនោះ ដោយការប្រគល់ឱ្យចំពោះការងារ រាជសេវកៈមិនត្រូវធ្វើឱ្យអន្តរាយ (លាភ) របស់ពលទាំងនោះ រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ រាជសេវកៈជាអ្នកប្រាជ្ញ ត្រូវឱនលំទោនដូចជាធ្នូ ត្រូវញាប់ញ័រដូចជាឫស្សី មិនត្រូវប្រព្រឹត្តទទឹងទាស់ទេ រាជសេវកៈនោះទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ រាជសេវកៈត្រូវមានពោះខ្វះ ដូចធ្នូ មិនត្រូវមានអណ្ដាតដូចត្រី ត្រូវស៊ីតិច មានប្រាជ្ញារក្សាខ្លួន ក្លៀវក្លា រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

(១៣៧) រាជសេវកៈមិនត្រូវប៉ះពាល់គប់ស្រី ជាហេតុឱ្យអស់តេជះខ្លាំងពេកទេ សេវកៈដែលអស់ប្រាជ្ញា រមែងដល់នូវការក្អក ហឺត ទុក្ខទុក មានកំឡាំងថយ ។ រាជសេវកៈមិនត្រូវនិយាយហួសកម្រិត មិនត្រូវស្ងៀមគ្រប់កាលទាំងពួងទេ គ្រាន់ពោលពាក្យមិនរាយកាយ ល្មមប្រមាណក្នុងកាលដែលត្រូវការ ។ រាជសេវកៈគប្បីជាអ្នកមិនក្រោធ មិនបៀតបៀនគេ មានពាក្យសច្ចៈ ផ្អែមល្ហែម មិនញុះញង់ មិននិយាយពាក្យឥតប្រយោជន៍ រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

(១៣៥) មាតាបេត្តិភរោ អស្ស កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ
សណ្ហោ សខិលសម្ភាសោ ស ភជវសតី ភវេ ។
វិនីតោ សិប្បវា ទន្តោ កតត្តោ និយតោ មុទុ
អប្បមត្តោ សុចិ ទក្ខោ ស ភជវសតី ភវេ ។
និវាតវុត្តិ វុទ្ធេសុ សប្បតិស្សោ សគារវោ
សុរតោ សុខសំវាសោ ស ភជវសតី ភវេ ។
អារកា បរិវជ្ជេយ្យ សន្តានំ បហិតំ ជនំ
ភត្តារញ្ញេវាទិច្ចេយ្យ ន ច អញ្ញស្ស រាជិនោ ។

(១៣៦) សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ
សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ ស ភជវសតី ភវេ ។
សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ
សក្កច្ចំ អនុភាសេយ្យ ស ភជវសតី ភវេ ។

[១៣៥] កដសេវកៈ ត្រូវចិញ្ចឹមមាតាបិតា ត្រូវមានសេចក្ដីគោរព ចំពោះបុគ្គលជាចាស់ក្នុងត្រកូល មានពាក្យផ្អែមល្ហែម ពោលពាក្យ មិនហួស កដសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងកដត្រកូល ។ សេវកៈត្រូវ មានសណ្ដាប់ធ្នាប់មានសិល្បសាស្ត្រ មានឥន្ទ្រិយទូន្មានហើយ មាន ខ្លួនធ្វើហើយ (របស់ស្ទាត់) ជាអ្នកទៀងធ្វើ មានអធ្យាស្រ័យទន់ភ្លន់ មិន ធ្វេសប្រហែស ជាអ្នកស្អាត ចាំចំណាសវៃ កដសេវកៈនោះទើបគួរ នៅក្នុងកដត្រកូល ។ កដសេវកៈត្រូវមានសេចក្ដីប្រព្រឹត្តទន់ទាប ទាន កោតក្រែង គោរព ចំពោះបុគ្គលចំរើន (ដោយវ័យជាដើម) ជាអ្នក ស្ដាប់ត្រូវ នៅរួមជាសុខ កដសេវកៈនោះទើបគួរនៅក្នុងកដត្រកូល ។ កដសេវកៈគប្បីវៀរឲ្យឆ្ងាយចេញ នូវជនដែលព្រះរាជាដទៃបញ្ជូន មកដើម្បីការស្អាកស្អាំង គប្បីរំពឹងមើលចំពោះព្រះរាជាជាម្ចាស់ (របស់ខ្លួន) មិនត្រូវនិយាយចំពោះព្រះរាជាដទៃទេ ។

[១៣៦] កដសេវកៈ គប្បីគប់រក ចំពោះសមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានសីល ជាពហុស្សូត ដោយគោរព កដសេវកៈនោះ ទើប គួរនៅក្នុងកដត្រកូល ។ កដសេវកៈ គួរប្រព្រឹត្ត តាមអ្នក សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានសីល ជាពហុស្សូត ដោយ គោរព កដសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅ ក្នុងកដត្រកូល ។

សមណោ ព្រាហ្មណោ ចាបិ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ
តប្បេយ្យ អន្នបានេន ស រាជវសតឹ វសេ ។
សមណោ ព្រាហ្មណោ ចាបិ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ
អាសជ្ជ បញ្ញេ សេវេថ អាកង្ខំ វុឌ្ឍិមត្តនោ ។
(១៣៦) ទិន្នបុព្វំ ន ហាបេយ្យ ទានំ សមណព្រាហ្មណេ
ន ច កិញ្ចិ និវារេយ្យ ទានកាលេ វណិព្វកេ ។
បញ្ញវា ពុទ្ធិសម្បន្នោ វិធានវិធិកោវិទោ
កាលញ្ញូ សមយញ្ញូ ច ស រាជវសតឹ វសេ ។
ឧដ្ឋាតា កម្មធេយ្យេសុ អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ
សុសំវិហិតកម្មន្តោ ស រាជវសតឹ វសេ ។
(១៣៧) ខលំ សាលំ បសុំ ខេត្តំ គន្ត្វា ចស្ស អភិក្ខណំ
មិតំ ធញ្ញំ និធាបេយ្យ មិតំ ច បាចយេ ឃរេ ។

រាជសេវកៈ គួរញុំាងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានសីល ជាពហុស្សូតឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹក រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ រាជសេវកៈ កាលបើប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើនដល់ខ្លួន គប្បីចូលទៅសេពគប់សមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានសីល ជាពហុស្សូត ជាបណ្ឌិត ។

(១៣៦) រាជសេវកៈ មិនត្រូវញុំាងទានដែលព្រះរាជា ធ្លាប់ព្រះរាជទានដល់សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ឲ្យសាបសូន្យ ទាំងមិនគួរឃាត់ទុកណាមួយ ចំពោះពួកស្មូម ក្នុងកាលជាទីព្រះរាជទាន ។ រាជសេវកៈជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញា ជាអ្នកឈ្លៀវឆ្លាសក្នុងវិធីចាត់ចែង ជាអ្នកដឹងកាល (ជាទីធ្វើបុណ្យ) ដឹងសម័យ (ប្រកបការងារ) រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ រាជសេវកៈជាអ្នកខ្នះខ្នែងមិនប្រមាទ ឈ្លាសវៃ ចាត់ចែងការងារដ៏ល្អ ក្នុងក្រសួងការងារទាំងឡាយ ត្រូវមានសេចក្តីព្យាយាម ចាត់ចែងកិច្ចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយស្រួល រាជសេវកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

(១៣៧) រាជសេវកៈគួរទៅ (ត្រួតត្រាមើល) លានស្រូវ រោងចិញ្ចឹមសត្វ និងស្រែចំការ (របស់ព្រះរាជា) ឲ្យរឿយៗ គប្បីឲ្យគេដាក់ស្រូវដែលវាល់ហើយផង ឲ្យគេចំអិនអង្ករ ដែលវាល់ហើយក្នុងផ្ទះផង ។

បុត្តំ វា ភាតរំ សំ វា   សីលេសុ អសមាហិតំ

អនត្តា ហិ តេ ពាលា   យថា បេតា តថេវ តេ ។

ពោឡញ្ញ ទេសំ បិណ្ឌញ្ញ   អាសីជាតំ បជាបយេ

ញាតេ កម្មករេ ទាសេ   សីលេសុ សុសមាហិតេ

ទក្ខេ ឧដ្ឋានសម្បន្នេ   អាធិបច្ចម្ហិ ឋបយេ ។

(១៣៨) សីលវា ច អលោលោ ច   អនុរត្តោ ច រាជិនោ

អាវិ រហោ ហិតោ តស្ស   ស រាជវសតិំ វសេ ។

ឆន្ទញ្ញូ រាជិនោ ចស្ស   ចិត្តញ្ញូ ចស្ស រាជិនោ

អសង្កុសកវុត្តិស្ស   ស រាជវសតិំ វសេ ។

អច្ឆាទនេ ច នហាបនេ   ធោវនេ បាទសីសនេ

អាហតោ បិ ន កុប្បេយ្យ   ស រាជវសតិំ វសេ ។

មិនត្រូវលើកតំកើងកូន ឬបងប្អូនរបស់ខ្លួន ដែលមិនតាំងនៅក្នុងសីលជាដើម ព្រោះថា ជនទាំងនោះជាមនុស្សពាល មិនឈ្មោះថាជាអាយៈ (របស់ខ្លួន) ជនទាំងនោះ ទុកដូចជាមនុស្សស្លាប់ហើយ តែថាត្រូវឲ្យសំពត់នឹងដុំបាយ ដល់ជនទាំងនោះ ដែលមកអង្គុយជិតហើយ គប្បីតាំងពួកប្រុសជាទាសកម្មករ ដែលជាអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួនល្អ ក្នុងសីលជាដើម ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ប្រឹងប្រែងដោយសេចក្តីឃ្មាតខ្មី ក្នុងទីជាអធិបតី (ក្នុងការងារ) ។

(១៣៨) ឧបាសកៈ ត្រូវមានសីល មិនលោភ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមព្រះរាជា ជាគុណដល់ព្រះរាជា ទាំងក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រនឹងទីកំបាំងព្រះភ័ក្ត្រ ឧបាសកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ ឧបាសកៈជាអ្នកស្គាល់បំណងរបស់ព្រះរាជានោះផង តាំងនៅដូចព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះរាជានោះផង ជាអ្នកមិនប្រព្រឹត្តទទឹងទាស់នឹងព្រះរាជានោះផង ឧបាសកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។ ឧបាសកៈគប្បីខ្ពុនក្បាលលាងព្រះបាទ (របស់ព្រះរាជា) ក្នុងកាលជាទីខ្ទង់ព្រះកេស្រ្ត ឬក្នុងកាលជាទីស្រង់ព្រះស្នាន សូម្បីព្រះរាជាទ្រង់វាយ ក៏មិនគប្បីខឹងតបវិញទេ ឧបាសកៈនោះ ទើបគួរនៅក្នុងរាជត្រកូល ។

[១៥៩] កុម្ភិញ្ចិ បញ្ជលី កយិរា ចាតិំ ចាបិ បទក្ខិណំ

តាយេ សព្វកាមានំ ធាតារំ ជីវមុត្តមំ ។

យោ នេតិ សយនំ វត្ថំ យានំ អាវសថំ ឃរំ

បជ្ជុន្នោរិវ ភូតានិ ភោគេហិ អភិវស្សតិ ។

ឯសយ្យោ រាជវសតី វត្តមានោ យថា នរោ

អារាធយតិ រាជានំ បូជំ លភតិ ភត្តុសុ ។

រាជវសតី នាម ។

[១៦០] ឯវំ សមនុសាសិត្វា ញាតិសង្ឃំ វិធុរោ

បរិកិណ្ណោ សុហទេហិ រាជានំ ឧបសង្កមិ

វន្ទិត្វា សិរសា បាទេ កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ

វិធុរោ អវច រាជានំ បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ ។

អយំ មំ មាណវោ នេតិ កត្តុកាមោ យថាមតិ

ញាតីនត្ថំ បវក្ខាមិ តំ សុណោហិ អរិន្ទម ។

(១៥៩) បុគ្គលបុរសប្រាថ្នាសេចក្តីចំរើន គប្បីធ្វើអញ្ជលីចំពោះក្អមទឹក ឬធ្វើបទក្សិណចំពោះបក្សីក្អែក បុគ្គលមិននមស្សការចំពោះព្រះរាជា ជាបណ្ឌិតខ្ពង់ខ្ពស់ ព្រះអង្គប្រទានសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ដូចម្តេចបាន ព្រោះព្រះអង្គប្រទានទីដេក សំពត់ យាន និងផ្ទះសម្រាប់សំណាក់អាស្រ័យ ទ្រង់បង្អុរភោគសម្បត្តិ ដូចមេឃបង្អុរភ្លៀងដល់ពួកសត្វ ។ ម្នាលកូនសំឡាញ់ទាំងឡាយ នេះជារាជវសតិធម៌ ដែលនរជនប្រព្រឹត្តតាម រមែងញុំាងព្រះរាជាឲ្យប្រោសប្រាណ រមែងបានការបូជាអំពីចៅហ្វាយនាយទាំងឡាយ ។

ចប់ រាជវសតិកណ្ឌ ។

(១៦០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) វិធុរបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាធំ ប្រៀនប្រដៅពួកញាតិយ៉ាងនេះហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជា ដោយមានពួកញាតិហែហម វិធុរបណ្ឌិតថ្វាយបង្គំព្រះបាទាដោយត្បូង ធ្វើប្រទក្សិណព្រះអង្គ ផ្គងអញ្ជលីក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកបង្ក្រាបសត្រូវ មាណពនេះ មានប្រាថ្នានឹងធ្វើតាមអធ្យាស្រ័យ នឹងនាំខ្ញុំព្រះអង្គទៅ ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងនិយាយពាក្យ ជាប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ នូវពាក្យនោះ ។

បុត្តេ ច មេ ឧទិក្ខេសិ យញ្ច មញ្ញំ ឃរេ ធនំ
យថា បច្ឆា ន ហាយេថ ញាតិសង្ឃេ មយី គតេ
យថេវ ខលតី ភូម្យា ភូម្យាយេវ បតិដ្ឋតិ
ឯវេតំ ខលិតំ មយ្ហំ ឯតំ បស្សាមិ អច្ចយំ ។

(១៤១) សក្កា ន គន្តុំ ឥតិ[១] មយ្ហំ ហោតិ
ឆេត្វា ឋិត្វា ឥធ កាតិយានំ
ឥធេវ ហោហិ ឥតិ មយ្ហំ រុច្ចតិ
មា ត្វំ អគា[២] ឧត្តមភូរិបញ្ញ ។

(១៤២) មា ហេវធម្មេសុ មនំ បណីធហិ
អត្ថេ ច ធម្មេ ច យុត្តោ ភវស្សុ
ធិរត្ថុ កម្មំ អកុសលំ អនរិយំ
យំ កត្វា បច្ឆា និរយំ វជេយ្យ ។
នេវេស ធម្មោ ន បុនេតិ កិច្ចំ
អយិរោ[៣] ហិ ទាសស្ស ជនិន្ទ ឥស្សរោ
ឃាតេតុំ ឈាបេតុំ អថោបិ ហន្តុំ
ន ច មយ្ហំ កោធត្ថិ វជាមិ ចាហំ ។

១ ម. សក្កា ឆត្តុំ ឥតិ ។ ២ ម. អគមា ។ ៣ ម. អយ្យោ ។

សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតមើលកូនចៅនិងល្បាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គផង និងទ្រព្យដ៏ទៃក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គផង កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គទៅហើយ សូមកុំឲ្យពួកញាតិខាតក្នុងកាលខាងក្រោយឡើយ ប្រសិនបើទូលព្រះបង្គំមានសេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់ ទូលព្រះបង្គំនឹងឃើញកំហុសនោះវិញ ដូចជាបុរសភ្លាត់ជើងលើផែនដី ហើយឈរស៊ប់លើផែនដីវិញ ។

(១៤១) (ព្រះរាជា...) សេចក្តីគាប់ចិត្តខ្ញុំថា អ្នកមិនគួរទៅទេ ខ្ញុំគាប់ចិត្តថា ឲ្យអ្នកកាប់សំឡាប់មាណពកច្ចាយនៈ ក្នុងទីនេះហើយនៅក្នុងទីនេះចុះ ម្នាលបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាឧត្តមដូចផែនដី អ្នកកុំទៅ ។

(១៤២) (មហាសត្វ...) សូមព្រះអង្គកុំតំកល់ព្រះហឫទ័យ ក្នុងការមិនមែនជាធម៌ សូមប្រកបក្នុងប្រយោជន៍និងក្នុងធម៌ផង ថ្វីយ បុគ្គលធ្វើកម្មណា ហើយទៅកាន់នរក ក្នុងកាលខាងក្រោយ កម្មនោះជាអំពើអកុសល មិនប្រសើរ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ព្រោះថា ធម្មតាម្ចាស់ជាធំរបស់ទាសៈ ចង់សំឡាប់ ចង់ដុតកោលរបៀតរបៀនក៏បាន តែនេះមិនមែនជាធម៌ (របស់បុគ្គលបណ្ឌិតទេ) ទាំងមិនមែនជាកិច្ចគួរប្រព្រឹត្តឡើយ សេចក្តីក្រោធនៃខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមានទេ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមលាទៅ ។

(១៤៣) ជេដ្ឋបុត្តំ ឧបគុយ្ហ វិនយំ ហទយេ ទរំ
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ បាវិសិ សោ មហាឃរំ ។

(១៤៤) សាលាវ សម្បមទ្ទិតា មាលុតេន បមទ្ទិតា
សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច វិធុរស្ស និវេសនេ ។
ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ ទាសិសត្តសតានិ ច
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វិធុរស្ស និវេសនេ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វិធុរស្ស និវេសនេ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វិធុរស្ស និវេសនេ ។
សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វិធុរស្ស និវេសនេ ។
ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ ទាសិសត្តសតានិ ច
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា នោ វិជហិស្សសិ ។

(១៤៣) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះមហាសត្វនោះ ទាំងព្រះទ័យក្រពោញ ដោយទឹកភ្នែក ចូលទៅឱបនូវ(ធម្មបាលកុមារ)ជាបុត្រច្បង លុះបន្ទោ-បង់សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយក្នុងហឫទ័យហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះធំ ។

(១៤៤) ពួកបុត្រនិងភរិយារបស់វិធុរបណ្ឌិត ដេក (ប្រចាស់ទំនៀល) ក្នុងលំនៅ ដូចជាដើមរាំងដែលត្រូវខ្យល់បក់បោកញាំញី ។ ស្ត្រីជាប្រពន្ធ ១ ពាន់នាក់ និងទាសី ៧ រយនាក់ ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងលំនៅនៃវិធុរបណ្ឌិត ។ ពួកស្រីស្នំ ពួកកុមារ ពួកអ្នកជំនួញ និងពួកព្រាហ្មណ៍ ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងលំនៅនៃវិធុរបណ្ឌិត ។ ពួកពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងលំនៅនៃវិធុរ-បណ្ឌិត ។ ពួកអ្នកជនបទ មកជួបជុំគ្នា ទាំងពួកអ្នកនិគមក៏មកជួបជុំគ្នា ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងលំនៅនៃវិធុរបណ្ឌិត ។ ស្ត្រីជាប្រពន្ធ ១ ពាន់នាក់ និងទាសី ៧ រយនាក់ ផ្គងដៃ ខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា ហេតុអ្វីទើបលោកលះចោលពួកយើង ។ ពួកស្រីស្នំ ពួកកុមារ ពួកអ្នកជំនួញ និងពួកព្រាហ្មណ៍ ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា ហេតុអ្វី ទើបលោកលះចោល ពួកយើង ។ ពួកពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង ផ្គងដៃខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា ហេតុអ្វី ទើបលោកលះចោល ពួកយើង ។

សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
តាហោ បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ កស្មា សោ វិជហិស្សសិ ។
(១៦៤) កត្វា ឃរេសុ កិច្ចានិ អនុសាសិត្វា សកំ ជនំ
មិត្តាមច្ចេ ច ភច្ចេ ច បុត្តទារេ ច ពន្ធវេ ។
កម្មន្តំ សំវិធេត្វាន អាចិក្ខិត្វា ឃរេ ធនំ
និធិញ្ច ឥណទានញ្ច បុណ្ណកំ ឯតទព្រវិ ។
អវសី តុវំ មយ្ហំ តីហំ អគារេ
កតានិ កិច្ចានិ ឃរេសុ មយ្ហំ
អនុសាសិតា បុត្តទារា មយា ច
ករោម កិច្ចានិ យថាមតិន្តេ ។
(១៦៦) សចេ ហិ កត្តេ អនុសាសិតា តេ
បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច
ហន្ទេហិ ទានិ តរមានរូបោ
ទីឃោ ហិ អទ្ធាបិ អយំ បុរត្ថា ។
អសម្ភីតោ[១] គណ្ហាហិ អាជានីយស្ស វាលធិំ
ឥទំ បច្ឆិមកំ តុយ្ហំ ជីវលោកស្ស ទស្សនំ ។
(១៦៧) សោហំ កិស្សន្នុ ភាយិស្សំ យស្ស មេ នត្ថិ ទុក្កដំ
កាយេន វាចា មនសា យេន គច្ឆេយ្យ ទុគ្គតិំ ។

១ ម. អសម្ភីតោ ។

ពួកអ្នកជនបទ មកជួបជុំគ្នា ទាំងពួកអ្នកនិគមក៏មកជួបជុំគ្នា ផ្គងដៃ
ទ្រីកទ្រលកន្ទក់កន្ទេញថា ហេតុអ្វីបណ្ឌិតលះចោលពួកយើង ។
(១៦៤) ព្រះមហាសត្វបានធ្វើកិច្ចទាំងឡាយក្នុងផ្ទះ ប្រៀនប្រដៅជនរបស់
ខ្លួន គឺពួកមិត្រ អាមាត្យ ជនអ្នកនៅអាស្រ័យ បុត្រ ភរិយា និងផៅ-
ពង្ស ។ ព្រះមហាសត្វចាត់ចែងការងារ ប្រាប់ទ្រព្យក្នុងផ្ទះ ទីដ
កំណប់ និងការឲ្យខ្ចី ហើយពោលពាក្យនេះ នឹងបុណ្ណកយក្សថា
អ្នកបាននៅក្នុងផ្ទះរបស់ខ្ញុំអស់បីថ្ងៃហើយ កិច្ចក្នុងផ្ទះខ្ញុំ
ធ្វើហើយ ទាំងបុត្រនិងភរិយា ខ្ញុំក៏បានប្រៀនប្រដៅហើយ
អ្នកចូរធ្វើកិច្ចទាំងឡាយ តាមអធ្យាស្រ័យរបស់អ្នកចុះ ។
(១៦៦) (បុណ្ណកយក្ស...) បពិត្រអ្នកជាអាមាត្យ បើអ្នកបានប្រៀន
ប្រដៅបុត្រ ភរិយា និងពួកជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារ
ហើយ តើអ្នកចូរប្រញាប់ប្រញាល់ មកក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ
ព្រោះថាផ្លូវខាងមុខនេះ ជាផ្លូវដាច់ស្រយាលឆ្ងាយ ។
អ្នកកុំភ័យ ចូរចាប់កន្ទុយសេះអាជានេយ្យចុះ នេះជាការ
ឃើញជីវលោក ជាទីបំផុត របស់អ្នក ។
(១៦៧) (ព្រះមហាសត្វ...) បុគ្គលទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយអំពើណា
ដែលកើតអំពីកាយវាចាចិត្ត អំពើអាក្រក់ (នោះ) របស់ខ្ញុំមិនមានទេ
ខ្ញុំនឹងខ្លាចចំពោះអំពើអ្វី ។

(១៦៨) សោ អស្សរាជា វិធុរំ វហន្តោ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ
សាខាសុ សេលេសុ អសជ្ជមានោ
កាឡាគិរឹ ខិប្បមុបាគមាសិ ។

(១៦៩) ឥត្ថីសហស្សំ ភរិយានំ ទាសីសត្តសតានិ ច
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ ។
សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ ។
ឥត្ថីសហស្សំ ភរិយានំ ទាសីសត្តសតានិ ច
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ បណ្ឌិតោ សោ កុហឹ គតោ ។

(១៦៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ស្តេចសេះនោះនាំវិធុរបណ្ឌិតហោះទៅក្នុងអាកាសវេហាស៍ អាកាសមិនទង្គិចនឹងមែកឈើឬភ្នំ ក៏ចូលទៅកាន់កាឡាគីរីបព៌ត ដោយឆាប់រហ័ស ។

(១៦៩) ស្ត្រីជាប្រពន្ធ១ពាន់នាក់ និងទាសី៧រយនាក់ ផ្គងដៃឡើងខ្សឹកខ្សួល កន្ទក់កន្ទេញថា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំវិធុរបណ្ឌិតទៅ ។ ពួកស្រីស្នំ ពួកកុមារ ពួកអ្នកជំនួញ និងពួកព្រាហ្មណ៍ ផ្គងដៃឡើងខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំវិធុរបណ្ឌិតទៅ ។ ពួកពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង ផ្គងដៃឡើងខ្សឹកខ្សួល កន្ទក់កន្ទេញថា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំវិធុរបណ្ឌិតទៅ ។ ពួកអ្នកជនបទ មកជួបជុំគ្នា ទាំងពួកអ្នកនិគម ក៏មកជួបជុំគ្នា ផ្គងដៃឡើងខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំវិធុរបណ្ឌិតទៅ ។ ស្ត្រីជាប្រពន្ធ១ពាន់នាក់ និងទាសី៧រយនាក់ ផ្គងដៃឡើងខ្សឹកខ្សួលកន្ទក់កន្ទេញថា វិធុរបណ្ឌិតទៅឯណាហ្ន៎ ។

ទ្វេ ជនា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ បណ្ឌិតោ សោ កុហឹ គតោ ។

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ បណ្ឌិតោ សោ កុហឹ គតោ ។

សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ បណ្ឌិតោ សោ កុហឹ គតោ ។

(១៨០) សចេ សោ សត្តរត្តេន បណ្ឌិតោ នាគមិស្សតិ

សព្វេ អគ្គឹ បវិស្សាម ឧត្តត្តា ជីវិតេន នោ ។

(១៨១) បណ្ឌិតោ ច វិយត្តោ ច វិភាវី ច វិចក្ខណោ

ខិប្បំ មោចេសិ អត្តានំ មា ភាយិត្ថាគមិស្សតិ ។

អន្តរបេយ្យាលំ នាម ។

(១៨២) សោ តត្ថ គន្ត្វាន វិចិត្តយន្តោ

ឧដ្ឋាវតា ទេវនកា ករិត្តិ

ពួកស្រីស្នំ ពួកកុមារ ពួកអ្នកជំនួញនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ផ្គងដៃឡើង ស្រែកខ្លោកខ្លាញថា តើបណ្ឌិតទៅកន្លែងណាហ្ន៎ ។ ពួកពលដំរី (ពលសេះ) ពលរថ ពលថ្មើរជើង ផ្គងដៃឡើងស្រែកខ្លោកខ្លាញថា តើបណ្ឌិតនោះទៅកន្លែងណាហ្ន៎ ។ ពួកអ្នកជនបទ មកជួបជុំគ្នា ទាំងពួកអ្នកនិគមក៏មកជួបជុំគ្នា ផ្គងដៃឡើងស្រែកខ្លោកខ្លាញថា តើ-បណ្ឌិតនោះទៅកន្លែងណាហ្ន៎ ។

(១៨០) (មហាជន...) បើបណ្ឌិតនោះ នឹងមិនត្រឡប់មក ក្នុងរវាង ៧ ថ្ងៃទៀតទេ ពួកខ្ញុំព្រះបង្គំទាំងអស់គ្នា នឹងចូលភ្លើង ពួកខ្ញុំព្រះបង្គំ មិនមានសេចក្តីត្រេកអរដោយជីវិតឡើយ ។

(១៨១) (ព្រះរាជា...) បណ្ឌិតជាបុគ្គលឈ្លាសវៃ តាមសំដែង(ប្រយោជន៍) នឹងមិនមែនប្រយោជន៍ មានប្រាជ្ញាឈ្វេងយល់ រមែងដោះខ្លួនបានដោយឆាប់ អ្នកទាំងឡាយកុំខ្លាចឡើយ បណ្ឌិតនោះគង់តែនឹងត្រឡប់មកវិញ ។

ចប់ អន្តរាបេយ្យាលៈ ។

(១៨២) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្សនោះកាលទៅលើកំពូលភ្នំកា-ឡាគិរីនោះហើយគិតថា គំនិតទាំងឡាយរមែងជាធម្មជាតិខ្ពស់នឹងទាប

ណយិមស្ស ជីវេន មមត្ថិ កិញ្ចិ
ហន្ត្វានិមំ ហទយំ អានយិស្សំ ។

(១៨៣) សោ តត្ថ គន្ត្វា បព្វតមន្តរស្មិំ
អន្តោ បវិសិត្វាន បទុដ្ឋចិត្តោ
អសំវុតស្មិំ ជគតិប្បទេសេ
អធោសិរំ ធារយិ កាតិយានោ ។

(១៨៤) សោ លម្ពមានោ នរកេ បបាតេ
មហព្ភយេ លោមហំសេ វិធុរោ
អសន្តសន្តោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋោ
ឥច្ចព្រវិ បុណ្ណកំ នាម យក្ខំ ។
អរិយាវកាសោសិ អនរិយរូបោ
អសញ្ញតោ សញ្ញតសន្និកាសោ
អច្ចាហិតំ កម្ម ករោសិ លុទ្ទំ
ភាវេ ច តេ កុសលំ នត្ថិ កិញ្ចិ ។
យំ មំ បបាតស្មិំ បបាតុមិច្ឆសិ
កោ នុ តវត្ថោ មរណេន មយ្ហំ
អមានុសស្សេវ តវជ្ជ វណ្ណោ
អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ ទេវតា ។

អញមិនមែនមានកិច្ចតិចតួច ដោយជីវិតរបស់វិធុរបណ្ឌិតនេះ (ក្នុងកាលមានអាយុទេ) អញនឹងសំឡាប់វិធុរបណ្ឌិតនេះ ហើយ នាំយកនូវដួងហឫទ័យទៅ ។

(១៨៣) មាណពកាត្យាយនគោត្រនោះ មានចិត្តប្រទូស្ត បានទៅក្នុង ចន្លោះភ្នំនោះ ហើយចូលទៅកាន់ក្នុង ចាប់ព្រះមហាសត្វ យកក្បាលចុះក្រោម (ក្រៅភ្នំទៅ) ក្នុងប្រទេសនៃផែនដីដែល មិនមានអ្វីប៉ះពាល់ឡើយ ។

(១៨៤) វិធុរបណ្ឌិតនោះ ជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់ពួកនៃកុរុ កាល សំយុងចុះទៅក្នុងរណ្តៅជ្រោះ ជាទីមានភ័យដ៏ធំ គួរព្រឺរោម ដែលរលំធ្លាក់ទៅក្រៅលើ តែមិនតក់ស្លុត ហើយ ពោលនឹងបុណ្ណកយក្សយ៉ាងនេះថា អ្នកជាមនុស្សមិនប្រសើរ តែធ្វើដូចជាប្រសើរ ជាអ្នកមិនសង្រួម តែមានអាការហាក់ ដូចជាអ្នកសង្រួម អ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ឥតប្រយោជន៍ ចំណែក កុសលតិចតួចឥតមានក្នុងចិត្តនៃអ្នកទេ ។ អ្នកចង់ទំលាក់ខ្ញុំ ទៅក្នុងរណ្តៅជ្រោះ ដោយហេតុណា ប្រយោជន៍ដូចម្តេច ដោយការសំឡាប់ខ្ញុំ នឹងមានដល់អ្នក ដោយហេតុនោះ ក្នុងថ្ងៃនេះ អ្នកមានពណ៌ដូចជាមិនមែនពណ៌នៃមនុស្សទេ ចូរ អ្នកប្រាប់ខ្ញុំ អ្នកជាទេវតា ឬជាអ្វី ។

(១៨៨) យទិ តេ សុតោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ
រញ្ញោ កុវេរស្ស ហិ សោ សជីវោ
ភូមិន្ធរោ វរុណោ នាម នាគោ
ព្រហា សុចី វណ្ណពលូបបន្នោ[១] ។
តស្សានុជំ ធីតរំ កាមយាមិ
ឥរន្ធតី នាម សា នាគកញ្ញា
តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ
បតារយិំ តុយ្ហំ វធាយ ធីរ ។

(១៨៦) មា ហេវ តេ យក្ខ អហោសិ មោហោ
នដ្ឋា ពហូ ទុគ្គហិតេន លោកា
កិំ តេ សុមជ្ឈាយ បិយាយ កិច្ចំ
មរណេន មេ ឥង្ឃ សុណោមិ សព្វំ ។

(១៨៧) មហានុភាវស្ស មហោរគស្ស
ធីតុកាមោ ញាតិភតោហមស្មិ
តំ យាចមានំ សសុរោ អវោច
យថា មមញ្ញិំសុ សុកាមនីតំ ។
ទជ្ជេមុ ខោ តេ សុតនុំ សុនេត្តំ
សុចិម្ហិតំ ចន្ទនលិត្តគត្តំ

១ ម. សុចិណ្ណពលូបបន្នោ ។

(១៨៨) (បុណ្ណកយក្ស...) ខ្ញុំនេះឈ្មោះបុណ្ណកយក្ស ជាអាមាត្យព្រះបាទកុវេរៈ ដែលអ្នកធ្លាប់បានឮហើយ នាគព្រះនាមវរុណៈ ជាអ្នកទ្រទ្រង់ផែនដី មានទំហំធំក្រាស់ មានទ្រង់ទ្រាយដ៏ស្អាត បរិបូណ៌ដោយពណ៌នឹងកំឡាំង ។ ម្នាលអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ញុំចង់បានធីតា ជាអនុជាត នៃព្រះបាទវរុណនាគនោះ នាគ-កញ្ញានោះឈ្មោះឥរន្ទតី ខ្ញុំព្យាយាមសំឡាប់អ្នក ព្រោះហេតុនាងឥរន្ទតី មានចង្កេះល្អ ជាទីស្រឡាញ់នោះ ។

(១៨៦) (ព្រះមហាសត្វ...) ម្នាលយក្ស សេចក្តីវង្វេង កុំមានដល់អ្នកឡើយ ពួកសត្វលោកជាច្រើន វិនាសហើយ ព្រោះអំពើដែលខ្លួនប្រកាន់ខុស ចុះអ្នកបានកិច្ចអ្វី ដោយការសម្លាប់ខ្ញុំ (ព្រោះនាគកញ្ញា) មានចង្កេះល្អ ជាទីស្រឡាញ់ សូមអញ្ជើញប្រាប់ ខ្ញុំនឹងស្តាប់ការទាំងអស់មើល ។

(១៨៧) (បុណ្ណកយក្ស...) ខ្ញុំចង់បានធីតារបស់ព្រះបាទវរុណនាគជាធំ មានអានុភាពច្រើន ខ្ញុំជាអ្នកស៊ីឈ្នួលរបស់ពួកញាតិ ព្រោះហេតុ ពួកញាតិនឹងឱ្យខ្ញុំ ជាអ្នកត្រូវការទទួលកញ្ញាដោយពិត (បានជា) ឪពុកក្មេកខ្ញុំ ពោលនឹងខ្ញុំដែលសូមនាងឥរន្ទតីនោះជាយើងនឹងឱ្យកូនក្រមុំ មានកាយល្អ មានភ្នែកល្អ មានទ្រង់ទ្រាយសើចងាយ មានខ្លួនលាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ដល់អ្នក

សចេ តុវំ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស
ធម្មេន លទ្ធា ឥធមាហរេសិ ។
ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លទ្ធា
នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម
ឯវំ ន មុឡ្ហាស្មិ សុណោហិ កត្តេ ។
ន ចាបិ មេ ទុក្កដមត្ថិ កិញ្ចិ
ហទយេន តេ ធម្មលទ្ធេន នាគា
ឥរន្ទតី នាគកញ្ញំ ទទន្តិ
តស្មា អហំ តុយ្ហំ វធាយ យុត្តោ
ឯវំ មមត្ថោ មរណេន តុយ្ហំ
ឥធេវ តំ នរកេ បាតយិត្វា
ហន្ត្វាន តំ ហទយំ អានយិស្សំ ។
(១៨៤) ខិប្បំ មមំ ឧទ្ធរ កាលយាន
ហទយេន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ
យេ កេចិមេ សាធុ នរស្ស ធម្មា
សព្វេវ តេ បាតុករោមិ អជ្ជ ។
(១៨៥) សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ
នគមុទ្ធនិ ខិប្បំ បតិដ្ឋបេត្វា

បើអ្នកបាននូវហទ័យរបស់វិធុរបណ្ឌិត មកដោយធម៌ ហើយនាំមកក្នុងកាលនេះ ។ អ្នកត្រូវបាននាងកុមារី ដោយទ្រព្យជាទីត្រេកអរនុ៎ះ យើងមិនប្រាថ្នាទ្រព្យដទៃក្រៅពីនេះទេ ម្នាលបណ្ឌិតជាអាមាត្យ ខ្ញុំមិនវង្វេងដូចអ្នកថាទេ អ្នកចូរស្តាប់ចុះ ។ មួយទៀត អំពើទុច្ចរិតដែលខ្ញុំប្រព្រឹត្តសូម្បីតិច មិនមានទេ កាលខ្ញុំបានហទ័យរបស់អ្នកដោយធម៌ ពួកនាគនឹងឲ្យនាគកញ្ញាឈ្មោះឥរន្ទតី ។ ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំលៃលកសំឡាប់អ្នក ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រូវការដោយការសំឡាប់អ្នកយ៉ាងនេះឯង ខ្ញុំនឹងទំលាក់អ្នកក្នុងនរកនេះ សម្លាប់អ្នកហើយ នឹងនាំយកហទ័យទៅ ។

(១៨៤) (មហាសត្វ...) ម្នាលកាលយាន: បើអ្នកមានកិច្ចត្រូវការដោយហទ័យរបស់ខ្ញុំ ចូរអ្នកលើកខ្ញុំដោយឆាប់រហ័ស ឡើង សាធុនរធម៌ (ធម៌ល្អរបស់នរ:) របស់ខ្ញុំណាមួយ ខ្ញុំនឹងសំដែងសាធុនរធម៌ទាំងអស់នោះ ដល់អ្នក ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(១៨៥) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្សនោះ ដាក់វិធុរបណ្ឌិត ជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់អ្នកដែនកុរុ លើកំពូលភ្នំ ឆាប់រហ័ស

អស្សត្ថមាសីនំ សមេក្ខិយានោ
បរិច្ចជិ កក្ការមេតោមបញ្ចំ ។
សមុទ្ទោ មេសិ ត្វំ បតាកា
ហានយោន តេ អជ្ជ មមត្ថិ កិច្ចំ
យេកោចិ តេ សាធុ នរស្ស ធម្មា
សព្វេ មេ ធាតុករេហិ អជ្ជ ។

(១៦០) សមុទ្ទោ ត្វស្មិំ អហំ បតាកា
ហានយោន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ
យេកោចិ តេ សាធុ នរស្ស ធម្មា
សព្វេ តេ ធាតុករោមិ អជ្ជ ។

(១៦១ យាតានុយាយី ច អកំហិ មាណវ
អល្លញ្ច ធាណិំ បរិវជ្ជយស្សុ
មា ចស្សុ មិត្តេសុ កទាចិ ទុព្ភី
មា ច វសំ អសតីនំ និគច្ឆេ ។

(១៦២) កថំ នុ យាតំ អនុយាយី ហោតិ
អល្លញ្ច[1] ធាណិំ ទហតេ កថំ សោ
អសតី ច កា កោ បន មិត្តទុព្ភោ
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ ។

[1] ឱ. អលា ។

បើញ៉ាំងទូកបណ្ដាក់តជាកេហក្សមានប្រាជ្ញាមិនទាន់គាប អ្នកយ ដកដង្ហើមស្រួលហើយ ក៏សាកសួរថា អ្នកនឹងខ្ញុំលើកឡើងពាករណ្ដាប់ហើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំត្រូវការដោយហឫទ័យរបស់អ្នក អ្នកចូរសំដែងសាធុធម៌ទាំងអស់នោះ ដល់ខ្ញុំ ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(១៦០) (មហាសត្វ...) ខ្ញុំនឹងអ្នកលើកឡើងពាករណ្ដាប់ហើយ បើអ្នកត្រូវការដោយហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងសំដែងសាធុធម៌ទាំងអស់នោះ ដល់អ្នក ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(១៦១) ម្នាលមាណព អ្នកចូរដើរតាមផ្លូវដែលគេដើរហើយ អ្នកចូរវៀរនឹងកុំដុតផ្ទាតដៃទាំងទទឹក អ្នកកុំប្រទូស្តមិត្រ ក្នុងកាលណាមួយ អ្នកកុំលុះអំណាច នៃស្រីដែលប្រកបដោយអសទ្ធម្ម ។

(១៦២) (បុណ្ណកយក្ស...) បុគ្គលដែលឈ្មោះថាដើរទៅកាន់ផ្លូវ ដែលគេដើរហើយ តើដូចម្ដេច គេដុតផ្ទាតដៃទាំងទទឹក តើដូចម្ដេច ស្រីដូចម្ដេច ឈ្មោះថាស្រីប្រកបដោយអសទ្ធម្ម នរណាឈ្មោះថាជាអ្នកប្រទូស្តមិត្រ ខ្ញុំសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្ដីនុះ ។

(១៦៣) អស្សត្ថំ(១) តោបិច និជ្ជុត្វំ
យោ អាសនេ ចាបិ និមន្តយេយ្យ
កស្សេវ អត្ថំ បុរិសោ ករេយ្យ
យោ តានុយាយីតិ តមាហុ បណ្ឌិតា ។
យស្សេករត្តិម្បិ ឃរេ វសេយ្យ
យត្ថន្នបានំ បុរិសោ លភេថ
ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចិន្តយេ(២)
អទុព្ភ បាណី(៣) ទហតេ មិត្តទុព្ភិ ។
យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ ។
បុណ្ណម្បិ ចេមំ បឋវឹ ធនេន
ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ
លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ
តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ
ឯវំ ខោ យាតំ អនុយាយី ហោតិ
អទុព្ភ បាណី ទហតេ បុនេវ

១ ម. អស្សត្ថំ ។ ឱ. អស្សត្ថំ ។ ២ ម. មនសាបិចេតយេ ។
៣ ម. អទុព្ភបាណី ។ ម អទុព្ភិបាណិ ។

(១៦៣) (វិធុរបណ្ឌិត...) បុគ្គលណាអញ្ជើញមនុស្ស ដែលមិនធ្លាប់នៅជាមួយគ្នា ឬមិនធ្លាប់ឃើញគ្នា សូម្បីដោយអាសនៈ បុរសត្រូវធ្វើប្រយោជន៍តបស្នង ដល់បុគ្គលនោះឯង បណ្ឌិតទាំងឡាយពោលថា អ្នកនោះឯងជាអ្នកដើរតាមផ្លូវ ដែលគេដើរហើយ ។ បុរសស្នាក់នៅក្នុងផ្ទះ របស់បុគ្គលណា សូម្បីមួយយប់ បានបាយនឹងទឹក ក្នុងសំណាក់បុគ្គលណា មិនត្រូវគិតគុំគើអាក្រក់ ដល់បុគ្គលនោះ សូម្បីដោយចិត្ត បុគ្គលអ្នកប្រទូស្តមិត្រ ឈ្មោះថាដុតបាតដៃទាំងទទេ ។ បុគ្គលគង្គុយឬដេក ក្នុងម្លប់ឈើណា មិនត្រូវកាច់មែកឈើនោះ ព្រោះថា បុគ្គលប្រទូស្តមិត្រ ជាបុគ្គលអាក្រក់ ។

បុរសណា ឲ្យផែនដីនេះដែលពេញដោយទ្រព្យដល់ស្រីដែលខ្លួនសន្មតថា(ល្អ) ស្រីនោះបានឱកាស (ក្បត់ចិត្ត) គប្បីមើលងាយបុរសនោះវិញ បុគ្គលមិនត្រូវលុះអំណាចស្រី ដែលប្រកបដោយអសទ្ធម្មនោះទេ ។ បុគ្គលឈ្មោះថាដើរតាមផ្លូវដែលគេដើរហើយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាដុតបាតដៃទាំងទទេយ៉ាងនេះ

អសតី ច សា សោ បន មិត្តទុព្ភី
សោ ធម្មិកោ ហោហិ ជហស្សុ អធម្មំ ។

សាធុនរធម្មកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ ។

(១៦៤) អវសី អហំ តុយ្ហំ តីហំ អគារេ
អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋិតោស្មិ
មិត្តោ មមាសិ វិសជ្ជាមហំ តំ
កាមំ ឃរំ ឧត្តមបញ្ញ គច្ឆ ។
អបិ ហាយតុ នាគកុលស្ស អត្ថោ
អលម្បិ មេ នាគកញ្ញាយ ហោតុ
សោ ត្វំ សកេនេវ សុភាសិតេន
មុត្តោសិ មេ អជ្ជ វធាយ បញ្ញ ។
(១៦៥) ហន្ទ តុវំ យក្ខ មមម្បិ នេហិ
សសុរំ នុ តេ អត្ថំ មយី ចរស្សុ
អហម្បិ នាគាធិបតឹ វិមានំ
ទក្ខេមិ នាគស្ស អទិដ្ឋបុព្វំ ។
(១៦៦) យំ វេ នរស្ស អហិតាយ អស្ស
ន តំ បញ្ញោ អរហតិ ទស្សនាយ

ស្រីនោះឈ្មោះថាប្រកបដោយអសទ្ធម្ម បុរសនោះឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រទូស្តមិត្រ អ្នកចូរជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ ចូរលះបង់អំពើមិនមែនធម៌ចេញ ។

ចប់ សាធុនរធម្មកណ្ឌ ។

(១៦៤) (បុណ្ណកយក្ស...) ខ្ញុំបាននៅអាស្រ័យក្នុងផ្ទះរបស់អ្នក អស់ ៣ ថ្ងៃ ដែលអ្នកបានទំនុកបំរុងខ្ញុំដោយបាយនិងទឹក អ្នកស្មមជាមិត្ររបស់ខ្ញុំ ចាំងខ្ញុំក៏លែងអ្នកដែរ ម្នាលបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ចូរអ្នកអញ្ជើញទៅកាន់ផ្ទះរបស់អ្នក តាមប្រាថ្នាចុះ ។ ចាំងសេចក្តីត្រូវការរបស់ត្រកូលនាគ ក៏សាបសូន្យទៅចុះ ចំណែកព្រោះហេតុនៃនាងនាគកញ្ញាក៏ល្មមដល់ខ្ញុំ ហើយ ម្នាលអ្នកមានប្រាជ្ញា អ្នកបានរួចចាកការសំឡាប់របស់ ខ្ញុំ ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រោះសុភាសិតជារបស់ខ្លួន ។
(១៦៥) (ព្រះមហាសត្វ...) ម្នាលយក្ស ណ្ហើយ អ្នកចូរនាំខ្ញុំទៅ កាន់សំណាក់ពុកក្មេក របស់អ្នកចុះ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តឲ្យជា ប្រយោជន៍ចំពោះខ្ញុំ ដ្បិតខ្ញុំបានឃើញនាគដែលជាអធិបតី និងវិមានរបស់នាគដែលខ្ញុំមិនធ្លាប់ឃើញ ។
(១៦៦) (បុណ្ណកយក្ស...) របស់ណាដែលប្រព្រឹត្តទៅ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ជន ជនមានប្រាជ្ញា មិនគួរឃើញ របស់នោះទេ

អថ កេន វណ្ណេន អមិត្តគាមំ
កុហិមិច្ឆសិ ឧត្តមបញ្ញ គន្តុំ ។

(១៦៧) អក្ខា បជានាមិ អហម្បិ ឋិតំ
ន តំ បញ្ញោ អហោសិ ធស្សជាយ
ហាបញ្ច ជេ ចត្តំ ការំ កុហិញ្ចិ
តស្មា ន សន្តំ មរណាភយាយ ។

(១៦៨) ឥទ្ធំ ច ឋានំ អតុលានុភាវំ
មយា សហ ទក្ខសិ ឯហិ កត្តេ
យត្ថច្ឆតិ នច្ចគីតេហិ នាគោ
រាជា យថា វេស្សវណោ នឡិញ្ញំ ។
តំ នាគកញ្ញា ចរិតំ គណេន
និកីឡិតំ និច្ចមហោ ច រត្តិំ
បហូតមាល្យំ ពហុបុប្ផឆន្នំ
ឱភាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ ។
អន្នេន បានេន ឧបេតរូបំ
នច្ចេហិ គីតេហិ ច វាទិតេហិ
បរិបូរំ កញ្ញាហិ អលង្កតាហិ
ឧបសោភតិ វត្ថបិលន្ធនេន ។

ម្នាលបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញខ្ពង់ខ្ពស់ កាលបើដូច្នេះ អ្នកប្រាថ្នា ទៅកាន់ស្រុករបស់សត្រូវ ដោយហេតុដូចម្ដេច ។

(១៦៧) (ព្រះមហាសត្វ...) ខ្ញុំប្រាកដជាមិនដែលហោត្តុះ ផងមានប្រាជ្ញ មិនគួរឃើញសត្រូវនោះទេ តែកំរាំពីការក្រោក ខ្ញុំមិនបានធ្វើទុក កន្លែងណាមួយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនតក់ស្លុតចំពោះសេចក្ដី ស្លាប់ដែលនឹងមកដល់ឡើយ ។

(១៦៨) (បុណ្ណកយក្ស...) ម្នាលអ្នកជាកាត្តា បើដូច្នោះ អ្នកនឹង ឃើញឋាន ដែលមានអានុភាពរកប្រៀបមិនបាន ជាមួយនឹងខ្ញុំ អ្នកចូរមកចុះ នាគរាជនៅដោយការរាំនឹងច្រៀងក្នុងទីណា ដូចជាព្រះបាទវេស្សវណ នៅក្នុងស្រះនឡិញ្ញៈ ។ ទីនោះមានពួកនៃនាគកញ្ញាត្រាច់ទៅដោយពួកៗ លេង គ្រប់ថ្ងៃនឹងយប់ជានិច្ច ជាទីមានផ្កាកម្រងច្រើន ដេរដាស ដោយផ្កាឈើច្រើនថែម ភ្លឺផ្លេកដូចផ្លេកបន្ទោរក្នុងអាកាស ។ កន្លែងនាគនោះ មានភោគសម្បូណ៌ដោយបាយនឹងទឹក នឹង ការរាំច្រៀងប្រគំ បរិបូណ៌ដោយពួកនាគកញ្ញា ដែល តាក់តែងខ្លួន ដោយសំពត់ នឹងគ្រឿងប្រដាប់ល្អទើបឆាយ ។

[១៦៩] សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ
និសីទយំ បច្ឆតោ អាសនស្មឹ
អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ
ឧបានយិ នំ(១) នាគភវនំ ។
បត្វាន ឋានំ អតុលានុភាវំ
អដ្ឋាសិ កត្តា បច្ឆតោ បុណ្ណកស្ស
សាមគ្គិបេក្ខី បន នាគរាជា
បុព្វេវ ជាមាតរមជ្ឈភាសថ ។

[១៧០] យន្នុ តុវំ អគមា មនុស្សលោកំ
អន្វេសមានោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស
កច្ចិ សមិទ្ធេន ឥធានុបត្តោ
អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ ។

[១៧១] អយំ ហិ សោ អាគតោ យំ ត្វមិច្ឆសិ
ធម្មេន លទ្ធោ មម ធម្មបាលោ
តំ បស្សថ សម្មុខា ភាសមានំ
សុខោ ហវេ សប្បុរិសេហិ សង្គមោ ។

កាឡាគិរិកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ ។

១ ម. នេនំ ។

(១៦៩) (អធិប្បាយគាថា) បុណ្ណកយក្សនោះ បាននាំវិធុរបណ្ឌិត ជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់អ្នកដែនកុរុរដ្ឋ អង្គុយលើអាសនៈអំពីខាងក្រោយ នាំវិធុរបណ្ឌិតជាអាមាត្យមានប្រាជ្ញាមិនថោកទាប ចូលទៅកាន់កណ្ដាលនៃនាគភព ។ វិធុរបណ្ឌិតជាអាមាត្យ លុះដល់ទីដែលមានអានុភាពប្រៀបមិនបាន ក៏ឈរខាងក្រោយបុណ្ណកយក្ស ចំណែកនាគរាជ ក្រឡេកមើលឃើញបុណ្ណកយក្ស មានសេចក្ដីស្មោះសរ បានត្រាស់នឹងក្មួយប្រសាមុនជា

(១៧០) (នាគរាជ...) អ្នកកាលស្វែងរកហឫទ័យរបស់បណ្ឌិត បាន ទៅកាន់មនុស្សលោក ហើយនាំអាមាត្យមានប្រាជ្ញាមិនថោកទាប មកដល់ក្នុងទីនេះ ដោយសួស្ដីហើយឬ ។

(១៧១) (បុណ្ណកយក្ស...) ព្រះអង្គប្រាថ្នាបណ្ឌិតណា បណ្ឌិតនោះ មកដល់ហើយ បណ្ឌិតអ្នករក្សាធម៌ ក៏ខ្ញុំព្រះអង្គរកបានមក ដោយធម៌ហើយ សូមព្រះអង្គទ្រង់ទតបណ្ឌិតនោះ ដែលកំពុងនិយាយក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះអង្គ ការជួបជុំដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ជាហេតុនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ដោយពិត ។

ចប់ កាឡាគិរិកណ្ឌ ។

(១៧៦) អទិដ្ឋបុព្វំ ទិស្វាន មច្ចោ មច្ចុភយដ្ដិតោ
ព្យម្ហិតោ នាភិវាទេសិ ន ឥទំ បញ្ញវតាមិវ ។

(១៧៧) ន ចម្ហិ ព្យម្ហិតោ នាគ ន ច មច្ចុភយដ្ដិតោ
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ ។
កថំ នុ អភិវាទេយ្យ អភិវាទាបយេថ វេ
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ ។

(១៧៨) ឯវមេតំ យថា ព្រូសិ សច្ចំ ភាសសិ បណ្ឌិត
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ ។
កថំ នុ អភិវាទេយ្យ អភិវាទាបយេថ វេ ។
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ ។

(១៧៩) អសស្សតំ សស្សតំ នុ តវយិទំ វិមានំ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ

(១៧៦) (នាគរាជ...) អ្នកជាមនុស្សមានមច្ចុភ័យគ្របសង្កត់ តក់ស្លុត ព្រោះឃើញភពនាគ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឃើញ ទើបមិនថ្វាយបង្គំ (ខ្ញុំ) ដំណើរនេះ មិនមែនជាបុគ្គលមានប្រាជ្ញាទេ ។

(១៧៧) (មហាសត្វ...) បពិត្រនាគ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាអ្នកតក់ស្លុតទេ មិនមានមច្ចុភ័យគ្របសង្កត់ទេ ព្រោះអ្នកទោសដែលត្រូវគេសម្លាប់ មិនគប្បីថ្វាយបង្គំ (ខ្លួនពេជ្ឈឃាត) ឬពេជ្ឈឃាតក៏មិនគប្បីថ្វាយបង្គំ អ្នកទោសដែលត្រូវគេសម្លាប់ដែរ ។ ជនប្រាថ្នាសម្លាប់អ្នកណា គប្បីថ្វាយបង្គំ (អ្នកនោះ) ឬឲ្យ (អ្នកនោះ) ថ្វាយបង្គំ (ខ្លួន) ដូចម្តេចកើត កម្មនោះ មិនសម្រេចទៅជាថ្វីទេ ។

(១៧៨) (នាគរាជ...) ម្នាលបណ្ឌិត ដំណើរនុ៎ះ ដូចអ្នកពោលមែន អ្នកពោលពាក្យពិត អ្នកទោសដែលត្រូវគេសម្លាប់ មិនគប្បីថ្វាយបង្គំពេជ្ឈឃាត ឬពេជ្ឈឃាតក៏មិនគប្បីថ្វាយបង្គំអ្នកទោស ដែលត្រូវគេសម្លាប់ដែរ ។ នរជនប្រាថ្នាសម្លាប់អ្នកណា គប្បីថ្វាយបង្គំ (អ្នកនោះ) ឬឲ្យ(អ្នកនោះ) ថ្វាយបង្គំ(ខ្លួន)ដូចម្តេចកើត កម្មនោះ មិនកើតទៅជាថ្វីទេ ។

(១៧៩) (មហាសត្វ...) វិមាននេះ ពាំងឫទ្ធិ សេចក្តីរុងរឿង កំឡាំងកាយ សេចក្តីព្យាយាម នឹងការកើត (ក្នុងភពនាគ) របស់ព្រះអង្គ មិនទៀង តែដូចជារបស់ទៀង

បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ
កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។
អធិច្ច លទ្ធំ បរិណាមជន្តេ
សយំ កតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ
អក្ខា មេ នាគរាជេតមត្ថំ
យថេវ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។
(១៧៦) នាធិច្ច លទ្ធំ ន បរិណាមជម្មេ
ន សយំ កតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ
សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ
បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។
(១៧៧) កិំ តេ វតំ កិំ បន ព្រហ្មចរិយំ
កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ
ឥទញ្ច តេ នាគ មហាវិមានំ ។
(១៧៨) អហញ្ច ភរិយា ច មនុស្សលោកេ
សទ្ធា ឧភោ ទានបតី អហុម្ហា
ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ
សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច ។

បពិត្រនាគរាជ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរសេចក្តីនុះ នឹងព្រះអង្គថា វិមាននេះព្រះអង្គបានហើយដោយប្រការដូចម្តេច ។ វិមាននេះ ព្រះអង្គបានព្រោះអាស្រ័យ (កកនាន) ឬកើតអំពីផ្លាស់ប្រែប្រួល ឬព្រះអង្គកសាងដោយព្រះអង្គឯង ឬពួកទេវតាឲ្យ បពិត្រនាគរាជ វិមាននេះព្រះអង្គបានហើយដោយប្រការណា សូមព្រះអង្គប្រាប់សេចក្តីនុះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១៧៦) (នាគរាជ...) វិមាន (នេះ) មិនមែនខ្ញុំបាន ព្រោះអាស្រ័យ (កកនាន) មិនមែនកើតអំពីផ្លាស់ប្រែប្រួល មិនមែនខ្ញុំធ្វើខ្លួនឯង ទាំងមិនមែនទេវតាឲ្យទេ វិមាននេះខ្ញុំបាន ដោយបុញ្ញកម្ម មិនអាក្រក់របស់ខ្លួន ។

(១៧៧) (មហាសត្វ...) អ្វីជាវត្តរបស់ព្រះអង្គ អ្វីជាព្រហ្មចរិយៈរបស់ព្រះអង្គ បពិត្រនាគ ឫទ្ធិ សេចក្តីរុងរឿង កម្លាំងកាយ សេចក្តីព្យាយាមនឹងការកើត (ក្នុងភពនាគ) ទាំងវិមានធំរបស់ព្រះអង្គនេះ នេះជាផលនៃកម្មដែលព្រះអង្គសន្សំល្អហើយ ដូចម្តេច ។

(១៧៨) (នាគរាជ...) ខ្ញុំនឹងភរិយា ទាំងពីរនាក់ (កាលនៅ)ក្នុងមនុស្សលោក ជាអ្នកមានសទ្ធា ជាម្ចាស់នៃទាន ក្នុងកាលនោះ ផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ដូចជាអណ្តូង (នៃមហាជន) ទាំងពួកសមណៈ នឹងព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំក៏បានឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់

មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច
បទីបិយំ សេយ្យមុបស្សយញ្ច
អច្ឆាទនំ សយនមន្នបានំ
សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហ តត្ថ ។
តំ មេ វតំ តម្បន ព្រហ្មចរិយំ
តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ
ឥទញ្ច មេ ធីរ មហាវិមានំ ។

(១៧៩) ឯវញ្ច តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ
ជានាសិ បុញ្ញានំ ផលូបបត្តិំ
តស្មា ហិ ធម្មញ្ចរ អប្បមត្តោ
យថា វិមានំ បុន មាវសេសិ ។

(១៨០) នយិធ សន្តិ សមណព្រាហ្មណា ច
យេសន្នបានានិ ទទេមុ កត្តេ
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ
យថា វិមានំ បុន មាវសេម ។

(១៨១) ភោគី ហិ តេ សន្តិ ឥធូបបន្នា
បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច

ខ្ញុំ(កាលនៅ) ក្នុងកាលមនុស្សលោកនោះ បានឲ្យទានដោយគោរព នូវកម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប គ្រឿងប្រទីប ទីដេក ទីសំណាក់អាស្រ័យ សំពត់សម្រាប់ស្លៀកដណ្តប់ កម្រាលដេក បាយ ទឹក ។ នោះជាវត្ត នោះជាព្រហ្មចរិយៈរបស់ខ្ញុំ នែអ្នកប្រាជ្ញ ឫទ្ធិ សេចក្តីរុងរឿង កំឡាំងកាយ សេចក្តីព្យាយាម និងការកើត (ក្នុងភពនាគ) ទាំងវិមានទាំងរបស់ខ្ញុំនេះ នេះជាផលនៃកម្មដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយនោះ ។

(១៧៩) (មហាសត្វ...) វិមាននេះ ព្រះអង្គបានហើយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ព្រះអង្គជ្រាបកំណើត នៃផលរបស់បុណ្យ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះអង្គកុំប្រមាទ សូមប្រព្រឹត្តធម៌ ជាហេតុឲ្យបាននៅគ្រប់គ្រងវិមាននេះ តទៅទៀត ។

(១៨០) (នាគរាជ...) នែបណ្ឌិតជាអាមាត្យ ខ្ញុំគប្បីឲ្យបាយនិងទឹកដល់ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍នោះ មិនមានក្នុងភពនាគនេះទេ ខ្ញុំសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ ដែលជាហេតុឲ្យខ្ញុំនៅគ្រប់គ្រងវិមានតទៅ ។

(១៨១) (មហាសត្វ...) ពួកនាគ ពួកបុត្រ ភរិយា និងអ្នករស់នៅ ដោយសារ ដែលចូលមកកើត ក្នុងភពនាគនេះ

តេសុ ត្វំ វចសា កម្មុនា ច

អសប្បទុដ្ឋោ ច ភវាហិ និច្ចំ ។

ឋិរំ ត្វំ នាគ អសប្បទោសំ

អនុបាលយ វចសា កម្មុនា ច

ឋត្វា ឥធ យាវតាយុកំ វិហាយ

ឧទ្ធំ ឥតោ គច្ឆសិ ទេវលោកំ ។

(១៨៦) អទ្ធា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ

តយា វិនា យស្ស តុវំ សជិព្វោ

ទុក្ខូបនីតោ តយា សមេច្ច

វិន្ទេយ្យ ពោសោ សុខមាតុរេសុ ។

(១៨៧) អទ្ធា សតំ ភាសសិ នាគ ធម្មំ

អនុត្តរំ អត្ថបទំ សុចិណ្ណំ

ឯតាទិសិយាសុ ហិ អាបទាសុ

បញ្ញាយតេ មាទិសានំ វិសេសោ ។

(១៨៨) អក្ខាហិ នោ តាយំ មុធានុលទ្ធោ

អក្ខាហិ នោ តាយំ អជេសិ ជូតេ

ធម្មេន លទ្ធោ ឥតិ មាយមាហ

កថំ ត្វំ ហត្ថមិមស្សាគតោ ។

សូមព្រះអង្គជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ក្នុងពួកញាតិទាំងនោះ ដោយពាក្យ ឬដោយការងារ សព្វកាលជានិច្ច ។ បពិត្រនាគ សូមព្រះអង្គ រក្សាសេចក្ដីមិនប្រទូស្តដោយពាក្យឬដោយការងារយ៉ាងនេះចុះ ព្រះអង្គនឹងឋិតនៅក្នុងពិមាននេះ រហូតអស់ព្រះជន្មាយុ ហើយ នឹងបានទៅកាន់ទេវលោក ជាខាងលើ អំពីភពនាគនេះ ។

(១៨៦) (នាគរាជ...) អ្នកជាអាមាត្យរបស់ព្រះរាជាណា ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរនោះ បើវៀរចាកអ្នកហើយ រមែងសោកស្ដាយដោយពិត បុរសណាមួយត្រូវសេចក្ដីទុក្ខគ្របសង្កត់ ឬណាមួយមានជម្ងឺធ្ងន់ បើបានជួបនឹងអ្នកហើយ ក៏នឹងបានសុខវិញ ។

(១៨៧) (មហាសត្វ...) បពិត្រនាគ ព្រះអង្គពោលធម៌របស់សប្បុរសជាធម៌ប្រសើរ ជាចំណែកនៃប្រយោជន៍ដែលសន្សំល្អដោយពិត ឯសេចក្ដីវិសេសរបស់បណ្ឌិតទាំងឡាយ ដែលដូចខ្ញុំព្រះអង្គ រមែងប្រាកដក្នុងអន្តរាយទាំងឡាយបែបនេះ ។

(១៨៨) (នាគរាជ...) អ្នកចូរប្រាប់យើងមកចុះ បុណ្ណកយក្សនេះ បានអ្នកមកដោយទទេឬ អ្នកចូរប្រាប់យើងមកចុះ បុណ្ណកយក្សនេះ ឈ្នះអ្នកដោយល្បែងភ្នាល់ឬ បុណ្ណកយក្សនេះ បាននិយាយថា បណ្ឌិតខ្ញុំបាននាំមកដោយធម៌ តើអ្នកមកនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃបុណ្ណកយក្សនេះ ដោយប្រការដូចម្ដេច ។

(១៤៨៤) យោ មិស្សរោ តត្ថ អហោសិ រាជា

តមាយមក្ខេហិ អជេសិ យក្ខោ

សោ មំ ជិតោ រាជា ឥមស្សទាសិ

ធម្មេន លទ្ធោស្មិ អសាហសេន ។

(១៤៨៥) មហោរគោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ

សុត្វាន ធីរស្ស សុភាសិតានិ

ហត្ថេ គហេត្វាន អនោមបញ្ញំ

បាវេក្ខិ ភរិយាយ តទា សកាសេ ។

យេន ត្តំ វិមលេ បណ្ឌុ យេន ភត្តំ ន រុច្ចតិ

ន ច មេតាទិសោ វណ្ណោ អយមេសោ តមោនុទោ ។

យស្ស តេ ហទយេនត្ថោ អាគតោយំ បភង្ករោ

តស្ស ធម្មំ និសាមេហិ ទុល្លភំ ទស្សនំ បុន ។

(១៤៨៤) (មហាសត្វ...) ព្រះរាជារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គណា ជាធំក្នុងក្រុងឥន្ទបត្ត ដែលក្រុងនោះ បុណ្ណកយក្សនេះ បានឈ្នះល្បែងភ្នាល់នឹងព្រះរាជានោះដោយការភ្នាល់ ព្រះរាជាដែលបុណ្ណកយក្សឈ្នះហើយនោះ បានប្រទានខ្ញុំព្រះអង្គ ដល់បុណ្ណកយក្សនេះ បុណ្ណកយក្សឈ្មោះ ជាបានខ្ញុំព្រះអង្គមកដោយធម៌ មិនមែនដោយការកំហែងទេ ។

(១៤៨៥) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) នាគរាជដ៏ប្រសើរ មានចិត្តត្រេកអរពេកក្រៃ ហើយ ព្រោះបានស្តាប់សុភាសិតនៃវិធុរបណ្ឌិត ជាអ្នកប្រាជ្ញ ក៏ចាប់ដៃវិធុរបណ្ឌិតអ្នកមានប្រាជ្ញាមិនថោកទាប នាំចូលទៅក្នុងសំណាក់នៃនាងវិមលាជាភរិយា ក្នុងកាលនោះ (ត្រាស់ថា) ម្នាលនាងវិមលា នាងមានសម្បុរលឿង ដោយហេតុណា ឬនាងមិនឆ្ញាញ់បាយ ដោយហេតុណា គុណ (នៃវិធុរបណ្ឌិត) បែបនេះ មិនមាន(ដល់នាង) ដោយហេតុនោះទេ វិធុរបណ្ឌិតនេះឯង ជាអ្នកបន្ទោបង់នូវងងឹត ។ នាងមានសេចក្តីត្រេកអរដោយហ្ឫទ័យរបស់វិធុរបណ្ឌិតណា វិធុរបណ្ឌិតនេះ ជាអ្នកធ្វើពន្លឺ មកដល់ហើយ នាង ចូរស្តាប់ពាក្យរបស់វិធុរបណ្ឌិតនោះចុះ (ព្រោះ) ការជួបប្រទះ (នូវវិធុរបណ្ឌិត) ទៀត ជាកិច្ចបានដោយកម្រ ។

(១៨៧) ទិស្វាន តំ វិមលា ភូរិបញ្ញំ
ទសង្គុលី អញ្ជលី បគ្គហេត្វា
ហដ្ឋេន ភាវេន បតីតរូបា
ឥទព្រវិ កុរូនំ អមច្ចសេដ្ឋំ ។
អទិដ្ឋបុព្វំ ទិស្វាន មច្ចោ មច្ចុភយដ្ដិតោ
ព្យម្ហិតោ នាភិវាទេសិ ន ឥទំ បញ្ញវតាមិវ ។

(១៨៨) ន ចម្ហិ ព្យម្ហិតោ នាគិ ន ច មច្ចុភយដ្ដិតោ
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ ។
កថំ នុ អភិវាទេយ្យ អភិវាទាបយេថ វេ
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ ។

(១៨៩) ឯវមេតំ យថា ព្រូសិ សច្ចំ ភាសសិ បណ្ឌិត
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ ។
កថំ នុ អភិវាទេយ្យ អភិវាទាបយេថ វេ
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ ។

(១៨៧) ព្រះនាងវិមលាទ្រង់ទតឃើញវិធុរបណ្ឌិត ដែលជាអ្នកមានប្រាជ្ញាក្រាស់ដូចផែនដីនោះ ក៏មានព្រះទ័យត្រេកអរសោមនស្ស ទ្រង់លើកប្រណម្យដៃទាំង ១០ ផ្គងអញ្ជលី ហើយត្រាស់នឹងវិធុរបណ្ឌិត ជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់អ្នកដែនកុរុ យ៉ាងនេះថា អ្នកជាមនុស្សមានមច្ចុភ័យគ្របសង្កត់ តក់ស្លុត ព្រោះឃើញភពនៃនាគ ដែលខ្លួនមិនធ្លាប់ឃើញ ទើបមិនថ្វាយបង្គំ(ខ្ញុំ) ដំណើរនេះ ដូចមិនមែនជាភាពរបស់បុគ្គលមានប្រាជ្ញាទេ ។

(១៨៨) (មហាសត្វ...) បពិត្រព្រះនាងនាគី ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនជាអ្នកតក់ស្លុតទេ មិនមានមច្ចុភ័យគ្របសង្កត់ទេ អ្នកទោសដែលត្រូវគេសំឡាប់ មិនគប្បីថ្វាយបង្គំ (ពេជ្ឈឃាត) ឬពេជ្ឈឃាតក៏មិនគប្បីថ្វាយបង្គំអ្នកទោសដែលត្រូវគេសំឡាប់ដែរ ។ ជនប្រាថ្នាសម្លាប់អ្នកណា គប្បីថ្វាយបង្គំ (អ្នកនោះ) ឬឲ្យ (អ្នកនោះ) ថ្វាយបង្គំ (ខ្លួន) ដូចម្ដេចកើត កម្មនោះមិនកើតជាផលទេ ។

(១៨៩) (ព្រះនាងវិមលា...) ម្នាលបណ្ឌិត ដំណើរនុ៎ះ ដូចអ្នកពោលមែន អ្នកពោលពាក្យពិត អ្នកទោសដែលត្រូវគេសំឡាប់ មិនគប្បីថ្វាយបង្គំពេជ្ឈឃាត ឬពេជ្ឈឃាតក៏មិនគប្បីថ្វាយបង្គំអ្នកទោសដែលត្រូវគេសំឡាប់ដែរ ។ ជនប្រាថ្នាសម្លាប់អ្នកណា គប្បីថ្វាយបង្គំ(អ្នកនោះ) ឬឲ្យ (អ្នកនោះ) ថ្វាយបង្គំ(ខ្លួន) ដូចម្ដេចកើត កម្មនោះមិនកើតទេ ។

(១៤០) អសស្សតំ សស្សតំ នុ តវយិទំ វិមានំ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ
បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ
កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។
អធិច្ច លទ្ធំ បរិណាមជន្តេ
សយំ កតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ
អក្ខាហិ មេ នាគរាជេតមត្ថំ
យថេវ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។

(១៤១) នាធិច្ច លទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ
ន សយំ កតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ
សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ
បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ ។

(១៤២) កិន្តេ វតំ កិំ បន ព្រហ្មចរិយំ
កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ
ឥទញ្ច តេ នាគ មហាវិមានំ ។

(១៤០) (មហាសត្វ...) វិមាននេះ ទាំងឫទ្ធិ សេចក្ដីរុងរឿង សេចក្ដីព្យាយាម និងការកើតក្នុងកំណើតនាគរបស់ព្រះអង្គ មិនទៀង តែដូចជារបស់ទៀង បពិត្រនាគរាជ ខ្ញុំព្រះអង្គសួរសេចក្ដីនុ៎ះ នឹងព្រះអង្គថា វិមាននេះ ព្រះអង្គបានហើយដោយប្រការដូចម្ដេច ។ វិមានដែលព្រះអង្គបាន ព្រោះអាស្រ័យ (ឥតហេតុ) ឬកើតអំពីផ្លាស់ប្រែប្រួល ឬព្រះអង្គធ្វើខ្លួនឯង ឬមួយទេវតាឲ្យ បពិត្រនាគរាជ វិមាននេះ ព្រះអង្គបានហើយដោយប្រការណា សូមព្រះអង្គប្រាប់សេចក្ដីនុ៎ះដល់ខ្ញុំ ដោយប្រការនោះ ។

(១៤១) (ព្រះអង្គមហា...) វិមាននេះមិនមែនខ្ញុំបាន ព្រោះអាស្រ័យឥតហេតុ មិនមែនកើតអំពីផ្លាស់ប្រែប្រួល មិនមែនធ្វើខ្លួនឯង ទាំងមិនមែនទេវតាឲ្យទេ វិមាននេះ ខ្ញុំបានដោយបុញ្ញកម្ម មិនអាក្រក់ ជារបស់ខ្លួន ។

(១៤២) មហាសត្វ...) អ្វីជាវត្ត អ្វីជាព្រហ្មចរិយៈរបស់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះនាគរាជ ឫទ្ធិ អំណាច សេចក្ដីរុងរឿង កំឡាំងកាយ សេចក្ដីព្យាយាម និងការកើត(ក្នុងកំណើតនាគ) ទាំងវិមានធំរបស់ព្រះអង្គនេះ នេះជាផលនៃកម្ម ដែលព្រះអង្គសន្សំល្អហើយដូចម្ដេច ។

(១៩៣) អហញ្ច ភោ សាមិកោ ចាបិ មនុស្សេ
សទ្ធា ឧភោ ទានបតី អហុម្ហា
ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ
សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច ។
មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច
បទីបិយំ សេយ្យមុបស្សយញ្ច
អច្ឆាទនំ សាយនមន្នបានំ
សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហ តត្ថ ។
តំ មេ វតំ តម្បន ព្រហ្មចរិយំ
តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ
ឥទ្ធី ជុតី ពលវីរិយូបបត្តិ
ឥទញ្ច មេ ធីរ មហាវិមានំ ។

(១៩៤) ឯវញ្ច តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ
ជានាសិ បុញ្ញាន ផលូបបត្តឹ
តស្មា ហិ ធម្មញ្ចរ អប្បមត្តា
យថា វិមានំ បុន មាវសេសិ ។

(១៩៥) នយិធ សន្តិ សមណព្រាហ្មណា ច
យេសន្នបានានិ ទទេមុ កត្តេ

(១៩៣) (ព្រះនាងវិមលា...) ខ្ញុំនិងស្វាមីទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជាម្ចាស់ទាន ផ្ទះរបស់ខ្ញុំដូចអណ្តូងជាទីចុះផឹកនៃ (មហាជន) ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំក៏បានឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ។ ខ្ញុំ (កាលនៅ) ក្នុងកាលជាមនុស្សនោះ បានឲ្យទានដោយគោរព គឺឲ្យផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប គ្រឿងប្រទីប ទីដេក ទីសំណាក់អាស្រ័យ សំពត់សម្រាប់ស្លៀកដណ្តប់ កម្រាលដេក បាយនិងទឹក ។ នោះជាវត្ត នោះជាព្រហ្មចរិយៈ របស់ខ្ញុំ នៃអ្នកប្រាជ្ញ ឯឫទ្ធិ សេចក្តីរុងរឿង កំឡាំងកាយ សេចក្តីព្យាយាម និងការកើត (ក្នុងភពនេះ) ទាំងវិមានធំ របស់ខ្ញុំនេះ នេះជាផលនៃកម្មដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយនោះ ។

(១៩៤) (មហាសត្វ...) ម្នាលនាងនេះ គឺព្រះនាងបានហើយយាននេះ ឈ្មោះថា ព្រះនាងជ្រាបកំណើត នៃផលរបស់បុណ្យទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះនាងកុំប្រមាទ សូមប្រព្រឹត្តធម៌ ជាហេតុឲ្យបានគ្រប់គ្រងវិមាននេះតទៅ ។

(១៩៥) (ព្រះនាងវិមលា...) នៃបណ្ឌិត ជាភាតា ខ្ញុំនឹងឲ្យបាយនិងទឹក ដល់ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ (ទាំងនោះ) មិនមានក្នុងទីនេះទេ

អត្ថាហំ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមក្ខឹ
យថា វិមានំ បុន មាវសេម ។

(១៩៦) កោតី ហិ តេ សន្តិ ឥទ្ធូបបន្នា
បុត្តា ច សាមី អនុជីវិនោ ច
តេសុ តុវំ វចសា កម្មុនា ច
អសម្បទុដ្ឋា ច ភវាហិ និច្ចំ ។
ឯវំ តុវំ នាគិ អសម្បទោសំ
អនុបាលយ វចសា កម្មុនា ច
ឋត្វា ឥធ យាវតាយុកំ វិមានេ
ឧទ្ធំ ឥតោ គច្ឆសិ ទេវលោកំ ។

(១៩៧) អទ្ធា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ
តយា វិនា យស្ស តុវំ សជីវោ
ទុក្ខូបនីតោបិ តយា សមេច្ច
វិន្ទេយ្យ បោសោ សុខមាតុរោបិ ។

(១៩៨) អទ្ធា សតំ ភាសសិ នាគ ធម្មំ
អនុត្តរំ អត្ថបទំ សុចិណ្ណំ
ឯតាទិសិយាសុ ហិ អាបទាសុ
បញ្ញាយតេ មាទិសានំ វិសេសោ ។

ខ្ញុំសួរហើយ អាត្មាប្រាប់សេចក្តីនុះ ដែលជាហេតុឲ្យខ្ញុំនៅគ្រប់គ្រងវិមាននេះទៅ ។

(១៩៦) (មហាសត្វ...) ពួកនាគនី បុត្រ ស្វាមី និងអ្នកស្រុកនៅដោយសារ ដែលកើតមានឫទ្ធិក្នុងភពនាគនេះ សូមព្រះនាងជាអ្នកមិនប្រទូស្តនឹងពួកនាគនោះ ដោយពាក្យ ឬដោយការធ្វើ អស់កាលជានិច្ច ។ បពិត្រព្រះនាងនាគី សូមព្រះនាងរក្សាសេចក្តីមិនប្រទូស្ត ដោយពាក្យ ឬដោយការធ្វើយ៉ាងនេះចុះ ព្រះនាងនឹងគង់នៅក្នុងវិមាននេះ រហូតអស់ជន្មាយុ ហើយនឹងបានទៅកាន់ទេវលោក ជាន់ខាងលើ អំពីភពនាគនេះ ។

(១៩៧) (ព្រះនាងវិមលា...) អ្នកជាអាមាត្យរបស់ព្រះរាជាណា ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរនោះ បើវៀរចាកអ្នកហើយ រមែងសោកស្តាយដោយពិត បុរសសូម្បីត្រូវសេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ ឬសូម្បីមានជម្ងឺធ្ងន់ បើបានជួបនឹងអ្នកហើយ ក៏នឹងបានសុខវិញ ។

(១៩៨) (មហាសត្វ...) បពិត្រព្រះនាងនាគី ព្រះនាងពោលធម៌របស់សប្បុរស ជាធម៌ប្រសើរ ជាចំណែកនៃប្រយោជន៍ ដែលសន្សំល្អដោយពិត ឯសេចក្តីវិសេសរបស់បណ្ឌិតទាំងឡាយ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ រមែងប្រាកដក្នុងអន្តរាយទាំងឡាយបែបនេះ ។

(៥៩៩) អក្ខាហិ នោ តាយំ មុទ្ធាគុលទ្ធោ
អក្ខាហិ នោ តាយំ អជេសិ ជូតេ
ធម្មេន លទ្ធោ ឥតិ តាយមាហ
កថំ នុ ហត្ថំ ឥមស្ស មាគតោ ។

(៦០០) យោ មិស្សរោ តត្ថ អហោសិ រាជា
តមាយមក្ខាហិ អជេសិ ជូតេ
សោ មំ ជិតោ រាជា ឥមស្សទាសិ
ធម្មេន លទ្ធោស្មិ អសាហសេន ។

(៦០១) យថេវ វរុណោ នាគោ បញ្ហំ បុច្ឆិត្ថ បណ្ឌិតំ
តថេវ នាគកញ្ញាបិ បញ្ហំ បុច្ឆិត្ថ បណ្ឌិតំ ។
យថេវ វរុណំ នាគំ ធីរោ តោសេសិ បុច្ឆិតោ
តថេវ នាគកញ្ញម្បិ ធីរោ តោសេសិ បុច្ឆិតោ ។

(៥៩៩) (ព្រះនាងវិមលា...) អ្នកចូរប្រាប់យើងមកចុះ បុណ្ណកយក្សនេះបានអ្នកមក ដោយទិញឬ អ្នកចូរប្រាប់យើងមកចុះ បុណ្ណកយក្សនេះ ឈ្នះអ្នកដោយល្បែងភ្នាល់ឬ បុណ្ណកយក្សនេះបាននិយាយថា បណ្ឌិតនុ៎ះបានមកដោយធម៌ តើអ្នកមកនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃបុណ្ណកយក្សនេះ ដោយប្រការដូចម្ដេច ។

(៦០០) (មហាសត្វ...) ព្រះរាជារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គណា ជាធំក្នុងក្រុងឥន្ទបត្ត ដែលក្នុងនោះ បុណ្ណកយក្សនេះ បានឈ្នះល្បែងស្កានឹងព្រះរាជានោះ ដោយការភ្នាល់ ព្រះរាជាដែលបុណ្ណកយក្សឈ្នះហើយនោះ បានប្រគេនខ្ញុំព្រះអង្គដល់បុណ្ណកយក្សនេះ ឯបុណ្ណកយក្ស ឈ្មោះថាបានខ្ញុំព្រះអង្គដោយធម៌ មិនមែនដោយកំហែងទេ ។

(៦០១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) វរុណនាគបានសួរប្រស្នានឹងវិធុរបណ្ឌិត យ៉ាងណា ព្រះនាងនាគកញ្ញា ក៏បានសួរប្រស្នានឹងវិធុរបណ្ឌិត យ៉ាងនោះដែរ ។ វិធុរបណ្ឌិត ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដែលវរុណនាគត្រាស់សួរហើយ ក៏បានញុំាងវរុណនាគឲ្យត្រេកអរ យ៉ាងណា វិធុរបណ្ឌិត ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដែលព្រះនាងនាគកញ្ញាសួរហើយ ក៏បានញុំាងព្រះនាងនាគកញ្ញា ឲ្យត្រេកអរ យ៉ាងនោះដែរ ។

ធីរោបិ តេ អត្ថមនេ វិទិត្វា
មហោរគំ នាគកញ្ញញ្ច ធីរោ
អច្ឆម្ភី អភីតោ អលោមហដ្ឋោ
ឥច្ចព្រវិ វរុណំ នាគរាជំ ។
មា រោធយិ[១] នាគ អយំហមស្មិ
យេន តវ អត្ថោ ឥទំ សរីរំ
ហទយេន មំសេន ករោហិ កិច្ចំ
សយំ ករិស្សាមិ យថាមតិ តេ ។

(៦០៦) បញ្ញា ហវេ[២] ហទយំ បណ្ឌិតានំ
តេ ត្យម្ហ បញ្ញាយ មយំ សុតុដ្ឋា
អនូននាមោ លភតជ្ជ ទារំ
អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាតុ ។

(៦០៧) ស បុណ្ណកោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ
ឥរន្ធតី នាគកញ្ញំ លភិត្វា
ហដ្ឋេន ភាវេន បតីតរូបោ
ឥច្ចព្រវិ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ ។

១ ម. មា ហេឋយិ ។ អដ្ឋកថាយំ មា ហេឋយិ ។ ២ ម. បញ្ញា ភវេ ។

វិធុរបណ្ឌិត ជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះដឹងច្បាស់ថានាគរាជដ៏ប្រសើរ និង នាងនាគកញ្ញា ចាំងពីព្រះអង្គនោះ មានព្រះទ័យរីករាយហើយ ក៏មិនតក់ស្លុត មិនខ្លាច មិនព្រឺរោម បានទូលវរុណនាគរាជថា បពិត្រនាគ ព្រះអង្គកុំខ្វល់ឡើយ ខ្ញុំនេះហើយជាសេចក្តីត្រូវការរបស់ព្រះអង្គ នេះសរីរៈ សូមព្រះអង្គធ្វើកិច្ចដោយសារហឫទ័យចុះ ខ្ញុំនឹងធ្វើតាមអធ្យាស្រ័យរបស់ព្រះអង្គដោយខ្លួនឯងទេ ។

(៦០៦) (គាថាថា...) បញ្ញាហ្នឹងឯង ជាដួងហឫទ័យរបស់បណ្ឌិតទាំងឡាយ យើងទាំងនោះត្រេកអរក្រៃលែង ដោយប្រាជ្ញារបស់អ្នក យក្សមានឈ្មោះមិនថយថោក គឺបុណ្ណកៈ ចូរបានសំយោគនឹងថ្ងៃនេះចុះ ចូរនាំអ្នកឡើងទៅដល់ដែនកុរុ ក្នុងថ្ងៃនេះចុះ ។

(៦០៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្សនោះ មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ព្រោះបាននាងនាគកញ្ញា ឈ្មោះឥរន្ធតី មានចិត្តត្រេកអរ សប្បាយហើយ បានពោលនឹងវិធុរបណ្ឌិត ជាអាមាត្យដ៏ប្រសើរ របស់អ្នកដែនកុរុ ដូច្នេះថា

ភរិយាយ មំ ត្វំ អករី សមង្គិំ
អហញ្ច តេ វិធុរ ករោមិ កិច្ចំ
ឥទញ្ច តេ មណិរតនំ ទទាមិ
អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាមិ ។

[២០៦] អជេយ្យមេសោ តវ ហោតុ មេត្តិ
ភរិយាយ កច្ចាន បិយាយ សទ្ធិំ
អានន្ទចិត្តោ សុមនោ បតីតោ
ទត្វា មណិំ មញ្ច នយិន្ទបត្ថំ ។

[២០៧] ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ
និសីទយី បុរតោ អាសនស្មឹ
អាជញ្ញមារុយ្ហ អនោមវណ្ណោ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ ។
មនោ មនុស្សស្ស យថាបិ គច្ឆេ
តតោបិស្ស ខិប្បតរំ អហោសិ
ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ
ឧបានយិ នគរំ ឥន្ទបត្ថំ[១] ។

១ ម. អាគមា កត្តារមនោមបញ្ញំ ឧបានយិ នគរំ ឥន្ទបត្ថំ ។

អ្នកធ្វើខ្ញុំឲ្យបានព្រមព្រៀងដោយភរិយា បពិត្រវិធុរបណ្ឌិត ខ្ញុំសូមធ្វើកិច្ច (តបគុណ) ដល់អ្នក ខ្ញុំនឹងឲ្យកែវមណីនេះដល់អ្នក ចាំនឹងនាំអ្នកឲ្យដល់ដែនកុរុ ក្នុងថ្ងៃនេះឯង ។

(២០៦) (មហាសត្វ...) ម្នាលកច្ចានៈ មេត្រីជាគុណជាតិគឺបុគ្គលផ្ចាញ់មិនបាននេះ ចូរមានដល់អ្នក ព្រមទាំងភរិយាជាទីស្រឡាញ់ អ្នកមានចិត្តត្រេកអរទូទៅ មានចិត្តល្អ មានចិត្តរីករាយឲ្យកែវមណីដល់ខ្ញុំហើយ ចូរនាំខ្ញុំទៅកាន់ឥន្ទបត្តនគរចុះ ។

(២០៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) បុណ្ណកយក្សនោះ ឡើងជិះសេះអាជានេយ្យ មានវណ្ណៈមិនថោកទាប ហើយអញ្ជើញវិធុរបណ្ឌិតជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់ពួកអ្នកដែនកុរុ ឲ្យអង្គុយលើអាសនៈខាងមុខ ហោះទៅក្នុងអាកាសវេហា ។ ចិត្តរបស់មនុស្សរមែងស្ទុះទៅ (កាន់អារម្មណ៍គឺទីឆ្ងាយ) យ៉ាងណា ដំណើរសន្ទុះរបស់សេះអាជានេយ្យនោះ ក៏ឆាប់រហ័សក្រៃលែងជាងចិត្តនោះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ បុណ្ណកយក្សនោះ នាំវិធុរបណ្ឌិតជាអាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់អ្នកដែនកុរុ ទៅកាន់ឥន្ទបត្តនគរ ។

(៦០៦) បតិន្ទបត្តំ[១] នភំ បវិស្សតិ
វេមានិ ច អម្ពវនានិ កាកលោ
អហញ្ច កាយេន សមង្គិភូតោ
ធុវេញ្ច ឧគ្គាសិ សកំ និវេសនំ ។

(៦០៧) ស បុណ្ណកោ កុទ្ធំ កត្តុសេដ្ឋំ
និវេសយិត្វា ធម្មសភាយ មជ្ឈេ
អាជញ្ញមាវុយ្ហ អនោមវណ្ណោ
បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ ។
តំ ទិស្វា គតា ថាមបត្តិកោ
ឧដ្ឋាយ ពាហាហិ បលិស្សជិត្វា
អវិកម្បយំ ធម្មសភាយ មជ្ឈេ
និសីទយិ បមុទិ អាសនស្មិំ ។

(៦០៨) ត្វំ នោ វិនេតាសិ រថំវ នទ្ធំ
នន្ទន្តិ តំ កុរុយោ ទស្សនេន
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ
កថំ បមោក្ខោ អហុ មាណវស្ស ។

---
១ ឱ. ឯហិន្ទបត្តំ ។

(៦០៦) (បុណ្ណកយក្ស...) ខ្ញុំក្រុងឥន្ទបត្ត ដែលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំហោះហួស ព្រៃជាទីកើតនៃដើមស្វាយចំណែក ខ្ញុំក៏បានព្រមព្រៀងដោយកាយ ចាំងខ្ញុំក៏បានមកដល់ទីលំនៅរបស់ខ្លួន ។

(៦០៧) (កាលសម្តេចតាត) បុណ្ណកយក្សនោះ ញុំាងវិធុរបណ្ឌិតជានាមាត្យដ៏ប្រសើររបស់ពួកអ្នកដែនកុរុ ឱ្យចុះគង់កណ្តាលធម្មសភា ហើយឡើងជិះសេះអាជានេយ្យ ជាអ្នកមានវណ្ណៈមិនថោកទាប ហោះទៅក្នុងអាកាសវេហា ។ ព្រះរាជាទតឃើញមហាសត្វនោះហើយ ព្រះអង្គមានព្រះហឫទ័យសោមនស្សរីករាយ ទ្រង់ក្រោកឡើងយកព្រះហស្តស្រវាទប ទ្រង់មិនបានឱ្យកំរើក ហើយអញ្ជើញព្រះមហាសត្វឱ្យគង់លើអាសនៈក្នុងកណ្តាលធម្មសភា ចំពោះព្រះភក្ត្រ ។

(៦០៨) (ព្រះរាជា...) អ្នកជាអ្នកណែនាំយើង ដូចនាយសារថីនាំយករថដែលបាត់ទៅ (មកវិញ) អ្នកដែនកុរុទាំងឡាយត្រេកអរ ព្រោះបានឃើញអ្នក ខ្ញុំសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្តីនុះ អ្នករួចអំពីមាណព ដោយប្រការដូចម្តេច ។

(៦០៩) យំ មាណវេត្យាភិវទិ ជនិន្ទ
ន សោ មនុស្សោ នរវីរសេដ្ឋ
យទិ តេ សុតោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ
រញ្ញោ កុវេរស្ស ហិ សោ សជិព្វោ ។
ភូមិន្ធរោ វរុណោ នាម នាគោ
ព្រហា សុចិ វណ្ណពលូបបន្នោ
តស្សានុជំ ធីតរំ កាមយានោ
ឥរន្ធតី នាម សា នាគកញ្ញា ។
តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ
បតារយិត្ថ មរណាយ មយ្ហំ
សោ ចេវ ភរិយាយ សមគ្គិភូតោ
អហញ្ចានុញ្ញាតោ មរណំ ច លទ្ធោ ។
(៦១០) ទុមោ ហិ មយ្ហំ ឃរទ្វារេ ជាតោ
បញ្ញាក្ខន្ធោ សីលមយស្ស សាខា
អត្ថេ ច ធម្មេ ច ឋិតោ និបាកោ
គវប្ផលោ ហត្ថិគវស្សឆន្នោ ។

(៦០៩) (មហាសត្វ...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ធំជាងជន មានព្យាយាមដ៏ប្រសើរជាងជន ព្រះអង្គត្រាស់ហៅបុរសណាថាមាណព បុរសនោះមិនមែនជាមនុស្សទេ គឺជាយក្ស ឈ្មោះបុណ្ណកៈ ព្រះអង្គក៏ធ្លាប់បានឮមកហើយ បុណ្ណកយក្សនោះជាអាមាត្យនៃព្រះបាទកុវេរៈ មានស្ដេចនាគមួយឈ្មោះវរុណៈ ទ្រទ្រង់ផែនដី មានទំហំធំខ្ពស់ស្អាត បរិបូណ៌ដោយពណ៌សម្បុរនិងកំឡាំង ឯបុណ្ណកយក្សនោះ ចង់បានធីតាជាអនុជានៃវរុណនាគនោះ (ធ្វើជាប្រពន្ធ) នាងនាគកញ្ញានោះឈ្មោះឥរន្ទតី ។ បុណ្ណកយក្ស ព្យាយាមដើម្បីសំឡាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនៃនាងឥរន្ទតីនោះ មានចង្កេះល្មមជាទីស្រឡាញ់ [illegible] បុណ្ណកយក្សនោះ បានព្រមព្រៀងដោយភរិយា ចំណែកខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏បុណ្ណកយក្សអនុញ្ញាតហើយ តាំងពីមរណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏បានហើយ ។

(៦១០) (ព្រះករុណា...) ដើមឈើដុះទៀបទ្វារដំណាក់របស់យើងខ្ញុំ មានដើមសម្រេចដោយប្រាជ្ញា មែករបស់ឈើនោះសម្រេចដោយសីល ដើមឈើ(នោះ) សម្រេចដោយប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន តាំងនៅក្នុងអត្ថនិងធម៌ មានផ្លែជាបញ្ចគោរស ដោយសារដោយដំរីគោនិងសេះ

ឆទ្ទិតកុរិយាភិណាធិតេ

ឧច្ឆិន្ទ សេតំ បុរិសោ អហោសិ

សោ ទោ អយំ អាគតោ សន្តិកេ តំ

រុក្ខស្សិមស្សាបចិតឹ ករោថ ។

យេ កេចិ វិត្តា មម បច្ចយេន

សព្វេ តេ បាតុករោន្តុ អជ្ជ

ចិត្វាន កត្វាន ឧបាយនានិ

រុក្ខស្សិមស្សាបចិតឹ ករោថ ។

យេ កេចិ ពទ្ធា មម អត្ថិ រដ្ឋេ

សព្វេ តេ ពន្ធនា មោចយន្តុ

យថេវយំ ពន្ធនស្មា បមុត្តោ

ឯវមេតេ មុញ្ចរេ ពន្ធនស្មា ។

ឧន្នង្គលា មាសមិមំ ករោន្តុ

មំសោទនំ ព្រាហ្មណា ភក្ខយន្តុ

អមជ្ជបា មជ្ជរហា បិវន្តុ

បុណ្ណាហិ ថាលាហិ បលិស្សុតាហិ ។

កាលដើមឈើនោះ គឺគេដោយការកាប់ ការប្រៀន និងត្រូវ បុរស (ម្នាក់) កាត់ដើមឈើនោះ ហើយញុំាងសេនា(ឲ្យកាត់ទៅ) ចណ្ឌាលនេះទុកដូចជាដើមឈើរបស់យើងនោះ មកកាន់លំនៅរបស់ខ្លួនវិញហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដើមឈើនេះ ។ ជនទាំងឡាយណាមួយ មានចិត្តត្រេកអរ (ដោយយស) ព្រោះបច្ច័យនៃយើង ពួកជនទាំងអស់នោះ ចូរធ្វើ (ចិត្តរបស់ខ្លួន) ឲ្យប្រាកដក្នុងថ្ងៃនេះចុះ អ្នកទាំងឡាយធ្វើបណ្ណាការឲ្យច្រើន ចូរធ្វើសេចក្តីកោតក្រែងដល់ដើមឈើនេះចុះ ។ ពួកសត្វណាមួយ ដែលគេចងទុកក្នុងដែនរបស់យើង ពួកសត្វទាំងអស់នោះចូរឲ្យរួចចាកចំណង ដូចចណ្ឌាលនេះរួចចាកចំណងយ៉ាងណា ពួកសត្វទាំងនុ៎ះ គប្បីរួចចាកចំណងយ៉ាងនោះ ។ ចូរពួកប្រជាជនទុកដាក់នង្គ័ល ធ្វើ(មហាស្រព)អស់មួយខែនេះចុះ ពួកព្រាហ្មណ៍ ចូរបរិភោគបាយលាយដោយសាច់ ពួកអ្នកមិនផឹកទឹកស្រវឹង គួរផឹកទឹកស្រវឹង ចូរផឹកដោយភាជនៈដ៏ពេញហូរហៀរ ។

មហាបថំ និច្ច សមវ្ហយន្តុ
តិត្ថញ្ច នេត្វា វិវហន្តុ រដ្ឋេ
យថាញ្ញមញ្ញំ ន វិហេឋយេយ្យុំ
វុត្តស្សិមស្សាបចិតី កតេវ ។

(២១១) រាជានោ ច កុមារា ច វេស្សាយនា ច ព្រាហ្មណា
តស្ស អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
តស្ស អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
តស្ស អន្នញ្ច បានញ្ច បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ ។
ពហុជ្ជនោ បសន្នោសិ ទិស្វា បណ្ឌិតមាគតំ
បណ្ឌិតម្ហិ អនុប្បត្តេ ចេលុក្ខេបោ បវត្តថាតិ ។

វិធុរជាតកំ នវមំ ។

វេស្សន្តរជាតកំ

(២១២) ផុស្សតី វរវណ្ណាភេ វរស្សុ ទសធា វរេ
បថព្យា ចារុបុព្វង្គិ យំ តុយ្ហំ មនសោ បិយំ ។

ស្រីវេស្យាទាំងឡាយ (គឺស្រីយ) ផ្ទៃធំ ចូរហៅគេទុកសម្នាក់ក្រៅការអស់កាលជានិច្ចចុះ មួយទៀត កំពង់ទឹកទាំងឡាយ ចូរចាត់ចែងការពារ ឲ្យចាំមួលក្នុងដែន កុំឲ្យពួកមនុស្សបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា អ្នកទាំងឡាយចូរធ្វើសក្ការគោរពក្រែងចំពោះ ដើម្បីលោកនេះ ។

(២១១) ពួកស្តេច ពួករាជកុមារ ពួកអ្នកជំនួញនិងពួកព្រាហ្មណ៍ នាំយកបាយនិងទឹកផឹកច្រើន មកជូនចំពោះបណ្ឌិត ។ ពលដំរី (ពលសេះ) ពលរថ ពលថ្មើរជើង នាំយកបាយនិងទឹកផឹកច្រើន មកជូនចំពោះបណ្ឌិត ។ ពួកអ្នកជនបទមកជួបជុំគ្នា ពួកអ្នកនិគមមកជួបជុំគ្នា នាំយកបាយនិងទឹកផឹកច្រើន មកជូនចំពោះបណ្ឌិត ។ ប្រជាជនជាច្រើន ជាអ្នកមានចិត្តជ្រះថ្លា ព្រោះឃើញបណ្ឌិតមកដល់ហើយ កាលបណ្ឌិតមកដល់ ការលើកទង់ក៏ប្រព្រឹត្តទៅ ។

ចប់ វិធុរជាតក ទី ៩ ។

វេស្សន្តរជាតក

(២១២) (ព្រះឥន្ទ្រត្រាស់ពរទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្នាលនាងផុស្សតី ដ៏មានពន្និនៃសម្បុរដ៏ប្រសើរ មានអវយវៈនាងដើមដ៏ល្អ នាងចូរទទួលពរ ១០ ប្រការ លើផែនដី ដែលជាទីគាប់ចិត្តរបស់នាង ។

(២០៣) ទេវរាជ នមោ ត្យត្ថុ កឹ បាបំ បកតំ មយា
រម្មា ចាវេសិ មំ ឋានា វាតោវ ធរណីរុហំ ។

(២០៤) ន ចេវ តេ កតំ បាបំ ន ច មេ ត្វំសិ អប្បិយា
បុញ្ញញ្ច តេ បរិក្ខីណំ យេន តេវំ វទាមហំ ។
សន្តិកេ មរណំ តុយ្ហំ វិនាភាវោ ភវិស្សតិ
បដិគ្គណ្ហាហិ មេ ឯតេ វរេ ទស បវេច្ឆតោ ។

(២០៥) វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក សព្វភូតានមិស្សរ
សិវិរាជស្ស ភទ្ទន្តេ តត្ថ អស្សំ និវេសនេ ។
នីលនេត្តា នីលភមុ នីលក្ខី ច យថា មិគី
ផុស្សតី នាម នាមេន តត្ថ អស្សំ បុរិន្ទទ ។
បុត្តំ លភេថ វរទំ យាចយោគំ អមច្ឆរឹ
បូជិតំ បដិរាជូហិ កិត្តិមន្តំ យសស្សិនំ ។

(៦១៣) (នាងផុស្សតីទេវីក្រាបបង្គំទូលថា) បពិត្រទេវរាជ ខ្ញុំម្ចាស់សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ តើខ្ញុំម្ចាស់បានធ្វើអំពើអាក្រក់ដូចម្ដេច បានជាព្រះអង្គមកញ៉ាំងខ្ញុំម្ចាស់ឲ្យឃ្លាតចាករមណីយដ្ឋាន ដូចជាខ្យល់ដែលបក់រលើងដើមឈើដូច្នោះ ។

(៦១៤) (ព្រះឥន្ទ្រ...) នាងឥតបានធ្វើអំពើអាក្រក់ទេ មួយទៀត នាងមិនមែនជាទីស្អប់នៃខ្ញុំទេ តែថានាងអស់បុណ្យហើយ បានជាខ្ញុំនិយាយនឹងនាងយ៉ាងនេះ ។ នាងមានសេចក្ដីស្លាប់កៀកជិតណាស់ហើយ មុខជានឹងមានសេចក្ដីព្រាត់ប្រាស កាលបើខ្ញុំឲ្យនូវពរ ១០ ប្រការនេះ នាងចូរទទួលយកចុះ ។

(៦១៥) (នាងផុស្សតី...) បពិត្រសក្កទេវរាជដ៏ចំរើន ជាឥស្សរៈលើពួកទេវតាទាំងអស់ បើព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានពរដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់សូមឲ្យបាននៅក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ នៃព្រះបាទសិវិរាជនោះ ១ សូមឲ្យមាននេត្រាខៀវ ដូចជាកូនម្រឹគញីមានភ្នែកខៀវ ១ សូមឲ្យមានចិញ្ចើមខៀវ ១ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់បានបំពេញទានក្នុងកាលមុន ខ្ញុំម្ចាស់ទៅកើតក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍នោះ សូមឲ្យមានឈ្មោះថា ផុស្សតី (ដូចដើម) សូមឲ្យបានបុត្រដ៏ប្រសើរ ដែលចូលចិត្តឲ្យទាន ជាអ្នកគួរដល់សូម មិនមានសេចក្ដីកំណាញ់ ជាបុគ្គលដែលព្រះរាជាប្រទេសដទៃបូជា ជាអ្នកមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ មានយស ១ ។

គព្ភំ មេ ធារយន្តិយា   មជ្ឈិមង្គំ អនុន្នតំ
កុច្ឆិ អនុន្នតោ អស្ស   ចាបំវ លិខិតំ សមំ ។
ថនា មេ នប្បតេយ្យុំ   បលិតា ន សន្តុ វាសវ
កាយេ រជោ ន លិម្បេថ   វជ្ឈញ្ចាបិ បមោចយេ ។
មយូរកោញ្ចាភិរុទេ   នារិវរគណាយុតេ
ខុជ្ជចេលាវកាកិណ្ណេ   សូតមាគធវណ្ណិតេ[1]
ចិត្រគ្គឡេរុឃុសិតេ   សុរាមំសប្បពោធនេ
សិវិរាជស្ស ភវនេ   តត្ថស្សំ មហេសី បិយា ។
(៦០៦) យេ តេ ទស វរា ទិន្នា   មយា សព្វង្គសោភនេ
សិវិរាជស្ស វិជិតេ   សព្វេ តេ លច្ឆសី វរេ ។
(៦០៧) ឥទំ វត្វាន មឃវា   ទេវរាជា សុជម្បតិ
ផុស្សតិយា វរំ ទត្វា   អនុមោទិត្ថ វាសវោ ។

ទសវរគាថា ចប់ ។

---

[1] ម. សូតមាគធវណ្ណិតេ ។

កាលខ្ញុំម្ចាស់ទ្រទ្រង់គភ៌ សូមកុំឲ្យមានពោះប៉ោងឡើង ដូចជាធនូដែលគេសិតស្មើល្អ ១ ។ បពិត្រព្រះសក្កៈ ខ្ញុំម្ចាស់សូមកុំឲ្យមានដោះយារចុះ ១ សក់ខ្ញុំម្ចាស់សូមកុំឲ្យមានស្កូវ ១ ខ្ញុំម្ចាស់សូមកុំឲ្យធូលីជាប់លើកាយ ១ ខ្ញុំម្ចាស់សូមដោះលែងចោរដែលមានកំហុសធ្ងន់គេសម្លាប់ ១ ។ បពិត្រទេវរាជដ៏ចំរើន ខ្ញុំម្ចាស់សូមឲ្យបានជាឧត្តមមហេសីជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រះបាទសិវិក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍នោះ ដែលជាទីកងរំពង ដោយសំឡេងក្ងោកនិងក្រៀល ប្រកបដោយពួកនាងនារីដ៏ប្រសើរ ដេរដាសដោយមនុស្សគមនិងមនុស្សតឿ ជាព្រះរាជនិវេសន៍ដែលពួកអ្នកសូតៈ និងពួកអ្នកមគធៈសរសើរហើយ ដ៏គឹកកងដោយសំឡេងនៃសន្ទះទ្វារចម្លាក់ដ៏វិចិត្រ ដែលជាទីមានពួកជនដាស់គ្នាឲ្យផឹកសុរានិងឲ្យបរិភោគសាច់ ។

(៦០៦) (ព្រះឥន្ទ្រ...) ម្នាលនាងមានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ ពរ ១០ ប្រការណា ដែលខ្ញុំឲ្យដល់នាងហើយ នាងនឹងបានពរទាំងអស់នោះក្នុងដែននៃព្រះបាទសិវិ ។

(៦០៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះមឃវាៈទេវរាជ សុជម្បតិ ត្រាស់ លុះទ្រង់មានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រទានពរ ដល់ព្រះនាងផុស្សតី ហើយក៏មានព្រះហឫទ័យរីករាយ ។

ចប់ គាថាទសពរ ។

[៦១៨] តតោ ចុតា សា ផុស្សតី ខត្តិយេ ឧបបជ្ជថ
ជេតុត្តរម្ហិ នគរេ សញ្ជយេន សមាគមំ ។
ទស មាសេ ធារយិត្វា ករោន្តី បុរំ បទក្ខិណំ
វេស្សានំ វីថិយា មជ្ឈេ ជនេសិ ផុស្សតី មមំ ។
ន មយ្ហំ មត្តិកំ នាមំ នបិ បេត្តិកសម្ភវំ
ជាតេត្ថ វេស្សវីថិយា តស្មា វេស្សន្តរោ អហុំ ។
យទាហំ ទារកោ ហោមិ ជាតិយា អដ្ឋវស្សិកោ
តទា និសជ្ជ បាសាទេ ទានំ ទាតុំ វិចិន្តយិំ
ហទយំ ទទេយ្យំ ចក្ខុំ មំសម្បិ រុធិរម្បិ ច
ទទេយ្យំ កាយំ សាវេត្វា យទិ កោចិ យាចយេ មមំ ។
សភាវំ ចិន្តយន្តស្ស អកម្បិតមសណ្ឋិតំ
អកម្បិ តត្ថ បថវី សិនេរុវនវដំសកា ។
[៦១៩] បរុឡ្ហកច្ឆនខលោមា បង្កទន្តា រជស្សិរា
បគ្គយ្ហ ទក្ខិណំ ពាហុំ កឹ មំ យាចន្តិ ព្រាហ្មណា ។

(៦១៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) នាងផុស្សតីទេវីច្យុតចាកទេវលោក នោះមកហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងខត្តិយត្រកូល បាននៅរួមនឹងព្រះបាទសញ្ជ័យក្នុងនគរជេតុត្តរ ។ ព្រះនាងទ្រង់ទ្រព្រះនាមផុស្សតី ទ្រង់គភ៌អស់ ១០ ខែ ក៏ធ្វើប្រទក្សិណព្រះនគរបុរី រួចប្រសូតតថាគត ក្នុងកណ្ដាលផ្លូវនៃពួកឈ្មួញ ។ នាមតថាគតមិនមែនជារបស់ មាតាទាំងមិនមែនកើតមកពីបិតាទេ តថាគតកើតត្រង់(កណ្ដាល)ផ្លូវ នៃពួកឈ្មួញ ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតឈ្មោះវេស្សន្តរ ។ កាលដែលតថាគតនៅក្មេងក្តី ទើបនឹងមានអាយុ ៨ ឆ្នាំអំពីកំណើត តថាគតបានអង្គុយលើប្រាសាទ រំពឹងគិតនឹងឲ្យទាន បើមានស្មូម ណាមួយ មកបន្ទូលសុំតថាគតអញ ។ នឹងឲ្យបេះដូង នឹងឲ្យភ្នែក នឹងឲ្យសាច់ នឹងឲ្យឈាម នឹងឲ្យរាងកាយ (ដល់ស្មូមនោះឯង) ។ កាលតថាគតនោះ កំពុងគិតសភាពចិត្តដែលមិនកម្រើក មិនរាំង នៅក្នុងកាលនោះ ប្រថពីមានភ្នំសិនេរុនឹងព្រៃជាគ្រឿងប្រដាប់ក៏ កម្រើកញាប់ញ័រ ។

(៦១៩) (ព្រះបាទវេស្សន្តរ...) ពួកព្រាហ្មណ៍មានរោមក្លៀកនឹងក្រចក ដុះវែង មានធ្មេញប្រឡាក់ដោយមន្ទិល មានក្បាលប្រឡាក់ដោយ ធូលី ផ្គងដើមដៃខាងស្ដាំ កើតសុំនឹងអញ ។

(៦៦០) គជំ ទេវ យាចាម សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ
ទទាហិ បវរំ នាគំ ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ ។
(៦៦១) ទទាមិ ន វិកម្បាមិ យំ មំ យាចន្តិ ព្រាហ្មណា
បភិន្នំ កុញ្ជរំ ទម្មិ ឱបគុយ្ហំ[១] គជុត្តមំ ។
(៦៦២) ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ រាជា ចាគាធិមានសោ
ព្រាហ្មណានំ អទា ទានំ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ ។
(៦៦៣) តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ មេទនី សម្បកម្បថ ។
តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ ខុភិត្ថ នគរំ តទា ។
សមាកុលំ បុរំ អាសិ ឃោសោ ច វិបុលោ មហា
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
(៦៦៤) អថេត្ថ វត្តតិ សទ្ទោ តុមុលោ ភេរវោ មហា
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ ខុភិត្ថ នគរំ តទា ។

---

១ ម. ឱបវុយ្ហំ ។

(៦៦០) (ពួកព្រាហ្មណ៍...) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពួកខ្ញុំសូមព្រះបង្គំសុំហត្ថិ-នាគ ដែលញ៉ាំងផែនដីនៃពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន សូមព្រះអង្គ ទ្រង់ប្រទានដំរីប្រសើរ ដែលមានភ្លុកងនង្គ័ល គាប់ញាំញីសត្រូវបាន ។

(៦៦១) (ព្រះបាទវេស្សន្តរ...) ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ សុំដំរីណានឹងអញ អញ ឲ្យដំរីចុះប្រេង ជាកុញ្ជរជាតិ មានភ្លុកដ៏ល្អ ជាដំរីប្រសើរ គួរជាគជពាហនៈ អញនឹងឲ្យ (ដំរីនោះ) អញមិនញាប់ញ័រទេ ។

(៦៦២) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជាដែលជាអ្នកញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យប្រាថ្នាយ៉ាងលើសលុបក្នុងការបរិច្ចាគ ទ្រង់ចុះចាកកនៃដំរី រួចទ្រង់ប្រទាន(ដំរី)ជាទានដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។

(៦៦៣) កាលដែលព្រះរាជាទ្រង់ប្រទានដំរីប្រសើរ ផែនដីក៏រើកញាប់ញ័រ ការកើតហេតុគួរខ្លាច គួរព្រឺរោម ក៏មានក្នុងកាលនោះ ។ កាលព្រះរាជាទ្រង់ប្រទានដំរីប្រសើរ ការកើតហេតុគួរខ្លាច គួរព្រឺរោម ក៏មានក្នុងកាលនោះ អ្នកនគរក៏ជ្រួលជ្រើមក្នុងកាលនោះ ។ កាលព្រះរាជាទ្រង់ប្រទានដំរីប្រសើរ ដែលជាដំរីញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន អ្នកបុរីក៏ជ្រួលច្របល់ ទាំងសំឡេងក៏គឹកកងរំពងខ្ទាំង ។

(៦៦៤) កាលព្រះរាជា ទ្រង់ប្រទាន នូវដំរីប្រសើរ គ្រានោះ សំឡេង យ៉ាងខ្លាំងគគ្រឹក ជាសំឡេងគួរខ្លាច ក៏ប្រព្រឹត្ត ទៅក្នុងនគរនោះ ក្នុងកាលនោះ អ្នកនគរក៏ជ្រួលជ្រើម ។

អថេត្ថ វត្តតិ សទ្ទោ   តុមុលោ ភេរវោ មហា
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ   សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
(៦៦៨) ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច   វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា   រថិកា បត្តិការកា
កេវលោ ចាបិ និគមោ   សិវយោ ចាបិ សមាគតា
ទិស្វា នាគំ និយ្យមានំ   តេ រញ្ញោ បដិវេទយុំ ។
វិធមំ ទេវ តេ រដ្ឋំ   បុត្តោ វេស្សន្តរោ តវ
កថំ នោ ហត្ថិនំ ទជ្ជា   នាគំ រដ្ឋស្ស បូជិតំ ។
កថំ នោ កុញ្ជរំ ទជ្ជា   ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ
ខេត្តញ្ញុំ សព្វយុទ្ធានំ   សព្វសេតំ គជុត្តមំ ។
បណ្ឌុកម្ពលសញ្ឆន្នំ   បភិន្នំ សត្តុមទ្ទនំ
ទន្តឹ សវាលវីជនឹ   សេតំ កេលាសសាទិសំ ។
សសេតច្ឆត្តំ សុបាធេយ្យំ   សាថព្វនំ សហត្ថិបំ
អគ្គយានំ រាជវាហឹ   ព្រាហ្មណានំ អទា ធនំ[១] ។

១ ម. គជំ ។

កាលព្រះរាជបុត្រទ្រង់ប្រទានដំរីដ៏ប្រសើរ ជាដំរីញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ព្រោះនោះ សម្លេងយ៉ាងខ្លាំងកងរំពឹក គួរខ្លាច ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងនគរនោះ ។

(៦៦៩). ពួករាជអ្នកមានត្រកូលឈ្មោះ ឧគ្គៈ ពួករាជបុត្រ ពួកអ្នកជំនួញ ពួកព្រាហ្មណ៍ ពួកពលហាត់ដំរី ពលហាត់ (សេះ) ពលហាត់រថទាំងពលថ្មើរជើង អ្នកនិគមទាំងអស់ និងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ក៏មកប្រជុំគ្នា ពួកជនទាំងនោះបានឃើញដំរី ដែលពួកព្រាហ្មណ៍កំពុងនាំទៅ ក៏ក្រាបទូលចំពោះព្រះរាជា (ទ្រង់ព្រះនាមសញ្ជ័យ) ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដែនរបស់ព្រះអង្គសាបសូន្យហើយ ព្រះវេស្សន្តរជាព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គ ម្តេចក៏ប្រទានដំរីដ៏ប្រសើររបស់យើង ជាដំរីដែលអ្នកដែនបូជាហើយ ម្តេចក៏ប្រទានដំរីកុញ្ជររបស់យើង ដែលជាដំរីមានភ្លុក-ដ៏វែង គាបញ៉ាំញីសត្រូវបាន ជាសត្វស្គាល់ទេសចម្បាំងទាំងអស់ ជាដំរីដ៏ឧត្តម សសុទ្ធ ។ ដំរីនោះមានខ្នងគ្របដោយសំពត់កម្ពលលឿង ជាដំរីចុះប្រេង ញាំញីសត្រូវបាន មានភ្លុកដ៏ល្អ ប្រកបដោយរោម ជាដំរី-ស្រដៀងគ្នានឹងភ្នំកៃលាស ។ ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គ បានប្រទានដំរី រាជពាហនៈ ជាយានដ៏ប្រសើរ ព្រមទាំងស្វេតច្ឆត្រ ព្រមទាំងកម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើខ្នង ព្រមទាំងពេទ្យ ព្រមទាំងអ្នកគង្វាលដំរី ទៅជាទានដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។

(៦៦៦) អត្ថិ តាតញ្ញោ សោ ឥន្ទោ ទ្វេ សេតាសតានិ ច
បត្តំ នោ ទានបតិរូបំ បត្តំ នោ ព្រាហ្មណារហំ។
អយំ តេ ឱរសជាតោ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ
កថំ វេស្សន្តរោ បុត្តោ កដំ ការេតិ សញ្ជយ។
សចេ[1] ត្វំ ន ការិស្សសិ សិវីនំ វចនំ ឥតិ
មញ្ញេ តំ សហ បុត្តេន សិវីហត្ថេ ការិស្សរេ ។

(៦៦៧) កាមំ ជនបទោ មាសិ រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ
នាហំ សិវីនំ វចនា រាជបុត្តំ អទូសកំ
បព្វាជេយ្យំ សកា រដ្ឋា បុត្តោ ហិ មម ឱរសោ។
កាមំ ជនបទោ មាសិ រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ
នាហំ សិវីនំ វចនា រាជបុត្តំ អទូសកំ
បព្វាជេយ្យំ សកា រដ្ឋា បុត្តោ ហិ មម អត្រជោ។
ន ចាហំ តស្មិ ទុព្ភេយ្យំ អរិយសីលវតោ ហិ សោ

១ ម. សចេ ។

[៦៦៦] ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គនោះ នូវកែវឲ្យព្រាយទឹកសំពត់ទីនឹងសេតា-សនៈ (ព្រោះថា) តែខ្ញុំទាំងពីរជារបស់គួរដល់ទាន តែខ្ញុំទាំងពីរជារបស់គួរដល់ព្រាហ្មណ៍ ។ បពិត្រព្រះបាទសញ្ជ័យ ព្រះវេស្សន្តរ ជាបុត្ររបស់ព្រះអង្គនេះ ជាព្រះឱរសកើតអំពីទ្រូងរបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកញ៉ាំងពួកអ្នកសីវីរដ្ឋឲ្យចំរើន ហេតុអ្វីក៏បានឲ្យទៅព្រាហ្មណ៍ ។ បើព្រះអង្គ ទ្រង់មិនធ្វើតាមសំដីរបស់ពួកអ្នកដែនសីវីនេះទេ មុខជាពួកអ្នកសីវីរដ្ឋ ធ្វើព្រះអង្គព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ ឲ្យបិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃមិនខាន ។

[៦៦៧] (ព្រះរាជា...) ជនបទសាបសូន្យទៅចុះ ទាំងដែនទៀតក៏វិនាសទៅចុះ យើងនឹងមិនបណ្តេញរាជបុត្រ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ឲ្យចេញចាកដែនរបស់ខ្លួន តាមសំដីពួកអ្នកសីវីរដ្ឋទេ ព្រោះកូនប្រុសនេះ ពិតជាកើតអំពីទ្រូង របស់យើង ។ ជនបទសាបសូន្យទៅចុះ ទាំងដែនទៀតក៏វិនាសទៅចុះ យើងនឹងមិនបណ្តេញរាជបុត្រ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ឲ្យចេញចាកដែនរបស់ខ្លួនតាមសំដីពួកអ្នកសីវីរដ្ឋទេ ព្រោះកូនប្រុសនេះ ពិតជាកើតអំពីខ្លួនរបស់យើង ។ មួយទៀត យើងមិនគួរប្រទូស្តចំពោះកូនយើងនោះទេ ព្រោះថា កូនយើងនោះជាអ្នកមានសីលនឹងវត្តដ៏ប្រសើរ

អសិវេណាភោគាបិ មេ អស្ស ទាណញ្ច បសវេ ពហុំ

កថំ វេស្សន្តរំ បុត្តំ សត្ថេន ឃាតយាមសេ ។

(៦៦៨) មានំ ទណ្ឌេន សត្ថេន ន ហិ សោ វធមរហតិ

បព្វាជេហិ ច នំ រដ្ឋា វង្កេ វសតុ បព្វតេ ។

(៦៦៩) ឯសោ ចេ សិវីនំ ឆន្ទោ ឆន្ទំ ន បនុទាមសេ

ឥមំ សោ វសតុ រត្តឹ កាមេ ច បរិភុញ្ជតុ ។

តតោ រត្យា វិវសានេ សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ[១]

សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា រដ្ឋា បព្វាជយន្តុ នំ ។

(៦៧០) ឧដ្ឋេហិ កត្តេ តរមានោ គន្ត្វា វេស្សន្តរំ វទ

សិវយោ ទេវ តេ កុទ្ធា នេគមា ច សមាគតា

ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា

កេវលោ ចាបិ និគមោ សិវយោ ចាបិ សមាគតា

អស្មា រត្យា វិវសានេ សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ

១ ម. សុរិយុគ្គមនំ សតិ ។

ដំណោះដំទៀតនឹងមានផលដល់យើងផង យើងត្រូវសោយធុរៈច្រើនផង យើងនឹងសម្លាប់វេស្សន្តរជាកូនដោយគ្រឿងសាស្ត្រដូចម្តេចបាន ។

(៦៦៨) (ពួកអ្នកដែន...) សូមព្រះអង្គកុំសម្លាប់ព្រះរាជបុត្រនោះដោយធ្នូ ឬគ្រឿងសាស្ត្រឡើយ ព្រោះព្រះរាជបុត្រនោះមិនគួរដល់ទណ្ឌកម្មទេ ព្រះអង្គត្រូវតែបណ្តេញព្រះរាជបុត្រនោះ ចេញអំពីដែនទៅចុះ សូមឲ្យព្រះរាជបុត្រនោះទៅគង់នៅឯវង្កបព៌តចុះ ។

(៦៦៩) (ព្រះរាជា...) ជាបើពួកអ្នកដែនសិវិ មានចំណង់បែបនេះហើយ យើងក៏មិនកាចបំផ្លាញចំណង់នេះបានទេ តែសូមឲ្យកូនយើងនោះ នៅបរិភោគកាមបានមួយរាត្រីនេះសិនចុះ ។ ដរាបណារាត្រីនោះអស់ហើយ ព្រះអាទិត្យរះឡើង ទើបសូមឲ្យពួកអ្នកសិវិរាស្ត្រ ព្រមព្រៀងគ្នាបណ្តេញកូនរបស់យើងនោះ ចេញអំពីដែនចុះ ។

(៦៧០) នែកត្តា អ្នកចូរក្រោកឡើង អ្នកចូរប្រញាប់ទៅប្រាប់វេស្សន្តរថា បពិត្រព្រះទេវៈ ពួកអ្នកសិវិរាស្ត្រ ពួកអ្នកនិគម ពួកអ្នកខាងក្រៅឈ្មោះ ពួករាជបុត្រ ពួកអ្នកជំនួញនិងពួកព្រាហ្មណ៍ មកប្រជុំគ្នា ខឹងនឹងព្រះអង្គហើយ ។ ពួកពលហាត់ដំរី ពលហាត់ (សេះ) ពលហាត់រថ និងពលថ្មើរជើង ពួកអ្នកនិគមទាំងអស់ និងពួកអ្នកសិវិរាស្ត្រ ក៏មកប្រជុំគ្នាដែរ លុះរាត្រីនេះអស់ហើយ ព្រះអាទិត្យរះឡើង

សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា រដ្ឋា បព្វាជយន្តិ តំ ។

[៦៣១] ស កត្តា តរមានោវ សិវិរាជេន បេសិតោ
អាមុត្តហត្ថាភរណោ សុវត្ថោ ចន្ទនភូសិតោ
សីសំ ន្ហាតោ ឧទកេ សោ អាមុត្តមណិកុណ្ឌលោ
ឧបាគមិ បុរំ រម្មំ វេស្សន្តរនិវេសនំ ។
តត្ថទ្ទស កុមារំ សោ រមមានំ សកេ បុរេ
បរិកិណ្ណំ អមច្ចេហិ តិទសានំវ វាសវំ ។

[៦៣២] សោ តត្ថ គន្ត្វា តរមានោ កត្តា វេស្សន្តរំ ព្រវិ
ទុក្ខន្តេ វេទយិស្សាមិ មា មេ កុជ្ឈ រថេសភ ។
វន្ទិត្វា រោទមានោ សោ កត្តា រាជានមព្រវិ
ភត្តា មេសិ មហារាជ សព្វកាមរសាហរោ
ទុក្ខន្តេ វេទយិស្សាមិ តត្ថ អស្សាសយន្តុ មំ ។
សិវយោ ទេវ តេ កុទ្ធា នេគមា ច សមាគតា
ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា ។

ពួកអ្នកដែនសិវិព្រមព្រៀងគ្នា នឹងបណ្តេញព្រះអង្គចាកដែន ។

(៦៣១) សារថីនោះលុះព្រះបាទសិវិទ្រង់បញ្ជូនទៅ ក៏ប្រញាប់ប្រញាល់ ស្លកទឹកកក់ក្បាល ពាក់គ្រឿងប្រដាប់ដៃ ស្លៀកសំពត់ល្អ ប្រោសព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ពាក់កុណ្ឌលកែវមណី ចូលទៅកាន់ព្រះរាជនិវេសន៍នៃព្រះបាទវេស្សន្តរដែលជាបុរីរម្យ ។ សារថីនោះបានឃើញព្រះរាជកុមារ (វេស្សន្តរ) កំពុងរីករាយក្នុងបុរីរបស់ព្រះអង្គនោះ ដ៏កុះករដោយពួកអាមាត្យ ដូចព្រះវាសវៈរបស់ទេវតាជាន់ត្រៃត្រិង្ស ។

(៦៣២) សារថីនោះប្រញាប់ប្រញាល់ទៅក្នុងរាជបុរីនោះហើយ ក្រាបទូលព្រះបាទវេស្សន្តរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងក្រាបទូលសេចក្តីទុក្ខរបស់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គកុំខ្ញាល់នឹងទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំឡើយ ។ សារថីនោះលុះថ្វាយបង្គំហើយក៏យំខ្សឹកក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជាថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គតែងនាំនូវរសជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាងមកចិញ្ចឹមទូលព្រះបង្គំ ។ នឹងក្រាបទូលសេចក្តីទុក្ខរបស់ព្រះអង្គ សូមស្តេចទ្រង់ប្រោស ឲ្យទូលព្រះបង្គំដកដង្ហើមស្រួលក្នុងដំណើរក្រាបទូលនោះ ។ បពិត្រព្រះទេវៈ ពួកអ្នកសិវិក្រោធ ពួកអ្នកនិគម ពួកអ្នកមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ពួករាជបុត្ត ពួកអ្នកជំនួញ នឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ប្រជុំគ្នា ទាំងខឹងនឹងព្រះអង្គហើយ ។

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា   រថិកា បត្តិការកា
កេវលោ ចាបិ និគមោ   សិវិយោ ចាបិ សមាគតា ។
អស្សា រត្យា ពិសរេ   សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ
សមគ្គា សិវិយោ ហុត្វា   រដ្ឋា បព្វាជយន្តិ តំ ។

(២៣៣) កស្មឹ មេ សិវិយោ កុទ្ធា   នាហំ បស្សាមិ ទុក្កដំ
តំ មេ កត្តេ វិយាចិក្ខ   កស្មា បព្វាជយន្តិ មំ ។

(២៣៤) ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច   វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា   រថិកា បត្តិការកា
នាគទានេន ខីយន្តិ   តស្មា បព្វាជយន្តិ តំ ។

(២៣៥) ហទយំ ចក្ខុម្បាហំ   ទជ្ជំ កឹ មេ ពាហិរំ ធនំ
ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា   មុត្តា វេឡុរិយា មណិ
ទក្ខិណំ វាមហំ[១] ពាហុំ   ទិស្វា យាចកមាគតេ
ទទេយ្យំ ន វិកម្បេយ្យំ   ទានេ មេ រមតេ មនោ ។
កាមំ មំ សិវិយោ សព្វេ   បព្វាជេន្តុ ហនន្តុ វា
នេវ ទានា វិរមិស្សំ   កាមំ ឆិន្ទន្តុ សត្តធា ។

---

១ ម. ទក្ខិណំ វាបហំ ។

ពួកពលដំរី ពលរថ(សេះ) ពលរថនិងពលថ្មើរជើង ព្រមទាំងអ្នកនិគមទាំងអស់ និងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ក៏មកប្រជុំគ្នាដែរ ។ លុះរាត្រីនោះអស់ហើយ ព្រះអាទិត្យក៏រះឡើង ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ព្រមព្រៀងគ្នានឹងបណ្ដេញព្រះអង្គចាកដែន ។

(២៣៣) (ព្រះវេស្សន្តរ...) ព្រោះដំណើរដូចម្ដេច បានជាពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ទាំងនឹងខឹងយើង ដ្បិតយើងក៏មិនឃើញអំពើអាក្រក់ទេ ម្នាលអាមាត្យ អ្នកចូរប្រាប់ដំណើរនោះដល់យើង ព្រោះហេតុអ្វីបានជាគេបណ្ដេញយើង ។

(២៣៤) (អាមាត្យ..) ពួកអ្នកមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ពួករាជបុត្រ ពួកអ្នកជំនួញ ពួកព្រាហ្មណ៍ ពួកពលដំរី ពលរថ(សេះ) ពលរថ និងពលថ្មើរជើង ទាំងនឹងព្រះអង្គ ព្រោះតែការប្រទានដំរី ហេតុនោះ បានជាគេបណ្ដេញព្រះអង្គ ។

(២៣៥) (ព្រះវេស្សន្តរ..) យើងចង់ឲ្យបេះដូង ឬភ្នែកផង ទ្រព្យជាខាងក្រៅរបស់យើង គឺប្រាក់ មាស កែវមុក្តា កែវពិទូរ្យ និងកែវមណី ជាប្រយោជន៍អ្វី បើយើងបានឃើញស្មូម មកសុំដៃស្ដាំឬដៃឆ្វេង គួរតែឲ្យ មិនគប្បីរើរបួលទេ (ព្រោះថា) ចិត្តរបស់យើងត្រេកអរក្នុងការឲ្យ(ទាន) ។ ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋទាំងអស់នោះ ចង់បណ្ដេញ ឬចង់សម្លាប់យើងក៏តាមចុះ យើងនឹងមិនវៀរចាកការឲ្យ(ទាន)ទេ អ្នកដែនទាំងអស់ចង់កាត់យើងជាប្រាំពីរកំណាត់ក៏តាមចុះ ។

(៦៣៦) ឯវន្តិ សិវិយោ អាហុ   នេគមា ច សមាគតា
កោន្តិមារាយ តីរេន   គិរិមារញ្ជរំ បតិ
យេន បព្វាជិតា យន្តិ   តេន គច្ឆតុ សុព្វតោ ។

(៦៣៧) សោហំ តេន គមិស្សាមិ   យេន គច្ឆន្តិ ទូសកា
រត្តិន្ទិវំ មេ ខមថ   យាវ ទានំ ទទាមហំ ។

(៦៣៨) អាមន្តយិត្ថ រាជានំ   មទ្ទី សព្វង្គសោភនំ
យំ តេ កិញ្ចិ មយា ទិន្នំ   ធនំ ធញ្ញញ្ច វិជ្ជតិ
ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា   មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ
សព្វំ និទហេយ្យាសិ   យញ្ច តេ បេត្តិកំ ធនំ ។

(៦៣៩) តមព្រវិ រាជបុត្តី   មទ្ទី សព្វង្គសោភនា
កុហឹ ទេវ និទហាមិ   តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

(៦៤០) សីលវន្តេសុ ទជ្ជាសិ   ទានំ មទ្ទិ យថារហំ
ន ហិ ទានា បរំ អត្ថិ   បតិដ្ឋា សព្វបាណិនំ ។

(៦៣៦) (អាមាត្យ...) ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ និងពួកអ្នកនិគម ប្រជុំគ្នា និយាយតពីព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ពួកអ្នកមានទោសត្រូវនិរទេស តែងទៅតាមច្រាំងទន្លេកោន្តិមារាណា ព្រះបាទវេស្សន្តរដែលមានវត្តល្អ ចូរយាងសំដៅទៅកាន់ភ្នំអារញ្ជរ តាមច្រាំងទន្លេកោន្តិមារានោះចុះ ។

(៦៣៧) (ព្រះវេស្សន្តរ...) ពួកជនអ្នកប្រទូស្ត តែងទៅតាមផ្លូវណា យើងនឹងទៅតាមផ្លូវនោះឯង តែសូមឲ្យអ្នកទាំងឡាយអត់ទោសឲ្យ យើងបានមួយយប់មួយថ្ងៃ ទាំងយើងឲ្យទានសិន ។

(៦៣៨) ព្រះរាជបុត្រទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះនាងមទ្រីទៅ ដែលមានអវយវៈល្អទាំងអស់នោះមកប្រាប់ថា ទ្រព្យស្រូវណាមួយដែលយើងឲ្យដល់នាង នៅមានក្តី ប្រាក់មាសកែវមុក្តាកែវពិទូរ្យណាដ៏ច្រើនក្តី ទ្រព្យណាជារបស់ព្រះបិតានាងក្តី នាងគប្បីកប់ទ្រព្យទាំងអស់នោះទុកចុះ ។

(៦៣៩) ព្រះរាជបុត្រីទ្រង់ព្រះនាមមទ្រី ដែលមានអវយវៈល្អទាំងអស់បាន ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះរាជានោះថា បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងកប់ក្នុងទីណា ខ្ញុំម្ចាស់ក្រាបទូលសួរហើយ សូមព្រះអង្គប្រាប់ដំណើរនោះ ។

(៦៤០) (ព្រះវេស្សន្តរ...) ម្នាលនាងមទ្រី នាងគួរឲ្យទានដល់ពួកអ្នកមានសីលទាំងឡាយ តាមសមគួរ ព្រោះថាទីពឹងរបស់សត្វទាំងពួង ដទៃក្រៅអំពីទានមិនមានទេ ។

[៦៦១] វុឌ្ឍេសុ មទ្ទិ ធម្មេសិ សស្សុយា សស្សុរម្ហិ ច
យោ ច តំ ភត្តា មញ្ញេយ្យ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហេ ។
នោ ចេ តំ ភត្តា មញ្ញេយ្យ មយា វិប្បវសេន តេ
អញ្ញំ ភត្តារំ បរិយេស មា កិលិត្ថ មយា វិនា ។

[៦៦២] អហំ ហិ វនំ គច្ឆាមិ ឃោរំ វាឡមិគាយុតំ
សំសយោ ជីវិតំ មយ្ហំ ឯកកស្ស ព្រហាវនេ ។

[៦៦៣] តមព្រវិ រាជបុត្តី មទ្ទី សព្វង្គសោភណា
អភុម្មេ កថំ នុ ភណសិ បាបកំ វត ភាសសិ ។
នេស ធម្មោ មហារាជ យំ ត្វំ គច្ឆេយ្យ ឯកកោ
អហម្បិ តេន គច្ឆាមិ យេន គច្ឆសិ ខត្តិយ ។
មរណំ វា តយា សទ្ធិំ ជីវិតំ វា តយា វិនា
តទេវ មរណំ សេយ្យោ យញ្ចេ ជីវេ តយា វិនា ។
អគ្គិំ ឧជ្ជាលយិត្វាន[១] ឯកជាលសមាហិតំ
តត្ថ មេ មរណំ សេយ្យោ យញ្ចេ ជីវេ តយា វិនា ។

---

១ ម. ឧជ្ជាលយិត្វាន ។ ឱ. ឧជ្ជាលយិត្វាន ។

[៦៦១] ម្នាលនាងមទ្រី នាងត្រូវប្រតិបត្តិ ព្រះមាតាក្មេកនឹងព្រះបិតាក្មេក មួយទៀត បើអ្នកណាសំគាល់ថានឹងធ្វើជាប្ដីនាង នាងចូរបំរើអ្នកនោះ ដោយគោរពចុះ ។ បើគ្មានគេសំគាល់ថានឹងធ្វើជាប្ដីនាងទេ កាលនាងព្រាត់ប្រាសអំពីយើងទៅហើយ នាងចូរស្វែងរកប្ដីថ្មីទៀតចុះ កុំឲ្យនាងលំបាក ព្រោះព្រាត់ប្រាសអំពីយើងឡើយ ។

[៦៦២] ព្រោះយើងនឹងទៅកាន់ព្រៃប្រកបដោយម្រឹគសាហាវគួរខ្លាច សេចក្ដីសង្ស័យនឹងជីវិត រមែងមានដល់យើងដែលទៅម្នាក់ឯងក្នុងព្រៃធំ ។

[៦៦៣] ព្រះរាជបុត្រីទ្រង់ព្រះនាមមទ្រី មានអវយវៈល្អទាំងអស់ នាងបានក្រាបទូលព្រះបាទវេស្សន្តរនោះថា ថ្វីតែព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនូវព្រះវាចាដែលមិនគួរបាន ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលនូវព្រះវាចាដ៏អាក្រក់ពេក ។ បពិត្រមហារាជ ដំណើរនោះមិនត្រូវតាមធម៌ទេ ដែលព្រះអង្គទ្រង់ស្ដេចយាងទៅតែមួយអង្គឯង បពិត្រក្សត្រិយ៍ ព្រះអង្គស្ដេចយាងទៅតាមផ្លូវណា ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅតាមផ្លូវនោះដែរ ។ សេចក្ដីស្លាប់ជាមួយនឹងព្រះអង្គក្ដី សេចក្ដីរស់នៅតែព្រាត់ប្រាសចាកព្រះអង្គក្ដី សេចក្ដីស្លាប់នោះឯងប្រសើរជាង ខ្ញុំម្ចាស់រស់នៅតែព្រាត់ប្រាសចាកព្រះអង្គ មិនប្រសើរទេ ។ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងដុតភ្លើងឲ្យមានអណ្ដាតឆេះរមួលឡើងរោល សេចក្ដីស្លាប់នៅក្នុងភ្លើងនោះឯងប្រសើរជាង ខ្ញុំម្ចាស់រស់នៅតែព្រាត់ប្រាសចាកព្រះអង្គ មិនប្រសើរទេ ។

យថា អារញ្ញកំ នាគំ ទន្តឹ អន្វេតិ ហត្ថិនី
ជេស្សន្តំ គិរិទុគ្គេសុ សមេសុ វិសមេសុ ច ។
ឯវំ តំ អនុគច្ឆាមិ បុត្តេ អាទាយ បច្ឆតោ
សុភរា តេ ភវិស្សាមិ ន តេ ហេស្សាមិ ទុព្ភរា ។

(៦៦៦) ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ
អាសីនេ វនគុម្ពស្មឹ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ
កីឡន្តេ វនគុម្ពស្មឹ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ
អស្សមេ រមណីយម្ហិ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មាលធារី អលង្កតេ
អស្សមេ រមណីយម្ហិ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ មាលធារី អលង្កតេ
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។

មេដំរី តែងដើរតាមដំរីឈ្មោល ដែលមានភ្លុកល្អ ដែលនៅក្នុងព្រៃ កាលត្រាច់ទៅក្នុងជ្រោះថ្មលន ក្នុងទីរាបស្មើ មិនរាបស្មើ យ៉ាងណាមិញ ។ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងនាំបុត្រទាំងពីរ ដើរតាមក្រោយព្រះអង្គ យ៉ាងនោះដែរ ខ្ញុំម្ចាស់ជាស្រី ដែលព្រះអង្គចិញ្ចឹមបានដោយងាយ មិនមែនជាស្រី ដែលព្រះអង្គចិញ្ចឹមបានដោយក្រទេ ។

(៦៦៦) ព្រះអង្គកាលទតឃើញកុមារទាំងនេះ ដែលមានសម្ដីពីរោះ និយាយស្ដីជាទីស្រឡាញ់ អង្គុយក្បែរគុម្ពឈើ នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គកាលទតឃើញកុមារទាំងនេះ មានសម្ដីពីរោះ និយាយស្ដីជាទីស្រឡាញ់ កំពុងលេងក្បែរគុម្ពឈើ នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គកាលទតឃើញកុមារទាំងនេះ មានសម្ដីពីរោះ និយាយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងអាស្រម ជារមណីយដ្ឋាន នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គកាលទតឃើញរាជកុមារទាំងនេះ មានសម្ដីពីរោះ និយាយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ កំពុងលេងក្បែរអាស្រមជាទីត្រេកអរ នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គកាលទតឃើញកុមារទាំងនេះ ពាក់កម្រងផ្កា មានខ្លួនប្រដាប់ហើយ ក្នុងអាស្រមជារមណីយដ្ឋាន នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គកាលទតឃើញកុមារទាំងនេះ ពាក់កម្រងផ្កា មានខ្លួនប្រដាប់ហើយ កំពុងលេងក្បែរអាស្រម ដែលជាទីត្រេកអរ នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។

យទា ទក្ខសិ នច្ចន្តេ កុមារេ មាលធារិនេ
អស្សមេ រមណីយម្ហិ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ទក្ខសិ នច្ចន្តេ កុមារេ មាលធារិនេ
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ទក្ខសិ មាតង្គំ កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ
ឯកំ អរញ្ញេ ចរន្តំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ទក្ខសិ មាតង្គំ កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ
សាយំ បាតោ វិចរន្តំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ករេណុសង្ឃស្ស យូថស្ស បុរតោ វជំ
កោញ្ចំ កាហតិ មាតង្គោ កុញ្ជរោ សដ្ឋិហាយនោ
តស្ស តំ នទតោ សុត្វា ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
ទុភតោ វនវិកាសេ យទា ទក្ខសិ កាមទំ
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
មិគំ ទិស្វាន សាយណ្ហំ បញ្ចមាលិនមាគតំ
កិម្បុរិសេ ច នច្ចន្តេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា សោស្សសិ និគ្ឃោសំ សន្ទមានាយ សិន្ធុយា
គីតំ កិម្បុរិសានញ្ច ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។

កាលណាព្រះអង្គទតឃើញកុមារទាំងពីរទ្រង់ផ្កា កំពុងរាំក្នុងអាស្រម ជារមណីយដ្ឋាន នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គទត ឃើញកុមារទាំងពីរទ្រង់ផ្កា កំពុងលេងក្នុងអាស្រមជាទីត្រេកអរ នឹង មិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គទតឃើញដំរីធំ ជាកុញ្ជរ-ជាតិ មានអាយុ៦០ឆ្នាំ ត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង នឹងមិនរលឹក ដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គទតឃើញដំរីធំ ជាកុញ្ជរជាតិ មានអាយុ ៦០ ឆ្នាំ ត្រាច់ទៅមកពេលល្ងាច ពេលព្រឹក នឹងមិនរលឹក ដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាដំរីធំ ជាកុញ្ជរជាតិ មានអាយុ ៦០ ឆ្នាំ កាលដើរទៅខាងមុខនៃហ្វូងដំរីញីនឹងហ្វូងដំរីឈ្មោល ហើយបន្លឺ កោញ្ចនាទ ព្រះអង្គបានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ដំរី បន្លឺកោញ្ចនាទនោះ ហើយ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គទតឃើញវន ព្រៃសងខាងផ្លូវ ជាទីឲ្យសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងព្រៃ ដ៏ដេរដាសដោយម្រឹគ សាហាវ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ ព្រះអង្គទតឃើញម្រឹគជាបញ្ច-មាលិនីដើរមក នឹងឃើញពួកកិន្នរ ដែលកំពុងរាំក្នុងវេលាល្ងាច នឹង មិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គស្ដាប់សូរសម្លេងគឹកកងនៃទន្លេ កំពុងហូរទៅផង ចម្រៀងនៃពួកកិន្នរផង នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។

យទា សុស្សសិ និគ្ឃោសំ គិរិគព្ភរចារិនោ
ឌិណ្ឌិមានស្សុក្កស្ស ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ខគ្គស្ស គវយស្ស ច
វនេ សុស្សសិ ភាសិតំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ ពរហិនំ មត្ថកាសិនំ
មោរំ ទក្ខសិ នច្ចន្តំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ អណ្ឌជំ ចិត្របេក្ខុណំ[១]
មោរំ ទក្ខសិ នច្ចន្តំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ នីលគីវំ សិខណ្ឌិនំ
មោរំ ទក្ខសិ នច្ចន្តំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ទក្ខសិ ហេមន្តេ បុប្ផិតេ ធរណីរុហេ
សុរភិសម្បវាយន្តេ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ហេមន្តិកេ មាសេ ហរិតំ ទក្ខសិ មេទនឹ
ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នំ ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ ។

---

១ ម. ចិត្របក្ខុណំ ។

កាលណាព្រះនាងឮសូរសម្លេងគឹកកងនៃសត្វមៀម ដែលត្រាច់ក្នុងញកភ្នំ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងឮសូរសម្លេងគឹកកងនៃម្រឹគសាហាវក្នុងព្រៃ គឺរាជសីហ៍ ខ្លាធំ រមាស គោព្រៃ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងទតឃើញក្ងោកឈ្មោល ដែលមានពួកក្ងោកញីចោមរោម ជាសត្វដើរជាសំណុំ ដោយសំណុំគ្នា រាំលើកំពូលភ្នំ កំពុងរាំតេងតន់ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងទតឃើញក្ងោកឈ្មោល ដែលមានក្ងោកញីចោមរោម ជាអណ្ឌជាតិ មានស្លាបវិចិត្រ កំពុងរាំតេងតន់ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងទតឃើញក្ងោកឈ្មោល ដែលមានក្ងោកញីចោមរោម ជាសត្វមានផ្គត់ករខៀវ មានកំពោយ កំពុងរាំតេងតន់ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងទតឃើញដើមឈើដុះលើផែនដីរីកស្គុះស្គាយ ក្នុងហេមន្តរដូវ ផ្សព្វផ្សាយដោយក្លិនក្រអូប នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះនាងទតឃើញផែនដី មានស្មៅខៀវខ្ចី ក្នុងខែហេមន្តរដូវ ដ៏ដេរដាសដោយមេអំបៅ នឹងមិនរលឹកដល់សម្បត្តិ ។

យថា ឧទ្ធំសិ ហេមន្តេ បុប្ផិតា ធរណីរុហា
កុដជី កុដ្ឋជាលញ្ច បុប្ផិតំ លោធបទ្មកំ(១)
សុរភិសម្បកយន្តេ ន រដ្ឋស្ស សរិស្សសិ ។
យទា ហេមន្តិកេ មាសេ វនំ ឧទ្ធសំ បុប្ផិតំ
ទុំបុប្ផានិ ច បច្ចានិ(២) ន រដ្ឋស្ស សរិស្សសិ ។

ហិមវន្តំ និដ្ឋិតំ ។

កាលណាព្រះអង្គទតឃើញដើមឈើចំពីឡាយ ដែលមានផ្ការីកស្គុះស្គាយក្នុងហេមន្តរដូវផង ដើមខ្ទឹងផង នឹងឈើដែលមានត្រួយមានស្លឹកក្រហមផង ដើមលោធនឹងដើមឈូកមានផ្ការីក ផ្សព្វផ្សាយក្លិនក្រអូបផង នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។ កាលណាព្រះអង្គទតឃើញព្រៃ មានផ្ការីកក្នុងខែមាឃក្នុងហេមន្តរដូវផង ល្ហុកចំពីឡាយមានផ្កាផ្ទុះហើយផង នឹងមិនរលឹករាជសម្បត្តិ ។

ចប់ ហិមវន្ត ។

(៦៦៨) តេសំ លាលប្បិតំ សុត្វា បុត្តស្ស សុណិសាយ ច
កលុនំ បរិទេវេសិ រាជបុត្តី យសស្សិនី ។
សេយ្យោ វិសំ មេ ខាយិតំ បបាតា បបតេយ្យហំ
រជ្ជុយា ពជ្ឈម៉ិយាហំ
កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។
អជ្ឈាយកំ ទានបតឹ យាចយោគំ អមច្ឆរឹ
កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។
បូជិតំ បដិរាជូហិ កិត្តិមន្តំ យសស្សិនំ
កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

(៦៦៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះនាងផុស្សតីជារាជបុត្រី មានយស បានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ការទួញទំនួញនៃព្រះរាជបុត្រ នឹងព្រះរាជសុណិសាទាំងនោះហើយ ទ្រង់ព្រះកន្សែង ខ្សឹកខ្សួលណោចអស់ថា អញគួរនឹងបរិភោគថ្នាំពិស ឬគួរតែអញលោតចំណោតខ្លួនកន្លែងជ្រោះ .... ពុំនោះ ចង (ក) នឹងខ្សែ(ឲ្យស្លាប់) ប្រសើរជាង ។ ម្ដេចឡើយ ពួកអ្នកសិវិរាស្ត្របណ្ដេញព្រះវេស្សន្តរ ជាកូនអញ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ ម្ដេចឡើយ ពួកអ្នកសិវិរាស្ត្របណ្ដេញព្រះវេស្សន្តរជាកូនអញ ដែលជាអ្នករៀនចប់ត្រៃវេទ ជាម្ចាស់ទានជាអ្នកគួរដល់សូម ឥតមានសេចក្ដីកំណាញ់ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ ម្ដេចឡើយ ពួកអ្នកសិវិរាស្ត្រ បណ្ដេញព្រះវេស្សន្តរជាកូនអញ ដែលពួកព្រះរាជាប្រទេសដទៃបូជា មានកិត្តិយស ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។

---

១ ម. លោមបទ្មកំ ។ ២ ម. លោទ្ទបទ្មកំ ២ ម. ក្ខានិ ។

មាតាបេត្តិភរំ ជន្តុំ   កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនំ

កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ   បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

រញ្ញោ ហិតំ ទេវហិតំ   ញាតីនំ សខិនំ ហិតំ

ហិតំ សព្វស្ស រដ្ឋស្ស

កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ   បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

(៤៤៦) មធូនិវ បលាតានិ   អម្ពាវ បតិតា ឆមា

ឯវំ ហេស្សតិ តេ រដ្ឋំ   បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

ហំសោ និក្ខីណបត្តោវ   បល្លលស្មឹ អនូទកេ

អបវិទ្ធោ អមច្ចេហិ   ឯកោ រាជា វិហិយ្យសិ ។

តន្តំ ព្រូមិ មហារាជ   អត្ថោ តេ មា ឧបច្ចគា

មា នំ សិវីនំ វចនា   បព្វាជេសិ អទូសកំ ។

(៤៤៧) ធម្មស្សាបចិតិំ កុម្មិ   សិវីនំ វិនយំ ធជំ

បព្វាជេមិ សកំ បុត្តំ   បាណា បិយតរោ ហិ មេ ។

ម្តេចឡើយ ក៏ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បណ្តេញព្រះវេស្សន្តរជាកូនអញ ដែលជាបុគ្គលចិញ្ចឹមមាតាបិតា ជាអ្នកគោរពកោតក្រែងបុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូល ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ ម្តេចឡើយ ក៏ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បណ្តេញព្រះវេស្សន្តរជាកូនអញ ជាប្រយោជន៍ដល់ព្រះរាជា ជាប្រយោជន៍ដល់ទេវតា ជាប្រយោជន៍ដល់ពួកញាតិនិងសំឡាញ់ ជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកដែនទាំងអស់ ជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។

៤៤៦) ដែនរបស់ព្រះអង្គ មុខជានឹងសាធារណ៍ដល់ជនទាំងឡាយ ដូចទឹកឃ្មុំ ដែលមេឃ្មុំហើរចោល ពុំនោះដូចផ្លែស្វាយដែលជ្រុះលើផែនដី (ព្រោះ) ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បណ្តេញវេស្សន្តរជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ។ ព្រះអង្គដែលពួកអាមាត្យបោះបង់ហើយ ជាព្រះរាជាម្នាក់ឯង រមែងខ្សឹយព្រួយដូចហង្ស ដែលអស់ស្លាបលើភក់ ដែលគ្មានទឹក ។ បពិត្រមហារាជ ព្រោះហេតុនោះបានជាខ្ញុំម្ចាស់ក្រាបទូលព្រះអង្គ កុំឲ្យប្រយោជន៍កន្លងផុតព្រះអង្គឡើយ សូមព្រះអង្គកុំបំបរបង់វេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តនោះ តាមសំដីពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឡើយ ។

៤៤៧) (ព្រះរាជា...) យើងបណ្តេញព្រះវេស្សន្តរ ដែលជាទង់ជ័យនៃពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ឈ្មោះថាធ្វើនូវសេចក្តីគោរពចំពោះប្រវេណីធម៌ ទុកជាព្រះវេស្សន្តរ ជាទីស្រឡាញ់ដ៏លើសជាងជីវិតរបស់យើង ក៏យើងនៅតែបណ្តេញព្រះវេស្សន្តរ ដែលជាកូនរបស់យើងមិនខាន ។

(៤៦៨) យស្ស បុព្វេ ធជគ្គានិ កណិការាវ បុប្ផិតា
យាយន្តមនុយាយន្តិ ស្វាជ្ជេកោវ គមិស្សតិ ។
យស្ស បុព្វេ ធជគ្គានិ កណិការវនានិវ
យាយន្តមនុយាយន្តិ ស្វាជ្ជេកោវ គមិស្សតិ ។
យស្ស បុព្វេ អនីកានិ កណិការាវ បុប្ផិតា
យាយន្តមនុយាយន្តិ ស្វាជ្ជេកោវ គមិស្សតិ ។
យស្ស បុព្វេ អនីកានិ កណិការវនានិវ
យាយន្តមនុយាយន្តិ ស្វាជ្ជេកោវ គមិស្សតិ ។
ឥន្ទគោបកវណ្ណាភា គន្ធារា បណ្ឌុកម្ពលា
យាយន្តមនុយាយន្តិ ស្វាជ្ជេកោវ គមិស្សតិ ។
យោ បុព្វេ ហត្ថិនា យាតិ សិវិកាយ រថេន ច
ស្វជ្ជ វេស្សន្តរោ រាជា កថំ គច្ឆតិ បត្តិកោ ។

(៤៦៨) (ព្រះនាងផុស្សតីថា...) ក្នុងកាលមុន ចុងទង់ជ័យទាំងឡាយ ដូចជាផ្កាកណិការីក រមែងទៅតាមព្រះវេស្សន្តរណា កាលទៅ (កាន់ទុង្គូខជាដើម) តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះវេស្សន្តរនោះ នឹងទៅតែម្នាក់ឯង ។ ក្នុងកាលមុន ចុងទង់ជ័យទាំងឡាយ ដូចជាព្រៃផ្កាកណិការ រមែងទៅតាមព្រះវេស្សន្តរណា កាលទៅ (កាន់ទុង្គូខជាដើម) តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះវេស្សន្តរនោះ នឹងទៅតែម្នាក់ឯង ។ ក្នុងកាលមុន ពលទាំងឡាយដូចជាដើមកណិការីក រមែងទៅតាមព្រះវេស្សន្តរណា កាលទៅ (កាន់ទុង្គូខជាដើម) តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះវេស្សន្តរនោះ នឹងទៅតែម្នាក់ឯង ។ ក្នុងកាលមុន ពលទាំងឡាយ ដូចជាព្រៃផ្កាកណិការ រមែងទៅតាមព្រះវេស្សន្តរណា កាលទៅ (កាន់ទុង្គូខជាដើម) តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះវេស្សន្តរនោះ នឹងទៅតែម្នាក់ឯង ។ ពួកសេនាស្លៀកសំពត់កម្ពលមានពណ៌លឿង ដែលកើតក្នុងដែនគន្ធារៈ មានរស្មីដូចជាសម្បុរមេអំបៅ រមែងទៅតាមព្រះវេស្សន្តរណា កាលទៅ (កាន់ទុង្គូខជាដើម) តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះវេស្សន្តរនោះ នឹងទៅតែម្នាក់ឯង ។ ក្នុងកាលមុន ព្រះវេស្សន្តរណា ទៅដោយដំរី ដោយសេះ នឹងរថ តែក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះរាជាវេស្សន្តរនោះ នឹងដើរទៅដូចម្តេចបាន ។

កថំ ចន្ទនលិត្តង្គោ   នច្ចគីតប្បពោធនោ

ទុភដំដំ ជរសុញ្ញ   ទារកោ ជញ្ញ ហារតិ ។

កស្មា ធាតិហារីយម្ពិ   កោសោ ភ អធិតាតិ ច

បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មារញ្ញំ   កស្មា ចីរំ ន ពន្ធរេ ។

កថំ នុ ចីរំ ធារេន្តិ   ភជបព្វជិតា ជនា

កថំ កុសមយំ ចីរំ   មទ្ទី បរិធហោស្សតិ ។

កាសិយានិ ច ធារេត្វា   ខោមកោទុម្ពរានិ ច

កុសចីរានិ ធារេន្តី   កថំ មទ្ទី ករិស្សតិ ។

វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា   សិវិកាយ រថេន ច

សា កថជ្ជ អនុជ្ជង្គី   បថំ គច្ឆតិ បត្តិកា ។

យស្សា មុទុតលា ហត្ថា   ចលនា[១] ច សុខេធិតា

សា កថជ្ជ អនុជ្ជង្គី   បថំ[២] គច្ឆតិ បត្តិកា ។

យស្សា មុទុតលា បាទា   ចលនា ច សុខេធិតា

---

១ ម ឧ ចរណា ។ ២ ម. ពំ ។

បុរសនុ៎ះដែលមានអវយវៈលាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ធ្លាប់ភ្ញាក់ឡើង
ដោយរាំនិងច្រៀង (ស្លៀកដណ្តប់) ស្បែកខ្លាទាំងក្រចកក្រោក
ក្រោកផង រែកនាំគ្រែកចមួនមួយមកផង ដូចម្តេចកើត ។ ព្រោះ
ហេតុដូចម្តេច ក៏អ្នកទាំងឡាយមិននាំសំពត់កាសាវៈផង ស្បែកខ្លា
ផង ដើម្បីបុរសនោះ កាលចូលទៅកាន់ព្រៃ ព្រោះហេតុអ្វីក៏អ្នក
ទាំងឡាយ មិននាំសំពត់សម្បកឈើទៅ ។ ពួកជនជា
កជបព្វជិត នឹងស្លៀកសំពត់សម្បកឈើ ដូចម្តេចកើត នាងមទ្រី
នឹងស្លៀកសំពត់ដែលក្រងដោយស្បូវភ្លាំង ដូចម្តេចកើត ។ នាង
មទ្រីធ្លាប់តែស្លៀកសំពត់ដែលកើតក្នុងដែនកាសីផង សំពត់ដែល
កើតក្នុងដែនខោមៈ និងដែនកោទុម្ពរៈផង ឥឡូវនេះ មកស្លៀក
សំពត់ដែលក្រងដោយស្បូវភ្លាំង តើនឹងធ្វើអ្វីកើត ។ នាងមទ្រីនោះ
មានអវយវៈល្អស្រស់ ធ្លាប់ទៅដោយ ព្រះសាលៀង នឹងរថ
ថ្ងៃនេះ នឹងដើរដោយជើងតាមផ្លូវ ដូចម្តេចបាន ។ នាងមទ្រី
ណា មានបាតដៃទន់ មានចិត្តញាប់ញ័រ ធ្លាប់បីតទៅ ក្នុង
សេចក្តីសុខ ថ្ងៃនេះ នាងមទ្រីមានអវយវៈល្អស្រស់នោះ នឹង
ដើរដោយជើងតាមផ្លូវ ដូចម្តេចបាន ។ នាងមទ្រីណា មាន
ផ្ទៃជើងទន់ មានចិត្តញាប់ញ័រ ធ្លាប់បីតទៅ ក្នុងសេចក្តីសុខ

បាទុកាហិ សុវណ្ណាហិ បីឡមានា គច្ឆតិ
សា ការជ្ជ អនុច្ចង្គី កថំ គច្ឆតិ បត្តិកា ។
យស្ស ឥត្ថីសហស្សស្ស បុរតោ គច្ឆតិ មាលិនី
សា ការជ្ជ អនុច្ចង្គី វនំ គច្ឆតិ ឯកិកា ។
យា សា សិវិយ សុត្វាន ទុហ៊ុំ ទត្តសកេ បុរេ
សា ការជ្ជ អនុច្ចង្គី វនំ គច្ឆតិ ភីរុកា ។
យា សា ឥន្ទសគោត្តស្ស ឧលូកស្ស បវស្សតោ
សុត្វាន នទតោ ភីតា វារុណីវ បវេធតិ
សា ការជ្ជ អនុច្ចង្គី វនំ គច្ឆតិ ភីរុកា ។
សកុណី ហតបុត្តាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ ។
សកុណី ហតបុត្តាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។
សកុណី ហតបុត្តាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
តេន តេន បធាវិស្សំ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។

នាងមទ្រីមានអវយវៈ គួរសរសើរនោះ តែងពាក់ស្បែកជើងមាស ហើយដើរទៅ ថ្ងៃនេះ នឹងដើរដោយជើងទៅតាមផ្លូវ ដូចម្តេចបាន ។ នាងមទ្រីណា តែងពាក់កម្រងផ្កា ដើរទៅខាងមុខនៃស្ត្រីមួយពាន់ ថ្ងៃនេះ នាងមទ្រីមានអវយវៈគួរសរសើរនោះ នឹងដើរទៅព្រៃតែម្នាក់ឯង ដូចម្តេចបាន ។ នាងមទ្រីណា ដែលនៅក្នុងបុរី គ្រាន់តែបានឮសម្លេងចចកលូវឡើងៗ រមែងតក់ស្លុត ថ្ងៃនេះ នាងមទ្រីមានអវយវៈគួរសរសើរនោះ ជាស្ត្រីខ្លាច នឹងទៅព្រៃ ដូចម្តេចបាន ។ នាងមទ្រីណា គ្រាន់តែបានឮសម្លេងមៀម ជាកោសិយគោត្រ កាលស្រែកបន្លឺ ក៏ភ្ញាក់ខ្លាច ដូចមេមត់ដែលខ្មោចចូល ថ្ងៃនេះ នាងមទ្រីមានអវយវៈគួរសរសើរនោះ ជាស្ត្រីមានសេចក្តីខ្លាច នឹងដើរទៅព្រៃ ដូចម្តេចបាន ។ ខ្ញុំម្ចាស់ត្រឡប់មកកាន់បុរីនេះស្ងៀមទទេហើយ មុខជានឹងឈឺចាប់ដោយសេចក្តីទុក្ខ អស់កាលយូរ ដូចមេបក្សីដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកស្ងៀមទទេដូច្នោះ ។ ខ្ញុំម្ចាស់កាលមិនឃើញកូន (ទាំងពីរ)ហើយ មុខជានឹងស្គមស្លេកស្លាំង ដូចជាមេបក្សីដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកស្ងៀមទទេដូច្នោះ ។ ខ្ញុំម្ចាស់កាលមិនឃើញកូន(ទាំងពីរ)ជាទីស្រឡាញ់ហើយ មុខជានឹងស្ទុះទៅតាមទីនោះ ៗ ដូចជាមេបក្សី ដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកស្ងៀមទទេដូច្នោះ ។

កុររី ហតច្ឆាបាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ ។
កុររី ហតច្ឆាបាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។

កុររី ហតច្ឆាបាវ សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ
តេន តេន បធាវិស្សំ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។
សា នូន ចក្កវាកីវ បល្លលស្មិំ អនោទកេ
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ ។
សា នូន ចក្កវាកីវ បល្លលស្មិំ អនោទកេ
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។
សា នូន ចក្កវាកីវ បល្លលស្មិំ អនោទកេ
តេន តេន បធាវិស្សំ បិយេ បុត្តេ អបស្សតី ។
ឯវំ មេ វិលបន្តិយា រាជបុត្ត អទូសកំ
បព្វាជេសិ វនំ រដ្ឋា មញ្ញេ ហេស្សាមិ ជីវិតំ ។

ខ្ញុំម្ចាស់ សុះមកកាន់បុរីនេះសូន្យទទេហើយ នឹងនេះរាយសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរ ដូចមេអកដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកសូន្យទទេដូច្នោះ ។ ខ្ញុំម្ចាស់កាលមិនឃើញកូន (តាំងពីរ) ជាទីស្រឡាញ់ហើយ មុខជានឹងស្គមស្លេកស្លាំង ដូចជាមេអក ដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកសូន្យទទេដូច្នោះ ។ ខ្ញុំម្ចាស់កាលមិនឃើញកូន (តាំងពីរ) ជាទីស្រឡាញ់ហើយ មុខជានឹងស្ទុះទៅតាមទីនោះៗ ដូចជាមេអកដែលបាត់កូន ឃើញតែសម្បុកសូន្យទទេដូច្នោះ ។ ខ្ញុំម្ចាស់នោះ មកកាន់បុរីនេះសូន្យទទេហើយ មុខជានឹងនេះរាយសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរដោយពិត ដូចជាមេចក្រពាក ដែល (សំគុក) លើភក់មិនមានទឹក ។ ខ្ញុំម្ចាស់នោះមិនឃើញកូន (តាំងពីរ) ជាទីស្រឡាញ់ហើយ មុខជានឹងស្គមស្លេកស្លាំងដោយពិត ដូចជាមេចក្រពាក ដែល (សំគុក) នៅលើភក់មិនមានទឹក ។ ខ្ញុំម្ចាស់កាលមិនឃើញកូន (តាំងពីរ) ជាទីស្រឡាញ់ហើយ មុខជានឹងស្ទុះទៅតាមទីនោះៗ ដោយពិត ដូចជាមេចក្រពាក ដែលនៅលើភក់មិនមានទឹក ។ កាលបើខ្ញុំម្ចាស់យំរៀបរាប់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអង្គនៅតែបណ្ដេញរាជបុត្រនោះ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្ត ឲ្យចេញចាកដែន ខ្ញុំម្ចាស់ទំនងជាជីវិតនឹងបង់ទៅតែមិនខាន ។

(៦៦៨)តស្សា លាលប្បិតំ សុត្វា ភេស្មា អន្តេបុរេ អហុ

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ សិវិកញ្ញា សមាគតា ។

សាលាវ សម្បមទ្ទិតា មាលុតេន បមទ្ទិតា

សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច វេស្សន្តរនិវេសនេ ។

ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វេស្សន្តរនិវេសនេ ។

ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ វេស្សន្តរនិវេសនេ ។

តតោ រត្យា វិវសានេ សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ

អថ វេស្សន្តរោ រាជា ទានំ ទាតុំ ឧបាគមិ ។

វត្ថានិ វត្ថកាមានំ សោណ្ឌានំ ទេថ វារុណឹ

ភោជនំ ភោជនត្ថីនំ សម្មទេវ បវេច្ឆថ ។

មា ច កិញ្ចិ វនិព្វកេ ហេឋយិត្ថ ឥធាគតេ

តប្បេថ អន្នបានេន គច្ឆន្តុ បដិបូជិតា ។

(អថេត្ថ វត្តតិ សទ្ទោ តុមុលោ ភេរវោ មហា

ទានេន តំ នីហរន្តិ បុន ទានំ អទា តុវំ) ។

(៦៦៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកកញ្ញារបស់ព្រះបាទសិវិទាំងអស់ដែលនៅក្នុងបុរី លុះបានឮនូវសំឡេងរៀបរាប់នៃព្រះនាងផុស្សតីនោះហើយ ក៏មកប្រជុំគ្នា ផ្គងដើមដៃកន្ទក់កន្ទេញ ។ កូនទាំងប្រពន្ធទាំងឡាយ ក៏ដួលដេកក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ព្រះបាទវេស្សន្តរ ដូចដើមឈើដែលត្រូវខ្យល់បក់បោកខ្ទេចខ្ទី ។ ពួកស្រីស្នំ ពួករាជកុមារ ពួកអ្នកជំនួញ នឹងពួកព្រាហ្មណ៍ ផ្គងដើមដៃកន្ទក់កន្ទេញ ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ព្រះបាទវេស្សន្តរ ។ ពួកពលដំរី ពល (សេះ) ពលរថ ពលថ្មើរជើង ផ្គងដើមដៃកន្ទក់កន្ទេញក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ព្រះបាទវេស្សន្តរ ។ កាលរាត្រីនោះអស់ហើយ ព្រះអាទិត្យរះឡើង គ្រានោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរស្ដេចចូលទៅ ដើម្បីឲ្យទាន ។ មានព្រះរាជបន្ទូលថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យសំពត់ដល់ពួកជនដែលត្រូវការសំពត់ ឲ្យសុរាដល់ពួកអ្នកលេងស្រា ឲ្យភោជនដល់ពួកអ្នកត្រូវការដោយភោជន ចូរឲ្យដោយប្រពៃចុះ ។ អ្នកទាំងឡាយ កុំបៀតបៀនពួកវណិព្វកៈ ដែលមកក្នុងទីនេះតិចតួចឡើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរញ៉ាំងពួកវណិព្វកៈឲ្យស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹក ពួកវណិព្វកៈ ដែលយើងបានឲ្យរួចហើយ ចូរទៅចុះ ។ (លំដាប់នោះ ស្រាប់តែសម្លេងគួរខ្លាចយ៉ាំងកន្ទឹក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះនគរនោះថា ពួកអ្នកសិវិក្រុងបានបណ្ដេញព្រះអង្គ ព្រោះតែឲ្យទាន ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គឲ្យទានទៀតហើយ) ។

[៤៨០] តេ សុ មត្តា កិលន្តាវ សម្បតន្តិ វណិព្វកា

និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ នានាផលធនំ(១) ទុមំ

យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ នានាផលធរំ(២) ទុមំ

យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ សព្វកាមទទំ ទុមំ

យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ សព្វកាមរសាហរំ

យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា បព្វាជេន្តិ អទូសកំ ។

យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ

និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

---

១ ឱ. នានាផលធរំ ។ ២ ឱ. ម. សព្វកាមទទំ ។

[៤៨០] កាលមហារាជព្រះអង្គញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញទៅ វណិព្វកៈទាំងនោះក៏ដួលចុះ ដូចជាបុគ្គលស្រវឹង ឬដូចជាបុគ្គលនឿយហត់ខ្លាំង (ដោយពាក្យថា) ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បានបណ្តេញព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តឲ្យចេញចាកដែន ដូចគេកាត់ផ្តាច់ដើមឈើ ជាឈើឲ្យផ្លែផ្សេងៗ ។ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋបានបណ្តេញព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តឲ្យចេញចាកដែន ដូចជាគេកាត់ចោល នូវដើមឈើជាឈើទ្រទ្រង់នូវផ្លែផ្សេងៗ ។ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បានបណ្តេញព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តឲ្យចេញចាកដែន ដូចជាគេកាត់ដើមឈើ ជាឈើឲ្យសេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ បានបណ្តេញព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកមិនប្រទូស្តឲ្យចេញចាកដែន ដូចជាគេកាត់ដើមឈើជាឈើនាំមកនូវរសជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ។ ពួកជនណាដែលចាស់ក្តី ពួកជនណាដែលនៅក្មេងក្តី ពួកជនណាដែលមានវ័យកណ្តាលក្តី ជនទាំងនោះ កាលដែលមហារាជព្រះអង្គញ៉ាំងដែន របស់ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញទៅ ក៏ផ្គងដៃកន្ទក់កន្ទេញ ។

អតិយក្ខា វស្សវរា ឥត្ថាគារា ច រាជិនោ
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ
និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
ថិយោបិ តត្ថ បក្កន្ទុំ យា តម្ហិ នគរេ អហុ
និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
យេ ព្រាហ្មណា យេ ច សមណា អញ្ញេ វាបិ វនិព្វកា
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ អធម្មោ កិរ ភោ ឥតិ ។
យថា វេស្សន្តរោ រាជា យជមានោ សកេ បុរេ
សិវីនំ វចនត្ថេន សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
សត្ត ហត្ថិសតេ ទត្វា សព្វាលង្ការភូសិតេ
សុវណ្ណកច្ឆេ មាតង្គេ ហេមកប្បនវាសសេ
អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ តោមរង្កុសបាណិភិ
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
សត្ត អស្សសតេ ទត្វា សព្វាលង្ការភូសិតេ
អាជានីយេវ ជាតិយា សិន្ធវេ សីឃវាហនេ
អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ ឥន្ទិយាចាបធារិភិ
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។

កាលមហារាជព្រះអង្គញ៉ាំងដែនអ្នកសិវីឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញទៅ ពួកហោរាចាស់ៗ ពួកអ្នកការស្រីស្នំ[1] និងពួកស្រីស្នំរបស់ព្រះរាជា ក៏ផ្គងដើមដៃ កន្ទក់កន្ទេញ ។ កាលមហារាជ ព្រះអង្គញ៉ាំងអ្នកដែនសិវីឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញទៅ ពួកស្រីដែលនៅក្នុងព្រះនគរនោះ ក៏កន្ទក់កន្ទេញ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ សមណៈ និងវណិព្វកៈដទៃៗ ផ្គងដើមដៃកន្ទក់កន្ទេញថា ម្នាលអ្នកដ៏ចំរើន បានឮថា នេះមិនមែនជាធម៌ទេ ។ ដូចយ៉ាងព្រះបាទវេស្សន្តរ កាលបូជាក្នុងបុររបស់ព្រះអង្គទ្រង់យាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ព្រោះហេតុតែសំដីពួកអ្នកសិវីរាស្ត្រ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានដំរីមាតង្គៈប្រាំពីររយ ដែលស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់គ្រាន់ មានខ្សែផ្ចិតមាស មានគ្រឿងប្រដាប់ក្បាល ជាវិការៈនៃមាស ដែលពួកហ្មដំរីមានលំពែងនិងកង្វេរក្នុងដៃឡើងជិះហើយ ក៏យាងចេញទៅចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានសេះអាជានីយប្រាំពីររយ ជាសេះសិន្ធពដោយជាតិ ជាពាហនៈមានសន្ទុះលឿន ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់គ្រាន់ ដែលពួកអ្នកជិះសេះកាន់សរនិងធ្នូឡើងជិះហើយ ក៏យាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។

---

[1] អ្នកបរិហារនៅក្នុងវាំង [illegible] ។

សត្ត រថសតេ ទត្វា សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សព្វាលង្ការភូសិតេ
អារុឡ្ហេ គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សកា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
សត្ត ឥត្ថិសតេ ទត្វា ឯកមេកា រថេ ឋិតា
សន្នទ្ធា និក្ខរជ្ជូហិ សុវណ្ណេហិ អលង្កតា
បីតាលង្ការា បីតវសនា បីតាភរណភូសិតា
អឡារបម្ហា(១) ហសុលា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សកា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
សត្ត ធេនុសតេ ទត្វា សព្វា កំសុបធារណា
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សកា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
សត្ត ទាសីសតេ ទត្វា សត្ត ទាសសតានិ ច
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សកា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
ហត្ថី អស្សេ រថេ ទត្វា នារិយោ ច អលង្កតា
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា សកា រដ្ឋា និរជ្ជតិ ។
តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
មហាទានេ បទិន្នម្ហិ មេទនី សម្បកម្បថ ។

---
១ ម. អឡារបម្ហា ។

ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានរថប្រាំពីររយ ដែលប្រដាប់ហើយ មានទង់លើកឡើងហើយ ចំពាក់ដោយស្បែកខ្លាដំបង និងស្បែកខ្លាធំ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូក្នុងដៃនិងពាក់អាវក្រោះឡើងជិះហើយ ក៏យាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានស្ត្រីប្រាំពីររយ ឋិតនៅលើរថមួយម្នាក់ៗ ដែលស្អិតស្អាងហើយ ប្រដាប់ដោយខ្សែពីរកៈនៃមាសក្លា មានគ្រឿងប្រដាប់លឿង មានសំលៀកបំពាក់លឿង ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអាភរណៈលឿង មានភ្នាល់និងភ្នែកដ៏ល្អ ញញឹមហើយទើបនិយាយ ជាស្ត្រីមានត្រគាកល្អ មានចង្កេះរៀវ ក៏យាងចេញចាកដែន របស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានមេគោប្រាំពីររយ ព្រមទាំងភាជន៍មាសសម្រាប់ត្រងទឹកដោះទាំងអស់ ហើយយាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានខ្ញុំស្រីប្រាំពីររយ ខ្ញុំប្រុសប្រាំពីររយ ហើយយាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរនុ៎ះ បានប្រទានដំរី សេះ រថ និងនាងនារីដែលប្រដាប់ហើយ ក៏យាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ កាលដែលព្រះបាទវេស្សន្តរ ប្រទានមហាទាន ការស្ញប់ស្ញែង ការព្រឺរោមក៏កើតមាន ក្នុងកាលនោះ ផែនដី ក៏ញាប់ញ័រ ។

តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
យំ បញ្ជលីកតោ ភជា សព្វា វង្កា និវត្តិ ។
(៤៩១) អជេត្វ វត្តតិ សទ្ទោ តុមុលោ ភេរវោ មហា
ការេន តំ ទីហារត្តិ បុន ធានំ ធនាតិ សៅ(១) ។
(៤៩២) តេ សុ បត្តា កឹលក្ខា សព្វេតត្តិ វណ្ណិតា
និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
(៤៩៣) អាមន្តយិត្វ រាជានំ សញ្ជយំ ធម្មិកំ វរំ
អវន្ទសិ មិ តេវ វន្តំ កញ្ញាមិ បព្វតំ ។
យេ ហិ កេចិ មហារាជ ភូតា យេ ច ភវិស្សរេ
អតិត្តាយេវ កាមេហិ គច្ឆន្តិ យមសាធនំ ។
សោហំ សកេ អភិសសិំ យជមានោ សកេ បុរេ
សិវីនំ វចនត្ថេន សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជហំ(២)

អឃន្តំ បដិសេវិស្សំ

១ ឆ. ម. [illegible]

ព្រះរាជាដែលមហាជនកំពុងតែអញ្ជើញ ទ្រង់យាងចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ដោយហេតុណា ហេតុនោះ ជាការគួរស្បើមស្បន់ព្រឺរោម កើតមានក្នុងកាលនោះ ។

(៤៩១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) គ្រានោះ សម្លេងគ្រលួចយ៉ាងគគ្រឹកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍នុះថា ពួកអ្នកសិវិក្រុងបណ្ដេញព្រះវេស្សន្តរនោះ ព្រោះតែឲ្យទាន ព្រះវេស្សន្តរនោះ នៅតែឲ្យទានទៀត ។

(៤៩២) កាលមហារាជ ព្រះអង្គញុំាងពួកអ្នកសិវិក្រុងឲ្យចំរើន យាងចេញទៅ ពួកណៃព្វកៈទាំងនោះ ក៏ដួលចុះ ដូចបុគ្គលស្រវឹង ឬ ដូចបុគ្គលនឿយហត់ខ្លាំង ។

(៤៩៣) ព្រះបាទវេស្សន្តរ បានក្រាបទូលព្រះរាជាព្រះនាមសញ្ជ័យ ជាធម្មិករាជដ៏ប្រសើរថា បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គទ្រង់បណ្ដេញ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងទៅឯភ្នំវង្កត ។ បពិត្រមហារាជ សត្វទាំងឡាយណាមួយកើតហើយក្ដី ទាំងសត្វទាំងឡាយណានឹងកើតក្ដី (ពួកសត្វដែលកំពុងកើតក្ដី) សត្វទាំងនោះសុទ្ធតែមិនឆ្អែតដោយកាមទាំងអស់ រមែងទៅកាន់ទីរបស់យមៈ ។ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះ កាលឲ្យទានក្នុងបុរីជារបស់ខ្លួន ឈ្មោះថា បៀតបៀនពួកអ្នកដែនរបស់ខ្លួន ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ កាលចេញចាកដែនរបស់ខ្លួន ព្រោះហេតុតែសំដីពួកអ្នកសិវិក្រុង ខ្ញុំព្រះបង្គំនឹងដល់នូវទុក្ខ

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ខគ្គទីបិនិសេវិតេ
អហំ បុត្តានិ ភាវេមិ តុម្ហេ មជ្ឈត្តិ សីទថ ។
(៦៤៦) អនុជានាហិ មំ អជ្ជ បព្វជ្ជា មម រុច្ចតិ
សោហំ សកេ អភិសសឹ យថមាគោ សកោ បុរេ
សិវីនំ វេឋនេក្ខុន សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជហិ

អយម្បិ បដិសេវិស្សំ

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ខគ្គទីបិនិសេវិតេ
អហំ បុត្តានិ ភាវេមិ វត្តិ កញ្ជាមំ បច្ចតិ ។
(៦៤៨) អនុជានាមិ តំ បុត្ត បព្វជ្ជា តេ សមិជ្ឈតុ
អយញ្ច មទ្ទី កល្យាណី សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
អន្វេតុ សហ បុត្តេហិ កឹ អរញ្ញេ ការិស្សតិ ។
(៦៤៩) នាហំ អកាមា ទាសឹបិ អរញ្ញំ នេតុមុស្សហេ
សចេ ឥច្ឆតិ អន្វេតុ សចេ និច្ឆតិ អច្ឆតុ ។

ក្នុងព្រៃ ដែលច្របូកច្របល់ដោយម្រឹគសាហាវ ដែលរមាសនិងខ្លា ដំបងនិកាស្រ័យហើយ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នឹងធ្វើបុត្រទាំងឡាយ ឯព្រះអង្គលិចក្នុងភក់គឺកាមចុះ ។

(៦៤៦) (ព្រះវេស្សន្តរ...) បពិត្រព្រះមាតា សូមទ្រង់អនុញ្ញាតខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ គាប់ចិត្តនឹងបព្វជ្ជា ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះ កាលឲ្យទានក្នុងបុរីជារបស់ខ្លួន ឈ្មោះថា បៀតបៀនពួកអ្នកដែនរបស់ខ្លួន ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ កាលចេញចាកដែន របស់ខ្លួន ព្រោះពាក្យនៃសំដីពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នឹងសោយទុក្ខក្នុងព្រៃ ដែលច្របូកច្របល់ដោយម្រឹគសាហាវ ដែលរមាសនឹងខ្លាដំបងនិកាស្រ័យហើយ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ តែងធ្វើបុណ្យទាំងឡាយ នឹងទៅឯនីវន្លក ។

(៦៤៨) (ព្រះនាងផុស្សតីទេវី...) ម្នាលកូន យើងអនុញ្ញាតអ្នកហើយ បព្វជ្ជា ចូរសម្រេចដល់អ្នកចុះ តែនាងមទ្រីកល្យាណីនេះ នាងមានត្រគាកតូច មានចង្កេះរៀវ ចូរនៅជាមួយនឹងកូនទាំងពីរចុះ នាងនឹងធ្វើអ្វីក្នុងព្រៃ ។

(៦៤៩) (ព្រះវេស្សន្តរ...) សូម្បីតែទាសី ដែលព្រាញនឹងទៅ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ក៏មិនអាចនាំទៅកាន់ព្រៃទេ ប្រសិនបើនាងមទ្រីចង់ ចូរទៅតាមចុះ បើមិនចង់ ចូរនៅចុះ ។

(៦៥៧) តតោ សុណ្ហា មហាកច្ចា យាចិត្វា បដិបជ្ជថ
មា ចន្ទនសមាចារេ រជោជល្លំ អធារយិ ។
កាសិយានិ បធារេត្វា[១] កុសចីរំ អធារយិ
ទុក្ខោ វាសោ អរញ្ញស្មិំ មា ហិ ត្វំ លក្ខណេ គមិ ។
(៦៥៨) តមព្រវិ រាជបុត្តី មទ្ទី សព្វង្គសោភណា
នាហំ តំ សុខមិច្ឆេយ្យំ យំ មេ វេស្សន្តរំ វិនា ។
(៦៥៩) តមព្រវិ មហារាជា សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ
ឥង្ឃ មទ្ទេ និសាមេហិ វនេ យេ ហោន្តិ ទុស្សហា ។
ពហូ កីដា បដង្គា ច មកសា មធុមក្ខិកា
តេបិ តំ តត្ថ ហិំសេយ្យុំ តន្តេ ទុក្ខតរំ សិយា ។
អបរេ បស្ស សន្តាបេ នទីនូបនិសេវិតេ
សប្បា អជគរា នាម អវិសា តេ មហព្ពលា ។
តេ មនុស្សំ មិគំ វាបិ អបិ មាសន្នមាគតំ
បរិក្ខិបិត្វា ភោគេហិ វសមានេន្តិ អត្តនោ ។

---

១ ម. កាសិយានិ ធារេត្វា ។ ឱ. កាសិយានិ ច ធារេត្វា ។

(៦៥៧) លំដាប់នោះ មហាកច្ចានស្រីយានទៅអង្គព្រះសុណិសាថា ម្ចាស់នាងមានរាងកាយប្រឡាក់ ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ នាងកុំស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ឡើងប្រឡាក់ក្អែលឡើយ ។ នាងធ្លាប់ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់អ្នកដែនកាសី ហើយត្រឡប់ជាស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ ដែលក្រងដោយស្បូវភ្លាំងវិញ ការនៅក្នុងព្រៃ តែងនាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខ ម្ចាស់នាងមានលក្ខណ៍ នាងកុំទៅឡើយ ។

(៦៥៨) ព្រះរាជបុត្រីព្រះនាងមទ្រី មានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមាតាក្មេកថា ខ្ញុំម្ចាស់ បើប្រាសចាកព្រះវេស្សន្តររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ហើយ មិនប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខទេ ។

(៦៥៩) មហារាជជាអ្នកញុំាងដែនអ្នកសិវិឲ្យចំរើន មានព្រះបន្ទូលនឹងនាងមទ្រីនោះថា ម្ចាស់នាងមទ្រី បើដូច្នោះ នាងចូរស្ដាប់សេចក្ដីអន្តរាយទាំងឡាយ ដែលនាងអត់ទ្រាំបានដោយក្រ ក្នុងព្រៃនុះ ។ កណ្ដូប របុយ មូស និងឃ្មុំដ៏ច្រើន សត្វទាំងនោះ គប្បីបៀតបៀននាងក្នុងព្រៃនោះ ការបៀតបៀននោះ មុខជានាំមកនូវទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ដល់នាង ។ នាងចូរមើលពួកសត្វដទៃ ដែលគួរឲ្យតក់ស្លុត ដែលអាស្រ័យនៅនឹងទន្លេ គឺពស់ថ្លាន់ ពស់ទាំងនោះមិនមានពិសទេ តែមានកំឡាំងច្រើន ។ ពស់ថ្លាន់ទាំងនោះ តែងយកភោគរឹតមនុស្សឬម្រឹគ ដែលមកជិត ហើយនាំមកកាន់អំណាចខ្លួន ។

អញ្ញេបិ កណ្ហា ជដិលា អច្ឆា ចាម អយម្ហិតា
ឧ តេហិ បុរិសោ និដ្ឋោ រុក្ខមារុយ្ហ មុច្ចតិ ។
សត្ថុវដ្ឋយន្តា សិង្គានិ តិក្ខគ្គានិ បហារិនោ
មហិសា វិចរន្តេត្ថ នទី សោតុម្ពរំ បតិ ។
ទិស្វា មិគានំ យូថានិ គាវំ សញ្ចរិតំ វនេ
ធេនុវ វច្ឆគិទ្ធាវ កថំ មទ្ទិ ករិស្សសិ
ទិស្វា សម្បតិតេ ឃោរេ ទុមគ្គេសុ បលវង្គមេ(១)
អខេត្តញ្ញាយ តេ មទ្ទិ ភវិស្សតិ មហព្ភយំ ។
យា ត្វំ សិវាយ សុត្វាន មុហុំ ឧត្តសតេ បុរេ
សា ត្វំ វង្កំ អនុប្បត្តា កថំ មទ្ទិ ករិស្សសិ ។
ឋិតេ មជ្ឈន្តិកេ កាលេ សន្និសិន្នេសុ បក្ខិសុ
សណតេវ ព្រហារញ្ញំ តត្ថ កិំ គន្តុមិច្ឆសិ ។
(៦៦០) តមព្រវិ រាជបុត្តី មទ្ទី សព្វង្គសោភនា
យានិ ឯតានិ អក្ខាសិ វនេ បដិភយានិ មេ
សព្វានិ អភិសម្ភោស្សំ គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

១ ម. ប្លង្គមេ ។ ឧ. ប្លង្គិមេ ។

ខ្លាឃ្មុំដទៃទៀត មានសម្បុរខ្មៅ រោមរឹង ជាច្រើនឡើងទុក បុរសដែល ខ្លាចាំងនោះឃើញហើយ គេឡើងដើមឈើ ក៏មិនរួច ។ ក្របីជាសត្វប្រហារ តែងតែនឹងស្នែងមានចុងដ៏មុត តែងត្រាច់ទៅមកក្នុងព្រៃនោះ ជិតទន្លេឈ្មោះសោតុម្ពរ ។ ម្នាលនាងមទ្រី នាងដូចជាមេគោដែលមានចិត្តជាប់នឹងកូន ឃើញនូវឈ្មោលក្របីទៅតាមហ្វូងម្រឹគក្នុងព្រៃ នឹងធ្វើដូចម្ដេច ។ ម្នាលនាងមទ្រី ភ័យធំ មុខជានឹងមានដល់នាង ដែលជាស្ត្រីមិនដឹងទីខេត្ត ព្រោះឃើញស្វាទាំងឡាយដ៏គួរខ្លាច ដែលផ្លុំតាមទ្រនុង ដែលទៅមកបានដោយច្រក ។ ម្នាលនាងមទ្រី ក្នុងបុរី នាងគ្រាន់តែឮ (សូរសម្លេង) ចចក រមែងតក់ស្លុតញឹកៗ ដល់ទៅភ្នំវង្កត នឹងធ្វើដូចម្ដេចទៅ ។ កាលដែលពួកបក្សីប្រជុំគ្នា ក្នុងវេលា ដែលព្រះអាទិត្យឋិតនៅ ត្រង់កណ្ដាល (ថ្ងៃត្រង់) ព្រៃធំក៏លាន់ឮសូរសន្ធឹកគឹកកង ចុះនាងចង់ទៅក្នុងព្រៃធំនោះធ្វើអ្វី ។

(៦៦០) ព្រះរាជបុត្រីព្រះនាងមទ្រី មានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះពោធិសត្វនោះថា ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ប្រាប់ ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ នូវភ័យ ដែលមានចំពោះមុខទាំងឡាយណា ក្នុងព្រៃ ៗ ខ្ញុំម្ចាស់អាចទទួលអត់ទ្រាំភ័យ ដែលមានចំពោះមុខទាំងអស់នោះបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅកុំខានឡើយ ។

កាសំ កុសំ(១) បោតកិលំ ឧសិរំ មុញ្ជបព្វជំ

ឧរសា បនុទហិស្សាមិ នាស្ស ហិស្សាមិ ទុព្ភរា ។

ពហូហិ វត ចរិយាហិ   កុមារី វិន្ទតេ បតឹ

ឧទរស្សុបរោធេន   គោហនុវេឋនេន ច

អគ្គិស្ស បារិចរិយាយ   ឧទកុម្មុជ្ជនេន ច

វេធព្វំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

អបិស្សា ហោតិ អប្បត្តោ   ឧច្ឆិដ្ឋំ បរិភុញ្ជិតុំ

យោ នំ ហត្ថេ គហេត្វាន   អកាមំ បរិកឌ្ឍតិ

វេធព្វំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

កេសគ្គហណមុក្ខេបា   ភូម្យា ច បរិសុម្ភនា

ទត្វា ច នោ បក្កមតិ   ពហុំ ទុក្ខំ អនប្បកំ

វេធព្វំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

---

១ ម. កុសំ ។

ខ្ញុំម្ចាស់នឹងយកទ្រូងរុញរំកិលមើមកំពៅព្រៃ ស្បូវក្រាំង ស្មៅសសិត ស្មៅពណ្ណាស ស្មៅយាបូង និងស្មៅដំណេកទន្សាយ (កើតមុខព្រះវេ-ស្សន្តរជាប្តីខ្ញុំម្ចាស់) ខ្ញុំម្ចាស់នឹងជាស្រីរក្សាទៅមិនឲ្យលំបាក ។

កុមារីរមែងបានប្តីដោយការប្រព្រឹត្តវត្តដ៏ច្រើនគឺដោយការចិចពោះ (បន្ថយអាហារឲ្យពោះតូច) ដោយការដើរចង្កេះ ដោយឈើមានសណ្ឋានដូចចង្កាគោ គឺការកែចង្កេះរួតដោយឈើ (ធ្វើឲ្យចង្កេះរៀវ) ដោយការបំរើភ្លើង (ដុតភ្លើង) និងដោយការមុជលាងសំអាតដោយទឹក ភាពជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅកុំខានឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត បុរសមិនគួរបរិភោគរបស់សំណល់នៃស្ត្រីមេម៉ាយនោះ បុរសណា សូម្បី (មានជាតិថោក បុរសនោះ) គឺចាប់ដៃទាញស្ត្រីមេម៉ាយនោះដែលមិនព្រមផង ភាពជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅកុំខានឡើយ ។ បុរសតែងឲ្យសេចក្តីទុក្ខយ៉ាងច្រើនលើសលុប ដោយការចាប់សក់ទាញទម្លាក់ ដោយការផ្តួលលើផែនដី ហើយក៏មិនដើរចេញទៅណា (នៅឈរមើលព្រងើយ) ភាពជាស្ត្រីមេម៉ាយរមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅមិនខានឡើយ ។

សុក្កច្ឆវី វេធវេរា   ទត្វា សុភគមានិនោ
អកាមំ បរិកឌ្ឍន្តិ   ឧលូកញ្ញេវ វាយសា
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។
អបិ ញាតិកុលេ ផីតេ   កំសបជ្ជោតនេ វសំ
នេវាភិវាក្យំ ន លភេ   ភាតូហិ សខិនីហិ ច
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។
នគ្គា នទី អនោទកា   នគ្គំ រដ្ឋំ អរាជកំ
ឥត្ថីបិ វិធវា នគ្គា   យស្សាបិ ទស ភាតរោ
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។
ធជោ រថស្ស បញ្ញាណំ   ធូមោ បញ្ញាណមគ្គិនោ
រាជា រដ្ឋស្ស បញ្ញាណំ   ភត្តា បញ្ញាណមិត្ថិយា
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ   គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

ពួកបុរសដែលមានសម្បុរស ជាអ្នកត្រូវការនឹងស្ត្រីមេម៉ាយ ប្រកាន់ខ្លួនថា មានលំអដ៏ប្រសើរ ឲ្យទ្រព្យ (ទ្រព្យបន្តិចបន្តួច) ហើយទាញស្ត្រីមេម៉ាយដែលមិនត្រូវការនឹងខ្លួន ដូចក្អែកដែលទាញមៀមដូច្នោះ ការជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅពុំខានឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ស្ត្រីមេម៉ាយ កាលនៅក្នុងត្រកូលញាតិដ៏ស្តុកស្តម្ភ រុងរឿងដោយភាជន៍មាស ក៏នៅតែបានពាក្យតិះដៀលអំពីបងប្អូនប្រុស នឹងពួកស្ត្រីជាសំឡាញ់ពុំខាន ការជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅពុំខានឡើយ ។ ទន្លេដែលគ្មានទឹក ហៅថា ទន្លេស្រាត ដែនដែលគ្មានព្រះរាជា ហៅថា ដែនស្រាត ចំណែកស្ត្រីមេម៉ាយ បើទុកជាមានបងប្អូនប្រុសដល់ ១០ នាក់ ក៏ហៅថា ស្ត្រីស្រាត ការជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅពុំខានឡើយ ។ ទង់ជាគ្រឿងប្រាកដរបស់រថ ផ្សែងជាគ្រឿងប្រាកដរបស់ភ្លើង ព្រះរាជា ជាគ្រឿងប្រាកដរបស់ដែន ភស្តាជាគ្រឿងប្រាកដរបស់ស្ត្រី ការជាស្ត្រីមេម៉ាយ រមែងក្តៅក្រហាយក្នុងលោក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងទៅពុំខានឡើយ ។

យា ទលិទ្ទី ទលិទ្ទស្ស អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមា
តំ វេ ទេវា បសំសន្តិ ទុក្ករំ ហិ ករោតិ សា ។
សាមិកំ អនុពន្ធិស្សំ សទា កាសាយវាសិនី
បថព្យាបិ អភិជ្ជន្ត្យា វេធព្វំ កដុកិត្ថិយា ។
អបិ សាគរបរិយន្តំ ពហុវិត្តធរំ មហិំ
នានារតនបរិបូរំ និច្ឆេ វេស្សន្តរំ វិនា ។
កថំ នុ តាសំ ហទយំ សុខរា វត ឥត្ថិយោ
យា សាមិកេ ទុក្ខិតម្ហិ សុខមិច្ឆន្តិ អត្តនោ ។
និក្ខមន្តេ មហារាជេ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ
តមហំ អនុពន្ធិស្សំ សព្វកាមទទោ ហិ មេ ។
(៤៦១) តមព្រវិ មហារាជា មទ្ទឹ សព្វង្គសោភនំ
ឥមេ តេ ទហរា បុត្តា ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ
និក្ខិប្ប លក្ខណេ គច្ឆ មយន្តេ បោសយាមសេ ។

ស្ត្រីណាដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ កាលស្វាមីទល់ក្រ ក៏ជាស្ត្រីទល់ក្រ (ជាមួយ) កាលស្វាមីស្តុកស្តម្ភ ក៏ជាស្ត្រីស្តុកស្តម្ភ (ជាមួយ) ពួកទេវតារមែងសរសើរស្ត្រីនោះឯង ព្រោះថា ស្ត្រីនោះធ្វើអំពើដែលគេធ្វើបានដោយក្រ ។ ខ្ញុំម្ចាស់នឹងស្លៀកសំពត់កាសាយៈ ហើយដើរតាមប្តីសព្វ ៗ កាល កាលជាស្ត្រីមេម៉ាយ ទោះបើបានផែនដីមិនបែក (បានជាធំលើផែនដីទាំងមូល) ក៏នៅតែក្តៅក្រហាយដែរ ។ មួយវិញទៀត ខ្ញុំម្ចាស់បើប្រាសចាកព្រះវេស្សន្តរជាប្តីហើយ មិនចង់បានផែនដីដែលមានសមុទ្រព័ទ្ធជុំវិញ ព្រមទាំងទ្រព្យដ៏ច្រើន ជាផែនដីពេញដោយរតនៈផ្សេង ៗ ទេ ។ ពួកស្ត្រីណា ជាស្ត្រីទ្រុស យ៉ាងក្រៃលែង កាលដែលស្វាមីដល់នូវសេចក្តីទុក្ខហើយ ប្រាថ្នាសេចក្តីសុខដល់ខ្លួនតែម្យ៉ាង ហ្ឫទ័យរបស់ស្ត្រីទាំងនោះនឹងទៅជាដូចម្តេចហ្ន៎ ។ កាលបើមហារាជ ដែលញ៉ាំងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់ចេញទៅហើយ ខ្ញុំម្ចាស់ នឹងទៅតាមមហារាជនោះ ព្រោះថា ព្រះអង្គជាអ្នកឲ្យវត្ថុ ជាទីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ។

(៤៦១) ព្រះបាទសញ្ជយមហារាជ មានព្រះរាជឱង្ការនឹងព្រះនាងមទ្រី ដែលមានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អនោះថា ម្នាលនាងមានលក្ខណៈ នាងចូរទុកកូនតូចទាំងពីររបស់នាង គឺជាលី នឹងនាងកណ្ហាជិនានេះ ហើយទៅចុះ យើងនឹងចិញ្ចឹមកូនតូចទាំងនោះ ។

(៦៦៦) តមព្រវិ រាជបុត្តី មទ្ទី សព្វង្គសោភនា

បិយា មេ បុត្តកា ទេវ ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ

ត្យម្ហំ តត្ថ រមិស្សន្តិ អរញ្ញេ ជីវិសោកិនំ ។

(៦៦៧) តមព្រវិ មហារាជា សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ

សាលីនមោទនំ ភុត្វា សុចិំ មំសូបសេចនំ

រុក្ខផលានិ ភុញ្ជន្តា កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

ភុត្វា សតបលេ កំសេ សោវណ្ណេ សតរាជិកេ

រុក្ខបត្តេសុ ភុញ្ជន្តា កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

កាសិយានិ ច ធារេត្វា ខោមកោទុម្ពរានិ ច

កុសចីរានិ ធារេន្តា កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា សិវិកាយ រថេន ច

បត្តិកា បរិធាវន្តា កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

កូដាគារេ សយិត្វាន និវាតេ ផុសិតគ្គឡេ

សយន្តា រុក្ខមូលស្មឹ កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

(៦៦៦) ព្រះរាជបុត្រីព្រះនាមមទ្រី ដែលមានសរីរៈទាំងអស់ដ៏ល្អ បាន ក្រាបទូលព្រះរាជានោះវិញថា បពិត្រព្រះរាជ: កូនតូចទាំងពីរគឺបុ ជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនា ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំម្ចាស់ កូនតូចទាំងពីរនោះ នឹង (ញុំាងហឫទ័យ) នៃយើងខ្ញុំ ដែលមិនទាន់ប្រាស ចាកសេចក្ដីសោក ឲ្យត្រេកអរក្នុងព្រៃនោះបាន ។

(៦៦៧) ព្រះបាទសញ្ជយមហារាជ ទ្រង់ញុំាងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន មានព្រះបន្ទូលនឹងព្រះនាងមទ្រីនោះថា ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់បរិភោគ បាយអង្ករសាលី លាយដោយសាច់ដ៏ស្អាត ឥឡូវបរិភោគផ្លែឈើ តើដូចម្ដេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់បរិភោគលើចានមាសដ៏ធំមាស ដែលមានទម្ងន់ ១០០ បល: មានស្នាមចំឡាក់មួយ ១០០ ឥឡូវ បរិភោគលើស្លឹកឈើ តើដូចម្ដេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់ស្លៀកដណ្ដប់សំពត់សូត្រដែនកាសីផង សំពត់ខោមៈផង សំពត់កោទុម្ពរៈផង នឹងស្លៀកដណ្ដប់សំពត់ ដែលក្រងដោយស្បូវភ្លាំង តើដូចម្ដេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់ទៅដោយរ ដោយគ្រែស្នែង ដោយរថ នឹងដើរទៅដោយជើង តើដូចម្ដេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់ដេកក្នុងផ្ទះមានកំពូល មានសន្ទះទ្វារបិទជិត ដ៏មិតស្និទ ខ្យល់ចេញចូលមិនបាន នឹងដេកទៀបគល់ឈើ តើដូចម្ដេចកើត ។

បល្លង្កេសុ សយិត្វាន គោណកេ ចិត្តសន្ថតេ
សយិត្វា តិណសន្ថារេ កថំ កាហន្តិ ទារកា ។
គន្ធកេន វិលិម្បិត្វា អគលុចន្ទនេន ច
រជោជល្លធរា ហុត្វា កថំ កាហន្តិ ទារកា ។
ចាមរីមោរហត្ថេហិ វីជិតង្គា សុខេធិតា
ផុដ្ឋា (១) ឌំសេហិ មកសេហិ កថំ កាហន្តិ ទារកា ។

(៦៦៦) តមព្រវិ រាជបុត្តី មទ្ទី សព្វង្គសោភនា
មា ទេវ បរិទេវេសិ មា ច ត្វំ វិមនោ អហុ
យថា មយំ ភវិស្សាម តថា ហេស្សន្តិ ទារកា ។
ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ មទ្ទី សព្វង្គសោភនា
សិវិមគ្គេន អន្វេសិ បុត្តេ អាទាយ លក្ខណា ។

(៦៦៧) តតោ វេស្សន្តរោ រាជា ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ
បិតុ មាតុញ្ច វន្ទិត្វា កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ ។
ចតុវាហិំ រថំ យុត្តំ សីឃមារុយ្ហ សន្ទនំ
អាទាយ បុត្តទារញ្ច វង្កំ បាយាសិ បព្វតំ ។

---
១ ម. ផុដ្ឋា ។

ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់ដេកលើបល្ល័ង្ក លើកម្រាលកោណវែង ដ៏ទន់លើ កម្រាលដ៏វិចិត្រ នឹងដេកលើកម្រាលស្មៅ ធ្វើម្តេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរធ្លាប់លាបស្រឡាបដោយគ្រឿងក្រអូប គឺខ្លឹមក្រឹស្នា ខ្លឹមចន្ទន៍ នឹងស្លៀកសំពត់ប្រឡាក់ធូលី ធ្វើម្តេចកើត ។ ក្មេងទាំងពីរ ធ្លាប់ឋិតនៅក្នុងសេចក្តីសុខ មានអ្នកនៅកន្លែងបក់ដោយផ្លិតរោមចាមរី នឹងសំណុំកន្ទុយក្ងោក ត្រូវរបោមមូសខាំពាល់ នឹងធ្វើដូចម្តេចកើត ។

(៦៦៦) ព្រះរាជបុត្រីទ្រង់ព្រះនាមមទ្រី ដែលមានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ ក្រាបទូលព្រះរាជបតីនោះថា បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គកុំទ្រង់ព្រះកន្សែងឡើយ សូមព្រះអង្គកុំមានព្រះហឫទ័យតក់អន់ឡើយ ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងពីរនាក់នឹងរស់នៅយ៉ាងណា ក្មេងទាំងពីរនាក់ ក៏រស់នៅយ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះនាងមទ្រីដែលមានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ ដ៏ទ្រង់លក្ខណ៍ លុះបានពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ ក៏នាំព្រះរាជបុត្រាបុត្រីទៅតាមផ្លូវដែលព្រះបាទសិវី(វេស្សន្តរ)ទ្រង់ស្តេចទៅ ។

(៦៦៧) លំដាប់នោះ ព្រះវេស្សន្តរជាក្សត្រទ្រង់បានឲ្យទាន ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបិតានឹងព្រះមាតា ធ្វើប្រទក្សិណព្រះបិតានឹងព្រះមាតានោះ ។ ព្រះវេស្សន្តរឡើងកាន់រថ ដែលទឹមដោយសេះ ៤ មានសន្ទុះដ៏លឿន នាំបុត្រាបុត្រីនឹងព្រះជាយា ស្តេចទៅកាន់គិរីវង្កត ។

(២៦៦) តតោ វេស្សន្តរោ រាជា យេនាសិ ពហុកោ ជនោ
អាមន្ត ខោ តំ គច្ឆាម អរោគា ហោន្តុ ញាតយោ ។
(២៦៧) និក្ខមិត្វាន នគរា និវត្តិត្វា វិលោកិតេ
តទាបិ បថវី កម្បិ សិនេរុវនវដំសកា ។
(២៦៨) ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ រម្មរូបំ[១] ទិស្សតិ
អាវាសំ សិវិសេដ្ឋស្ស បេត្តិកំ ភវនំ មម ។
(២៦៩) តំ ព្រាហ្មណា អន្វគមុំ តេ នំ អស្សេ អយាចិសុំ
យាចិតោ បដិបាទេសិ ចតុន្នំ ចតុរោ ហយេ ។
(២៧០) ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ ចិត្តរូបំ ទិស្សតិ
មិគា រោហិច្ចវណ្ណេន ទក្ខិណស្សា វហន្តិ មំ ។

១ ម. រម្មរូបំ ។

(២៦៦) លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមវេស្សន្តរ ទ្រង់បានបែរសំដៅ ទៅរកទីដែលមានជនច្រើន ហើយត្រាស់ថា យើងសូមលាអ្នកកល់ គ្នាទៅហើយ សូមឲ្យពួកញាតិកុំមានរោគឡើយ ។
(២៦៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កាលដែលព្រះបាទវេស្សន្តរ ស្តេចចេញអំពីព្រះនគរ ហើយងាកក្រឡេកទតព្រះរាជនិវេសន៍ គ្រានោះឯង ផែនដី ដែលមានភ្នំសិនេរុនិងព្រៃជាគ្រឿងប្រដាប់ ក៏ញាប់ញ័រ ។
(២៦៨) (ព្រះវេស្សន្តរ...) នែនាងមទ្រី នាងចូរគន់មើលចុះ (នុ៎ះ) និវេសន៍ របស់ព្រះបាទសិវិដ៏ប្រសើរ (នុ៎ះ) ក៏ជារបស់យើងដែលព្រះបិតាប្រទានឲ្យ ប្រាកដជារូបគួរត្រេកអរ ។
(២៦៩) ពួកព្រាហ្មណ៍បានទៅតាមព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានសុំសេះទាំងឡាយអំពីព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរ លុះពួកព្រាហ្មណ៍សុំហើយ ក៏បានប្រទានសេះទាំង ៤ ដល់ព្រាហ្មណ៍ទាំង ៤ នាក់ ។
(២៧០) (ព្រះបាទវេស្សន្តរ ..) នែមទ្រី នាងចូរគន់មើលចុះ ម្រឹគទាំងឡាយមានរោមជាទាំងទី នាំខ្ញុំទៅ ដូចសេះដែលគេទូន្មានល្អហើយ ប្រាកដជាប្រិយចិត្ត ។

(៦៧១)អថេត្ថ បញ្ចមោ អាគា សោ តំ រថមយាចថ
តស្ស តំ បដិយាទាសិ ន ចស្សុបហតោ មនោ ។

(៦៧២)តតោ វេស្សន្តរោ រាជា ឱរោបេត្វា សកំ ជនំ
អស្សាសយិ អស្សរថំ ព្រាហ្មណស្ស ធនេសិនោ ។

(៦៧៣)ត្វំ មទ្ទិ កណ្ហំ គណ្ហាហិ លហុកា ឯសា កនិដ្ឋិកា
អហំ ជាលឹ គហេស្សាមិ គរុកោ ភាតិកោ ហិ សោ ។

(៦៧៤)រាជា កុមារមាទាយ រាជបុត្តី ច ទារិកំ
សម្មោទមានា បក្កាមុំ អញ្ញមញ្ញំ បិយំវទា ។

ទានកណ្ឌំ នាម ។

(៦៧៥)យទិ កេចិ មនុជា ឯន្តិ អនុមគ្គេ បដិបថេ
មគ្គំ តេ បដិបុច្ឆាម កុហឹ វង្កតបព្វតោ ។
តេ តត្ថ អម្ហេ បស្សិត្វា ករុណំ គិរមុទីរយុំ
ទុក្ខំ តេ បដិវេទេន្តិ ទូរេ វង្កតបព្វតោ ។

(៦៧១) លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ទី៥ ក៏មកក្នុងទីនោះ ព្រាហ្មណ៍នោះ បានសុំរថអំពីព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរក៏ប្រទានរថ ដល់ព្រាហ្មណ៍នោះ ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះបាទវេស្សន្តរ មិនបានរួញរាឡើយ ។

(៦៧២) ព្រះបាទវេស្សន្តរទ្រង់ឲ្យជន គឺព្រះទេវី បុត្រា បុត្រីរបស់ព្រះអង្គ (ចុះពីរថនោះ) រួចប្រទានអស្សរថ ដល់ព្រាហ្មណ៍អ្នកស្វែងទ្រព្យ ។

(៦៧៣)(ព្រះបាទវេស្សន្តរ...)នែមទ្រី នាងចូរពរកណ្ហាចុះ ដ្បិតកណ្ហានុ៎ះ ជាប្អូននៅតូចស្រាល ខ្ញុំនឹងពរជាលី ដ្បិតជាលីនោះជាបងធំធ្ងន់ ។

(៦៧៤) ព្រះរាជាទ្រង់ពរជាលីកុមារ ចំណែកព្រះរាជបុត្រី ទ្រង់ពរនាងកណ្ហាជិនា ទ្រង់យាងទៅ មានព្រះបន្ទូលត្រេកអរជាទីស្រឡាញ់ សំណេះសំណាលទៅវិញទៅមក ។

ចប់ ទានកណ្ឌ ។

(៦៧៥) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) (ក្សត្រទាំងនោះ មានព្រះបន្ទូលសំណេះសំណាលថា) ប្រសិនបើពួកមនុស្សណាមួយ មកក្នុងផ្លូវជាលំដាប់ យើងនឹងសួរនូវផ្លូវនឹងមនុស្សទាំងនោះថា វង្កតបព៌តនៅក្នុងទីណា ។ មនុស្សទាំងនោះ បានឃើញយើងក្នុងទីនោះហើយ សមជាខ្លួញយំ មុខគួរឲ្យអាណោចអាធម្ម មនុស្សទាំងនោះ ក៏ប្រាប់សេចក្ដីទុក្ខថា វង្កតបព៌តនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។

(៦៧៦) យទិ បស្សន្តិ បវនេ ទារកា ផលិតេ ទុមេ
តេសំ ផលានំ ហេតុម្ហិ ឧបក្កន្ទន្តិ ទារកា ។
រោទន្តេ ទារកេ ទិស្វា ឧព្វិទ្ធា(១) វិបុលា ទុមា
សយមេវោនមិត្វាន ឧបគច្ឆន្តិ ទារកេ ។
ឥទំ អច្ឆេរកំ ទិស្វា អព្ភុតំ លោមហំសនំ
សាធុការំ បវត្តេសិ មទ្ទី សព្វង្គសោភនា ។
អច្ឆេរំ វត លោកស្មិំ អព្ភុតំ លោមហំសនំ
វេស្សន្តរស្ស តេជេន សយមេវោនតា ទុមា ។
(៦៧៧) សង្ខិបិំសុ បថំ យក្ខា អនុកម្បាយ ទារកេ
និក្ខន្តទិវសេនេវ ចេតរដ្ឋមុបាគមុំ ។
(៦៧៨) តេ គន្ត្វា ទីឃមទ្ធានំ ចេតរដ្ឋមុបាគមុំ
ឥទ្ធំ ផីតំ ជនបទំ ពហុមំសសុរោទនំ ។
(៦៧៩) ចេតិយោ បរិកិរិំសុ ទិស្វា លក្ខណមាគតំ
សុខុមាលី វតយ្យា(២) បត្តិកា បរិចារិតា ។
វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា សិវិកាយ រថេន វា
សាជ្ជ អយ្យា អរញ្ញស្មិំ បត្តិកា បរិចារតិ ។

---
១ ម. ឧព្ភិទ្ធា ។ ២ ម. វតាយ្យា ។

(៦៧៦) បើក្មេងទាំងពីរ បានឃើញដើមឈើ ដែលមានផ្លែក្នុងព្រៃ ក្មេងទាំងពីររមែងយំទារ ព្រោះហេតុចង់បានផ្លែឈើទាំងនោះ ។ ដើមឈើទាំងឡាយដ៏ខ្ពស់ ឃើញក្មេងទាំងពីរ កំពុងយំ ក៏ទោរទន់មកជិតក្មេងទាំងពីរ ដោយខ្លួនឯងតែម្តង ។ ព្រះនាងមទ្រីដែលមានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ល្អ បានឃើញហេតុនេះ ជាហេតុអស្ចារ្យ ចំឡែកគួរឲ្យព្រឺរោម ក៏ញុំាងសាធុការឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា ឱហ្ន៎ (នេះ) គួរអស្ចារ្យណាស់ ចំឡែកណាស់ គួរឲ្យព្រឺរោមក្នុងលោក ដើមឈើទាំងឡាយស្រាប់តែទោរទន់មកឯង ដោយតេជះនៃព្រះវេស្សន្តរ ។
(៦៧៧) យក្សទាំងឡាយ បំប្រួញផ្លូវដោយសេចក្តីអនុគ្រោះចំពោះក្មេងទាំងពីរ ក្សត្រទាំងនោះ បានទៅដល់ដែនឈ្មោះចេតៈ តែមួយថ្ងៃ រាប់ពីស្តេចចេញទៅ ។
(៦៧៨) ក្សត្រទាំងនោះយាងទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក៏បានដល់ដែនឈ្មោះចេតៈ ដែលជាជនបទស្តុកស្តម្ភទូលាយ មានសាច់ សុរា និងទឹកច្រើន ។
(៦៧៩) អ្នកដែនចេតៈទាំងឡាយ បានឃើញព្រះនាងមទ្រីដែលប្រកបដោយលក្ខណៈ ស្តេចមកដល់ហើយ ក៏នាំគ្នាចោមរោមទោលថា ឱហ្ន៎ ព្រះនាងម្ចាស់ជាសុខុមាលជាតិ ស្តេចយាងមកដោយព្រះបាទទទេ ។ សម្តេចព្រះមទ្រីនោះ ធ្លាប់ស្តេចទៅដោយយាន គ្រែស្នែង និងរថ តែក្នុងថ្ងៃនេះ ស្តេចទៅក្នុងព្រៃដោយព្រះបាទទទេ ។

(៦៨០) តំ ទិស្វា ចេតាបាមោក្ខា រោទមានា ឧបាគមុំ

កច្ចិន្នុ តាត កុសលំ កច្ចិ តាត អនាមយំ ។

កច្ចិ បិតា អរោគា តេ សិវីនញ្ច អនាមយំ

កោ តេ ពលំ មហារថ កោ នុ តេ រថមណ្ឌលំ ។

អនស្សកោ អរថកោ ទីឃមទ្ធានមាគតោ

កច្ចាមិត្តេហិ បកតោ អនុប្បត្តោសិមំ ទិសំ ។

(៦៨១) កុសលញ្ចេវ មេ សម្មា អថោ សម្មា អនាមយំ

អថោ បិតា អរោគា មេ សិវីនញ្ច អនាមយំ ។

អហំ ហិ កុញ្ជរំ ទជ្ជំ ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ

ខេត្តញ្ញុំ សព្វយុទ្ធានំ សព្វសេតំ គជុត្តមំ ។

បណ្ឌុកម្ពលសញ្ឆន្នំ បភិន្នំ សត្តុមទ្ទនំ

ទន្តិំ សវាលវីជនិំ សេតំ កេលាសសាទិសំ ។

សសេតច្ឆត្តំ សុបត្ថេយ្យំ សាថព្វនំ សហត្ថិបំ

អគ្គយានំ រាជវហិំ ព្រាហ្មណានំ អទាសហំ[១] ។

---

១ ម. អទាតហំ ។

(៦៨០) ព្រះរាជចេតៈទាំងឡាយ លុះបានឃើញព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងចូលទៅជិតថា បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គ សុខស្រួលទេឬ បពិត្រព្រះទេវៈ ព្រះអង្គមិនមានជម្ងឺជ្រុលទេឬ ។ ព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គ មិនមានរោគទេឬ ពួកអ្នកសីវិរដ្ឋមិនមាន ជម្ងឺជ្រុលទេឬ បពិត្រមហារាជ ទៅណាទៅពួកពលរបស់ព្រះអង្គ ទៅណាទៅរថមណ្ឌលរបស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចមកកាន់ ផ្លូវឆ្ងាយ មិនមានសេះ មិនមានរថ ពួកបច្ចាមិត្តគ្របសង្កត់ព្រះ អង្គឬ ទើបស្តេចយាងមកកាន់ទិសនេះ ។

(៦៨១) (ព្រះបាទវេស្សន្តរ...) ម្នាលសំឡាញ់ទាំងឡាយ យើងមាន សេចក្តីសុខស្រួលទេ ម្នាលសំឡាញ់ទាំងឡាយ យើងមិនមាន ជម្ងឺជ្រុលផង ព្រះបិតារបស់យើង ក៏មិនមានរោគទេ ទាំងពួក អ្នកសីវិរដ្ឋ ក៏មិនមានជម្ងឺជ្រុលដែរ ។ យើងបានឱ្យដំរី មាន ភ្លុក-និងខ្លាំ តាមចុះតាមសង្គ្រាម ស្គាល់ទីច្រកចេញចូលគ្រប់យ៉ាង ជាដំរីឧត្តម-សសុទ្ធ បិទបាំងដោយសំពត់កម្ពលលឿង ជាដំរី ចុះប្រេងកាចញាំញីសត្រូវបាន មានភ្លុក(ល្អ)ប្រកបដោយរំភើ ជា ដ៏ស ប្រហែលនឹងភ្នំកៃលាស ។ ខ្ញុំបានឱ្យដំរីនោះព្រមទាំងស្វេ- ត្រឆត្រ ព្រមទាំងកម្រាលលើខ្នងដ៏ល្អ ព្រមទាំងពេទ្យ ព្រមទាំង អ្នករក្សា ជាយានដ៏ប្រសើរ ជារាជពាហនៈ ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។

តស្មិំ មេ សិវយោ កុទ្ធា បិតា ចុទ្ធរដ្ឋតោ

អវរុទ្ធសិ មំ រាជា វង្កំ គច្ឆាមិ បព្វតំ

ឱកាសំ សម្មា ជានាថ វនេ យត្ថ វសេមសេ ។

(៦៨២) ស្វាគតន្តេ មហារាជ អថោ តេ អទុរាគតំ

ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ យំ ឥធត្ថិ បវេទយ ។

សាកំ ភិសំ មធុំ មំសំ សុទ្ធំ សាលីនមោទនំ

បរិភុញ្ជ មហារាជ បាហុនោ នោសិ អាគតោ ។

(៦៨៣) បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ សព្វស្ស អគ្ឃិយំ កតំ

អវរុទ្ធសិ មំ រាជា វង្កំ គច្ឆាមិ បព្វតំ

ឱកាសំ សម្មា ជានាថ វនេ យត្ថ វសេមសេ ។

(៦៨៤) ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ ចេតរដ្ឋេ រថេសភ

យាវ ចេតា គមិស្សន្តិ រញ្ញោ សន្តិក យាចិតុំ ។

និជ្ឈាបេតុំ មហារាជំ សិវឹ រដ្ឋវឌ្ឍនំ ។

ព្រោះដំណើរនោះហើយ ពួកជាពួកអ្នកសិវិរដ្ឋខឹងនឹងខ្ញុំ ទាំងព្រះបិតា ក៏មានព្រះហឫទ័យក្រោធនឹងខ្ញុំ ព្រះរាជាទ្រង់ដេញខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងទៅឯភ្នំវង្កត តែសំឡាញ់ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងឱកាសជាទីនៅក្នុងព្រៃ ។

(៦៨២) (ពួកព្រះរាជាចេតៈ...) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គទ្រង់យាងមកស្រួលហើយ ព្រះអង្គមិនមែនយាងមកដោយអាក្រក់ទេ ព្រះអង្គជាធំទ្រង់ស្ដេចមកដល់ហើយ សូមព្រះអង្គ មានព្រះបន្ទូលប្រាប់របស់ដែលមានក្នុងទីនេះ ។ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់សោយគន្លក់ ក្រអៅឈូក ទឹកឃ្មុំ សាច់ និងបាយនៃអង្ករស្រូវសាលីដ៏ស្អាត ព្រោះព្រះអង្គយាងមកហើយ ទុកជាភ្ញៀវរបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ។

(៦៨៣) (ព្រះវេស្សន្តរ...) វត្ថុណា ដែលអ្នកទាំងអស់គ្នាឲ្យជារបស់មានតម្លៃ បានឲ្យដល់ខ្ញុំ វត្ថុនោះ ខ្ញុំក៏បានទទួលហើយ (តែថា) ព្រះរាជាទ្រង់បណ្ដេញខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងទៅឯភ្នំវង្កត តែសំឡាញ់ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងឱកាសជាទីនៅក្នុងព្រៃ ។

(៦៨៤) (ពួកព្រះរាជាចេតៈ...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ សូមព្រះអង្គស្ដេចគង់នៅ ក្នុងដែនឈ្មោះចេតៈនេះសិនចុះ ទំរាំពួកព្រះរាជាចេតៈ នឹងទៅកាន់សំណាក់ព្រះរាជា ដើម្បីទូលអង្វរ ។

តំ តំ គេតា បុត្តិកា   បតីតា លទ្ធបច្ចយា

បរិភវេត្វាន តជ្ជន្តិ   សិរី ជាលាហិ ទត្តិយ ។

(៤៨៤) មា ភេ រត្តិ គមនំ   រញ្ញោ សន្តិកា យាចិតុំ

ធិដ្ឋាបេតុំ មហាកធិ   ភជាមិ កត្វា ធិស្សកេ ។

អត្តុត្តា ហិ សិរិយោ   ពលត្ថា គេតមា ជ យេ

តេ បដិសេតុមិច្ឆន្តិ   ភជាធំ មម ការណា ។

(៤៨៦) សចេ បិសា បរិត្តត្ត   រដ្ឋស្មិ រដ្ឋវឌ្ឍន

ឥតេវ រដ្ឋំ ការេហិ   ចេតេហិ បរិភរិតោ

ឥទ្ធំ ផីតញ្ចិធំ រដ្ឋំ   ឥទ្ធោ ជនបទោ មហា

មតិ ករោហិ ត្វំ ទេវ   រជ្ជស្ស មនុសាសិតុំ ។

(៤៨៧) ន មេ ឆន្ទោ មតិ អត្ថិ   រជ្ជស្ស មនុសាសិតុំ

បព្វាជិតស្ស រដ្ឋស្មា   ចេតបុត្តា សុណាថ មេ ។

ពួកព្រះរាជាចេតៈស្ដេចក្សត្របានទាន់ទីនេះហើយ ហែហមចោមរោមព្រះអង្គទៅ ដើម្បីញ៉ាំងនឹមហាជន ដែលញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិក្រុងឲ្យចំរើន ឲ្យលើកទោសពោល បពិត្រក្សត្រ សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាងនេះចុះ ។

(៤៨៤) (ព្រះបាទវេស្សន្ដរ...) អ្នកទាំងឡាយ កុំពេញចិត្តនឹងការទៅកាន់សំណាក់ព្រះរាជា ដើម្បីទូលអង្វរមហាជន ឲ្យលើកទោសពោល ព្រោះព្រះរាជាមិនជាធំ ក្នុងការនោះទេ ។ ព្រោះថាពួកអ្នកសិវិក្រុងណា ជាពាយពលក្ដី ជាអ្នកនិគមក្ដី សុទ្ធតែជាអ្នកទីធំ ពួកអ្នកសិវិក្រុងនោះ ចង់បណ្ដេញខាំងព្រះរាជា ព្រោះហេតុតែយើងផង ។

(៤៨៦) (ពួកព្រះរាជាចេតៈ...) បពិត្រព្រះអង្គអ្នកញ៉ាំងដែនឲ្យចំរើន បើអំពើហ្នឹងមានក្នុងដែនគ្រុំដែន សូមព្រះអង្គដែលពួកព្រះរាជាចេតៈហែហមរោម ទ្រង់សោយរាជ្យក្នុងដែននេះចុះ ។ ឯដែននេះ ជាដែនសុខស្រួលសប្បាយ ជនបទក៏សុខស្រួលធំ បពិត្រព្រះទេវៈ សូមព្រះអង្គ ទ្រង់ធ្វើសេចក្ដីពេញព្រះទ័យ ដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងរាជ្យ ។

(៤៨៧) (ព្រះបាទវេស្សន្ដរ..) យើងដែលគេបណ្ដេញ អំពីដែនហើយ មិនមានសេចក្ដីប្រាថ្នា មិនមានសេចក្ដីពេញចិត្ត ដើម្បីនឹងគ្រប់គ្រងរាជ្យទេ ម្នាលពួកចេតបុត្រ អ្នកចូរស្ដាប់ខ្ញុំ ។

អត្ថជា សិរិយោ អស្សុ   ពលត្ថា នេគមា ចយេ
បញ្ចាលិកស្ស ជេដ្ឋស្ស   ខេត រជ្ជូកសេចយំ ។
អសម្មោទិយំ ចំ ភេ អស្ស អត្ថិ មម ការណា
សិរីហិ កណ្ហចញ្ចាបិ   វិក្កមោ ខេ ច វុត្តំ ។
អជស្ស កណ្ហានំ យោរិ   សម្បរាយេ អធប្បគោ
ឯកស្ស ការណា មយ្ហំ ហិសេយ្យ តយោ ជនោ ។
បដិក្កូហិតំ យំ ធិត្ថំ   សព្វស្ស អត្ថិយំ កតំ
អវុត្ថស្សិ មំ កជា   វត្ថិ តប្បាមិ បច្ចតំ
ទុក្ខាសំ សទ្ធា ជាតជ   វេគ យត្ថ តសេម្ហសេ ។
(៤៤៨) តត្ស គេ មយតក្កាម   យជាចិ កុសលា តថា
ភជិសី យត្ថ សន្តិ   រកហុតក្ក សមាហិតា ។
ឯស សោណោ មហាភជ   បញ្ចោ កន្ទមានតោ
យត្ថ តុំ សហ បុត្តេហិ   ហស ករិយាយ បដ្ឋសិ(១)

១ ឱ. វិក្កស៊ី ។

បើពួកព្រះរាជាទេវៈអតិសេកយើង ដែលបានបណ្ដេញចាកដែនក្ន កជ្ឈហើយ ពួកអ្នកសៅរ៍ក្រស្រុកណា ជាអាយតលក្ខិ ជាអ្នកនិគមក្តី ពួកអ្នកសៅរ៍ក្រស្រុកនោះ មិនក្រេតការទេ ។ ចាំងមិនមានសេចក្តីស្មោះស្ម័គ្រនឹងអ្នកចាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែខ្ញុំជាយភិក ខ្ញុំមិនគាប់ចិត្តនឹងការប្រេក្ខតប្រេកាន់ទាស់ទែង ជាមួយពួកអ្នកសៅរ៍ក្រស្រុក ។ គទៅនឹងកើតមានការប្រេក្ខតប្រេកាន់ដ៏តក្ខិត ការក់យដំណាយហើងសាមវ៉ីមនឹងមានមិនខាន ដែនជាច្រើនសម្បើមវៀតបៀនគ្នា ព្រោះហេតុតែខ្ញុំម្នាក់ឯង ។ វេតណាដែលអ្នកចាំងសស់គ្នាធ្វើឲ្យជារបស់មានតម្លៃ បានឲ្យដល់ខ្ញុំ វត្ថុនោះខ្ញុំបានទទួលហើយ ព្រះរាជាទ្រង់បណ្ដេញខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងទៅក្នុងព្រៃ ម្នាលសំឡាញ់ចាំងឡាយ អ្នកចាំងឡាយ ចូរដឹងទុកាសជាទីទៅក្នុងព្រៃ ។

(៤៤៨) (ពួកព្រះរាជាទេវៈ...) ពួករាជបព្វជិត ជាអ្នកឈ្លាស ជាអ្នកប្រាជ្ញក្មេងៗ មានចិត្តតំកល់មាំ នៅនឹងសំនៅក្នុងទីណា ពួកខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងក្រាបទូលដល់ព្រះអង្គ ហើយនោះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គនឹងទៅជាមួយព្រះរាជបុត្រ ព្រមទាំងព្រះអគ្គមហេសី វៀរក្មេណា ក្នុងនោះហៅថា ក្នុងទួទាទទ្ទ ជាវីការៈវៀនបស្ស ។

(៦៨៤) តំ ចេតា មនុស្សាសីសុ អស្សុនេត្តា រុទម្មុខា

ឥតោ គច្ឆ មហារាជ ឧជុំ យេនុត្តរាមុខោ ។

អថ ទក្ខសិ ភទ្ទន្តេ វេបុល្លំ នាម បព្វតំ

នានាទុមគណាកិណ្ណំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ ។

តមតិក្កម្ម ភទ្ទន្តេ អថ ទក្ខសិ អាបគំ

នទឹ កេតុមតឹ នាម គម្ភីរំ គិរិគព្ភរំ ។

បុថុលោមមច្ឆាកិណ្ណំ សុបតិត្ថំ មហោទកំ

តត្ថ ន្ហាត្វា បិវិត្វា ច អស្សាសេត្វា សបុត្តកេ ។

អថ ទក្ខសិ ភទ្ទន្តេ និគ្រោធំ មធុបិប្ផលំ

រម្មកេ សិខរេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ ។

អថ ទក្ខសិ ភទ្ទន្តេ នាលិកំ នាម បព្វតំ

នានាទិជគណាកិណ្ណំ សេលំ កិម្បុរិសាយុតំ ។

តស្ស ឧត្តរបុព្វេន មុចលិន្ទោ នាម សោ សរោ

បុណ្ឌរីកេហិ សញ្ឆន្នោ សេតសោគន្ធិយេហិ ច ។

(៦៨៤) ពួកព្រះរាជាចេតៈ កាលយំមានមុខជោកជាំដោយទឹកភ្នែក ក៏ក្រាបទូលព្រះបាទវេស្សន្តរនោះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់យាងទៅកាន់ទិសនេះ សំដៅត្រង់ទៅទិសខាងជើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រានោះ ព្រះអង្គនឹងទតឃើញភ្នំឈ្មោះវេបុល្លៈ ដាក់ដេរដាសដោយពួកឈើផ្សេង ៗ មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីគាប់ចិត្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះព្រះអង្គទ្រង់ផុតភ្នំនោះហើយ នឹងបានឃើញស្ទឹងមួយជាទីហូរទៅនៃទឹក ឈ្មោះកេតុមតី ជាស្ទឹងជ្រៅ ហូរចេញអំពីផ្ទៃភ្នំ ។ ដេរដាសដោយហ្វូងត្រីច្រើន មានកំពង់ងូតស្រួល មានទឹកច្រើន ព្រះអង្គស្រង់ផង សោយផង ល្ងល់លោមព្រះរាជបុត្រារបស់ព្រះអង្គក្នុងស្ទឹងនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន តទៅព្រះអង្គនឹងទតឃើញដើមជ្រៃ មានផ្លែផ្អែម ដុះនៅលើកំពូលភ្នំជាទីត្រេកអរ មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីគាប់នៃចិត្ត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លំដាប់នោះ ព្រះអង្គនឹងទតឃើញភ្នំមួយ ឈ្មោះនាលិកៈ ជាវិការៈនៃថ្ម ដេរដាសដោយពួកសត្វស្លាបផ្សេងៗ កុះករដោយពួកកិន្នរ ។ នៅការខាងជើងទៀងខាងកើតនៃភ្នំនោះ មានស្រះឈ្មោះមុចលិន្ទ ដេរដាសដោយឈូក-សផង ឧប្បល-សផង ចង្កូលណីផង ។

សោ វនំ មេឃសង្កាសំ ធុវំ ហរិតសទ្ទលំ
សីហោ អាមិសបេក្ខោវ វនសណ្ឌំ វិគាហយ
បុប្ផរុក្ខេហិ សញ្ឆន្នំ ផលរុក្ខេហិ ចូភយំ ។
តត្ថ ពិន្ទុស្សរា វគ្គូ នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា
កូជន្តមុបកូជន្តិ ឧតុសម្បុប្ផិតេ ទុមេ ។
គន្ត្វា គិរិវិទុគ្គានំ នទីនំ បភវានិ ច
សោ អទ្ទស បោក្ខរណឹ ករញ្ជកកុធាយុតំ ។
បុថុលោមមច្ឆាកិណ្ណំ សុបតិត្ថំ មហោទកំ
សមញ្ច ចតុរស្សញ្ច សាទុំ អប្បដិគន្ធិយំ ។
តស្សា ឧត្តរបុព្វេន បណ្ណសាលំ អមាបយ
បណ្ណសាលំ អមាបេត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ ឦហថ ។

វនប្បវេសនំ នាម ។

[៦៩០] អហុ វាសី កលិង្គេសុ ជូជកោ នាម ព្រាហ្មណោ
តស្សាសិ ទហរា ភរិយា (១) នាមេនាមិត្តតាបនា ។
តា នំ តត្ថ គតាវោចុំ នទឹ ឧទកហារិយា
ថិយោ នំ បរិភាសិំសុ សមាគន្ត្វា កុតូហលា ។

---

១ ម. ភរិយា ។

ព្រះអង្គចូលទៅកាន់ព្រៃដូចផ្ទៃមេឃ មានស្មៅខ្ចីខៀវស្រស់ជានិច្ច ចូលទៅកាន់ដងព្រៃដេរដាសដោយឈើមានផ្កា ទាំងឈើមានផ្លែទាំងពីរ ដូចសីហៈប្រាថ្នាចំណី ។ ក្នុងព្រៃនោះ មានបក្សីជាច្រើនមានសម្បុរប្លែកៗគ្នា មានសំឡេងមូល មានសំឡេងពីរោះ ស្រែកយំឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅមក លើដើមឈើមានផ្ការីកតាមរដូវ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ស្ដេចទៅកាន់ផ្លូវភ្នំ ទីកន្លែងកកើតនៃស្ទឹងទាំងឡាយ ទើបបានទតឃើញស្រះបោក្ខរណីដេរដាសដោយដើមករញ្ជ ព្រួយដាច ទាំងដើមចាន់ ។ ជាស្រះដេរដាសដោយហ្វូងត្រីដ៏ច្រើនមាន កំពង់រាបស្មើល្អ មានទឹកច្រើន មានសណ្ឋានបួនជ្រុងស្មើ មានទឹកមានរសឆ្ងាញ់ មានក្លិនមិនគួរខ្ពើម ។ សូមព្រះអង្គទ្រង់សាងបណ្ណ-សាលា ត្រង់ទិសខាងជើងនៃទិសខាងកើត នៃស្រះបោក្ខរណីនោះ លុះទ្រង់បានសាងបណ្ណសាលាហើយ សូមទ្រង់ព្យាយាមត្រាច់ស្វែងរកផលាផលចិញ្ចឹមព្រះអង្គចុះ ។

ចប់ វនប្បវេសន៍ ។

[៦៩០] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ឈ្មោះជូជក នៅក្នុងដែនកលិង្គៈ ឯភរិយារបស់គាត់នៅក្មេង ឈ្មោះនាងអមិត្តតាបនា ។ ពួកស្រីៗដែលដងទឹកស្ទឹងក្នុងស្រុកនោះ បានទៅស្ដីថានាងអមិត្តតាបនានោះ ស្ត្រីដែលប្រជុំគ្នាដោយកោតុហល ជេរប្រទេចនាងអមិត្តតាបនានោះ

អមិត្តា នូន តេ មាតា   អមិត្តោ នូន តេ បិតា
យេ តំ ជិណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
អហិតំ វត តេ ញាតី   មន្តយិំសុ រហោគតា
យេ តំ ជិណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
ទុក្កដំ(១) វត តេ ញាតី   មន្តយិំសុ រហោគតា
យេ តំ ជិណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
បាបកំ វត តេ ញាតី   មន្តយិំសុ រហោគតា
យេ តំ ជិណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
អមនាបំ វត ត ញាតី   មន្តយិំសុ រហោគតា
យេ តំ ជិណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
អមនាបវាសំ វស   ជិណ្ណេន បតិនា សហ
យា ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស   មតន្តេ ជីវិតា វរំ ។
ន ហិ នូន តុយ្ហំ កល្យាណី បិតា មាតា ច សោភនេ
អញ្ញំ ភត្តារំ វិន្ទិំសុ
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។
ទុយិដ្ឋន្តេ នវមិយំ   អកតំ អគ្គិហុត្តកំ
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ   ឯវំ ទហរិយំ សតឹ ។

---

១ ម. ទុក្កំ ។

ថា ម្តាយនាងជាសត្រូវពិត ឪពុកនាងជាសត្រូវពិត បានជាឲ្យនាងដែលនៅក្មេងក្រមុំយ៉ាងនេះដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ ពួកញាតិរបស់នាងនាំគ្នាទៅប្រឹក្សាក្នុងទីស្ងាត់ មិនជាប្រយោជន៍ដល់នាងពិតហើយ បានជានាំគ្នាលើកនាង ដែលនៅក្មេងក្រមុំយ៉ាងនេះ ឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ ពួកញាតិរបស់នាង នាំគ្នាទៅប្រឹក្សា ក្នុងទីស្ងាត់ជាការអាក្រក់របស់នាងប្រាកដហើយ បានជានាំគ្នាលើកនាង ដែលនៅក្រមុំយ៉ាងនេះឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ ពួកញាតិរបស់នាងនាំគ្នាទៅប្រឹក្សាក្នុងទីស្ងាត់ ជាការលាមករបស់នាងប្រាកដហើយ បានជានាំគ្នាលើកនាង ដែលនៅក្រមុំយ៉ាងនេះឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ៗ ពួកញាតិរបស់នាង នាំគ្នាទៅប្រឹក្សាក្នុងទីស្ងាត់ មិនជាទីគាប់ចិត្តរបស់នាងពិតហើយ បានជានាំគ្នាលើកនាង ដែលនៅក្រមុំយ៉ាងនេះឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ នាងនៅជាទីមិនគាប់ចិត្តជាមួយនឹងប្តីចាស់ ព្រោះនាងនៅក្នុងផ្ទះនៃប្តីចាស់បែបនេះ នាងស្លាប់ទៅប្រសើរជាងការរស់នៅ ៗ នែនាងមានលំអយ៉ាងនេះ មាតាបិតារបស់នាងដាក់ជាគេប្តីដទៃឲ្យនាងមិនបាន បានជានាំគ្នាលើកនាង ដែលនៅក្រមុំយ៉ាងនេះឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ នាងបានធ្វើការបូជាមិនល្អក្នុងថ្ងៃទី ៩ ទាំងមិនបានធ្វើការបូជាព្រះអគ្គី បានជាពួកញាតិនាំគ្នាលើកនាងដែលនៅក្រមុំយ៉ាងនេះ ឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ

សមណោ ព្រាហ្មណោ វាបិ ព្រហ្មចរិយបរាយណេ
សាធុំ លោកេ អតិស្សរំ[១] សីលវន្តំ ពហុស្សុតេ
យោ ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស ឃរំ ធរាវយំ សតី ។
ន ទុក្ខំ អហិនា ធម្មំ ន ទុក្ខំ សត្តិយា ហតំ
តញ្ច ទុក្ខញ្ច តិព្វញ្ច យំ បស្សេ ជិណ្ណកំ បតិំ ។
នត្ថិ ខិឌ្ឌា នត្ថិ រតិ ជិណ្ណេន បតិនា សហ
នត្ថិ អល្លាបសល្លាបោ ជគ្ឃិតម្បិ ន សោភតិ ។
យទា ច ទហរោ ទហរា មន្តយំសុ រហោគតា
សព្វេ សោកា វិនស្សន្តិ យេ កេចិ ហទយស្សិតា
ទហរា ត្វំ រូបវតី បុរិសានំ អភិបត្ថិតា
គច្ឆ ញាតិកុលេ អច្ឆ កឹ ជិណ្ណោ រមយិស្សតិ ។
(២៩៣) ន តេ ព្រាហ្មណ កញ្ញាមិ ជនី ទុក្ខមាហរិយា
ជំយោ មំ បរិកាសន្តិ គយក ជិណ្ណេន ព្រាហ្មណ ។
(២៩២) មា មេ ត្វំ អកាក កាម្មំ មា មេ ទុក្ខមាហរិ
អហំ ទុក្ខមាហិស្សំ មា ភោតិ កុប្បិតា អហុ ។

---

១ ម. អតិស្សរំ ។

នាងជាក់ជាដេរប្រទេចពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ មានព្រហ្មចរិយៈ ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាអ្នកមានសីល មានការចេះដឹងច្រើន ក្នុងលោក បានជានាងដែលនៅក្រមុំយាំនឹងនេះទៅ (ក្នុងផ្ទះ) ព្រាហ្មណ៍ចាស់ ។ ពស់ចឹក មិនធាប់ជាទុក្ខទេ ចាំងលំពែងមុត ក៏មិនធាប់ជាទុក្ខដែរ ព្រោះនាងឃើញប្ដីចាស់នោះ ទើបជាទុក្ខ ចាំងជាគ្រឿងក្ដៅក្រហាយ ។ ល្បែងមិនមាន តម្រេកមិនមាន ការចេញទៅមក ជាមួយនឹងប្ដីចាស់មិនមាន ចាំងការសើច ក៏មិនសមល្អ ។ កាលណាប្ដីក្មេង ប្រពន្ធក្មេង នៅប្រឹក្សាគ្នាក្នុងទីស្ងាត់ កាលណោះ សេចក្ដីសោកគ្រប់យ៉ាងណាមួយ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងចិត្ត ក៏វិនាសបាត់ទៅ នាងក្មេង មានរូបល្អ ដែលជាទីប្រាថ្នានៃពួកបុរសណាស់ ចូរនាងវិលទៅនៅឯត្រកូលញាតិវិញទៅ ព្រាហ្មណ៍ចាស់ នឹងធ្វើនាងឲ្យត្រេកអរដូចម្ដេចកើត ។

(៦៤១) (នាងអមិត្តតាបនា ..) នែព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនទៅដងទឹកស្ទីឲ្យអ្នកទេ នែព្រាហ្មណ៍ ស្ត្រីពួកស្រីៗ ជេរប្រទេចខ្ញុំ ព្រោះតែអ្នកចាស់ ។

(៦៤៦) (ជូជក..) នាងកុំធ្វើកិច្ចការឲ្យអញឡើយ នាងកុំដងទឹកមកឲ្យអញឡើយ អញនឹងដងទឹក (ខ្លួនឯង) ម្នាលនាងដ៏ចំរើន នាងកុំក្រេវក្រោធឡើយ ។

(៦៤៣) នាហំ តម្ហិ កុលេ ជាតា យំ ត្វំ ឧទកមាហរេ

ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ ន តេ វច្ឆាមិហំ ឃរេ ។

សចេ មេ ទាសំ ទាសឹ វា នានយិស្សសិ ព្រាហ្មណ

ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ ន តេ វច្ឆាមិ សន្តិកេ ។

(៦៤៤) នត្ថិ មេ សិប្បដ្ឋានំ វា ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណិ

កុតោហំ ទាសំ ទាសឹ វា អានយិស្សាមិ ភោតិយា

អហំ ភោតឹ ឧបដ្ឋិស្សំ មា ភោតិ កុបិតា អហុ ។

(៦៤៥) ឯហិ តេ អហមក្ខិស្សំ យថា មេ វចនំ សុតំ

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា វង្កេ វសតិ បព្វតេ ។

តំ ត្វំ គន្ត្វាន យាចស្សុ ទាសំ ទាសិញ្ច ព្រាហ្មណ

សោ តេ ទស្សតិ យាចិតោ ទាសំ ទាសិញ្ច ខត្តិយោ ។

(៦៤៦) ជិណ្ណោហមស្មិ ទុព្វលោ ទីឃោ ចទ្ធា សុទុគ្គមោ

មា ភោតិ បរិទេវេសិ មា ច ភោតិ វិមនា អហុ

អហំ ភោតឹ ឧបដ្ឋិស្សំ មា ភោតិ កុបិតា អហុ ។

(៦៤៣) (នាងអមិត្តតាបនា...) ខ្ញុំមិនមែនកើតក្នុងត្រកូល (ស្រីអ្នកប្រើប្ដី) នោះទេ អ្នកដងទឹកណា (ខ្ញុំមិនត្រូវការទឹកនោះទេ) នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ខ្ញុំនឹងមិននៅក្នុងផ្ទះអ្នកទេ ។ នែព្រាហ្មណ៍ បើអ្នកមិននាំខ្ញុំប្រុស ឬខ្ញុំស្រីមកឱ្យខ្ញុំទេ នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ខ្ញុំមិននៅក្នុងសំណាក់អ្នកទេ ។

(៦០៤) (ជូជក...) ម្នាលនាងព្រាហ្មណី ហេតុជាទីតាំង នៃសិល្បៈក្ដី ទ្រព្យក្ដី ស្រូវក្ដី របស់អញមិនមានទេ អញនឹងនាំយកខ្ញុំប្រុស ឬខ្ញុំស្រីមកឱ្យនាងដ៏ចំរើន អំពីណាបាន អញនឹងបំរើនាងដ៏ចំរើន នាងដ៏ចំរើនកុំក្រេវក្រោធឡើយ ។

(៦៤៥) (នាងអមិត្តតាបនា...)អ្នកចូរមក ខ្ញុំនឹងប្រាប់អ្នក តាមពាក្យដែលខ្ញុំឮមកថា ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមវេស្សន្តរនោះ ស្ដេចគង់នៅនាគិរីវង្កត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅសុំខ្ញុំប្រុសខ្ញុំស្រីនឹងព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ។ ក្សត្រនោះដែលអ្នកសុំហើយ មុខជាប្រទានខ្ញុំប្រុសខ្ញុំស្រីដល់អ្នកពុំខាន ។

(៦៤៦ (ជូជក...)អញចាស់ហើយ មានកំឡាំងថយ ផ្លូវក៏ឆ្ងាយលំបាកក្រៃណាស់ នាងដ៏ចំរើនកុំយំយែកឡើយ នាងដ៏ចំរើន កុំអាក់អន់ចិត្តឡើយ អញនឹងបំរើនាងដ៏ចំរើន នាងដ៏ចំរើនកុំក្រេវក្រោធឡើយ ។

[៨៤៧] យថា អគ្គា សត្ថុំ អយោទ្ធេ បជ្ជលិតោ
ឯវមេវ តុវំ ព្រហ្មេ អគ្គាឡោ បជ្ជលិតោ ។
សចេ មេ ទាសំ ទាសិំ វា នានយិស្សសិ ព្រាហ្មណ
ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ ន តេ វច្ឆាមិ យេវ
អមនាបន្តេ ករិស្សាមិ តន្តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ ។
នក្ខត្តេ ឧតុបុព្វេសុ យទា មំ ទក្ខិសិលង្កតំ
អញ្ញេហិ សទ្ធិំ រមមានំ តន្តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ ។
អទស្សនេន មយ្ហន្តេ ជិណ្ណស្ស បរិទេវតោ
ភិយ្យោ វង្កា បលិតា ច ពហូ ហេស្សន្តិ ព្រាហ្មណ ។

[៨៤៨] អថាសោ ព្រាហ្មណោ ភីតោ ព្រាហ្មណិយា វសានុគោ
អដ្ដិតោ កាមរាគេន ព្រាហ្មណិំ ឯតទព្រវិ ។
ទាសេយ្យំ តេ ករោហិតិ សត្តុណា សត្តុឡាតំ[១] ច
បតុប្បិណ្ឌាកោ ចសុកាតាយោ សត្តុកត្តញ្ច ព្រាហ្មណិ ។
អានយិស្សំ មេថុនកេ ឧភោ ទាសកុមារកេ
តេ ច បរិចារិស្សន្តិ រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា ។

១ ម. សត្តុស្សា សត្តុញ្ញាតិ ។ ឱ. សត្តុស្សា សតារាតិ ។

[៨៤៧] (នាងអមិត្តតាបនា...) ខ្ញុំហានមិនបានទៅធ្វើស្រែម មិន
បានស្ទូង ទាញមុនទៅហើយ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកមិនបានជាំងទៅ
ផងពេញហ៊ានោះដែរ ។ នែព្រាហ្មណ៍ បើអ្នកមិននាំខ្ញុំប្រុសខ្ញុំស្រី
មកឲ្យខ្ញុំទេ នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរដឹងយ៉ាងនេះចុះ ខ្ញុំនឹងមិននៅក្នុងផ្ទះ
អ្នកទេ ខ្ញុំនឹងធ្វើអំពើមិនគាប់ចិត្តដល់អ្នក អំពើនោះនឹងជាទុក្ខដល់
អ្នកមិនខាន កាលណា អ្នកនឹងឃើញខ្ញុំតាក់តែង (ខ្លួន) ត្រេក
ត្រអាលជាមួយនឹងពួកប្រុសឯទៀត ក្នុងថ្ងៃនក្ខត្តឫក្ស ក្នុងកាលដើម
រដូវទាំងឡាយ អំពើនោះនឹងជាទុក្ខ ដល់អ្នកក្នុងកាលនោះ ។
នែព្រាហ្មណ៍ កាលអ្នកជាបុគ្គលចាស់ខ្ញុំយំរៀបរាប់ ព្រោះ
តែមិនបានឃើញខ្ញុំ ខ្នងនឹងកោងទៅ សក់នឹងស្កូវច្រើនឡើង ។

[៨៤៨] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍នោះ ភ័យខ្លាច លុះ
ក្នុងអំណាចនាងព្រាហ្មណី ត្រូវកាមរាគគ្របសង្កត់ បានពោលនឹង
នាងព្រាហ្មណីយ៉ាងនេះថា ម្នាលនាងព្រាហ្មណី នាងកុំធ្វើ
ព្រាបល្អផង ព្រោះបាយផង និងទឹកដែលនាងធ្វើល្អហើយផង ក្តី
សម្លផង ឲ្យជាស្បៀងដល់អញ ។ អញនឹងនាំកុមារជាខ្ញុំពីរនាក់
ខាងជាតិគោត្រត្រកូលនឹងប្រុសស ដើម្បីនាង កុមារទាំងនោះ នឹង
បំរើនាង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ មិនខ្ជិលច្រអូសឡើយ ។

(២៩៩) ឥទំ វត្វា ព្រហ្មពន្ធុ បដិមុញ្ចិ ឧបាហនំ
តតោ សោ មន្តយិត្វាន ភរិយំ កត្វា បទក្ខិណំ ។
បក្កាមិ សោ រុណ្ណមុខោ ព្រាហ្មណោ សហិតព្វតោ
សិវីនំ នគរំ ផីតំ ទាសបរិយេសនំ ចរំ ។

(៣០០) សោ តត្ថ គន្ត្វា អវចាសិ យេ តត្ថាសុំ សមាគតា
កុហិំ វេស្សន្តរោ រាជា កត្ថ បស្សេមុ ខត្តិយំ ។
តេ ជនា តំ អវចិំសុ យេ តត្ថាសុំ សមាគតា
តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ អតិទានេន ខត្តិយោ
បព្វាជិតោ សកា រដ្ឋា វង្កេ វសតិ បព្វតេ ។
តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ អតិទានេន ខត្តិយោ
អាទាយ បុត្តទារញ្ច វង្កេ វសតិ បព្វតេ ។

(៣០១) សោ ចោទិតោ ព្រាហ្មណិយា ព្រាហ្មណោ កាមគិទ្ធិមា
អឃន្តំ បដិសេវិត្ថ
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ខគ្គទីបិនិសេវិតេ ។
អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ
សោ បាវិសិ ព្រហារញ្ញំ យត្ថ អស្សោសិ កាមទំ ។

(២៩៩) ជូជក ជាព្រាហ្មណ៍ពន្ធុ លុះពោលពាក្យនេះហើយ ក៏ពាក់ស្បែកជើង លំដាប់នោះ គាត់ផ្តាំផ្តាក់ភរិយា ហើយធ្វើប្រទក្សិណ ចៀសចេញទៅ ព្រាហ្មណ៍នោះ មានមុខយំសស្រាក់ បានសមាទានវត្តក្រោចទៅកាន់នគរ របស់ពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ជានគរដ៏ទូលាយ ស្វែងរកខ្ញុំប្រុសខ្ញុំស្រី ។

(៣០០) ព្រាហ្មណ៍នោះ បានដើរទៅក្នុងនគរនោះ សាកសួរជនទាំងឡាយ ដែលប្រជុំគ្នាក្នុងនគរនោះថា ព្រះបាទវេស្សន្តរ ស្តេចយាងទៅក្នុងទីណា យើងនឹងឃើញព្រះក្សត្រនោះក្នុងទីណា ។ ពួកជនដែលមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនោះ ។ បាននិយាយនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ក្សត្រត្រូវពួកអ្នក ធ្វើឲ្យឃ្លាតឆ្ងាយទៅ ព្រោះអតិទាន (ទានប្រសើរ) ទើបបានចេញចាកដែនរបស់ព្រះអង្គ ។ ទៅគង់ឯភ្នំវង្កត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ក្សត្រត្រូវពួកអ្នក ធ្វើឲ្យឃ្លាតឆ្ងាយទៅ ព្រោះអតិទាន ទ្រង់នាំព្រះបុត្រនិងព្រះទេវីទៅគង់នៅឯភ្នំវង្កត ។

(៣០១) ជូជកនោះ ដែលនាងព្រាហ្មណីដាស់តឿនហើយ ជាបុគ្គលមានសេចក្តីជាប់ជំពាក់នឹងកាម ក៏ទ្រាំទុក្ខក្នុងព្រៃដែលពេញដោយម្រឹគសាហាវ ជាទីដែលរមាសនឹងខ្លាដំបង អាស្រ័យនៅហើយ ។ ព្រាហ្មណ៍នោះ បានកាន់ដំបងមានសម្បុរដូចផ្លែព្នៅ នឹងភ្លើងសម្រាប់បូជាភ្លើង ព្រមទាំងគុណ្ឌី ចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ដែលគាត់បានឮថា ជាទីដែលព្រះវេស្សន្តរ ព្រះអង្គឲ្យសេចក្តីប្រាថ្នា (គង់នៅ) ។

តំ បវិដ្ឋំ ព្រហារញ្ញំ កោកា នំ បរិវារយុំ
វិក្កន្ទិ សោ វិប្បនដ្ឋោ ទូរេ បន្ថោ អមគ្គិកោ ។
តតោ សោ ព្រាហ្មណោ គន្ត្វា កាមលុទ្ធោ អសញ្ញតោ
វង្កស្សោរោហណេ នដ្ឋោ (សុនខេហិ បរិក្ខិតោ
រុក្ខស្មិញ្ច និសិន្នោ) ឥមា គាថា អភាសថ ។
(៣០៤) កោ រាជបុត្តំ និសភំ ជយន្តមបរាជិតំ
ភយេ ខេមស្ស ទាតារំ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ ភូតានំ ធរណីរិវ
ធរណូបមំ មហារាជំ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
យោ យាចតំ គតី អាសិ សវន្តីនំ វ សាគរោ
ឧទធូបមំ[១] មហារាជំ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
កល្យាណតិត្ថំ សុចិមំ[២] សីតូទកំ មនោរមំ
បុណ្ឌរីកេហិ សញ្ឆន្នំ យុត្តំ កិញ្ជក្ខរេណុនា
រហទូបមំ មហារាជំ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
អស្សត្ថំវ បថេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
សន្តានំ វិស្សមេតារំ[៣] កិលន្តានំ បដិគ្គហំ
តថូបមំ មហារាជំ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។

១ ឥ. ឧទ្ធូបមំ ។ ២ ម. សុចីមំ ។ ឱ. សុចិមំ ។ ៣ ម. ឱ. វិសមេតារំ ។

ចចកទាំងឡាយ ចោមរោមគាត់ កំពុងចូលទៅកាន់ព្រៃធំនោះ គាត់វង្វេងផ្លូវ ស្រែកព្រហោយ ស្រះឃ្លាតទៅក្នុងទីឆ្ងាយអំពីផ្លូវ (ដែលជាទីទៅកាន់គិរីវង្កត) ។ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ដែលល្មោភក្នុងកាមៈ មិនសង្រួម ទៅវង្វេងនៅក្នុងផ្លូវដែលជាទីទៅកាន់គិរីវង្កត (ត្រូវពួកឆ្កែទាំងឡាយចោមរោម ក៏ឡើងទៅអង្គុយនៅលើដើមឈើ) បានពោលគាថាទាំងនេះថា

(៣០៤) ជនណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរ ដែលជារាជបុត្ត ដ៏ប្រសើរ ឈ្នះសេចក្តីកំណាញ់មិនចាញ់ដល់ ជាអ្នកឲ្យសេចក្តីក្សេម ក្នុងកាលមានភ័យ ដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរណា ជាទីពឹងនៃពួកអ្នកសូម ដូចជាផែនដីជាទីពឹងនៃពួកសត្វ ជនណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហារាជ មានឧបមាដូចផែនដី ដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះបាទវេស្សន្តរណា ជាទីទៅរបស់ពួកអ្នកសូម ដូចជាសាគរជាទីទៅ នៃស្ទឹងទាំងឡាយ ជនណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហារាជ មានឧបមាដូចជាសមុទ្រ ដល់ខ្ញុំ ។ ជនណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហារាជ មានឧបមាដូចជាអន្លង់ទឹកមានកំពង់ល្អ ស្អាត មានទឹកត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ដេរដាស ដោយផ្កាឈូក-ស ប្រកបដោយលំអងផ្កា ដល់ខ្ញុំ ។

មហានិបាតេ ទសមស្ស វេស្សន្តរជាតកស្ស ជូជកបព្វំ

និគ្រោធំ វ បដេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
សន្តានំ វិស្សមេតានំ កិលន្តានំ បដិគ្គហំ
គច្ឆុបមំ មហាកដិ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
អម្ពំ វ បដេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
សន្តានំ វិស្សមេតានំ កិលន្តានំ បដិគ្គហំ
គច្ឆុបមំ មហាកដិ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
សាលំ វ បដេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
សន្តានំ វិស្សមេតានំ កិលន្តានំ បដិគ្គហំ
គច្ឆុបមំ មហាកដិ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
ទុមំ វ បដេ ជាតំ សីតច្ឆាយំ មនោរមំ
សន្តានំ វិស្សមេតានំ កិលន្តានំ បដិគ្គហំ
គច្ឆុបមំ មហាកដិ កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ ។
ឯវញ្ច មេ វិលបតោ បវិដ្ឋស្ស ព្រហាវនេ
អហំ ជានន្តិ យោ វជ្ជា នន្ទិំ សោ ជនយេ មមំ ។

មហានិបាត វេស្សន្តរជាតក ទី ១០ ជូជកបព្វៈ

នរណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហាក្សត្រ មានឧបមាដូចជាដើមពោធិ៍ព្រាយ ដែលដុះលើត្បូងថ្ម មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ជាទីសម្រាករបស់បុគ្គលនឿយហត់ ជាទីពំនាក់នៃបុគ្គលដែលលំបាក ដល់ខ្ញុំ ។ នរណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហាក្សត្រ មានឧបមាដូចជាដើមជ្រៃដែលដុះលើត្បូងថ្ម មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ជាទីសម្រាកនៃបុគ្គលនឿយហត់ ជាទីពំនាក់នៃបុគ្គលដែលលំបាក ដល់ខ្ញុំ ។ នរណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហាក្សត្រ មានឧបមាដូចដើមស្វាយ មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ជាទីសម្រាកនៃបុគ្គលនឿយហត់ ជាទីពំនាក់នៃបុគ្គលដែលលំបាក ដល់ខ្ញុំ ។ នរណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហាក្សត្រ មានឧបមាដូចដើមរាំងដែលដុះលើត្បូងថ្ម មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ជាទីសម្រាកនៃបុគ្គលនឿយហត់ ជាទីពំនាក់នៃបុគ្គលដែលលំបាក ដល់ខ្ញុំ ។ នរណាហ្ន៎ ប្រាប់ព្រះវេស្សន្តរមហាក្សត្រ មានឧបមាដូចដើមឈើដែលដុះលើត្បូងថ្ម មានម្លប់ត្រជាក់ ជាទីមនោរម្យ ជាទីសម្រាកនៃបុគ្គលនឿយហត់ ជាទីពំនាក់នៃបុគ្គលដែលលំបាក ដល់ខ្ញុំ ។ មួយវិញទៀត បុគ្គលណានិយាយប្រាប់ថា ខ្ញុំដឹងស្គាល់កន្លែងនៅ នៃព្រះបាទវេស្សន្តរដូច្នេះ ដល់ខ្ញុំ ដែលចូលមកកាន់ព្រៃធំ កំពុងយំរៀបរាប់ យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាញុំាងសេចក្ដីត្រេកអរឱ្យកើត ដល់ខ្ញុំ ។

ឯកញ្ច មេ វិលបតោ   បរិជ្ជស្ស ព្រហាវនេ
អហំ ជានន្តិ យោ វដ្ឋា វេស្សន្តរនិកេសនំ
តាយ សោ ឯកាភតាយ បសវេ បុញ្ញំ អនប្បកំ ។

(៣០៣) តស្ស ចេតោ បដិស្សោសិ អរញ្ញេ លុទ្ទកោ ចរេ
ក្វាម្ហំ ព្រហ្មេ បរកោ   អត្ថានេន ខត្តិយោ
បព្វាជិតោ សកា វដ្ឋា   វង្កំ វសតិ បព្វតេ ។
ក្វាម្ហំ ព្រហ្មេ បរកោ   អត្ថានេន ខត្តិយោ
អាធាយ បុត្តទារញ្ច   វង្កំ វសតិ បព្វតេ ។
អកិច្ចការី ទុម្មេធោ   វដ្ឋា វិវនមាគតោ
រាជបុត្តំ តបេស្សន្តោ   តតោ មច្ចុមិវាគតោ ។
តស្ស ត្យាហំ ន ទស្សាមិ   ជីវិតំ ដេ ព្រាហ្មណ
អយំ ហិ តេ មយា ទុដ្ឋោ(១) សរោ បាស្សតិ លោហិតំ ។
សិរោ តេ វដ្ឍយិត្វាន   ហទយំ ឆេត្វា សពន្ធនំ
បន្ថសកុណំ យជិស្សាមិ   តុយ្ហំ មំសេន ព្រាហ្មណ
តុយ្ហំ មំសេន មេទេន   មត្ថកេន ច ព្រាហ្មណ
អាហុតិំ បគ្គហេស្សាមិ   ឆេត្វាន ហទយំ តវ ។

---

១ ម អយញ្ហិ មយា រុឡ្ហោ ។

មួយទៀត បុគ្គលណា និយាយប្រាប់ថា ទ្រង់គង់នៅលំនៅនៃព្រះបាទវេស្សន្តរដូច្នេះ ដល់ខ្ញុំ ដែលចូលមកក្នុងព្រៃធំ គឺកុងយ៉ាងរៀបរប់យ៉ាងនេះ បុគ្គលនោះ រមែងប្រសវបុណ្យដ៏ច្រើន ព្រោះតែសំដីមួយម៉ាត់នោះឯង ។

(៣០៣) ចេតបុត្តព្រានព្រៃ អ្នកចូលទៅក្នុងព្រៃ បានស្រដីតបទៅនឹងជូជកព្រាហ្មណ៍នោះថា នែព្រាហ្មណ៍ ក្សត្រក្រៀវក្លាអ្នកធ្វើឲ្យខ្លាក់ក្លាត់ទៅព្រោះអគិតន ត្រូវគេបណ្តេញចេញចាកដែន របស់ព្រះអង្គទៅគង់នៅឯភ្នំវង្កត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ក្សត្រក្រៀវក្លាអ្នកធ្វើឲ្យខ្លាត់ក្លាត់ទៅព្រោះអគិតន ទ្រង់នាំព្រះរាជបុត្រនិងព្រះទេវីទៅគង់នៅឯភ្នំវង្កត ។ អ្នកជាបុគ្គលឥតប្រាជ្ញា មិនចំរើនគ្មានការ៍ ចេញអំពីដែនចូលមកកាន់ព្រៃធំ ដើម្បីស្វែងរកព្រះរាជបុត្រ ដូចជាក្អែកស្វែងរកត្រីក្នុងទឹក ។ នែព្រាហ្មណ៍ យើងមុខជាមិនឲ្យជីវិតដល់អ្នកនោះក្នុងទីនេះទេ ព្រោះថា ព្រួញនេះដែលយើងបាញ់ សំដៅអ្នកហើយមុខជាផឹកឈាមអ្នក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងមុខជានឹងកាត់ក្បាលអ្នក ហូតយកបេះដូង ព្រមទាំងទង ហើយបូជាបន្ថសកុណយញ្ញ (បូជាទេវតាក្នុងផ្លូវ) ដោយសាច់របស់អ្នក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងនឹងកាត់យកបេះដូង របស់អ្នក ធ្វើជាគ្រឿងបូជា ដោយសាច់ ខ្លាញ់ខាប់ និងក្បាល របស់អ្នក ។

កិំ មេ សុយិដ្ឋំ សុហុតំ   កុទ្ធំ មំសេន ព្រាហ្មណ

ឧ ច ត្វំ ភជបុត្តស្ស   ការិយំ បុត្តេ ច នេស្សសិ ។

(៣០៤)អសជ្ឈា ព្រាហ្មណោ ទូតោ ចេតបុត្ត សុណោហិ មេ

តស្មា ហិ ទូតំ ឧ ហន្តិ   ឯស ធម្មោ សនន្តនោ ។

និជ្ឈត្តា សិវយោ សព្វេ   បិតា មំ ទដ្ឋុមិច្ឆតិ

មាតា ច ទុព្វលា តស្ស   អចិរា ចក្ខូនិ ជីយរេ ។

តេសាហំ បហិតោ ទូតោ   ចេតបុត្ត សុណោហិ មេ

ភជបុត្តំ ឧយិស្សាមិ   យទិ ជានាសិ សំសមេ ។

(៣០៥)បិយស្ស មេ បិយោ ទូតោ បុណ្ណបត្តំ ទទាមិ តេ

ឥមញ្ច មធុនោ តុម្ពំ   មិគសត្ថិញ្ច ព្រាហ្មណ

តញ្ច តេ ទេសមក្ខិស្សំ   យត្ថ សម្មតិ កាមទោ ។

ជូជកបព្វំ នាម ។

ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ការបូជានោះ ដោយសាច់របស់អ្នកនោះ ឈ្មោះថា យើងបូជាល្អហើយ មួយទៀត អ្នកនឹងនាំព្រះទេវី នឹងព្រះរាជបុត្របុត្រីនៃព្រះរាជបុត្រមិនបានទេ ។

(៣០៤) (ជូជក...) នែចេតបុត្ត អ្នកចូរស្តាប់យើង ព្រាហ្មណ៍ទូតអ្នកមិនត្រូវសម្លាប់ទេ ព្រោះហេតុនោះឯង បានជាគេមិនសម្លាប់ទូតនេះ ជាធម៌មានមកយូរយារណាស់ហើយ ពួកអ្នកសិវិរាស្ត្រទាំងអស់ បានខឹងហើយ ព្រះបិតាចង់ជួបព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ទាំងព្រះមាតាព្រះអង្គក៏មានកំឡាំងថយ មិនយូរឡើយ នេត្រទាំងពីរនឹងព្រះនេត្រ (ដោយទ្រង់ព្រះពិលាប) ។ នែចេតបុត្ត អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យយើង យើងជារាជទូតដែលក្សត្រទាំងនោះ បញ្ជូនមកហើយ យើងនឹងនាំទៅនូវព្រះរាជបុត្រ បើអ្នកដឹង អ្នកចូរប្រាប់យើង ។

(៣០៥) (ចេតបុត្ត...) នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកជាទូតជាទីស្រឡាញ់នៃព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាទីស្រឡាញ់របស់យើង យើងនឹងឲ្យភាជន៍ដ៏ពេញដោយទឹកឃ្មុំ គុម្ពទឹកឃ្មុំនេះផង ភ្លៅម្រឹគ(ដែលចំអិនស្រួល)ផង ដល់អ្នក មួយទៀត ព្រះបាទវេស្សន្តរ ដែលជាអ្នកឲ្យវត្ថុជាទីប្រាថ្នា គង់នៅក្នុងប្រទេសណា យើងនឹងប្រាប់ប្រទេសនោះ ដល់អ្នក ។

ចប់ ជូជកបព្វៈ ។

[៣០៦] ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ បព្វតោ គន្ធមាទនោ

យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា សហ បុត្តេហិ សម្មតិ ។
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ អាសទញ្ច[១] មសញ្ជដំ
ចម្មវសី ឆមា សេតិ ជាតវេទំ នមស្សតិ ។
ឯតេ នីលា បទិស្សន្តិ នានាផលធរា ទុមា
ឧគ្គតា អព្ភកូដាវ នីលា អញ្ជនបព្វតា ។
ធវស្សកណ្ណា ខទិរា សាលា ផន្ទនមាលុវា
សម្បវេធន្តិ វាតេន សកឹ បីតាវ មាណវា ។
ឧបរិ ទុមបរិយាយេសុ សង្គីតិយោវ សុយ្យរេ
នជ្ជុហា កោកិលា សង្ឃា សម្បតន្តិ ទុមា ទុមំ ។
អវ្ហយន្តេវ គច្ឆន្តំ សាខាបត្តសមីរិតា
រមយន្តេវ អាគន្តុំ មោទយន្តិ និវាសិនំ ។
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា សហ បុត្តេហិ សម្មតិ
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ អាសទញ្ច មសញ្ជដំ
ចម្មវសី ឆមា សេតិ ជាតវេទំ នមស្សតិ ។

១ ម. អាសទិញ្ច ។

១៤៦

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៣០៦] (ចេតបុត្ត..) នែមហាព្រាហ្មណ៍ នោះហ្ន៎ ភ្នំគន្ធមាទន៍ ជាកែរៈ នៃថ្ម ដែលព្រះបាទវេស្សន្តរស្តេចគង់នៅជាមួយនឹងព្រះរាជបុត្រទាំងព្រះអង្គ ។ ព្រះរាជាទ្រទ្រង់ភេទអ្នកបួសដ៏ប្រសើរផង មានទំពក់នឹងកែកសម្រាប់ចូកជាភ្លើង នឹងជដាផង ទ្រង់ស្បៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការនូវភ្លើង ។ ឈើទាំងឡាយនុ៎ះ ដ៏ខៀវ ទ្រទ្រង់ផ្លែផ្សេងៗ ដ៏ខ្ពស់មានកំពូលទើសមេឃ ដ៏ខៀវដូចភ្នំអញ្ជន ។ មានដើមត្របែកព្រៃ ដើមក្របៀតព្រើស ដើមខ្ទីរ ដើមរាំង ដើមរាជ្រ នឹងដើមវល្លិ៍ ញ័រទទ្រាំងវាមក ដោយខ្យល់ ដូចជាមាណពដែលផឹក (ស្រា) ម្តង ។ នៅខាងលើមែកឈើទាំងឡាយ ពួកសត្វស្លាបដូចជាចម្រៀងទិព្វ (ក្រោះ) មានហ្វូងសត្វពពលភាគនឹងតាវ៉ៅ ទុំទំពីឈើមួយទៅឈើមួយ ។ មែកឈើ នឹងស្លឹកឈើទាំងឡាយ ដែលខ្យល់បក់ត្រូវហើយ ពួដូចជាហៅរកជនកំពុងដើរ ដូចជាកែកាយនឹងជនដែលមកដល់ ត្រេកត្រអាលនឹងជនដែលនៅអាស្រ័យ ។ អ្នកនឹងចូលទៅក្នុងអាស្រម ដែលជាកន្លែង ព្រះបាទវេស្សន្តរស្តេចគង់នៅ ជាមួយនឹងព្រះរាជបុត្រាបុត្រីទាំងឡាយ ស្តេចទ្រទ្រង់ភេទជាអ្នកបួសដ៏ប្រសើរ មានទំពក់នឹងកែកសម្រាប់ចូកជា នឹងព្រះជដា ទ្រង់ស្បៀកស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។

(៣០៧) អម្ពា កបិដ្ឋា បនសា   សាលា ជម្ពូ វិភេទកា
ហរីតកី អាមលកា   អស្សត្ថា ពទរានិ ច
ចារុតិម្ពរុក្ខា ចេត្ថ   និគ្រោធា ច កបិត្ថនា
មធុមធុកា ថេវន្តិ   នីចេ បក្កា ចុទុម្ពរា
បារេវតា ភវេយ្យា ច   មុទ្ទិកា ច មធុត្ថិកា
មធុំ អនេលកំ តត្ថ   សកមាទាយ ភុញ្ជរេ ។
អញ្ញេត្ថ បុប្ផិតា អម្ពា   អញ្ញេ តិដ្ឋន្តិ ទោវិលា
អញ្ញេ អាមា ច បក្កា ច   ភេកវណ្ណា[១] តទូភយំ ។
អថេត្ថ ហេដ្ឋា បុរិសោ   អម្ពបក្កានិ គណ្ហតិ
អាមានិ ចេវ បក្កានិ   វណ្ណគន្ធរសុត្តមា ។
អតេវ[២] មេ អច្ឆរិយំ   ហិង្ការោ បដិភាតិ មំ
ទេវានមិវ អាវាសោ   សោភតិ នន្ទនូបមោ
វិភេទិកា នាឡិកេរា   ខជ្ជូរីនំ ព្រហាវនេ
មាលាវ គន្ថិតា ឋន្តិ   ធជគ្គានេវ ទិស្សរេ ។
នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ   នភំ តារាចិតាមិវ
កុដជី[៣] កុដ្ឋតគ្គរា   បាដលិយោ ច បុប្ផិតា
បុន្នាគា គិរិបុន្នាគា   កោវិឡារា ច បុប្ផិតា ។

---
១ ម. តារវណ្ណា ។ ២ ឱ. អធើ ។ ៣ ឱ. កុដិជា ។

(៣០៧) ក្នុងទីនុ៎ះ មានដើមស្វាយ ខ្វិត ខ្នុរ រាំង ព្រីង សម៉ពិភេទក៏ សម៉ក្តុក កន្ទួតព្រៃ ពោធិ៍ ពុទ្រា ចន្ទាប់ចាស់ ជ្រៃនិងក្រសាំង ចាក់សាំង មានផ្លែផ្អែមរាងរៀង ទាំងល្វាមានផ្លែទុំ ដើមតាបទ មានបេកសម្បុរក្រហម បេកសម្បុរលឿង ទាំងចន្ទន៍ មានផ្លែផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ នៅក្នុងយកឃ្មុំ ដ៏ឥតមេឃ្មុំនោះ មកជារបស់ខ្លួនហើយបរិភោគ ។ ក្នុងទីនុ៎ះ មានស្វាយខ្លះកំពុងផ្កា ស្វាយខ្លះទើបជាក្តួចស្រួយ ស្វាយខ្លះមានផ្លែខ្ចីនិងទុំ ផ្លែទាំងពីរបែបនោះមានសម្បុរដូចខ្នងកង្កែបខៀវ ។ ក្នុងទីនុ៎ះ បុរស(ឈរ)នៅក្រោម បេះផ្លែស្វាយទុំទាំងខ្ចី ស្វាយទាំងខ្ចីទាំងទុំ មានសម្បុរក្លិននិងរសដ៏ឧត្តម ។ ខ្ញុំតែងមានសេចក្តីអស្ចារ្យក្រៃពេក ទាំងការលាន់ឮជាហ៊ឺងៗ ក៏ប្រាកដដល់ខ្ញុំ ប្រទេសនោះ ឧបមាដោយនន្ទនវ័ន ល្អដូចជាទីនៅរបស់ពួកទេវតា ។ ត្នោត ដូងដុះចម្រុះគ្នា ក្នុងព្រៃឈើធំ ផ្កាទាំងឡាយ ដូចជាកម្រងដែលគេក្រងហើយ ឬប្រាកដដូចជាចុងទង់ជ័យ ។ ខ្ទឹងគង់ កូឡាប កន្ទ្រើស្តា ប្រទៀង បុន្នាគតូច បុន្នាគធំ និងល្វែស មានផ្កាកំណាត់ផ្សេងៗ រីកស្គុះស្គាយ ដូចផ្កាយដែលភ្លឺព្រោងព្រាត ឰដ៏អាកាស ។

ឧទ្ទាលកា សោមរុក្ខា អគរុភល្លិយា(១) ពហូ
បុត្តជីវា ច កក្កុធា(២) អសនា ចេត្ថ បុប្ផិតា ។
កុដជា សលឡា នីបា កោសម្ពា លពុជា ធវា
សាលា ច បុប្ផិតា តត្ថ បលាលខលសន្និភា ។
តស្សា វិទូរេ ពោក្ខរណី ភូមិភាគេ មនោរមេ
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា ទេវានមិវ នន្ទនេ ។
អថេត្ថ បុប្ផរសមត្តា កោកិលា មញ្ជុភាណិកា
អភិនាទេន្តិ តំ វនំ ឧតុសម្បុប្ផិតេ ទុមេ ។
ភស្សន្តិ មករន្ទេហិ ពោក្ខរេ ពោក្ខរេ មធូ
អថេត្ថ វាតា វាយន្តិ ទក្ខិណា អថ បច្ឆិមា ។
បទុមកិញ្ជក្ខរេណូហិ ឱកិណ្ណា ហោតិ អស្សមោ
ថូលា សិង្ឃាដកា ចេត្ថ សំសាទិយា បសាទិយា(៣) ។
មច្ឆកច្ឆបព្យាវិធា ពហូ ចេត្ថ មុបយានកា
មធុំ ភិសេហិ សវតិ ខីរំ សប្បិ មុឡាលិភិ
សុរភិ តំ វនំ វាតិ នានាគន្ធសមេរិតំ ។

---

១. ម. អគ្គរុភល្លិយា ។ ២. ឱ. ម. កកុធា ។ ៣ ម. សំសាទិយា បសាទិយា ។

កដក្រឹស្នា ខ្លុញ កំញាន កក់ទៅ ផ្ដៅ ចន្ទាតិរីផងដ៏ច្រើន បាញ្ចេញផ្កាក្នុងទីនោះ ។ ខ្ទឹងគង់ ស្រល់ ស្នោល សង្កែ ខ្នុរសម្ទ ក្រៅបកក្រៅគីងក់ង ផ្ដុំផ្កាក្នុងទីនោះ ដូចជាលាមចង្អេរ ។ ក្នុងភូមិភាគជាទីគាប់ចិត្ត ជិតអាស្រមនោះ មានស្រះបោក្ខរណីដេរដាសដោយផ្កាឈូក និងផ្កាព្រលិត ដូចជាក្នុងឧទ្យាននៃរបស់ពួកទេវតា ។ មួយទៀត ពួកតាវ៉ៅដែលស្រវឹងដោយរសផ្កា យំពីរោះ នៅលើឈើដែលមានផ្កាតាមរដូវ ញុំាងព្រៃនោះឲ្យលាន់ឮគឹកកង ។ លំអងដែលរោយរាយ ចេញអំពីកេសរ ដែលមាននៅត្របស្លឹកឈូកមានរសផ្អែម ហើយស្រក់ចុះជាទឹកឃ្មុំ ក្នុងទីអាស្រមនុ៎ះ អំពីទិសខាងត្បូងនិងទិសខាងលិច ។ អាស្រមក៏ដេរដាសដោយលំអងកេសរផ្កាឈូក ក្នុងស្រះបោក្ខរណីនុ៎ះ មានផ្លែក្រចាប់ធំៗ សាវ និងស្រូវសាលីដុះរាយកាយលើផែនដី ។ មួយទៀត មានត្រីអណ្ដើក និងក្ដាមច្រើនថែម ហែលហាលទៅមកក្នុងស្រះនោះ រសដែលហូរចេញអំពីក្រអៅឈូក មានរសជាដូចទឹកឃ្មុំ និងរសដែលហូរចេញអំពីមើមឈូក មានរសជាដូចទឹកដោះស្រស់និងទឹកដោះថ្លា ព្រៃនោះមានក្លិនក្រអូបផ្សេងៗ ផ្សព្វផ្សាយក្លិនឈ្ងុយឈ្ងប់ ។

សម្មោទិតេ គច្ឆន្ត   បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ
កទក បុប្ផគន្ធេន   សមន្តា មភិនាទិតា ។
អថេត្ថ សកុណា សង្ឃា   នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ   អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ ។
នន្ទិកា ជីវបុត្តា ច   ជីវបុត្តា បិយា ច នោ
បិយា បុត្តា បិយា នន្ទា   ទិជា បោក្ខរណីឃរា ។
មាលាវ គន្ថិតា ឋន្តិ   វដំសកាវ និស្សិតា
នានាវណ្ណាហិ បុប្ផេហិ   កុសលេហិ សុគន្ធិតា ។
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា   សហ បុត្តេហិ សម្មតិ
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ   អាសទញ្ច មសំ ជដំ
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ   ជាតវេទំ នមស្សតិ ។

ព្រៃនោះ ដូចជា (ញាក់អ្នកដែលមកដល់) ឲ្យរីករាយ ដោយក្លិន ដោយផ្កា និងមែកឈើ គន្ធព៌ទាំងឡាយ ក៏ញាក់ព្រៃឲ្យរីករាយ ដោយជុំវិញ ព្រោះតែក្លិនផ្កា ។ មួយទៀតក្នុងព្រៃនោះ មានសត្វបក្សីទាំងពួកជាច្រើន មានសម្បុរផ្សេង ៗ គ្នា ត្រេកត្រអាលជាមួយនឹងមេ យំរកគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុងស្រះនោះ ។ ពួកបក្សីដែលនៅក្នុងស្រះបោក្ខរណី គឺសត្វនន្ទិកា ១[1] សត្វជីវបុត្តា ១[2] សត្វជីវបុត្តាបិយាចនោ ១[3] សត្វបិយាបុត្តាបិយានន្ទា ១[4] ។ ផ្កាទាំងឡាយ ដូចជាកម្រងផ្កាដែលគេក្រងហើយ ម្យ៉ាងទៀតដូចជាវាយនទន់ដ័យ គឺនោះដូចជាកម្រងផ្កា ដែលមានសាការវិចិត្រសក្រាន់ យ៉ាងល្អ ដោយផ្កាមានពណ៌ផ្សេងៗ ។ ក្នុងទីដែលព្រះបាទវេស្សន្តរ ទ្រង់គង់នៅ ជាមួយនឹងព្រះរាជបុត្រាបុត្រី ព្រះអង្គទ្រង់ទ្រភេទជាអ្នកបួសជីប្រាសាទ មានចំពាក់ និងស្បែកសម្រាប់ប្រើធ្វើជាក្រដិតផង និង ព្រះជដា ទ្រង់ស្លៀកស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។

១ ពួកសត្វនេះហៅថា ចតិត្រព្រះវេស្សន្តរ ព្រះអង្គកាលគង់នៅក្នុងព្រៃនេះ ប្រែថា ត្រេកអរចុះ ។ ២ ពួកសត្វនេះហៅថា ព្រះអង្គម្ចាស់ ឬប្រាបុត្រីរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ប្រែថា រស់នៅសប្បាយចុះ ។ ៣ ពួកសត្វនេះហៅថា ព្រះអង្គម្ចាស់ ឬប្រាបុត្រីរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ដែលជាទីស្រឡាញ់ ឲ្យរស់នៅចុះ ។ ៤ ពួកសត្វនេះហៅថា ព្រះអង្គម្ចាស់ ឬប្រាបុត្រីរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ដែលជាទីស្រឡាញ់ ជាព្រួកតា ។ អន្លក់តា ។

(៣០៨) ឥទញ្ច មេ សត្តុភត្តំ មធុនា បដិសំយុតំ
មធុបិណ្ឌិកា ច សុកតាយោ សត្តុភត្តំ ទទាមិ តេ ។
(៣០៩) តុយ្ហេវ សម្ពលំ ហោតុ នាហំ ឥច្ឆាមិ សម្ពលំ
ឥតោបិ ព្រហ្មេ គណ្ហាហិ គច្ឆ ព្រហ្មេ យថាសុខំ ។
អយំ ឯកបទី ព្រហ្មេ ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ
ឥសីបិ អច្ចុតោ តត្ថ បង្កទន្តោ រជស្សិរោ
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ អាសទញ្ច មសំ ជដំ ។
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ ជាតវេទំ នមស្សតិ
តំ ត្វំ គន្ត្វាន បុច្ឆស្សុ សោ តេ មគ្គំ បវក្ខតិ ។
(៣១០) ឥទំ សុត្វា ព្រហ្មពន្ធុ ចេតំ កត្វា បទក្ខិណំ
ឧទគ្គចិត្តោ បក្កាមិ យេនាសិ អច្ចុតោ ឥសិ ។

ចុល្លវនវណ្ណនា ។

(៣១១) គច្ឆន្តោ សោ ភារទ្វាជោ អទ្ទស អច្ចុតំ ឥសឹ
ទិស្វាន តំ ភារទ្វាជោ សម្មោទិ ឥសិនា សហ ។

(៣០៨) (ជូជក...) ភត្តសត្តុនេះ ដែលលាយឡំហើយដោយទឹកឃ្មុំ យើងនឹងឲ្យនូវដុំទឹកឃ្មុំដែលយើងធ្វើល្អហើយផង នឹងភត្តសត្តុផង ដល់អ្នក ។

(៣០៩) (ចេតបុត្រ...) ស្បៀងនុ៎ះនៅជារបស់អ្នកឯងចុះ យើងមិនត្រូវការស្បៀងទេ នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរយកស្បៀងអំពីនេះទៅ នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរទៅតាមស្រួលចុះ ។ ផ្លូវនេះជាផ្លូវល្មមដើរចុះបុគ្គលម្នាក់ ត្រង់ទៅកាន់អាស្រម ក្នុងអាស្រមនោះ មានឥសីឈ្មោះអច្ចុតៈ មានធ្មេញប្រកបដោយមន្ទិល មានសីរ្សៈប្រឡាក់ដោយធូលី ទ្រទ្រង់ភេទជាអ្នកបួសដ៏ប្រសើរផង ចំគក់ផង រែកសម្រាប់បូជាភ្លើងផង ជដាផង ។ ឥសីឈ្មោះអច្ចុតៈនោះជាអ្នកស្លៀកស្បែកខ្លា ដេកនៅលើគ្រោលស្លឹកឈើលើផែនដី នមស្ការភ្លើង អ្នកចូរទៅសួរលោកចុះ លោកនឹងប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកពុំខាន ។

(៣១០) ជូជកជាព្រាហ្មណ៍ លុះបានឮពាក្យនេះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ ប្រទក្សិណចេតបុត្រព្រានព្រៃ រួចដើរចេញទៅកាន់អច្ចុតឥសី ។

ចប់ ចុល្លវនវណ្ណនា ។

(៣១១) កាលជូជកព្រាហ្មណ៍នោះ ដើរទៅជួបឥសីឈ្មោះអច្ចុតៈ លុះជូជកបានឃើញឥសីនោះហើយ ក៏សំណេះសំណាលរាក់ទាក់ជាមួយនឹងឥសីជា

កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ កច្ចិ មូលផលា ពហូ ។
កច្ចិ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតិ ។
(៣១៦) កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម អថោ មូលផលា ពហូ ។
អថោ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ហិំសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
ពហូនិ វស្សបូគានិ អស្សមេ សម្មតោ មម
នាភិជានាមិ ឧប្បន្នំ អាពាធំ អមនោរមំ ។
ស្វាគតន្តេ មហាព្រហ្មេ អថោ តេ អទុរាគតំ
អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ ។
តិណ្ឌុកានិ បិយាលានិ មធុកេ កាសុមារិយោ
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ ។
ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ អាភតំ គិរិគព្ភរា
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ ។

លោកដ៏ចំរើន សុខសប្បាយទេឬ លោកដ៏ចំរើន មិនមានរោគាពាធទេឬ លោកចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរក (ស្រូវ) ទេឬ មើមឈើនិងផ្លែឈើមានច្រើនដែរឬ ។ រុក្ខារបោម មូស ពស់មានតិចទេឬ ក្នុងព្រៃដែលដាសដោយម្រឹគសាហាវ មិនមានការបៀតបៀនទេឬ ។

[៣១៦] (តាបស...) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អាត្មាសុខសប្បាយទេ អាត្មាមិនមានរោគាពាធទេ មួយទៀត អាត្មាចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរក (ស្រូវ) ទេ ដំណើមមើមឈើផ្លែឈើ ក៏មានច្រើនដែរ ។ មួយវិញទៀត រុក្ខារបោម មូស ពស់ មានតិចទេ ក្នុងព្រៃដែលដាសដោយម្រឹគសាហាវ មិនមានការបៀតបៀនអាត្មាទេ ។ អាត្មានៅក្នុងអាស្រមនេះ អស់ប្រជុំនៃឆ្នាំជាច្រើន អាត្មាមិនដែលស្គាល់អាពាធ មិនជាទីត្រេកអរនៃចិត្តកើតហើយទេ ។ នែមហាព្រាហ្មណ៍ អ្នកមកល្អហើយ អ្នកមិនមែនមកអាក្រក់ទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន អ្នកអញ្ជើញចូលមកខាងក្នុង អ្នកចូរលាងជើងទាំងឡាយរបស់អ្នកចុះ ។ នែព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរបរិភោគផ្លែទន្លាប់ ផ្លែច្រយើង ផ្លែចាក់សាច ផ្លែមាក់ប្រាង មានរសឆ្ងាញ់ពិសា ដូចជាទឹកឃ្មុំ ។ ទាំងទឹកត្រជាក់នេះ អាត្មាបាននាំមកអំពីជ្រោះភ្នំ នែមហាព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរផឹកទឹកនោះ ចុះប្រសិនបើអ្នកត្រូវការ ។

(៣១៩) អថេត្ថ ធនតកស្មិំ ពហុ ជាតា ផណិជ្ជកា[១]
មុគ្គតិយោ ករតិយោ សេវាលសីសកា ពហូ[២] ។
ឧទ្ធាបវត្តំ ឧល្លុឡិតំ មក្ខិកា ហិង្គុជាលិកា
ទាសិមកញ្ញកោ ចេត្ថ ពហូ នីចេ កលម្ពកា
ឯឡម្ពកេហិ សញ្ឆន្នា រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណ
សត្តាហំ ធារិយមានានំ គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ ។
ឧភតោ សរញ្ច មុចលិន្ទំ បុប្ផា តិដ្ឋន្តិ សោភនា
ឥន្ទីវរេហិ សញ្ឆន្នំ វនន្តមុបសោភតិ
អឌ្ឍមាសំ ធារិយមានានំ គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ ។
នីលបុប្ផីសេតវារី បុប្ផិតា គិរិកណ្ណិកា
កលេរុក្ខេហិ[៣] សញ្ឆន្នំ វនន្តំ តុលសីហិ ច ។
សម្មទ្ទតេវ គន្ធេន បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ
ភមរា បុប្ផគន្ធេន សមន្តាមភិនាទិតា ។
តីរេ កក្ការុជាតានំ[៤] តស្មិំ សរសិ ព្រាហ្មណ
កុម្ភមត្តានិ ចេកានិ មុរមត្តានិ ភិ ទុកោ ។

---

១ ម. ពហុ ជាតោ ផណិជ្ជកោ ។ ២ ម. សេវាលសីសកា ពហូ ។ ៣ ម. កលេរុក្ខេហិ ។ ៤ ម. កក្ការុជាតានិ ។

(៣១៩) មួយទៀត មានដំណាំស្លឹកត្រែ សណ្តកទាយ សណ្តកពជ-
មាសជាច្រើន សារាយ ទឹកកំពីងពួយ ជាច្រើនដុះក្បែរមាត់ទឹកមុច-
លិន្ទស្រះនុះ ។ (ទឹកនោះ) មានត្រពាំងជាទំនប់ ត្រឡប់បកមក
រលកកំភួយខ្ពរឡើង មានពួកមេឃ្មុំ យំដោយសំឡេងជ័រកោះ
រហ៊ឹងទ្រៀលផ្កាត់ ផ្កាឈើមាន ម្លូក ស្មាស្មាច់ ស្មាន់ ក្នុងទីទំនាប
ទៀតមុចលិន្ទស្រះនោះ មានត្រកួនជាច្រើន ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍
ពួកព្រឹក្សាសីងដឹងដែរដោស ដោយពួកវល្លិឈ្មោះ ឯឡម្ពកៈ ដុះនៅ
ក្លិនរបស់ផ្កានៃវល្លិទាំងនោះ ដែលគេច្រូចច្រងឹតស់ ៧ ថ្ងៃ មិនដាច់
បាត់ក្រអូបឡើយ ។ ពួកផ្កាដុះនៅ ក្នុងទីណែកដាត់ពីពីរនៃមុចលិន្ទ
ស្រះ ព្រៃនោះដឹងដែរដោស ដោយពួកផ្កាលំពង់ ដុះដ៏ច្រើន ក្លិន
របស់ផ្កាទាំងនោះ ដែលគេច្រូចច្រងឹតស់កន្លះខែ ក៏មិនដាច់បាត់ក្រអូប
ឡើយ ។ ឯអញ្ចាញខៀវ អញ្ចាញ-ស អញ្ចាញលឿង មានផ្កាកែស្ទុះ
ស្គាយ ព្រៃនោះដឹងដែរដោសដោយម្រះព្រៅ ម្រះណា ។ វែងព្រៃនោះដុំ-
ប ជា (ញាំងដផនដែលមកដល់) ឡើកកពយដោយក្លិនផង ដោយមែក
មានផ្កាទាំងឡាយផង ឯពួកកន្ទុំមានសូរសព្ទ ហឹងហឹងកងជុំវិញ
ព្រោះក្លិនផ្កា ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងមុចលិន្ទស្រះនោះ មានពួក
ត្រឡាចចំមុខ ពីមួយពួកផ្លែធំប៉ុនក្អម ពីពួកទៀតផ្លែធំប៉ុនសក្គរ ។

[៣១៣] បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ សព្វស្ស អគ្ឃិយំ កតំ

សញ្ជយស្ស សកំ បុត្តំ សិវីហិ វិប្បវាសិតំ

តមហំ ទស្សនមាគតោ យទិ ជានាសិ សំស មេ ។

[៣១៤] ន ភវំ ឯតិ បុញ្ញត្ថំ សិវិរាជស្ស ទស្សនំ

មញ្ញេ ភវំ បត្ថយតិ រញ្ញោ ភរិយំ បតិព្វតំ ។

មញ្ញេ កណ្ហាជិនំ ទាសឹ ជាលឹ ទាសញ្ច ឥច្ឆសិ

អថ វា តយោ មាតាបុត្តេ អរញ្ញា នេតុមាគតោ

ន តស្ស ភោគា វិជ្ជន្តិ ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណ ។

[៣១៥] អកុទ្ធរូបោហំ ភោតោ នាហំ យាចិតុមាគតោ

សាធុ ទស្សនមរិយានំ សន្និវាសោ សទា សុខោ ។

អទិដ្ឋបុព្វោ សិវិរាជា សិវីហិ វិប្បវាសិតោ

តមហំ ទស្សនមាគតោ យទិ ជានាសិ សំស មេ ។

[៣១៦] ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ បព្វតោ គន្ធមាទនោ

យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា សហ បុត្តេហិ សម្មតិ ។

[៣១៣] (ជូជក...) វត្ថុដែលលោកបានឲ្យ ខ្ញុំបានទទួលយកហើយ ដែលលោកបានធ្វើឲ្យជាជំនូនដល់ខ្ញុំគ្រប់អស់ ខ្ញុំមកដើម្បីចង់ជួបនឹងព្រះរាជបុត្របង្កើត របស់ព្រះបាទសញ្ជ័យ ដែលពួកអ្នកសិវិរដ្ឋបំបាបង់ហើយនោះ ប្រសិនបើលោកជ្រាប សូមប្រាប់ខ្ញុំផង ។

[៣១៤] (តាបស...) អ្នកមិនមែនមកគាល់ព្រះបាទសិវិ ដើម្បីបុណ្យទេ អ្នកទំនងជាចង់បានព្រះទេវីរបស់ព្រះរាជា ដែលជាស្ត្រីប្រតិបត្តិប្ដីករុណា ។ អ្នកទំនងជាចង់បានកុមារីឈ្មោះកណ្ហាជិនា ធ្វើជាទាសី នឹងកុមារឈ្មោះជាលីធ្វើជាទាសៈ ឬក៏អ្នកមកដើម្បីនាំយកជនទាំងបីនាក់ គឺមាតានឹងបុត្រទាំងពីរ ទៅអំពីព្រៃ នែព្រាហ្មណ៍ ឯព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ មិនមានភោគៈ មិនមានទ្រព្យ មិនមានធញ្ញជាតិទេ ។

[៣១៥] (ជូជក...) ខ្ញុំមិនមែនមានសភាពជាអ្នកខឹងនឹងលោកទេ ខ្ញុំមិនមែនមកដើម្បីសូមទេ ការជួបប្រទះនឹងពួកលោកដ៏ប្រសើរ ជាការល្អ ការនៅរួម នាំមកឲ្យសេចក្ដីសុខសព្វកាល ។ ព្រះបាទសិវិ ដែលពួកអ្នកសិវិរដ្ឋបំបរបង់ហើយ ខ្ញុំមិនដែលបានឃើញ បានជាខ្ញុំមកគាល់ព្រះអង្គ ប្រសិនបើលោកជ្រាប សូមប្រាប់ខ្ញុំផង ។

[៣១៦] (តាបស...) នែមហាព្រាហ្មណ៍ ភ្នំនុ៎ះហ្ន៎ គន្ធមាទន៍ ជាកោះនៃថ្ម ដែលព្រះបាទវេស្សន្តរៈប្រថាប់គង់នៅ ជាមួយព្រះរាជបុត្រនឹងព្រះទេវី

ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ   អាសទញ្ច មសញ្ជដំ
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ   ជាតវេទំ នមស្សតិ ។
ឯតេ នីលា បទិស្សន្តិ   នានាផលធរា ទុមា
ឧគ្គតា អព្ភកូដាវ   នីលា អញ្ជនបព្វតា
ធវស្សកណ្ណា ខទិរា   សាលា ផន្ទនមាលុកា
សម្បវេធន្តិ វាតេន   សកឹ បីតាវ មាណវា ។
ឧបរិ ទុមបរិយាយេសុ   សង្គីតិយោវ សុយ្យរេ
នជ្ជុហា កោកិលសង្ឃា   សម្បតន្តិ ទុមា ទុមំ ។
អវ្ហយន្តេវ គច្ឆន្តំ   សាខាបត្តសមីរិតា
រមយន្តេវ អាគន្តុំ   មោទយន្តិ និវាសិនំ ។
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា   សហ បុត្តេហិ សម្មតិ
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ   អាសទញ្ច មសញ្ជដំ
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ   ជាតវេទំ នមស្សតិ ។

ព្រះរាជាទ្រង់ទ្រទ្រង់ភេទនៃបព្វជិតដ៏ប្រសើរ មានដងកាក់នឹងកែសម្រាប់បូជាភ្លើង សក់កណ្ដាញ់ ស្លៀកសំពត់ស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។ ពួកឈើដែលមើលទៅឃើញខៀវ ជាឈើមានផលទៀត ទ្រទ្រង់ផ្លែផ្សេង ៗ ខ្ពស់មានចុងស្មើនឹងកំពូលពពក មានពណ៌ខៀវដូចភ្នំឈ្មោះអញ្ជន ដើមស្រឡៅ ក្រៀលក្រើស គគីរ កំពីង ពង្រ និងវល្លិ៍ ញ័រព្រួតព្រាតដោយខ្យល់ ដូចពួកមាណពដែលផឹក (ស្រា)ម្ដង ៗ (សំឡេងរបស់ពួកសត្វស្លាបផ្សេង ៗ) លើមែកឈើតាំងឡាយលាន់ឮដូចចម្រៀង (ទិព្វ) ពួកសត្វទុំលំកោក សត្វកាឡៅ តំណោះហើរឆ្វៀលឆ្វាត់ ពីដើមឈើមួយ ទៅកាន់ដើមឈើមួយ ៗ អស់ទាំងមែកឈើមានស្លឹក ដែលត្រូវខ្យល់បក់មក គឺហាក់ដូចជាដង្ហោយហៅជនដែលកំពុងដើរ ដូចជាត្រេកអរនឹងជនដែលមកដល់ រីករាយនឹងជនដែលនៅអាស្រ័យ ៗ (អ្នកទើបឃើញសម្បត្តិអាស្រមបទ) ក្នុងអាស្រម ដែលព្រះបាទវេស្សន្តរស្ដេចគង់នៅ ជាមួយព្រះរាជបុត្រនិងព្រះទេវី ព្រះអង្គទ្រទ្រង់ភេទបព្វជិតដ៏ប្រសើរ មានដងកាក់នឹងកែសម្រាប់បូជាភ្លើង និងសក់កណ្ដាញ់ស្លៀកសំពត់ស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។

កាំបេរិមាលា វិតតា ភុម្មិភាគេ មនោរមេ
សន្ទុលា ហរិតា ភូមិ ន តត្ថុទ្ធំសតេ រជោ ។
មយូរគីវសង្កាសា តូលផស្សសមូបមា
តិណានិ នាតិវត្តន្តិ សមន្តា ចតុរង្គុលា ។
អម្ពា ជម្ពូ កបិដ្ឋា ច នីចេ បក្កា ឧទុម្ពរា
បរិភោគេហិ រុក្ខេហិ វនន្តំ រតិវឌ្ឍនំ ។
វេឡុរិយវណ្ណសន្និភំ មច្ឆគុម្ពនិសេវិតំ
សុចិ សុគន្ធំ សលិលំ អាបោ តត្ថបិ សន្ទតិ ។
តស្សាវិទូរេ បោក្ខរណី ភុម្មិភាគេ មនោរមេ
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា ទេវានមិវ នន្ទនេ ។
តីណិ ឧប្បលជាតានិ តស្មឹ សរេ ព្រាហ្មណ
វិចិត្រនីលានេកានិ សេតា លោហិតកានិ ច ។

(៣០៧) ខោមាវ តត្ថ បទុមា សេតសោគន្ធិកេហិ ច
កលម្ពកេហិ សញ្ឆន្នោ មុចលិន្ទោ នាម សោ សរោ ។
អថេត្ថ បទុមា ផុល្លា អបរិយន្តា ច ទិស្សរេ
គិម្ហា ហេមន្តិកា ផុល្លា ជណ្ណុតគ្ឃា ឧបត្ថរា ។

មានផ្កាចង្រុះរោយរាយ ដេរដាសលើភូមិភាគ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ផែនដីផ្ទៃផែនដីក៏មានពណ៌ខៀវស្រងាត់ ដោយស្មៅចិញ្ចៀន ឥតមានធូលីហុយក្នុងទីនោះឡើយ ។ ផែនដីស្មៅសោតក៏មានពណ៌ដូចជាផ្ទក-កនៃក្ងោក មានផស្សៈស្មើដោយសម្ផស្សនៃសំឡី មិនហួសកំពស់ ៤ ធ្នាប់ដោយជុំវិញ ។ មានស្វាយ ព្រីង ក្ដុ ល្វាមានផ្លែទុំក្នុងទីទាប ព្រៃនោះសម្រាប់ញុំាងសេចក្ដីត្រេកអរឲ្យចំរើន ដោយភោគឈើសម្រាប់បរិភោគ ។ ទឹកស្អាត មានក្លិនក្រអូប មានសម្បុរប្រៀបធៀបគ្នានឹងពណ៌នៃកែវពិទូរ្យ ពួកត្រីដោយហ្វូងត្រី រមែងពួននៅក្នុងព្រៃនោះ ។ ក្នុងទីជិតនៃអាស្រមបទនោះ មានស្រះបោក្ខរណីដ៏ដេរដាសដោយឈូកនិងឧប្បលក្នុងភូមិភាគ ជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត ដូចជាក្នុងឧទ្យាននៃពួកទេវតា ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងស្រះនោះ សឹងគ្រុកគ្រាស់ដោយឧប្បលជាតបី (គឺ) និងឧប្បលខៀវ ឧប្បល-សនិងឧប្បលក្រហម ។

(៣០៧) ក្នុងស្រះនោះ (ស) ដូចជាសំពត់សម្បកឈើ ស្រះនោះឈ្មោះមុចលិន្ទស្រះ ដេរដាសដោយព្រលិតនិងស្គន្ធទាំងឡាយផង ដោយត្រកួនទាំងឡាយផង ។ មួយទៀត ពួកផ្កាឈូកក្នុងស្រះនោះ រីកស្គុះស្គាយ ឃើញហាក់ដូចជាគ្មានទីបំផុត ឈូករីកក្នុងនិទាឃរដូវ ឈូករីកក្នុងហេមន្តរដូវ បិតនៅក្នុងទឹកត្រឹមជង្គង់ ។

សុរកី សមព្យភិយន្តិ វិចិត្រា បុប្ផសន្ថតា
កមក បុប្ផកេទ្ធ សមន្តាមភិតាធិតា ។
(៣១៨) អថេត្ថ ឧជកន្ទសី រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណ
កទម្ពា បាដលី ផុល្លា កោវិឡារា ច បុប្ផិតា ។
អង្កោលា កច្ចិការា ច បារិជញ្ញា ច បុប្ផិតា
ករណា វយ្ហតា រុក្ខា មុចលិន្ទមភិតោ សរំ ។
សិរីសា សេតវារិសា សាធុ ភយន្តិ បទ្មកា
និគ្គុណ្ឌី សរនិគ្គុណ្ឌី អសនា ចេត្ថ បុប្ផិតា ។
បង្គុរា ពហុលា សេលា សោភញ្ជនា ច បុប្ផិតា
កេតកា កណិការា ច កណវេរា ច បុប្ផិតា ។
អជ្ជុនា អជ្ជុកណ្ណា ច មហានាមា ច បុប្ផិតា
សុបុប្ផិតគ្គា តិដ្ឋន្តិ បជ្ជលន្តេវ កិំសុកា ។
សេតបណ្ណិ សត្តបណ្ណា កទលិយោ កុសុម្ភរា
ធនុតក្ការីបុប្ផេហិ សីសបាវរណានិ ច ។
អច្ឆិវា សិម្ពលីរុក្ខា សល្លកិយោ ច បុប្ផិតា
សេតគេរុតគរា មំសិកោដ្ឋកុលាវកា ។
ឧហាក រុក្ខា វិស្សា ច អកុជិលា ចេត្ថ បុប្ផិតា
អស្សុមំ ខុតកោបន្តិ អក្យាការំ សមន្តតោ ។

ផ្ទៃទឹកនោះសឹងវិចិត្រល្អ ដំដេរដាសរដាយផ្កា មានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយល្ហប់បក់ផ្សាយទៅ ពួកមេឃ្មុំកន្ទុំរុយហើរទីងទីងជុំវិញព្រោះក្លិនផ្កា ។
(៣១៨) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត មានពួកដើមឈើ តីក្លូ ប្រទៀងទឹង រលួសផ្ទុំ មានផ្កាកេស្ករស្ពោយ ផុះក្លិនទៅកាន់ទឹកមុចលិន្ទស្រះខ្ទុះ ។ មានទាំងដើមព្រួស ផ្តួស ស្វាយ ខ្ទឹង មានផ្កាក អមសងខាងមុចលិន្ទស្រះ ។ មានពួកដីរខ្មៅ ដីរស ល្ហុកក្រញ៉ូ កណ្ដៅ-ស កណ្ដៅខ្មៅ ឆ្គង់ បញ្ចេញផ្កា ផ្សាយមុចលិន្ទស្រះខ្ទុះ មានក្លិនក្រអូបបក់ផ្សាយទៅ ។ មានពួកដើមសុក្រំ ផ្គរ ពព្លាធ្ម ថ្មុំ មានផ្កាក ពួកដើមកេតកៈ កណិការ ក្បាវេស មានផ្កាក ។ ពួកជ្រុំ-ស ជ្រុំខ្មៅ ផ្គាតៃ មានផ្កាក មានស្រមោលល្អ ដុះនៅព្រាលវាលជូលផ្កាតារ ។ ពួកដើមសត្បូ-ស សត្បូខ្មៅ ដើមចេកមាស ដើមផ្គត់ (ព្រៃនោះរុងរឿង) ដោយផ្កាទឹកដោះគោនិងខ្នាដង ដោយផ្កាខ្ទុំ និងខ្នាដង ។ ដើមផ្គាំង កោកំពៅព្រៃ អង្គាសី ព្រីង្សា ត្រញ្ជុំ រកាធ្ន-ស រកាធ្នខ្មៅ មានផ្កាក ។ ព្រឹក្សា(ចំនេះ) តោះខ្ទឹ សឹងមានដើមពីក្រង មានផ្កាក ផ្សាយមុចលិន្ទស្រះខ្ទុះ ដុះនៅទាំងសងខាងតាស្រឡម (កក្កំ) ជុំវិញកេតកើង ។

(៧៦០) អត្ថេត្ថ សាសាទោ ពហុកោ ហរិយោ(១) ហរិតា យុតា
អសី តាលាវ តិដ្ឋន្តិ ឆេជ្ជា ឥន្ទីវរា ពហូ ។
អញ្ញោជា សុរិយវល្លី ច កាឡិយា(២) មធុគន្ធិយា
អសោកា មុទយន្តី ច វល្លិភោ ខុទ្ទបុប្ផិយោ ។
កោរណ្ឌកា អនោជា ច បុប្ផិតា តាគវល្លិកា(៣)
រុក្ខមារុយ្ហ តិដ្ឋន្តិ ផុល្លា កិំសុកវល្លិយោ ។
កដេរុហា បកាសេន្តិ យោធិកា មធុគន្ធិយា
និលិយា សុមនា ភណ្ឌី សោភតិ បទុមុត្តរោ ។
បាដលី សមុទ្ទកប្បាសី កណិការា ច បុប្ផិតា
ហេមជាលាវ ទិស្សន្តិ រុចិរា អគ្គិសិខូបមា ។
យានិ តានិ ច បុប្ផានិ ថលជានុទកានិ ច
សព្វានិ តត្ថ ទិស្សន្តិ ឯវំ រម្មោ មហោទធិ ។

(៧៦១) អថស្សា ពោក្ខរណិយា ពហុកា វារិគោចរា
រោហិតា នឡបី សិង្គូ កុម្ភិលា មករា សុសូ ។
មធុ ច មធុលដ្ឋិ ច តាលិសា(៤) ច បិយង្គុកា
កុដ្ឋជា ភទ្ទមុដ្ឋា ច(៥) សត្តបុប្ផា(៦) ច លោលុបា ។

១ ម. តារិយា ។ ២ ម. កោឡិយា ។ ៣ ឱ. ម. តាវល្លិកា ។ ៤ ឱ. ម. តាលីសា ។ ៥ ម. កុដ្ឋជា ភទ្ទមុដ្ឋា ។ ៦ ម. សេតបុប្ផា ។

(៧៦០) មួយទៀត មានស្មៅដ៏ច្រើន និងខ្ទឹម-ស លាយរោយខ្ទឹមក្រហម ជាច្រើន ដើមកោកនិងឡូយ ដុះនៅដូចជាដើមត្នោត មានទាំងផ្កាលំពង់ដ៏ច្រើន ដែលគេគប្បីកាច់ ដុះនៅក្បែរមួយលំនួស្រះទាំង ។ មានវល្លិត្រាវ វល្លិរលា ក្រវាញ ឈើឯម ផ្កាកេសរាកញ្ជើញ និងដើមទៀនព្រៃ ល្ពៅ វល្លិឈើតាង ។ ស្មៅកន្ទុយដំរី រងាងព្រៃ ដើមខ្ទឹម ដើមម្ទេសសិងដែលមានផ្កាក៏ស្រស់ល្អ វល្លិចារ មានផ្កាក៏ ដុះតោងក្ដោបដើមឈើ ។ ផ្កាឈើតាំងនួន ទៀនព្រៃ យុថ្កា មានក្លិនដូចជាទឹកឃ្មុំ ម្ទិវល្លិ ម្ទិប្រេកនី ច្ពា បទុមុត្តរព្រឹក្ស សឹងដុះរៀបរៀងល្អ ។ ផ្កាក្រ-ទៀត កប្បាសសមុទ្រ កណិការសឹងដែលមានផ្កាក៏ស្រស់ល្អ ប្រាកដដូចជាបណ្ដាញមាស សឹងដុះរៀបរៀងល្អ ដូចជាអណ្ដាតភ្លើង ។ ពួកផ្កាណា កើតលើគោកនិងកើតក្នុងទឹក ពួកផ្កាទាំងអស់នោះ ប្រា-កដក្នុងមួយលំនួស្រះនោះ មួយលំនួស្រះប្រព្រៃទឹកច្រើន គួរឲ្យត្រេកអរ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៦១) មួយទៀត ក្នុងស្រះបោក្ខរណីនោះ មានពួកសត្វដែលត្រាច់ទៅក្នុងទឹក ជាច្រើន គឺត្រីឆ្ពិន ត្រីរ៉ស់ ត្រីអណ្ដែង ក្រពើ មករ ឆ្លាម ។ មានទាំងផ្លិតឃ្មុំ ឈើឯម ទ្រាំព្ធ ព្រយង្គុ ស្មៅក្រញូង ស្មៅតាត់ប្អូក ដើមសត្តបុស្ស សង្ហារល្ងង ។

សុរភិមុត្តកា(១) ពហុកា តុត្តវល្លិយោ(២)
បទ្មកា ទារកា កោដ្ឋា ឈាមកា ច ហរេណុកា ។
ហលិទ្ទកា គន្ធសេលា ហរិវេរា ច គុគ្គុលា
វិភេទកា ចោរកោដ្ឋា កប្បុរា ច កលិង្គុកា ។
(៣៦៦) អថេត្ថ សីហា ព្យគ្ឃា ច បុរិសាលូ ច ហត្ថិយោ
ឯណេយ្យា បសតា ចេវ រោហិតា សរភា មិគា ។
កោដ្ឋសុណា សុណោបិ ច តុលិយា នឡសន្និភា
ចាមរី ចលនី លង្ឃី ឈាបិតា មក្កដា បិចុ ។
កក្កដា កដមាយា ច ឥក្កា គោណសិរា ពហូ
ខគ្គា វរាហា នកុលា កាឡកេត្ថ ពហូតសោ ។
មហិសា សោណា សិគាលា បម្បកា ច សមន្តតោ
អាកុច្ឆា បចលាកា ច ចិត្រកា ចាបិ ទីបិយោ ។
បេលកា ច វិឃាសាទា សីហា គោកនិសាទកា
អដ្ឋបាទា ច មោរា ច ភស្សរា ច កុក្កុត្ថកា ។
ចង្កោរា កុក្កុដា នាគា អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ
ពកា ពលាកា នជ្ជុហា ទិន្និកា កោញ្ចភិទិកា

១ ឱ. សុរភី ច ព្រហ្មកា ។ ម. សុរភិមុខព្រហ្មកា ។ ២ ឱ. តុណ្ឌវល្លិកា ។ ម. តុណ្ឌវល្លិកា ។

ដើមពុំសែន ដើមចុសសាមសិប គ្រឹស្នា ល្ងៀតល្ហ៊ីស្វា ល្មូកក្រាញ់ ក្រវាន់ គោដ្ឋ ក្រហូត ធ្លាយម៉ាត ។ ក្លក់ទៀត ហរេណុ យ៉ាន់ណា ហ៊ីរវេជ្រើក ឡើល សម៉ពិណកម ព្នោស កប្បូរ ផ្ដិក្រហម ។
(៣៦៦) មួយទៀត ក្សៃស្រះហាត្ថុរណើនោះ មានពួកពសីហ៍ ខ្លាធំ យក្ខិនី មានមុខដូចជាមុខមនុស្ស ដំរី ព្រាយ ស្វាន រមាំង សរភម្រឹគ ។ ហ្វូងចចក ខ្សោយ ញ្ញាញ ព្នៅព្រៃ មានសម្បុរដូចផ្កាកុលាប តាម៉រ គោព ឈ្លូស ស្វាក្រោម ស្វាក្រែស ស្វាគោល ។ ខែខ្ទួន ទ្វីន ខ្លាឃ្មុំ គោព្រៃ ជាច្រើន ហ្វូងមាស ជ្រូកព្រៃ ស្កា កន្ធ្រែន ជាច្រើន ក្សែមុខលិន្ទស្រះខ្ទុះ ។ មានដំរីហ្វូងក្របី ឆ្កែព្រៃ ចចក មានស្លាប់ចុះស្ទីរក៏ខ្លួនតិ៍ខ្ញុំវិញកស្រួមបង ខ្យល់ បចលាកម្រើន វិចិត្តម្រឹគ ខ្លាដំបង ។ ហ្វូងខ្សោយ ក្ងោកគេសរសើរៈ គោកនិសាទកម្រើន សារកៈ ក្ងោក ក្ដាន កន្ធុកកើន ។ ពួកមាន់ទឹក មាន់ព្រៃ ដំរី ស្រែកយំឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមក ពួកកុកសាប់ កុកព្រែក ទុាលរតក ត្រដេវ៉ច ក្រៀល គោល ។

ព្យគ្ឃិនសា លោហបិង្គា ចប្បកា ជីវជីវកា
កបិញ្ជរា តិត្តិរាយោ កុលាវ បដិកុត្តកា ។
មណ្ឌាលកា ចេលកេឌុ[១] ភណ្ឌុតិត្តិរនាមកា
ចេលាវកា បិង្គលាយោ គោដកា អង្គហេតុកា ។
ករវិកា ច សគ្គា ច ឧហុង្ការ ច កុក្កុហា
នានាទិជគណាកិណ្ណា នានាសរនិកូជិតំ ។

(៣២៣) អថេត្ថ សកុណា សន្តិ នីលកា[២] មញ្ជុភាណិកា
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ ។
អថេត្ថ សកុណា សន្តិ ទិជា មញ្ជុស្សរសិតា
សេតច្ឆិកូដា ភទ្រក្ខា អណ្ឌជា ចិត្របេក្ខុណា ។
អថេត្ថ សកុណា សន្តិ ទិជា មញ្ជុស្សរសិតា
សិខណ្ឌី នីលគីវាហិ អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ ។
កុក្កុត្ថកា កុឡីរកា កោដ្ឋា បោក្ខរសាតកា
កាលមេយ្យា ពលិយក្ខា កទម្ពា សុវសាលិកា ។
ហលិទ្ទា លោហិតា សេតា អថេត្ថ នលកា ពហូ
វារណា ភិង្គរាជា ច កទម្ពា សុវកោកិលា ។
ឧក្កុសា កុររា ហំសា អាដា បរិវទេន្តិកា
បាកហំសា[៣] អតិពលា នជ្ជុហា ជីវជីវកា ។

១ ម. ចេលកេទុ ។ ឱ. ចេលាវកេតុ ។ ២ ម. សាលិកា ។ ៣ ម. ឱ. បាកហំសា ។

ពួកខ្វែក ប្រមង់ ចាក្លៀលខ្សែ ចាបស្រុក ចចាតទព ខ្វែក តាកួត ពួកចចាតន៍ ប្រវឹទ្យ ក្រួច ទព ចាបស្រុក ចាបព្រៃ សាលិកា កែកោ ត្រល័ចត្រហាន ។ ពួកកកៃកផង ក្រវៀកកាំផង មៀមផង គកផង (មុចលិន្ទស្រះតោរ) កុះករដោយហ្វូងបក្សីផ្សេងៗ ជាទីច្រូហាំងកឹកកងដោយសំឡេងផ្សេងៗ ។

(៣៦៣) មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានសត្វស្លាបទាំងឡាយ គឺពួកសាលិកាកែវ មានសម្លេងពីរោះ ស្រែកយំឆ្លើយឆ្លងនឹងគ្នាទៅវិញទៅមក រីករាយជាមួយនឹងញី (របស់ខ្លួន) ។ មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកសត្វស្លាបកើតពីពង មានសំឡេងពីរោះ មានក្បិនក្បាលស មានភ្នែកល្អ កើតក្នុងពង មានស្លាបដ៏វិចិត្រ ។ មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកបក្សី មានសំឡេងពីរោះ គឺក្ងោក មានកំទៀរ ស្រែកយំឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមក ។ តាកួតក្លើង មាន់ព្រៃ កោដ្ឋបក្សីពាក់ ក្រវៀកកាំសមុទ្រ ខ្វិនជ្រក បក្សីប្រវឹក រសេកនិងសាលិកា ។ មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកហង្សច្រើន មានសម្បុរលឿង ក្រហម-ស សត្វហត្ថលិង្គ សម្បុកក្រតាំង ប្រវឹក រសេកនិងតាកើ ។ ពួកអន្ទិតខ្មៅ អន្ទិតស ហង្សរាជ ក្ងានស្រុក ចាកហង្ស កុករគ្រាន់ ចៅលោត ចាបស្រុក ។

តាលីសា កោវិឡារា   ភាតកា? ធនិចកា?

ភណ្ឌរកាភុជា រម្មា   ឧភតោ កាលុបក្កដ៏តោ ។

អថេត្ថ សកុណា សន្តិ   នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា

មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ   អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ ។

អថេត្ថ សកុណា សន្តិ   នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា

សព្វេ មញ្ជូ និក្កូជន្តិ   មុចលិន្ទមុភតោ សរំ ។

អថេត្ថ សកុណា សន្តិ   ករវីកា នាម តេ ទិជា

មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ   អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ ។

អថេត្ថ សកុណា សន្តិ   ករវីកា នាម តេ ទិជា

សព្វេ មញ្ជូ និក្កូជន្តិ   មុចលិន្ទមុភតោ សរំ ។

ឯណេយ្យបសតាកិណ្ណំ   នាគសំសេវិតំ វនំ

នានាលតាហិ សញ្ឆន្នំ   កទលីមិគសេវិតំ ។

អថេត្ថ សាមា[១] ពហុកា   និវារោ វរកោ ពហុ

សាលិ អកដ្ឋបាកោ ច   ឧច្ឆុ តត្ថ អនប្បកោ ។

---

១ ម. សាសមោ ពហុកោ ។

ហុងព្រាប គ្រៀលនិងកែ ពក្រពាក ក្អែកទឹក កណ្ដោលបក្សី មាន
សំឡេងនឹងសំឡេងគ្រេកអរ ស្រែកយំហៅគ្នាក្នុងកាលទាំងពីរ គឺព្រឹកល្ងាច
មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកសត្វស្លាបកើតពីដែន មាន
សម្បុរផ្សេងៗជាច្រើន ស្រែកយំឆ្លើយឆ្លងនឹងគ្នាទៅវិញទៅមក រីករាយ
ជាមួយនឹងញី ។ មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកសត្វ
ស្លាបមានកំណើតពីដែន មានសម្បុរផ្សេងៗជាច្រើន សុទ្ធតែមាន
សំឡេងពីរោះ ស្រែកសព្ទសៀងគ្រហឹមខ្ទរទាំងសងខាងមុចលិន្ទស្រះ ។
មួយទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកការវិក សត្វទាំងនោះមាន
កំណើតពីដែន វែងឡើស្រែកហៅគ្នា រីករាយជាមួយនឹងញី ។ មួយ
ទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានពួកការវិក សត្វទាំងនោះមាន
កំណើតពីដែន សុទ្ធតែមានសំឡេងពីរោះស្រែកសព្ទសៀងគ្រហឹមខ្ទរ
ទាំងសងខាងមុចលិន្ទស្រះ ។ ព្រៃ (មិនស្រះមុចលិន្ទនោះ) ដែល
ពួកដំរីអាស្រ័យនៅហើយ សឹងដ៏ក្រាស់ដោយព្រោយ ស្មាន ទាំងដេរ
ដាសដោយវល្លិ៍ផ្សេងៗ ដែលពួកសត្វឈ្លូសអាស្រ័យនៅហើយ ។
មួយវិញទៀត ក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ មានស្រូវដៃច្រើន ស្ពៃច្រើន
ពោតច្រើន ស្រូវសាលីដុះឯង មិនចាំបាច់មានអ្នកណាភ្ជួររាស់ទាំ
ឡើយ ទាំងអំពៅសោតក៏មានច្រើន ជុំវិញក្បែរមុចលិន្ទស្រះនុ៎ះ ។

អយំ ឯកបទី ឯតិ ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ
ខុទ្ទំ បិបាសំ អរតិំ តត្ថ បត្តោ ន វិន្ទតិ ។
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា សហ បុត្តេហិ សម្មតិ
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ អាសទញ្ច មសញ្ច ជដំ
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ ជាតវេទំ នមស្សតិ ។
(៣៦៤) ឥតិ សុត្វា ព្រហ្មពន្ធុ ឥសឹ កត្វា បទក្ខិណំ
ឧទគ្គចិត្តោ បក្កាមិ យត្ថ វេស្សន្តរោ អហុ ។

មហាវនវណ្ណនា ។

(៣៦៥) ឧដ្ឋេហិ ជាលិ បតិដ្ឋ បោរាណំ វិយ ទិស្សតិ
ព្រាហ្មណំ វិយ បស្សាមិ នន្ទិយោ មាភិកីររេ ។
(៣៦៦) អហំបិ តាត បស្សាមិ យោ សោ ព្រហ្មាវ ទិស្សតិ
អទ្ធិកោ វិយ អាយាតិ អតិថី នោ ភវិស្សតិ ។
(៣៦៧) កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ កច្ចិ មូលផលា ពហូ ។

ផ្លូវដើរនេះទៅតែជើងមួយ បុគ្គលដើរទៅត្រង់អាស្រម ដល់ទៅទីនោះហើយ ក៏មិនបានសម្រេក ឃ្លាន និងសេចក្តីអផ្សុកឡើយ ។ ជាអាស្រមដែលព្រះបាទវេស្សន្តរគង់នៅ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ និងព្រះរាជទេវី ព្រះអង្គទ្រង់ទ្រទ្រង់ភេទបព្វជិតដ៏ប្រសើរ មានដងកក់និងរែកសម្រាប់ដុតភ្លើង និងសក់កណ្តាញ់ ទ្រង់ស្បែកខ្លា ផ្ទំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។

(៣៦៤) (អច្ចុតតាបស) ជូជកជាផៅពង្សនៃព្រហ្ម ឮពាក្យនេះហើយ ក៏ធ្វើប្រទក្សិណឥសី មានចិត្តត្រេកអរ ក៏ដើរចេញទៅសំដៅទៅអាស្រម ដែលព្រះបាទវេស្សន្តរគង់នៅ ។

ចប់ មហាវនវណ្ណនា ។

(៣៦៥)(ព្រះវេស្សន្តរ..) ហៅបុត្រជាលី អ្នកចូរក្រោកឈរឡើង (ដំណើរមករបស់ស្នូម) ប្រាកដដូចជាដំណើរមកអំពីមុនៗ បិតាមើលទៅឃើញដូចជាព្រាហ្មណ៍ សេចក្តីរីករាយ ក៏មកស្រោចស្រពលើបិតា ។

(៣៦៦)(ជាលីកុមារ...) បពិត្រព្រះវរបិតា ខ្ញុំម្ចាស់មើលទៅ ឃើញប្រាកដដូចជាព្រាហ្មណ៍ ដូចជាមានអ្នកដំណើរមក ទំនងជាភ្ញៀវរបស់យើង ។

(៣៦៧) (ជូជក...) ព្រះអង្គបានសេចក្តីសុខសប្បាយទេឬ ព្រះអង្គមិនមានរោគាពាធទេឬ ព្រះអង្គចិញ្ចឹមជីវិត ដោយការស្វែងរក (ស្រូវ) ទេឬ មើមឈើ និងផ្លែឈើ មានច្រើនឬ ។

កច្ចិ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ ។
(៣៦៨) កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម អថោ មូលផលា ពហូ ។
អថោ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ហឹសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
សត្ត នោ មាសេ វសតំ អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ
ឥទំ បឋមំ បស្សាម ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ
អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ ។
ស្វាគតន្តេ មហាព្រហ្មេ អថោ តេ អទុរាគតំ
អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ ។
តិន្ទុកានិ បិយាលានិ មធុកេ កាសមារិយោ
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ ។
ឥទម្បិ បានិយំ សីតំ អាភតំ គិរិគព្ភរា
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ ។
អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន កេន វា បន ហេតុនា
អនុប្បត្តោ ព្រហារញ្ញំ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

ពួករោមមូស ពស់មានតិចទេឬ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនព្រះអង្គទេឬ ។

(៣៦៨) (ព្រះរាជសុត..) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងបានសេចក្តីសុខសប្បាយទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត យើងមិនមានរោគាពាធទេ យើងចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរកស្រូវទេ ទាំងមើមឈើនិងផ្លែឈើ ក៏មានច្រើនដែរ ។ មួយវិញទៀត ពួករោមមូស ពស់ក៏មានតិចទេ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករ ដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនយើងទេ ។ យើងនៅក្នុងព្រៃអស់ ៧ ខែហើយ រស់នៅទាំងទុក្ខសោក ទើបតែនឹងបានឃើញព្រាហ្មណ៍ឯងជាដំបូង មានរាងដ៏ប្រសើរ កាន់ឈើច្រត់ មានសម្បុរដូចផ្លែព្នៅ មានកែវសម្រាប់បូជាភ្លើងនិងគុណ្ឌី ។ ឱមហាព្រាហ្មណ៍ អ្នកមកល្អហើយ មួយទៀត អ្នកមិនមែនមកអាក្រក់ទេ អ្នកចូរចូលមកខាងក្នុង សេចក្តីចំរើន(ចូរមាន)ដល់អ្នក អ្នកចូរលាងជើងរបស់អ្នក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរបរិភោគផ្លែឈើដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាដូចទឹកឃ្មុំ គឺផ្លែទន្លាប់ ផ្លែព្រីង ផ្លែមាក់ប្រាង ផ្លែមាក់ម៉ោក ។ ទឹកដ៏ត្រជាក់នេះឯង ដែលដងមកអំពីជ្រោះភ្នំ ម្នាលមហាព្រាហ្មណ៍ បើអ្នកប្រាថ្នាចង់ផឹក ចូរដងយកអំពីពាងទឹកនោះហើយផឹកចុះ ។ អ្នកមកដល់ព្រៃធំដោយហេតុដូចម្តេច ដោយបច្ច័យដូចម្តេច យើងសួរហើយ អ្នកចូរប្រាប់ហេតុនោះ ។

(៣២៩) យថា វារិវហោ បូរោ សព្វកាលំ ន ខីយតិ

ឯវន្តំ យាចិតាគច្ឆឹ បុត្តេ មេ ទេហិ យាចិតោ ។

(៣៣០) ទទាមិ ន វិកម្បាមិ ឥស្សរោ នយ ព្រាហ្មណ

បាតោ គតា រាជបុត្តី សាយំ ឧញ្ឆាតោ ឯហិតិ[១]

ឯករត្តឹ វសិត្វាន បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ ។

តស្សា ន្ហាតោ ឧបឃ្ឃាតេ អថ នេ មាលធារិនេ

ឯករត្តឹ វសិត្វាន បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ ។

នានាបុប្ផេហិ សញ្ឆន្នេ នានាគន្ធេហិ ភូសិតេ

នានាមូលផលាកិណ្ណេ គច្ឆ ស្វាទាយ ព្រាហ្មណ ។

(៣៣១) ន វាសមភិរោចាមិ គមនំ មយ្ហំ រុច្ចតិ

អន្តរាយោបិ មេ អស្ស គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ ។

១ ម. យាហិតិ ។

(៣២៩) (ជូជក...) ផ្លូវទឹក (មានទន្លេនិងស្ទឹងជាដើម) ដ៏ពេញប្រៀប មិនចេះអស់គ្រប់សព្វកាល យ៉ាងណាមិញ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាអ្នកសុំមកដើម្បីសូមទានព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះបង្គំជាអ្នកសូមហើយ សូមប្រទានព្រះរាជ-បុត្រទាំងពីរ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៣០) (ព្រះវេស្សន្តរ...) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងឲ្យ យើងមិនញ្ញាកទេ អ្នកជាម្ចាស់ (នៃគូនបុត្ររបស់យើង) ចូរនាំយកទៅចុះ រាជ-បុត្រី (ជាមាតានៃបុត្រទាំងពីរនុ៎ះ) បានចេញទៅរកផលាផល តាំងពីព្រឹក នាងនឹងត្រឡប់មកអំពីការស្វែងរកក្នុងវេលាល្ងាច ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរលប់សម្រាកក្នុងទីនេះមួយយប់សិន លុះព្រឹកឡើងសឹមទៅចុះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកលប់សម្រាកក្នុងទីនេះមួយយប់ លុះព្រឹកឡើង (សឹមនាំយក) កុមារទាំងពីរនោះ ដែលមាតាគេបានដុសក្បាលហើយ ប្រដាប់ដោយផ្កាកម្រង ហើយទៅចុះ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរនាំយក (កុមារទាំងពីរនោះ) ដែលពាក់ដោយផ្កាផ្សេង ៗ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងក្រអូបផ្សេង ៗ សម្បូណ៌ដោយមើមឈើនិងផ្លែឈើផ្សេងៗ ហើយទៅចុះ ។

(៣៣១) (ជូជក...) បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរថ ខ្ញុំព្រះបង្គំ មិនគាប់ចិត្តនឹងការនៅទេ គាប់ចិត្តតែនឹងការទៅ ក្រែងអន្តរាយមានដល់ខ្ញុំព្រះបង្គំ ឯខ្ញុំព្រះបង្គំ នឹងទៅ ឥតកុំខាន ។

ន ហេតំ យាចយោគី នំ អន្តរាយស្ស ការិយា

ឥត្ថិកា មន្តំ ជានន្តិ សព្វំ គណ្ហន្តិ វាមតោ ។

សទ្ធាយ ទានំ ទទតោ មា សមច្ឆង្គិ មាតរំ

អន្តរាយំបិ សា កយិរា ឧច្ចញ្ញោ វេជសក ។

អាមន្តយស្សុ តេ បុត្តេ មា តេ មាតរមទ្ទសុំ

សទ្ធាយ ទានំ ទទតោ ឯវំ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ ។

អាមន្តយស្សុ តេ បុត្តេ មា តេ មាតរមទ្ទសុំ

មាទិសស្ស ធនំ ទត្វា រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ ។

(៣៣៦) សចេ ត្វំ មទ្ទសេ ធម្មំ មម ករិយំ បតិព្វតំ

អយ្យកស្ស មេ ទេហិ ជាលិ កណ្ហាជិនំ កុមារេ ។

ឥមេ កុមារេ ទិស្វាន មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ ។

ធម្មតាកូនស្រីនុះមិនមែនជាអ្នកឲ្យផលដល់ស្វាមីទេ តែនឹងធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ កូនស្រីតែងតែប្រកបកលមាយា តែងកាន់យកកិច្ចការទាំងពួង ដោយខាងឆ្វេង ។ បពិត្រព្រះអង្គប្រសើរក្នុងរថ កាលបើព្រះអង្គប្រទានដោយសទ្ធា សូមកុំឲ្យ (ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ) ជួបនឹងព្រះមាតា (របស់កុមារទាំងនោះឡើយ) ព្រោះព្រះនាងនោះ ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ទូលព្រះបង្គំនឹងទៅ តាមកុំបាន ។ សូមព្រះអង្គត្រាស់ហៅបុត្រទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គមក កុំឲ្យបុត្រទាំងនោះបានឃើញព្រះមាតាឡើយ កាលបើព្រះអង្គប្រទាន ដោយសទ្ធា បុណ្យតែងចំរើនលូតលាស់យ៉ាងនេះ ។ សូមព្រះអង្គត្រាស់ហៅបុត្រទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គមក កុំឲ្យបុត្រទាំងនោះបានឃើញព្រះមាតាឡើយ បពិត្រព្រះរាជា លុះព្រះអង្គប្រទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់បុគ្គលប្រាកដដូចជាខ្ញុំហើយ ព្រះអង្គនឹងយាងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

(៣៣៦) (ព្រះវេស្សន្តរ...) បើអ្នកមិនប្រាថ្នាចង់ជួបនឹងភរិយារបស់យើង ដែលជាស្ត្រីមានកិរិយាស្មោះ អ្នកចូរឲ្យកុមារទាំងពីរ គឺជាលីនិងកណ្ហាជិនានេះ ដល់ព្រះអយ្យកោចុះ ។ ព្រះអយ្យកោនោះ ទ្រង់ទតឃើញកុមារទាំងនេះ ដែលមានសំដីពីរោះ និយាយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ហើយ ទ្រង់សប្បាយរីករាយត្រេកអរ នឹងប្រទានទ្រព្យច្រើនដល់អ្នក ។

(៣៣៣) អច្ឆេរធនស្ស កាយោមិ រាជបុត្ត សុណោហិ មេ
រាជទណ្ឌាយ មំ ទជ្ជា វិក្កិណេយ្យ ហនេយ្យ វា
ជិនោ ធនញ្ច ទាសេ ច គារយ្ហស្ស ព្រហ្មពន្ធុយា ។

(៣៣៤) ឥមេ កុមារេ ទិស្វាន មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ
ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ
លទ្ធា បីតិសោមនស្សំ ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ ។

(៣៣៥) នាហមេតំ ករិស្សាមិ យំ មំ ត្វំ អនុសាសសិ
ទារកេ អហំ នេស្សំ ព្រាហ្មណិយា បរិចារកេ ។

(៣៣៦) តតោ កុមារា ព្យថិតា សុត្វា លុទ្ទស្ស ភាសិតំ
តេន តេន បធាវិំសុ ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ ។

(៣៣៧) ឯហិ តាត បិយបុត្ត បូរេថ មម បារមី
ហទយំ មេភិសិញ្ចេថ ករោថ វចនំ មម ។

(៣៣៣) (ជូជក...) ចាំត្រូវព្រះរាជបុត្រ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ (ពាក្យ) របស់ទូលព្រះបង្គំ ទូលព្រះបង្គំខ្លាចក្រែងព្រះវេស្សន្តរ ដណ្ដើមយក (ព្រះរាជកុមារ) ព្រះវេស្សន្តរនឹងប្រគល់ទូលព្រះបង្គំ (ដល់ពួកទាហាន) ដើម្បីព្រះរាជទណ្ឌ ឬលក់ក៏ដោយ ក៏នោះសោតនឹងសំឡាប់ក៏បាន ទូលព្រះបង្គំមុខជានឹងដាច់ចាកទ្រព្យផង ចាកពួកទាសៈផង ត្រូវនាងព្រាហ្មណីតិះដៀលផង ។

(៣៣៤) (ព្រះវេស្សន្តរ...) ព្រះមហារាជទ្រង់ឋិតនៅក្នុងធម៌ ញុំាងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់ទតឃើញកុមារទាំងនេះ ដែលមានសំដីពីរោះ និយាយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ទ្រង់បានបីតិនឹងសោមនស្ស នឹងព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យជាច្រើនដល់អ្នក ។

(៣៣៥) (ជូជក...) ទូលព្រះបង្គំមិនធ្វើតាមព្រះបន្ទូលដែលទ្រង់បង្គាប់នោះទេ ទូលព្រះបង្គំសូមនាំយកទារកទាំងពីរទៅឲ្យបំរើនាងព្រាហ្មណី ។

(៣៣៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ ព្រះរាជកុមារទាំងពីរ គឺជាលី នឹងកណ្ហាជិនា លុះឮសំដីព្រាហ្មណ៍ឈ្លានពានហើយ ក៏តក់ស្លុត នាំគ្នារត់ទៅតាមទីនោះៗ ។

(៣៣៧) (ព្រះមហាសត្វ...) ហៃបា ជាកូនស្ងួនសំឡាញ់ កូនចូរមកណាយ ចូរបំពេញបារមី របស់បិតា កូនចូរស្រោចស្រប់ហឫទ័យ របស់បិតា កូនចូរធ្វើតាមពាក្យ របស់បិតា ។

យាននាវា ច មេ ហោន្តិ អចលា ភវសាគរេ
ជាតិបារំ តរិស្សាមិ សន្តារេស្សំ សទេវកំ ។
ឯហិ អម្ម បិយា ធីតា បិយា មេ ទានបារមី
ហទយំ មេភិសិញ្ចេថ ករោថ វចនំ មម ។
យាននាវា ច មេ ហោន្តិ អចលា ភវសាគរេ
ជាតិបារំ តរិស្សាមិ ឧទ្ធរិស្សំ សទេវកំ ។
(៣៣៨)តតោ កុមារេ អាទាយ ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ឧភោ
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ ។
តតោ កុមារេ អាទាយ ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ឧភោ
ព្រាហ្មណស្ស អទា វិត្តោ បុត្តកេ ទានមុត្តមំ ។
តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
យំ កុមារេ បទិន្នម្ហិ មេទនី សម្បកម្បថ ។
តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
យំ បញ្ជលីកតោ រាជា កុមារេ សុខវច្ឆិតេ
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ ។

កូនចូរធ្វើជាយាននាវា របស់បិតា ឲ្យនឹងថ្កល់ក្នុងសាគរគឺភព បិតានឹងឆ្លងនូវត្រើយនៃជាតិ នឹងចម្លងនូវមនុស្ស ព្រមទាំងទេវតា (ទៅកាន់ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាន) ។ ហៃធីតាស្ងួនសំឡាញ់(ឪពុក) នាងចូរមក ព្រោះទានបារមី ជាសំឡាញ់របស់បិតា នាងចូរស្រោចស្រព់ហឫទ័យ របស់បិតា ចូរធ្វើតាមពាក្យ របស់បិតា ។ នាងចូរធ្វើជាយាននាវា របស់បិតា ឲ្យនឹងថ្កល់ក្នុងសាគរគឺភព បិតានឹងឆ្លងនូវត្រើយនៃជាតិ នឹងចម្លងនូវពួកមនុស្សព្រមទាំងទេវតា ។

(៣៣៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ ព្រះបរមពោធិសត្វញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់នាំយកកុមារទាំងពីរ គឺជាលីនឹងកណ្ហាជិនា ហើយទ្រង់ប្រទានដល់ព្រាហ្មណ៍ ។ ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះហឫទ័យរីករាយនាំយកកុមារទាំងពីរ គឺជាលីនឹងកណ្ហា-ជិនា ជាបុត្រឲ្យជាទានដ៏ឧត្តមដល់ព្រាហ្មណ៍ ។ ហេតុដែលគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែង ក៏កើតមានក្នុងកាលនោះ សេចក្តីព្រឺព្រួចរោម ក៏កើតមានក្នុងកាលនោះ កាលដែលព្រះរាជាប្រទានកុមារទាំងពីរហើយ ផែនដីក៏កក្រើកញាប់ញ័រ ។ ហេតុដែលគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែងក៏កើតមានក្នុងកាលនោះ សេចក្តីព្រឺព្រួចរោម ក៏កើតមានក្នុងកាលនោះ ព្រោះព្រះរាជា ញ៉ាំងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់ផ្គងអញ្ជលីប្រទានកុមារទាំងពីរ ដ៏ចំរើនដោយសេចក្តីសុខ ឲ្យជាទានដល់ព្រាហ្មណ៍ ។

(៣៥៩) តតោ សោ ព្រាហ្មណោ លុទ្ធោ លតំ ទន្តេហិ ឆិន្ទិយ
លតាយ ហត្ថេ ពន្ធិត្វា លតាយ អនុមជ្ជថ ។
តតោ សោ រជ្ជុមាទាយ ទណ្ឌញ្ចាទាយ ព្រាហ្មណោ
អាកោដយន្តោ តេ នេតិ សិវិរាជស្ស បេក្ខតោ ។

(៣៦០) តតោ កុមារា បក្កាមុំ ព្រាហ្មណស្ស បមុញ្ចិយ
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ បិតរំ សោ ឧទិក្ខតិ ។
វេធមស្សត្ថបត្តំវ បិតុ បាទានិ វន្ទតិ
បិតុ បាទានិ វន្ទិត្វា ឥទំ វចនមព្រវិ ។
អម្មា ច តាត និក្ខន្តា ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ
យាវ អម្មំបិ បស្សេមុ អថ នោ តាត ទស្សសិ ។
អម្មា ច តាត និក្ខន្តា ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ
មា នោ ត្វំ តាត អទទា យាវ អម្មាបិ ឯតុ នោ ។
អថាយំ ព្រាហ្មណោ កាមំ វិក្កិណាតុ ហនាតុ វា
ពលង្កបាទោ អន្ធនខោ អថោ ឱវទ្ធបិណ្ឌិកោ

(៣៥៩) លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកឃោរឃៅ បានកាត់វល្លិ៍ ដោយធ្មេញទាំងឡាយ ហើយចងដៃទាំងឡាយដោយវល្លិ៍ ហើយយកវល្លិ៍វាយបណ្ដើរ ។ លំដាប់តពីនោះមក ព្រាហ្មណ៍នោះ កាន់ខ្សែផង កាន់ឈើច្រត់ផង វាយកុមារទាំងពីរនោះ នាំបណ្ដើរទៅ (ក្នុងទី) ចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះបាទសិវី (វេស្សន្តរ) ។

(៣៦០) ក្នុងកាលដែលព្រាហ្មណ៍នាំទៅនោះ កុមារទាំងពីរបានរបូតរួច (អំពីដៃណាង) នៃព្រាហ្មណ៍ ហើយរត់ចៀសចេញទៅ កុមារនោះមាននេត្រាទាំងពីរពេញដោយទឹកភ្នែក ងើបមើលព្រះបិតា ។ កុមារក៏ញាប់ញ័រប្រែប្រួលដូចជាស្លឹកពោធិ៍ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់ព្រះបិតា លុះថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះបិតាហើយ បានពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះបិតា ព្រះមាតាចេញទៅព្រៃហើយ បពិត្រព្រះបិតា ឯព្រះអង្គប្រទានយើងខ្ញុំ បពិត្រព្រះបិតា ចាំយើងខ្ញុំជួបនឹងព្រះមាតាសិន សឹមព្រះអង្គប្រទានយើងខ្ញុំ ។ បពិត្រព្រះបិតា ព្រះមាតាចេញទៅព្រៃហើយ បពិត្រព្រះបិតា ឯព្រះអង្គប្រទានយើងខ្ញុំ បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គកុំទាន់ប្រទានយើងខ្ញុំឡើយ ទំរាំព្រះមាតារបស់យើងខ្ញុំត្រឡប់មកសិន ។ ក្នុងពេលនោះព្រាហ្មណ៍នេះ ចង់លក់ឬចង់សំឡាប់ក៏តាមប្រាថ្នាចុះ (ដ្បិតព្រាហ្មណ៍នេះ) មានជើងក្រញាំង ក្រចកស្អុយ មួយទៀត មានដុំសាច់ជើងយារ

នីយោត្តកេន្តោ ចបលោ កឡារកោ ភគ្គនាសកោ ។

កុម្ភោទរោ ភគ្គបិដ្ឋី អថោ វិសមចក្ខុកោ

លោហមស្សុ ហរិតកេសោ វលីនំ តិលកាហតោ ។

បិង្គលោ ច វិនតោ ច វិកដោ ច ព្រហា ខរោ

អជិនានិ ច សន្នទ្ធោ អមនុស្សោ ភយានកោ ។

មនុស្សោ ឧទាហុ យក្ខោ មំសលោហិតភោជនោ

គាមា អរញ្ញមាគម្ម ធនំ តំ យាចសេ តុវំ ។

នីយមានេ បិសាចេន កិន្នុ តាត ឧទិក្ខសិ

អស្មា នូន តេ ហទយំ អាយសំ ទឡ្ហពន្ធនំ ។

យោ នោ ពទ្ធេ ន ជានាសិ ព្រាហ្មណេន ធនេសិនា

អច្ចាយិកេន លុទ្ទេន យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ ។

ឥធេវ អច្ឆតំ កណ្ហា ន សា ជានាតិ កិស្មិញ្ចិ

មិគីវ ខីរសម្មត្តា យូថា ហីនា បកន្ទតិ ។

១៦៨

បបូរមាត់ធាក់លើរៃង មានទឹកមាត់ហៀរ ចេញធ្មេញស្រេញ (ដូចក្អាយ ជ្រូក) ច្រមុះបាក់ ៗ មានពោះធំកំប៉ុង ខ្នងកោង ភ្នែកស្រលៀង ពុកមាត់ពុកចង្កាក្រហម សក់លឿង ស្បែកជ្រួញជ្រីវ ខ្លួនដោយការចំណុច ៗ មានភ្នែកលឿងក្រាក (ដូចភ្នែកឆ្មា) ពត់ខ្លួនករៀច សង្វាក់ខ្លីនំលាន់ឮប្រែសៗ គំរាមកំហែង ឃោរឃៅ ទុកជាស្លៀកដណ្ដប់ស្បែកខ្លា ពុំដូចជាអមនុស្ស គួរស្ញើរ ៗ បពិត្រព្រះបិតា (ព្រាហ្មណ៍នេះ) ជាមនុស្ស ឬជាយក្ស ជាអ្នកស៊ីសាច់និងឈាម ចេញអំពីស្រុកមកកាន់ព្រៃ សូមទ្រព្យពីព្រះ នឹងព្រះបិតាឯង ៗ បពិត្រព្រះបិតា យើងខ្ញុំត្រូវបិសាចកំពុងនាំទៅ ព្រះបិតាទ្រង់ចាំមើលម្ដេច ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះបិតា (ដូចជាថ្ម) ឬដូចជាដំណាន់ដែកដ៏មាំ ព្រះអង្គមិនជ្រាបយើងខ្ញុំ ដែលព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកស្វែងរកទ្រព្យ ល្មោភហួសប្រមាណចាប់ចងហើយវាយយើងខ្ញុំ ដូចជាគេវាយគោ ៗ នាងកណ្ហាជិនា ចូរនៅក្នុងទីនេះចុះ ព្រោះនាងមិនទាន់ដឹងក្ដីនៅឡើយ រមែងកន្ទក់កន្ទេញ ដូចជាកូនម្រឹគនៅបៅដោះ ហើយព្រាត់ព្រាសចាកហ្វូង ៗ

[៣៦១] ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ
យញ្ច អម្មំ ន បស្សិស្សំ តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ ។
ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ
យញ្ច តាតំ ន បស្សិស្សំ តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ ។
សា នូន កបណា អម្មា ចិរំ រត្តាយ រុច្ឆតិ
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តី កុមារឹ ចារុទស្សនឹ ។
សោ នូន កបណោ តាតោ ចិរំ រត្តាយ រុច្ឆតិ
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ កុមារឹ ចារុទស្សនឹ ។
សា នូន កបណា អម្មា ចិរំ រុច្ឆតិ អស្សមេ
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តី កុមារឹ ចារុទស្សនឹ ។
សោ នូន កបណោ តាតោ ចិរំ រុច្ឆតិ អស្សមេ
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ កុមារឹ ចារុទស្សនឹ ។

៣៦១] ទុក្ខនុ៎ះនេះមិនមែនជាទុក្ខដល់អញទេ ព្រោះទុក្ខនេះ បុរស (ដែលកើតមកក្នុងភព) ត្រូវបាន អញមិនឃើញព្រះមាតាណា ការមិនឃើញព្រះមាតានោះ ជាសេចក្តីទុក្ខក្រៃលែង របស់អញ ជាងសេចក្តីទុក្ខដែលព្រាហ្មណ៍វាយដំនេះទៅទៀត ។ ទុក្ខនុ៎ះនេះ មិនមែនជាទុក្ខដល់អញទេ ព្រោះទុក្ខនេះ បុរសត្រូវបាន អញមិនឃើញព្រះមាតាណា ការមិនឃើញព្រះមាតានោះ ជាសេចក្តីទុក្ខក្រៃលែង របស់អញ ជាងសេចក្តីទុក្ខដែលព្រាហ្មណ៍វាយដំនេះទៅទៀត ។ ព្រះមាតានោះ ជាមនុស្សកំព្រាពិត កាលបើមិនឃើញកុមារី ឈ្មោះគណ្ហាជិនា ល្អគួរមើល មុខជានឹងទ្រង់ព្រះកន្សែងអស់កាលយូរ ។ ព្រះបិតានោះជាមនុស្សកំព្រាដោយពិត កាលបើមិនឃើញកុមារី ឈ្មោះគណ្ហាជិនា ល្អគួរមើល មុខជានឹងទ្រង់ព្រះកន្សែងអស់កាលយូរ ។ ព្រះមាតានោះ ជាមនុស្សកំព្រាពិត កាលបើមិនឃើញកុមារី ឈ្មោះគណ្ហាជិនា ល្អគួរមើល មុខជានឹងទ្រង់ព្រះកន្សែង ក្នុងអាស្រម អស់កាលយូរ ។ ព្រះបិតានោះ ជាមនុស្សកំព្រាពិត កាលបើមិនឃើញកុមារី ឈ្មោះគណ្ហាជិនា ល្អគួរមើល មុខជានឹងទ្រង់ព្រះកន្សែង ក្នុងអាស្រម អស់កាលយូរ ។

សា នូន កបណា អម្មា ចិរំ រុណ្ណាយ រុច្ឆតិ
អឌ្ឍរត្តេ រត្តេ វា នទីវ អវសុស្សតិ ។
សោ នូន កបណោ តាតោ ចិរំ រុណ្ណាយ រុច្ឆតិ
អឌ្ឍរត្តេ រត្តេ វា នទីវ អវសុស្សតិ ។
ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា វេទិសា សិន្ទុវារកា
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ តានិ អម្ម ជហាមសេ ។
អស្សត្ថា បនសា ចេមេ និគ្រោធា ច កបិដ្ឋនា
វិវិធានិ ផលជាតានិ តានិ អម្ម ជហាមសេ ។
ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា អយំ សីតូទកា នទី
យត្ថស្សុ បុព្វេ កីឡាម តានិ អម្ម ជហាមសេ ។
វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ អស្មឹ ឧបរិ បព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ធារេម តានិ អម្ម ជហាមសេ ។
វិវិធានិ ផលជាតានិ អស្មឹ ឧបរិ បព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ភុញ្ជាម តានិ អម្ម ជហាមសេ ។
ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ
យេហិស្សុ បុព្វេ កីឡាម តានិ អម្ម ជហាមសេ ។

ព្រះមាតានោះ ជាមនុស្សកំព្រាពិត (ព្រោះពួកយើង) ក្នុងពាក់កណ្ដាលអធ្រាត្រ ឬក្នុងរាត្រីទាំងមូល នឹងទ្រង់ព្រះកន្សែងអស់កាលយូរ នឹងរីងស្ងួតដូចស្ទឹង ។ ព្រះបិតានោះ ជាមនុស្សកំព្រាដោយពិត (ព្រោះពួកយើង) ក្នុងកណ្ដាលអធ្រាត្រ ឬក្នុងរាត្រីទាំងមូល នឹងទ្រង់ព្រះកន្សែងអស់កាលយូរ នឹងរីងស្ងួត ដូចជាស្ទឹង ។ រុក្ខជាតិផ្សេងៗទាំងនេះ គឺដើមព្រីង ឈើតាលទ្រុប មានមែកក្រស៊ុំក្រសាយ ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់ពួករុក្ខជាតិទាំងនោះទៅហើយ ។ ពួកផលជាតិផ្សេងៗទាំងនេះ គឺពោធិ៍ ខ្នុរ ជ្រៃ ក្រសាំង ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់ផលជាតិទាំងនោះទៅហើយ ។ នេះសួនច្បារ នេះស្ទឹងមានទឹកត្រជាក់ ពីដើមយើងលេងក្នុងទីណា ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់ទីទាំងនោះ ។ ពីដើមពួកយើងទ្រទ្រង់ផ្កាណាច្រើនយ៉ាង លើភ្នំនេះ ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់ផ្កាទាំងនោះ ។ ពីដើមពួកយើងបរិភោគផ្លែឈើណាច្រើនយ៉ាង លើភ្នំនេះ ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់ផ្លែឈើទាំងនោះ ។ នេះរូបដំរី រូបសេះរបស់យើង នេះរូបគោរបស់យើង ពីដើមយើងលេងដោយរូបណា ថ្ងៃនេះ យើងនឹងព្រាត់បង់រូបទាំងនោះ ។

(៣៦៦) និយ្យមានា កុមារា តេ បិតរំ ឯតទព្រវុំ
អម្មំ អារោគ្យំ វជ្ជាសិ ត្វញ្ច តាត សុខី ភវ ។
ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ
តានិ អម្មាយ ទជ្ជាសិ សោកមេតេហិ វិនេស្សតិ ។
ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ
តានិ អម្មា ទស្សយន្តី សោកំ បដិវិនេស្សតិ ។
(៣៦៧) តតោ វេស្សន្តរោ រាជា ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ
បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា កលុនំ បរិទេវយិ ។
កំ ន្វជ្ជ ឆាតា តសិតា ឧបរុច្ឆន្តិ ទារកា
សាយំ សំវេសនាកាលេ កោ នេ ទស្សតិ ភោជនំ ។
កំ ន្វជ្ជ ឆាតា តសិតា ឧបរុច្ឆន្តិ ទារកា
សាយំ សំវេសនាកាលេ អម្ម ឆាតម្ហ ទេថ នោ ។

(៣៦៦) កុមារទាំងនោះ កាលជូជកព្រាហ្មណ៍កំពុងនាំទៅ បានពោលនឹងព្រះបិតាដូច្នេះថា បពិត្រព្រះបិតា សូមព្រះអង្គប្រាប់ដល់មាតា (របស់យើងខ្ញុំ) ថាបុត្តទូលមិនមានរោគដល់ព្រះមាតាផង ចំណែកព្រះអង្គសោត ក៏សូមឲ្យបានសេចក្តីសុខ ។ នេះរូបដំរី រូបសេះរបស់យើងខ្ញុំ នេះរូបគោរបស់យើងខ្ញុំ សូមព្រះអង្គប្រទានរូបទាំងនោះដល់ព្រះមាតា នឹងបន្ទោបង់សំណោក ព្រោះរូបទាំងនោះ ។ នេះរូបដំរី រូបសេះរបស់យើងខ្ញុំ នេះរូបគោរបស់យើងខ្ញុំ ព្រះមាតាកាលបើក្រឡេកឃើញរូបទាំងនោះហើយ នឹងបន្ទោបង់សំណោកចេញបាន ។

(៣៦៧) លំដាប់នោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរជាក្សត្រិយ៍ ទ្រង់ដាក់ទានរួចហើយ ក៏យាងចូលទៅកាន់បណ្ណសាលា ហើយខ្សឹកខ្សួល គួរឲ្យករុណាខ្លាំង ។ (ព្រះមហាសត្វទ្រង់ព្រះពិលាបថា) ក្នុងថ្ងៃនេះ ទារកទាំងពីរ មានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ហើយយំទាមទារ អ្នកណាហ្ន៎ នឹងឲ្យភោជន ដល់ទារកទាំងពីរនោះ ក្នុងកាលជាទីអន្ទិស (ការហារ) ក្នុងវេលាល្ងាច ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ ទារកទាំងពីរ មានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន ហើយយំទាមទារ បពិត្រព្រះមាតា យើងខ្ញុំមានសេចក្តីស្រេកឃ្លានហើយ សូមព្រះមាតាប្រទានភោជនដល់យើងខ្ញុំ ក្នុងកាលជាទីអន្ទិស (ការហារ) ក្នុងវេលាល្ងាច ។

កាជន្តុ បថំ គច្ឆន្តិ   បត្តិកា អនុធាវតា

សក្កា សុណោហិ តានេហិ   កោ នេ ឋាតេ គមេស្សតិ ។

កាជន្តុ សោ អលង្វេយ្យ   សន្ធមា បហារំ ឧប

អន្ធសកានំ បុត្តានំ   អលង្កី វត ព្រាហ្មណោ ។

យោបិមេ ចាសីតាសស្ស   វញ្ញោ ភិបន បេសិយោ

គស្សាចិ សុរិហីនស្ស   កោ លង្វី បតារិស្សតិ ។

ភរិជស្សេ ទេ សតោ   ពន្ធស្ស កុមិយោ ឧបេ

អក្កោសតំ បហារតិ   បិយេ បុត្តេ អបស្សតោ ។

(៣៦៦) អាគុ(១) ចាបំ គរោហ្គាន   ទត្តំ ពន្ធិយ ភិបតោ

អាទិស្សាមិ សតោ បុត្តេ   បុត្តានំ ហិ វតោ ទុក្ខោ ។

អដ្ឋានមេតំ ទុក្ខរូបំ   យំ កុមារា វិហញ្ញរេ

សតញ្ច ធម្មមញ្ញាយ   កោ ទត្វា អនុតប្បតិ ។

(៣៦៧) សច្ចំ កិរេវមាហំសុ   នរា ឯកច្ចិយា ឥធ

យស្ស នត្ថិ សកា មាតា   យថា(២) នត្ថិ តថេវ សោ ។

១ ម. ផត្តុ ។ ២ ម. បិតា អត្ថិ ។

តាមគត់ទំនឹកដើរទៅដោយជើងទទេ មិនមានស្បែកជើង ឡើយ ហត់ ជានជើងទាំងពីរប្រេះ ទៅកាន់ផ្លូវ ដូចម្តេចបាន អ្នកណានឹងនឹកឲ្យតាមគត់ទំនឹងនោះទៅ ។ គោតែព្រាហ្មណ៍នោះហើយវាយកូនតាំងពីរបស់អញ ជាអ្នកមិនមានទោស កូនទាំងពីរនេះម្ដង មិនអៀនខ្មាស ព្រាហ្មណ៍នេះហៅកញ្ចាក់មនុស្សដែលអៀនខ្មាស ។ អ្នកណាមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស នឹងវាយកូនជន ស្មើជាខ្ញុំស្រីខ្ញុំប្រុស ឬជាអ្នកបម្រើផងទេរបស់អញ ដែលលះឡើយហើយនោះ ។ ព្រាហ្មណ៍ហ៊ានដេរ ហ៊ានវាយនឹកូនសំឡាញ់របស់អញ ដែលកំពុងមើលឃើញ ដូចជាត្រីដែលជាប់នៅក្នុងទាក់លប ។

(៣៦៦) អញនឹងកាន់យកធ្នូ ស្ពាយព្រួញខ្លៅលើស្មាកាន់ឡើង ហើយនាំយកកូនទាំងពីររបស់ខ្លួនមកវិញ ព្រោះថាការដែលគេវាយដល់កូនទាំងពីរ នាំមកនូវសេចក្ដីទុក្ខ ។ កូនទាំងពីរ គឺជាលំបាកដោយហេតុណា ទោតុន្នះ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្ដីជាទុក្ខទេ នរណាយល់ធម៌របស់ពួកសប្បុរស ហើយឲ្យទាន ដែលក្ដៅក្រហាយឡើយ ។ ។

(៣៦៧) (ជាលើកទារ . . .) បានឮថា ជនពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បាននិយាយពាក្យពិត យ៉ាងនេះថា បុគ្គលណា មិនមានមាតាបង្កើត បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនមានឪពុក ដូចគ្នាដែរ ។

ឯហិ កណ្ហេ មរិស្សាម នត្ថត្ថោ ជីវិតេន នោ
ទិន្នម្ហាសិ ជនិន្ទេន ព្រាហ្មណស្ស ធនេសិនោ
អច្ចាយិកស្ស លុទ្ទស្ស យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ
ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា វេទិសា សិន្ទុវារកា
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
អស្សត្ថា បនសា ចេមេ និគ្រោធា ច កបិត្ថនា
វិវិធានិ ផលជាតានិ តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា អយំ សីតូទកា នទី
យត្ថស្សុ បុព្វេ កីឡាម តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ អស្មិំ ឧបរិ បព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ធារេម តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
វិវិធានិ ផលជាតានិ អស្មិំ ឧបរិ បព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ភុញ្ជាម តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ
យេហិស្សុ បុព្វេ កីឡាម តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ ។
(៣៤៦) នីយមានា កុមារា តេ ព្រាហ្មណស្ស បមុញ្ចិយ
គេហ គេហ បធាវិំសុ ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ ។

នែនាងកណ្ហាប្អូន នាងចូរមក យើងមុខជានឹងស្លាប់ យើងមិនមានសេចក្តីត្រូវការដោយជីវិតទេ ដោយយើងត្រូវព្រះជនិន្ទប្រទានដល់ព្រាហ្មណ៍អ្នកស្វែងរកទ្រព្យ ជាមនុស្សកំណាចលើសលប់ ក៏វាយដំយើងដូចជាគេវាយគោដូច្នោះ ។ នែនាងកណ្ហា ពួករុក្ខជាតិផ្សេង ៗ នេះ គឺដើមព្រីង ឈើតាលទ្រូង មានមែកក្រសុំក្រសាយ យើងនឹងលះបង់រុក្ខជាតិទាំងនោះ នែនាងកណ្ហា ពួកផលជាតិផ្សេង ៗ នេះ គឺពោធិ៍ ខ្នុរ ជ្រៃ ក្រសាំង យើងនឹងលះបង់ផលជាតិទាំងនោះ ។ នែនាងកណ្ហា នេះសួនច្បារ នេះស្ទឹងមានទឹកត្រជាក់ ពីដើមយើងលេងក្នុងទីណា យើងនឹងលះបង់ទីទាំងនោះ នែនាងកណ្ហា ពីដើមយើងទ្រទ្រង់ផ្កាទាំងឡាយណាផ្សេង ៗ លើភ្នំនេះ យើងនឹងលះបង់ផ្កាទាំងនោះ ។ នែនាងកណ្ហា ពីដើមយើងបរិភោគផ្លែឈើផ្សេង ៗ ទាំងឡាយណា យើងនឹងលះបង់ផ្លែឈើទាំងនោះ ។ នែនាងកណ្ហា នេះរូបដំរី រូបសេះរបស់យើង នេះរូបគោរបស់យើង ជារូបដែលយើងធ្លាប់លេង យើងនឹងលះបង់រូបនោះ ។

[៣៤៦] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កុមារទាំងពីរនោះ គឺជាលីនឹងកណ្ហាជិនា កាលដែលព្រាហ្មណ៍កំពុងនាំទៅ ក៏លូតចេញ (អំពីចំណង) ហើយនាំគ្នារត់ទៅក្នុងទីនោះ ក្នុងខណៈនោះ ។

(៣៦៧) តតោ សោ រជ្ជុមាទាយ ទណ្ឌញ្ចាទាយ ព្រាហ្មណោ
អាកោដយន្តោ តេ នេតិ សិវិរាជស្ស បេក្ខតោ ។

(៣៦៨) តំ តំ កណ្ហាជិនាវោច អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ
លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ ។
ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ
នីយមានេ បិសាចេន កិន្នុ តាត ឧទិក្ខសិ ។

(៣៦៩) ឥមេ នោ បាទកា ទុក្ខា ទីឃោ ចទ្ធា សុទុគ្គមោ
នីចេ ចោលម្ពតេ សុរិយេ ព្រាហ្មណោ ច តរេតិ នោ ។
ឱក្កន្ទាមសេ ភូតានិ បព្វតានិ វនានិ ច
សរស្ស សិរសា វន្ទាម សុបតិត្ថេ ច អាបកេ ។
តិណលតានិ ឱសធ្យោ បព្វតានិ វនានិ ច

(៣៦៧) លំដាប់នោះ ជូជកព្រាហ្មណ៍នោះ កាន់យកខ្សែ និងឈើច្រត់ វាយដំកុមារទាំងពីរនោះ ហើយនាំទៅក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះបាទសិវិ (វេស្សន្តរ) ។

(៣៦៨) នាងកណ្ហាជិនា បានពោលនឹងព្រះបិតានោះថា បពិត្រព្រះបិតា ព្រាហ្មណ៍នេះ វាយខ្ញុំម្ចាស់ដោយឈើច្រត់ ដូចជាទាសីដែលកើតក្នុងផ្ទះ ។ បពិត្រព្រះបិតា នេះមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ទេ ដ្បិតពួកព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រកបដោយធម៌ បពិត្រព្រះបិតា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំយើងខ្ញុំយកទៅស៊ីចេង បពិត្រព្រះបិតា យើងខ្ញុំត្រូវបិសាចកំពុងនាំទៅ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គទ្រង់ទតព្រងើយ ។

(៣៦៩) ជើងទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំនេះ ក៏សែនលំបាក ផ្លូវសោត ក៏ឆ្ងាយដាច់ស្រយាល លំបាកនឹងដើរទៅណាស់ ព្រះសុរិយាក៏កាន់តែទន់ទាប ជិតអស្តង្គតណាស់ហើយ ព្រាហ្មណ៍ក៏នាំយើងខ្ញុំ ទៅប្រញាប់ប្រញាល់ ។ យើងខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំ នូវពួកភូត ដែលនៅអាស្រ័យលើភ្នំនិងព្រៃ សូមថ្វាយបង្គំដោយសិរសា នូវពួកទេវតាដែលរក្សាស្រះ និងទេវតាដែលនៅអាស្រ័យ ក្នុងស្ទឹង មានកំពង់ដ៏ល្អ ។ (យើងខ្ញុំ សូមថ្វាយបង្គំ) នូវពួកទេវតាដែលនៅអាស្រ័យលើស្មៅ និងវល្លិ និងឈើឱសថ និងភ្នំ និងព្រៃ

អម្មំ អារោគ្យំ វជ្ជាថ អយំ នោ នេតិ ព្រាហ្មណោ ។
វន្ទិ កោណ្ឌោ អម្មញ្ច មទ្ទិំ អស្មាកំ មាតរំ
សចេ អនុប្បតិតុកាមា ខិប្បំ អនុប្បតេយ្យ នោ ។
អយំ ឯកបទី ឯតិ ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ
តមេវានុបតេយ្យាសិ អបិ បស្សេសិ នោ លហុំ ។
អហោ វត រេ ជដិនី វនមូលផលហារិយេ
សុញ្ញំ ទិស្វាន អស្សមំ តំ តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ ។
អតិវេលំ នុ អម្មាយ ឧញ្ឆាលទ្ធំ អនប្បកំ
យា នោ ពទ្ធេ ន ជានាតិ ព្រាហ្មណេន ធនេសិនា ។
អជ្ជាយំ កេន លុទ្ទេន យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ
អបជ្ជ អម្មំ បស្សេមុ សាយំ ឧញ្ឆាតោ អាគតំ ។
ទជ្ជា អម្មា ព្រាហ្មណស្ស ផលំ ខុទ្ទេន មិស្សិតំ
តទាយំ អសិតោ ធាតោ(១) ន ពាឡ្ហំ ធារយេយ្យ នោ ។
សុណា ច វត នោ បាទា ពាឡ្ហំ វារេតិ ព្រាហ្មណោ
ឥតិ តត្ថ វិលបិំសុ កុមារា មាតុគិទ្ធិនោ ។

កុមារបព្វំ និដ្ឋិតំ ។

១ ម. ឃាតោ ។

សូមទេវតាទាំងឡាយ ទូលព្រះមាតានូវការរបស់យើងខ្ញុំថាអ្នកមិនមានរោគ ព្រោះព្រាហ្មណ៍នេះកំពុងនាំយកយើងខ្ញុំទៅ ។ សូមពួកលោកជំរាប ទូលដល់ព្រះវរបិតាព្រះមាតារបស់យើងខ្ញុំថា បើលោកចង់អញ្ជើញមកតាមយើងខ្ញុំ គប្បីអញ្ជើញមកឲ្យឆាប់ ។ ផ្លូវនេះ ដើរចុះតែជើងមួយ ត្រង់ទៅកាន់អាស្រម ព្រះមាតាគប្បីស្តេចអញ្ជើញមកតាមផ្លូវនោះឯង មុខជានឹងឃើញយើងខ្ញុំភ្លាម ។ បពិត្រព្រះមាតា ដ៏មានជដាអើយ ទុក្ខនោះនឹងមានដល់លោកដែលនាំមើមឈើ នឹងផ្លែឈើអំពីព្រៃមក ព្រោះឃើញអាស្រមស្ងាត់ជ្រងំ ។ ព្រះមាតាបាន (មើមឈើនឹងផ្លែឈើអំពីព្រៃនឹងចំណី)ច្រើនដោយការស្វែងរកហួសវេលា មិនជ្រាបយើងខ្ញុំដែលព្រាហ្មណ៍អ្នកស្វែងរកទ្រព្យ កំណាចលើសលប់ ចង ហើយនាំយើងខ្ញុំ ដូចជាគេវាយហ្វូងគោ ថ្ងៃនេះ យើងខ្ញុំសូមជួបនឹងព្រះមាតា ដែលអញ្ជើញមកអំពីការស្វែងរកផ្លែឈើ ក្នុងវេលាល្ងាច ។ ព្រះមាតាគប្បីប្រទានផ្លែឈើលាយដោយទឹកឃ្មុំ ដល់ព្រាហ្មណ៍ ។ នេះបានបរិភោគផ្លែឈើនោះឆ្អែតហើយ មុខជាមិនបង្ខំនាំយើងខ្ញុំទៅ ។ កុមារទាំងពីរមានសេចក្តីជាប់ចិត្តក្នុងព្រះមាតា ពិលាបក្នុងកាលនោះថា ឱ៎បាតជើងទាំងឡាយរបស់យើងពុះពងអស់ហើយ ព្រាហ្មណ៍ដឹកនាំយើងទៅប្រញាប់ប្រញាល់ខ្លាំងណាស់ ។

ចប់ កុមារបព្វៈ ។

(៣៨០) តេសំ លាលប្បិតំ សុត្វា តយោ វាឡា វនេ មិគា

សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច ឥទំ វចនមព្រវុំ ។

មា ហេវ នោ រាជបុត្តី សាយំ ឧញ្ឆាតោ អាគមា

មា ហេវម្ហាកំ និព្ភោគេ ហេឋយិត្ថ វនេ មិគា ។

សីហោ ចេ នំ វិហេឋេយ្យ ព្យគ្ឃោ ទីបិ ច លក្ខណំ

នេវ ជាលិកុមារស្ស កុតោ កណ្ហាជិនា សិយា

ឧភយេនេវ ជីយេថ បតិំ បុត្តេ ច លក្ខណា ។

(៣៨១) ខណិត្តិកំ មេ បតិតំ ទក្ខិណក្ខិ ច ផន្ទតិ

អផលា ផលិនោ រុក្ខា សព្វា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា ។

តស្សា សាយន្ហកាលស្មិំ អស្សមាគមនំ បតិ

អត្ថង្គតម្ហិ សូរិយេ វាឡា បន្ថេ ឧបដ្ឋហុំ ។

នីចេ ចោលម្ពតេ សូរិយោ ទូរេ ច វត អស្សមោ

យញ្ច នេសំ ឥតោ ហស្សំ តន្តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ ។

(៣៨០) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកទេវតាបានឮពាក្យលាបនៃកុមារទាំងពីរនោះ ហើយ បានពោលពាក្យនេះថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរក្លាយជាម្រឹគសាហាវក្នុងព្រៃ គឺសីហៈ១ ខ្លាធំ១ ខ្លាដំបង១ ។ កុំឲ្យព្រះរាជបុត្រីមកអំពីការស្វែងរកផ្លែឈើ ក្នុងវេលាល្ងាចឡើយ កុំឲ្យពួកម្រឹគក្នុងព្រៃ ជាដែនរបស់យើង បៀតបៀនឡើយ ។ ប្រសិនបើ សីហៈក្តី ខ្លាធំក្តី ខ្លាដំបងក្តី បៀតបៀនមាទ្រី ដែលប្រកបដោយលក្ខណានោះហើយ ជាលិកុមារនឹងបានកណ្ហាជិនា នឹងរស់នៅដូចម្តេចបាន មាទ្រី ដែលប្រកបដោយលក្ខណា នឹងព្រាត់ប្រាសចាកចំណែកទាំងពីរ គឺស្វាមីនិងបុត្រទាំងពីរ ។

(៣៨១) (ព្រះនាងមទ្រី...) ចបជីក ធ្លាក់ចុះ (អំពីដៃ) របស់ខ្ញុំ ភ្នែកស្តាំក៏កម្រើក ទាំងដើមឈើមានផ្លែ ក៏ប្រែជាមិនមានផ្លែ ខ្ញុំវង្វេងទិសទាំងអស់ ។ កាលដែលខ្ញុំនោះ មកកាន់អាស្រម ក្នុងវេលាល្ងាច ក្នុងពេលដែលព្រះអាទិត្យអស្តង្គតហើយ ក៏មានពួកម្រឹគសាហាវ មកឈរកាំងក្នុងផ្លូវ កាលបើព្រះអាទិត្យទៀបអស្តង្គតហើយ អាស្រមក៏នៅឆ្ងាយណាស់ ខ្ញុំនឹងនាំយកមើមឈើនិងផ្លែឈើណា អំពីទីនេះ ដើម្បីកូនទាំងនោះ កូនទាំងនោះ គប្បីទទួលបរិភោគមើមឈើនិងផ្លែឈើនោះ ជាភោជន ។

សោ នូន ខត្តិយោ ឯកោ បណ្ណសាលាយ អច្ឆតិ
តោសេន្តោ ជាលិកា ជាតេ មមំ ទិស្វា អនាយតឹ ។
តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ កបណាយ វរាកិយា
សាយំ សំវេសនាកាលេ ខីរបីតាវ អច្ឆរេ ។
តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ កបណាយ វរាកិយា
សាយំ សំវេសនាកាលេ វារិបីតាវ អច្ឆរេ ។
តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ កបណាយ វរាកិយា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ វច្ឆា ពាលាវ មាតរំ ។
តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ កបណាយ វរាកិយា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ ហំសាវុបរិបល្លលេ ។
តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ កបណាយ វរាកិយា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ អស្សមស្សាវិទូរតោ ។
ឯកាយនោ ឯកបថោ សរា សោព្ភា ច បស្សតោ
អញ្ញំ មគ្គំ ន បស្សាមិ យេន គច្ឆេយ្យ អស្សមំ ។
មិគា នមត្ថុ រាជានោ កាននស្មឹ មហាពលា
ធម្មេន ភាតរោ ហោថ មគ្គំ មេ ទេថ យាចិតា ។

ក្សត្រិយ៍នោះគង់នៅតែមួយអង្គឯងក្នុងបណ្ណសាលាពិត ម្ដេចសម ឃើញអាត្មាអញដែលមិនទាន់មកដល់ ក៏ខំលួងលោមទារកទាំងពីរ ដែលមានសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន ។ កូនតូចទាំងនោះរបស់អញ ជាស្ត្រីកំព្រា កំសត់ ដោយពិត នៅអង្គុយ (ចាំមើលផ្លូវ) ដូចកូនម្រឹគ នៅបៅទឹកដោះ ក្នុងវេលាល្ងាច ក្នុងវេលាដែលចូលដេក ។ កូនតូចទាំងនោះរបស់អញ ជាស្ត្រីកំព្រា កំសត់ ដោយពិត នៅអង្គុយ (ចាំមើលផ្លូវ) ដូចកូនម្រឹគក្រោកផឹកទឹក ក្នុងវេលាល្ងាច ក្នុងវេលាដែលចូលដេក ។ កូនតូចទាំងនោះរបស់អញ ជាស្ត្រីកំព្រា កំសត់ ដោយពិត នាំគ្នាឈរចាំទទួលអញ ដូចជាកូនគោនៅតូច ឈរចាំទទួលមេ ។ កូនតូចទាំងនោះរបស់អញ ជាស្ត្រីកំព្រា កំសត់ ដោយពិត នាំគ្នាឈរចាំទទួលអញដូចជាកូនហង្សឈរ នៅលើកក់ ។ កូនតូចទាំងនោះរបស់អញ ជាស្ត្រីកំព្រាកំសត់ ដោយពិត នាំគ្នាឈរចាំទទួលអញ ក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីអាស្រម ។ ផ្លូវតែមួយ ចុះបានតែដើរនៃបុគ្គលម្នាក់ ក្បែរខាងផ្លូវមានស្រះ មានជ្រោះ អញមិនឃើញផ្លូវដទៃ សម្រាប់ទៅកាន់អាស្រមបានទេ ។ បពិត្រម្រឹគទាំងឡាយ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំលោកទាំងឡាយ ជាស្ដេច មានកំឡាំងច្រើន ក្នុងព្រៃធំ សូមលោកជាបងប្អូននឹងគ្នាដោយធម៌ លោកទាំងឡាយ កាលបើខ្ញុំអង្វរហើយ ក៏សូមឲ្យផ្លូវដល់ខ្ញុំ ។

អវរុទ្ធស្សហំ ភរិយា រាជបុត្តស្ស សិរីមតោ
តញ្ចាហំ នាតិមញ្ញាមិ រាមំ សីតាវនុព្វតា ។
តុម្ហេ ច បុត្តេ បស្សេថ សាយំ សំវេសនំ បតិ
អហញ្ច បុត្តេ បស្សេយ្យំ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
ពហុញ្ចិទំ មូលផលំ ភក្ខោ ចាយំ អនប្បកោ
ឥតោ ឧបឌ្ឍំ ទស្សាមិ មត្តំ មេ ទេថ យាចិតា ។
រាជបុត្តី ច វោ មាតា រាជបុត្តោ ច វោ បិតា
ធម្មេន ភាតរោ ហោថ មត្តំ មេ ទេថ យាចិតា ។
(៣៥៤) តស្សា លាលប្បមានាយ ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ
សុត្វា នេលបតី វាចំ វាឡា បន្ថា អបក្កមុំ ។
(៣៥៣) ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ វច្ឆា ពាលាវ មាតរំ ។
ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ ហំសាវុបរិបល្លលេ ។

ខ្ញុំជាភរិយារបស់ព្រះរាជបុត្រដ៏មានសិរី ដែលគេនិរទេស ខ្ញុំមិនហ៊ានមើលងាយព្រះរាជស្វាមីនោះ ដូចនាងសីតា ជាស្រ្តីមានតែមិនហ៊ានមើលងាយព្រះរាម ។ លោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ចូរឃើញបុត្រទាំងឡាយចុះ ចំណែកខ្ញុំសូមឃើញស្វាមីនឹងបុត្តទាំងពីរ គឺជាលីនឹងកណ្ហាជិនា ក្នុងវេលាល្ងាច គឺកាលជាទីចូលដំណេក ។ មើមឈើនឹងផ្លែឈើនេះសោតក៏ច្រើន ចំណីនេះមិនមែនតិចទេ ខ្ញុំនឹងចែកចំណីនោះពាក់កណ្ដាលជូន លោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កាលបើខ្ញុំអង្វរហើយ សូមឲ្យខ្ញុំ ។ ព្រះមាតារបស់យើង ជាព្រះរាជបុត្រី ព្រះបិតារបស់យើង ជាព្រះរាជបុត្រា លោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយគួរជាបងប្អូនដោយធម៌ លោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ កាលបើខ្ញុំអង្វរហើយ សូមឲ្យខ្ញុំ ។

(៣៥៤) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកម្រឹគសាហាវ បានស្ដាប់ពាក្យពីរោះពិសា ជាពាក្យប្រកបដោយសេចក្ដីករុណាច្រើន របស់នាងមទ្រីនោះ ដែលកំពុងយំលាមហើយ ក៏នាំគ្នាថយចេញអំពីផ្លូវបាត់ទៅ ។

(៣៥៣) (ព្រះនាងមទ្រី...) កូនតូចទាំងពីរ ប្រឡាក់ដោយធូលីដី រមែងឈរចាំទទួលអញក្នុងប្រទេសនេះ ដូចជាកូនគោខ្ចី ឈរចាំទទួលមេ ។ កូនតូចទាំងពីរប្រឡាក់ដោយធូលីដី រមែងឈរចាំទទួលអញក្នុងប្រទេសនេះ ដូចជាកូនហង្សឈរនៅលើភក់ ។

ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ   បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ   អស្សមស្សាវិទូរតោ ។
តេ(១) មិគា វិយ ឧក្កណ្ណា   សមន្តាមភិធាវិនោ
អានន្ទិនោ បមុទិតា   វគ្គមានា កម្បរេ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ   ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
ឆកលីវ(២) មិគី ឆាបំ   បក្ខី មុត្តាវ បញ្ជរា
ឱហាយ បុត្តេ និក្ខមុំ   សីហីវាមិសគិទ្ធិនី
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ   ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
ឥទំ នេសំ បទក្កន្តំ   នាគានមិវ បព្វតេ
ចិតកា បរិកិណ្ណាយោ   អស្សមស្សាវិទូរតោ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ   ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
វាលុកាយបិ ឱកិណ្ណា   បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា
សមន្តាមភិធាវន្តិ   ន តេ បស្សាមិ ទារកេ ។
យេ មំ បុរេ បច្ចុដ្ឋេន្តិ   អរញ្ញា ទូរមាយតឹ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ   ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។

១ ម. ម្ចេ ។ ២ ម. ឆកលី ។ ឱ. ឆកលី ។

កូនតូចទាំងពីរ ប្រឡាក់ដោយអាចម៍ដី រមែងឈរចាំទទួលអញ ក្នុងប្រទេសនេះ ក្បែរទីជិតអាស្រម ។ កូនតូចទាំងនោះ ធ្លាប់តែ ស្ទុះមកទទួលអញវិញ មានសេចក្តីត្រេកអរ រីករាយ ទាំងលោតមក ហាក់ដូចជា (ញ៉ាំងត្រចៀកឲ្យយោលរបស់វាក) ឲ្យកើត ដូចកូនម្រឹគទាំងឡាយ (ឃើញមេ) ហើយដំឡើងស្ទុះត្រឡៀត (ដើរ-កន្លងទៅជិតមេ រីករាយត្រេកអរស្ទុះទៅទទួលវិញ) ថ្ងៃនេះអញមិនបានឃើញ កូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ អញលះបង់កូន ទាំងពីរ ហើយចេញទៅ ដូចមេពពែម្រឹគ លះបង់កូន ដូច មេបក្សីចេញអំពី (សម្បុក) ឬដូចមេសីហៈប្រាថ្នាសាច់ (លះ បង់កូនរបស់ខ្លួនដើរចេញទៅរកចំណី) ថ្ងៃនេះ អញមិនបានឃើញ កូនទាំងពីរ គឺជាលី និងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ នេះស្នាមជើងនៃ កូនទាំងនោះ ដូច(ស្នាមជើង) នៃដំរីលើភ្នំ គំនូរទាំងឡាយដែល កូនទាំងពីរនាំគ្នាគូរ ក្នុងទីជិតនៃអាស្រម ថ្ងៃនេះ អញមិនបានឃើញកូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ កូនតូចទាំងពីរ រោយកាយ ដោយខ្សាច់ ប្រឡាក់ ដោយអាចម៍ដី រមែងស្ទុះមកទទួលវិញ អញមិនបានឃើញពួកគេទាំងនោះ ។ កាល ពីដើម កូនទាំងពីរណា ទទួលអញដែលមកអំពីព្រៃឆ្ងាយ ថ្ងៃនេះ អញមិនបានឃើញកូនទាំងពីរនោះ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនា ។

ឆមិសីវ មិគី ឆាតា បច្ចុគ្គន្ត្វាន មាតរំ
ទូរេ មំ បដិវិលោកេន្តិ តេ ន បស្សាមិ ទារកេ ។
ឥទញ្ច នេសំ កីឡនកំ បតិតំ បណ្ឌុវេឡុវំ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
ថនា ច មយ្ហ មេ បូរា ឧរោ ច សម្បទាលតិ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
(១) (២)
ឧច្ឆង្គមេកោ វិចិនតិ ថនា មេកោ លម្ពតិ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។
យស្សុ សាយណ្ហសមយំ បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា
ឧច្ឆង្គេ មេ វិវត្តន្តិ តេ ន បស្សាមិ ទារកេ ។
អយំ សោ អស្សមោ បុព្វេ សមជ្ជោ បដិភាតិ មំ
ត្យជ្ជ បុត្តេ អបស្សន្តា ភមតេ វិយ អស្សមោ ។
កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ អស្សមោ បដិភាតិ មំ
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។
កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ អស្សមោ បដិភាតិ មំ
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។

---

១ ម. ខ្ញៀ ។ ២ ម. មេសាភ្នោ វត្តិ ។

តារកទាំងពីរ តែងមើលមើលផ្លូវអញ ក្នុងទីឆ្ងាយ ដូចកូនម្រឹគ ទទួលមេតកែត ឬម្រឹគជាមេ ។ ផ្លែព្នៅលឿងទុំ ដែលជ្រុះមកនេះឯង ជាល្បែងរបស់តារកទាំងនោះ ថ្ងៃនេះអញមិនបានឃើញកូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ សុដន់របស់អញទាំងពីរនេះពេញ(ដោយទឹកដោះ)ទាំងទ្រូងសោតក៏ស្ទើរតែនឹងធ្លាយ អញមិនបានឃើញកូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ កូនមួយ ការរកផ្លែឈើក្នុងចង្កេះរបស់អញ កូនមួយ តោងដោះទាំងគូរបស់អញ ថ្ងៃនេះ អញមិនបានឃើញកូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។ វេលាថ្ងៃល្ងាច កូនតូចទាំងពីរ ប្រឡាក់ដោយធូលីដី ននៀលលើភ្លៅរបស់អញ អញមិនបានឃើញតារកទាំងនោះ ។ កាលពីដើម អាស្រមនេះ ប្រាកដដល់អញ (ដូចជា) កន្លែងមហោស្រព ថ្ងៃនេះ អាស្រមហាក់ដូចវិលដល់អញ ដែលមិនបានឃើញកូនទាំងនោះ ។ ហេតុដូចម្ដេច បានជាអាស្រមនេះ ហាក់ដូចជាស្ងាត់សូន្យឈឹង ប្រាកដដល់អញ សូម្បីក្អែកក្នុងព្រៃក៏មិនកញ្ជ្រៀវ តារកទាំងពីររបស់អញ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។ ហេតុដូចម្ដេច បានជាអាស្រមនេះ ហាក់ដូចជាស្ងាត់សូន្យឈឹង ប្រាកដដល់អញ សូម្បីពួកសត្វហើរ ក៏មិនកញ្ជ្រៀវ តារកទាំងពីររបស់អញ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។

(៣៨៦) កិមិទំ តុណ្ហីភូតោសិ អបិ រត្តេវ មេ មនោ
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ មញ្ញេ ទារកា ។
កិមិទំ តុណ្ហីភូតោសិ អបិ រត្តេវ មេ មនោ
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ មញ្ញេ ទារកា ។
កច្ចិ នុ មេ អយ្យបុត្ត មិគា ខាទឹសុ ទារកេ
អរញ្ញេ ឥរិណេ វិវនេ កេន នីតា មេ ទារកា ។
អទុ តេ បហិតា ទូតា អទុ សុត្តា បិយំវទា
អទុ ពហិ នោ និក្ខន្តា ខិឌ្ឌាសុ បសុតា នុ តេ ។
នេវាសំ កេសេ បស្សាមិ ហត្ថបាទេ ច ជាលិនោ
សកុណានញ្ច ឱបាតោ កេន នីតា មេ ទារកា ។
(៣៨៧) ឥទំ តតោ ទុក្ខតរំ សល្លវិទ្ធោ យថា វណោ
យម្បិ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។

(៣៨៦) ហេតុនេះដូចម្តេច បានជាព្រះអង្គគង់ស្ងៀម ចិត្តរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ហាក់ដូច(យល់សប្តិ)ក្នុងរាត្រី សូម្បីពួកក្អែកព្រៃក៏មិនរងៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។ ហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះអង្គគង់ស្ងៀម ចិត្តរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ហាក់ដូចជា (យល់សប្តិ) ក្នុងរាត្រី សូម្បីពួកសត្វបក្សីក៏មិនរងៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។ បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ ពួកម្រឹគស៊ីទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ហើយឬដឹង ឬនរណានាំយកទារក របស់ខ្ញុំម្ចាស់ទៅក្នុងព្រៃ ដ៏ស្ងាត់ឥតជាតិជៅ ។ ព្រះអង្គធ្វើទារកទាំងនោះឲ្យជាទូតហើយប្រើទៅឬ ឬក៏ទារកទាំងនោះ ជាអ្នកពោលពាក្យពីរោះ ដេកលក់ស៊ប់ហើយ ឬទារកទាំងនោះខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងល្បែងទាំងឡាយ ហើយនាំគ្នាចេញទៅខាងក្រៅ ។ សក់ទាំងឡាយក្តី ដៃជើងទាំងឡាយក្តី ដ៏វិចិត្រដោយបណ្តាញរបស់ទារកទាំងនោះ ក៏មិនឃើញសោះ ក្រែងពួកបក្សីធាបនាំយកទៅឬដឹង ឬនរណានាំយកទារក របស់ខ្ញុំម្ចាស់ទៅ ។

(៣៨៧) ការដែលព្រះអង្គមិនមានព្រះបន្ទូលនេះ ជាទុក្ខក្រៃលែងជាងទុក្ខរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ដែលមិនឃើញកូនទាំងពីរ គឺជាលីនិងនាងកណ្ហាជិនានោះ ដូចជាដំបៅ ដែលមុត ដោយព្រួញ ។

ឥធិមំ ឧតុយំ សម្មិ   កាមេយ្យំ ហនយិ មម

យញ្ច បុត្តេ ន បស្សាមិ   តញ្ច មំ អាកិកាសសិ ។

អជ្ជ ចេ មេ ឥមំ រត្តឹ   រាជបុត្ត ន សំសសិ

មញ្ញេ ឱក្កន្តសន្តំ មំ   បាតោ ទក្ខសិ នោ មតំ ។

(៣៩៦) ឧតុ មន្ទី វិកលោហា   រាជបុត្តី យសស្សិនី

បាតោ គតាសិ ឧញ្ឆាយ   កិមិទំ សាយមាគតា ។

(៣៩៧) ឧតុ ទ្វិ សទ្ទមស្សោសិ   យេ សរំ បាតុមាគតា

សីហស្ស វិនទតស្ស   ព្យគ្ឃស្ស ច និកុជ្ជិតំ ។

អហុ បុព្វនិមិត្តំ មេ   វិចរន្តា ព្រហាវនេ

ខណិត្តោ មេ ហត្ថា បតិតោ   ឧគ្គីវញ្ចាបិ អំសតោ ។

តទាហំ ព្យថិតា ភីតា   បុថុំ កត្វាន អញ្ជលឹ

សព្វា ទិសា នមស្សិស្សំ   អបិ សោត្ថិ ឥតោ សិយា ។

នេះជាព្រួញទីពីរ គឺត្រង់ដែលខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញបុត្រទាំងពីរ ១ ដែលព្រះអង្គមិនត្រាស់ប្រាប់ខ្ញុំម្ចាស់ ១ ជាព្រួញវិតក្កទុក្ខរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ។ បពិត្រព្រះរាជបុត្រ បើព្រះអង្គមិនត្រាស់ប្រាប់ដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ក្នុងរាត្រីនេះ គង់តែថ្ងៃនេះ ព្រះអង្គមុខជានឹងឃើញខ្ញុំម្ចាស់អស់ជីវិតស្លាប់ក្នុងវេលាព្រឹកមិនខាន ។

(៣៩៦) (ព្រះមហាសត្វ...) ក្រែងនាងមទ្រី មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីទាំងប្រសើរ ជារាជបុត្រី មានយសស្ស នាងទៅដើម្បីស្វែងរក (ផ្លែឈើតូច-ធំ) តាំងពីពេលព្រឹក ហេតុអ្វីមកវិញ ទុកជាដល់ពេលល្ងាចហើយ ទើបមក ។

(៣៩៧) (ព្រះនាងមទ្រី...) ក្រែងព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់សំឡេងទ្រហឹងនៃសីហៈនិងខ្លា ដែលស្រែកបន្លឺឡើង (ព្រមទាំងប្រើតវៀទានដើរជាមើម) ដែលមកកាន់ស្រះ (នេះ) ដើម្បីផឹកទឹកផងឬទេ ។ បុព្វនិមិត្តបានកើតឡើងដល់ខ្ញុំម្ចាស់ ដែលដើរត្រាច់ក្នុងព្រៃធំ ដងកាំបិតធ្លាក់ពីដៃរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ចាំងក៏ព្រួន ដែលពាក់លើស្មាខ្ញុំក៏ធ្លាក់ពីស្មា ។ ក្នុងវេលានោះ ខ្ញុំម្ចាស់មានសេចក្ដីតក់ស្លុតភ័យព្រឺព្រួច ក៏ប្រណម្យអញ្ជលី នមស្ការគ្រប់ទិសទាំងពួង ។ សូមឲ្យសួស្ដីកើតមាន ព្រោះការនមស្ការនេះ ។

មា ហេវ នោ រាជបុត្តា   ហតា សីហេន ទីបិនា
ការកា ភិ បរាមដ្ឋា   អជ្ជ កោកករជ្ជុកិ ។
សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច   គយោ ភល្លា វនេ មិគា
តេ មំ បរិយាវរុំ មគ្គំ   តេន សាយម្ហិ អាគតា ។

(៣៩៨) អហំ បតិញ្ច បុត្តេ ច   អាចរិយមិវ មាណវោ
អនុដ្ឋិតា ទិវារត្តិំ   ជដិនី ព្រហ្មចារិនី ។
អជិនានិ បរិទហិត្វា   វនមូលផលហារិយា
វិចរាមិ ទិវារត្តិំ   តុម្ហំ កាមា ហិ បុត្តកា ។
អហំ[១] សុវណ្ណហាលិទ្ទំ   អាភតំ បណ្ឌុវេលុវំ
រុក្ខបក្កានិ ចាហាសិំ   ឥមេ វោ បុត្តកីឡនា ។
ឥមំ មូឡាលិវត្តកំ   សាលុកំ ចិញ្ចរោធកំ[២]
ភុញ្ជ ខុទ្ទេហិ សំយុត្តំ   សហ បុត្តេហិ ខត្តិយ ។
បទុមំ ជាលិនោ ទេហិ   កុមុទញ្ច កុមារិយា
មាលិនេ បស្ស នច្ចន្តេ   សិវិបុត្តានិ អវ្ហយ ។

១ ឱ. ម. អហំ ។ ២ ឱ. ចិញ្ចរោធកំ ។ ម. ពិញ្ចរោធកំ ។

សូមកុំឲ្យសីហៈនិងខ្លាដំបង បៀតបៀនព្រះរាជបុត្ររបស់យើងបាន មួយទៀត សូមកុំឲ្យខ្លាឃ្មុំ ក្តាន់ព្រៃ និងខ្លារខិនបៀតបៀនព្រះរាជបុត្រទាំងពីរបាន ។ ពួកម្រឹគនោះក្នុងព្រៃ គឺសីហៈមួយ ខ្លាធំមួយ ខ្លាដំបងមួយ កំពុងនៅខ្ទប់ផ្លូវខ្ញុំម្ចាស់ ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំម្ចាស់មកក្នុងវេលាល្ងាច ។

(៣៩៨) ខ្ញុំម្ចាស់មានសក់កណ្តាញ់ ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ស្រក់ស្រទេញ (ផ្គត់ផ្គង់) ប្តីផង បុត្រទាំងពីរផង សព្វថ្ងៃនិងយប់ ដូចជាមាណព (ផ្គត់ផ្គង់) អាចារ្យ ។ ឱ បុត្រតូចសំណព្វទាំងពីរ មាតាស្លៀកដណ្តប់ស្បែកខ្លា ទៅស្វែងរកមើមឈើនិងផ្លែឈើក្នុងព្រៃ ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ព្រោះតែសេចក្តីស្រឡាញ់កូនឯងទាំងពីរ ។ រមៀតមានពណ៌ដូចជាមាសនិងផ្លែព្នៅនេះ មាតាបាននាំមកដល់ហើយ មាតាបាននាំផ្លែឈើទាំងឡាយ (ឯទៀតផង) ឱ បុត្រតូចសំណព្វទាំងពីរ ផ្លែឈើទាំងនេះ ជារបស់លេងរបស់កូនឯងទាំងពីរ ។ មើមឈូក ក្រអៅឧប្បល ក្រចាប់នេះ បពិត្រក្សត្រិយ៍ សូមព្រះអង្គព្រមទាំងបុត្រទាំងពីរសោយ (វត្ថុទាំងនោះ) ដែលលាយជាមួយទឹកឃ្មុំ ។ បពិត្រព្រះបាទសិវី សូមព្រះអង្គប្រទានផ្កាឈូកដល់ជាលី សូមព្រះអង្គប្រទានផ្កាកុមុទ ដល់នាងកុមារី សូមមើល (កុមារទាំងពីរ) ដែលប្រដាប់ដោយកម្រងផ្កាហើយរាំ សូមព្រះអង្គ ត្រាស់ហៅបុត្រទាំងពីរមក ។

ឥតោ កណ្ហាជិនា យាតិ និសាមេហិ រថេសភ
ទព្វិស្សរាយ វគ្គុយា អស្សមំ ឧបគច្ឆិយា
សមានសុខទុក្ខម្ហា រដ្ឋា បព្ពាជិតា ឧភោ
អបិ សិវិបុត្តេ បស្សេសិ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។
សមណោ ព្រាហ្មណោ វុន ព្រហ្មចរិយបរាយនេ
អហំ លោកេ អភិសសិំ សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។
(៣៩៩) ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា វេទិសា សិន្ទុវារិកា
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។
អស្សត្ថា បនសា ចេមេ និគ្រោធា ច កបិត្ថកា
វិវិធានិ ផលជាតានិ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។
ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា អយំ សីតូទកា នទី
យត្ថស្សុ បុព្វេ កីឡឹសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។
វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ អស្មឹ ឧបរិបព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ធារឹសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។
វិវិធានិ ផលជាតានិ អស្មឹ ឧបរិបព្វតេ
យានស្សុ បុព្វេ ភុញ្ជឹសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

បពិត្រព្រះអង្គ ជាធំក្នុងរថ បណ្ដាបុត្រទាំងពីរនោះ បុត្រីឈ្មោះកណ្ហាជិនា រមែងទៅ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ (សំឡេង) របស់កូនដែលពីរោះ គួរជាទីចាប់ចិត្ត ពាក្យពីរោះ ចូលទៅកាន់អាស្រម ។ បពិត្រព្រះបាទសិវី យើងទាំងពីរនាក់ ត្រូវគេនិរទេសចាកដែន ហើយជាអ្នកមានសុខទុក្ខជាមួយគ្នា ព្រះអង្គឃើញបុត្រទាំងពីរ គឺជាលីនឹងកណ្ហាជិនាដែរឬ ។ ខ្ញុំម្ចាស់បានជេរប្រទេចពួកស្រមណ៍នឹងព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក មានព្រហ្មចរិយធម៌ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ មានសីល ជាពហុស្សូតដោយពិត បានជាខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញបុត្រទាំងពីរ គឺជាលី នឹងកណ្ហាជិនានោះ ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(៣៩៩) នេះរុក្ខជាតិផ្សេងៗ គឺព្រីង ឈើតាលទ្រុំ មានមែកក្រញុំ ក្រសាយ កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។ នេះផលជាតិផ្សេងៗ គឺពោធិ៍ ខ្នុរ ល្វា ក្រសាំង កុមារទាំងនោះអញមិនបានឃើញ ។ នេះសួនច្បារទាំងឡាយ នេះស្ទឹងមានទឹកត្រជាក់ ជាទីដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះអញមិនបានឃើញ ។ ផ្កាឈើច្រើនយ៉ាង លើភ្នំនេះ ជាផ្កាដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់ទ្រទ្រង់ កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។ ផ្លែឈើច្រើនយ៉ាងលើភ្នំនេះ ជាផ្លែដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់បរិភោគ កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញសោះ ។

ឥមេ តេ ហត្ថិកា អស្សា ពលិពទ្ទា ច តេ ឥមេ
យេហិស្សុ បុរេ កីឡិសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ ។
(៣៦០) ឥមេ សាមា សសោលូកា(១) ពហុកា កទលីមិគា
យេហិស្សុ បុរេ កីឡិសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ ។
ឥមេ ហំសា ច កោញ្ចា ច មយូរា ចិត្របេខុណា
យេហិស្សុ បុរេ កីឡិសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ ។
(៣៦១) ឥមា តា វនគុម្ពាយោ បុប្ផិតា សព្វកាលិកា
យត្ថស្សុ បុរេ កីឡិសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ ។
ឥមា តា បោក្ខរណី រម្មា ចក្កវាកូបកូជិតា
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា បទុមុប្បលកេហិ ច
យត្ថស្សុ បុរេ កីឡិសុ តេ កុមារា ន ទិស្សរេ ។
(៣៦២) ន តេ កដ្ឋានិ ភិន្នានិ ន តេ ឧទកមាហដំ
អគ្គិបិ តេ ន ហាបិតោ កិំ នុ មន្ទោវ ឈាយសិ ។
បិយោ បិយេន សង្គម្ម សមោ ហំ ព្យបហញ្ញតិ
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ ជាលិំ កណ្ហាជិនំ ចុភោ ។

---

១ ម. សសោលូកា ។

រូបដំរី រូបសេះទាំងនេះក្តី រូបគោទាំងនេះក្តី ជារូបដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។

(៣៦០) រូបម្រឹគមានសម្បុរក្រពុល រូបទន្សាយ រូបមៀម រូបម្រឹគឈ្លូសជាច្រើនទាំងនេះ ជារូបដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។ រូបហង្ស រូបក្រៀល រូបក្ងោក មានស្លាបដ៏វិចិត្រ ជារូបដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។

(៣៦១) គុម្ពឈើទាំងនេះ មានផ្កាក្នុងសព្វកាល ជាផ្កាដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះ អញមិនបានឃើញ ។ ស្រះបោក្ខរណីទាំងនេះ គួរជាទីត្រេកអរ ព្រមទាំងគឹកកង ដោយសត្វចាក្រពាក ដេរដាសទៅដោយផ្កាមន្ទាលកៈផង ដោយផ្កាឈូកនឹងផ្កាឧប្បលផង ជាទីដែលកុមារទាំងពីរធ្លាប់លេង កុមារទាំងនោះអញមិនបានឃើញ ។

(៣៦២) ឧសទាំងឡាយព្រះអង្គមិនកាប់ ទឹកព្រះអង្គមិនដង ភ្លើងព្រះអង្គមិនបង្កាត់ ហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គសញ្ជប់សញ្ជឹង ដូចមនុស្សល្ងៅ ។ (ព្រះវេស្សន្តរ) ជាទីស្រឡាញ់ (របស់ខ្ញុំម្ចាស់) សេចក្តីព្រួយតែងសោយ ព្រោះបានជួបជុំដោយព្រះអង្គជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងថ្ងៃនេះខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញបុត្រទាំងពីរ គឺជាលីនឹងនាងកណ្ហាជិនានោះ ។

(៣៦៣) ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ យេន តេ នីហដា មតា
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។
ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ យេន តេ នីហដា មតា
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។

(៣៦៤) សា តត្ថ បរិទេវិត្វា បព្វតានិ វនានិ ច
បុនទេវស្សមំ គន្ត្វា រោទិ សាមិកសន្តិកេ ។
ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ យេន តេ នីហដា មតា
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។
ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ យេន តេ នីហដា មតា
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ មតា មេ នូន ទារកា ។

(៣៦៣) បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញបុត្ររបស់យើងទាំងពីរនោះ ខ្ញុំម្ចាស់មិនដឹងថា (អ្នកណា) នាំយកបុត្រទាំងនោះទៅ ទាំងពួកក្អែកព្រៃសោត ក៏មិនកញ្ជ្រៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។ បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញបុត្ររបស់យើងទាំងពីរនោះ ខ្ញុំម្ចាស់មិនដឹងថា (អ្នកណា) នាំយកបុត្រទាំងនោះទៅ ទាំងពួកសត្វស្លាបសោត ក៏មិនកញ្ជ្រៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។

(៣៦៤) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) នាងមទ្រីនោះ (បានត្រាច់ទៅ) កាន់ភ្នំនិងព្រៃ ខ្សឹកខ្សួលក្នុងទីនោះ ហើយត្រឡប់មកកាន់អាស្រមវិញ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងក្នុងសំណាក់ព្រះរាជស្វាមីថា បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញ (បុត្រទាំងពីរ) របស់យើងនោះ ខ្ញុំម្ចាស់មិនដឹងថា (អ្នកណា) នាំយកបុត្រទាំងនោះទៅ ទាំងពួកក្អែកព្រៃសោត ក៏មិនកញ្ជ្រៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។ បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញ (បុត្រទាំងពីរ) របស់យើងនោះ ខ្ញុំម្ចាស់មិនដឹងថា (អ្នកណា) នាំយកបុត្រទាំងនោះទៅ ទាំងពួកសត្វស្លាបសោត ក៏មិនកញ្ជ្រៀវ ទារកទាំងពីររបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ប្រាកដជាស្លាប់ហើយ ។

ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ យេន តេ និហតា វនា
វិចរន្តិ រុក្ខមូលេសុ បព្វតេសុ គុហាសុ ច ។
ឥតិ មទ្ទី វរារោហា រាជបុត្តី យសស្សិនី
ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទិត្វា តត្ថេវ បតិតា ឆមា ។
(៣៦៨) តមជ្ឈបត្តំ រាជបុត្តឹ ឧទកេនាភិសិញ្ចថ
អស្សត្ថំ នំ វិទិត្វាន អថ នំ ឯតទព្រវិ ។
អាទិយេនេវ តេ មទ្ទិ ទុក្ខំ នក្ខាតុមិច្ឆិសំ
ទលិទ្ទោ យាចកោ វុឌ្ឍោ ព្រាហ្មណោ ឃរមាគតោ ។
តស្ស ទិន្នា មយា បុត្តា មទ្ទិ មា ភាយិ អស្សស
មំ បស្ស មទ្ទិ មា បុត្តេ មា ពាឡ្ហំ បរិទេវយិ
លច្ឆាម បុត្តេ ជីវន្តា អរោគា ច ភវាមសេ ។
បុត្តេ បសុញ្ច ធញ្ញញ្ច យញ្ច អញ្ញំ ឃរេ ធនំ
ទជ្ជា សប្បុរិសោ ទានំ ទិស្វា យាចកមាគតេ
អនុមោទាហិ មេ មទ្ទិ បុត្តកេ ទានមុត្តមំ ។

បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់មិនឃើញ (បុត្រទាំងពីរ) របស់ព្រះអង្គសោះ ខ្ញុំម្ចាស់មិនដឹងជា (អ្នកណា) នាំយកបុត្រទាំងនោះទៅ ពាលក្មេងទាំងឡាយ នាំគ្នាត្រាច់ទៅក្រោមម្លប់ឈើនឹងភ្នំនឹងគុហា ។ នាងមទ្រី មានកំភួនជើងទាំងពីរប្រសើរ ជារាជបុត្រីមានយស ក៏ផ្គងដើមដៃទាំងពីរកន្ទក់កន្ទេញយំនែងហើយ ក៏ដួលទៅលើផែនដីក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៨) ព្រះបាទវេស្សន្តរ ទ្រង់ស្រោចស្រប់ព្រះរាជបុត្រីនោះ ដែលបានមកដល់សំណាក់ព្រះអង្គ បន្ទាប់អំពីនោះមក ព្រះអង្គជ្រាបព្រះរាជបុត្រីនោះ ដែលស្រួលចិត្តហើយ ទើបបានត្រាស់នឹងព្រះរាជបុត្រីនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលនាងមទ្រី អញមិនចង់ប្រាប់សេចក្តីទុក្ខដល់នាងអំពីដំបូងទេ មានព្រាហ្មណ៍ចាស់កំសត់ជាស្មូម បានមកកាន់លំនៅ ។ ម្នាលនាងមទ្រី អញបានឲ្យបុត្រទាំងពីរដល់ព្រាហ្មណ៍នោះហើយ នាងកុំភិតភ័យអ្វី នាងចូរស្រួលចិត្តចុះ ម្នាលនាងមទ្រី នាងចូរមើលមកអញ កុំមើលបុត្រទាំងពីរ កុំខ្សឹកខ្សួលខ្លាំងឡើយ កាលបើយើងរស់នៅបានសុខសប្បាយ គង់នឹងបាន (ជួបប្រទះ) នឹងបុត្រវិញ ។ សប្បុរសបានឃើញស្មូមមកហើយ គប្បីឲ្យកូន សត្វចិញ្ចឹម ធញ្ញជាតិ នឹងទ្រព្យដទៃដែលមានក្នុងផ្ទះជាទាន ម្នាលនាងមទ្រី នាងចូរត្រេកអរតាម នូវអំណោយបុត្រដ៏ឧត្តមរបស់អញ ។

(៣៦៦) អនុមោទាមិ តេ ទេវ បុត្តកេ ទានមុត្តមំ

ទត្វា ចិត្តំ បសាទេហិ ភិយ្យោ ទានំ ទទោ ភវ ។

យោ ត្វំ មច្ឆេរភូតេសុ មនុស្សេសុ ជនាធិប

ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ ។

(៣៦៧) និន្នាទិតា តេ បឋវី សទ្ទោ តេ តិទិវង្គតោ

សមន្តា វិជ្ជុតា អាគុំ គិរីនំវ បដិស្សុតា ។

(៣៦៨) តស្ស តេ អនុមោទន្តិ ឧភោ នារទបព្វតា

ឥន្ទោ ច ព្រហ្មា ច បជាបតី ច

សោមោ យមោ វេស្សវណោ ច រាជា

សព្វេ ទេវានុមោទន្តិ តាវតឹសា សឥន្ទកា ។

ឥតិ មទ្ទី វរារោហា រាជបុត្តី យសស្សិនី

វេស្សន្តរស្ស អនុមោទិ បុត្តកេ ទានមុត្តមំ ។

មទ្ទីបព្វំ នាម ។

(៣៦៦) (ព្រះនាងមទ្រី...) បពិត្រព្រះទេវៈ ខ្ញុំម្ចាស់សូមរីករាយតាមនូវអំណោយបុត្រដ៏ឧត្តមរបស់ព្រះអង្គ ព្រះអង្គប្រទានហើយ សូមធ្វើព្រះហឫទ័យឲ្យជ្រះថ្លាចុះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ឲ្យទានជាកិរិយាការពចុះ ។ បពិត្រព្រះជនាធិបៈ កាលដែលពួកមនុស្ស កំពុងមានសេចក្តីកំណាញ់ ព្រះអង្គជាអ្នកញុំាងពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់បានដាក់ទានដល់ព្រាហ្មណ៍ ។

(៣៦៧) ព្រះអង្គបានញុំាងផែនដី ឲ្យរន្ធត់ កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះអង្គទៅដល់ទេវលោក ផ្លេកបន្ទោរក៏ផ្លេកភ្លឺឆ្លាលប្រាក់ជុំវិញព្រៃហិមពាន្ត ដូចជាសំឡេងលាន់នៃភ្នំទាំងឡាយ ។

(៣៦៨) ពួកទេវតាទាំងពីរក្រុម គឺនារទៈនឹងបព្វតៈ ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ព្រះព្រហ្ម នឹងបជាបតិទេវបុត្រ សោមទេវបុត្រ ព្រះបាទយមៈនឹងព្រះបាទវេស្សវ័ណ ក៏អនុមោទនាតាមព្រះអង្គនោះ ពួកទេវតាទាំងអស់ដែលកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រក៏រីករាយតាម ។ (ព្រះសាស្តាបានត្រាស់គាថាដូច្នេះ) ព្រះនាងមទ្រី មានកំពស់នឹងទំហំដ៏ប្រសើរ ជារាជបុត្រីមានយស បានរីករាយតាមនូវអំណោយបុត្រដ៏ឧត្តម របស់ព្រះបាទវេស្សន្តរ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មទ្ទីបព្វៈ ។

(៣៦៩) តតោ រត្យា វិវសានេ សុរិយស្សុគ្គមនំ[១] បតិ
សក្កោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន បាតោ តេសំ អទិស្សថ ។

(៣៧០) កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ កច្ចិ មូលផលា ពហូ ។
កច្ចិ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតិ ។

(៣៧១) កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម អថោ មូលផលា ពហូ ។
អថោ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ហិំសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
សត្ត នោ មាសេ វសតំ អរញ្ញេ ជីវិសោកិនំ
ឥទម្បិ បឋមំ បស្សាម ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ
អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ ធារេន្តំ អជិនក្ខិបំ ។
ស្វាគតន្តេ មហាព្រហ្មេ អថោ តេ អទុរាគតំ

១ ម. សុរិយុគ្គមនំ ។

(៣៦៩) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ ក្នុងកាលដែលរាត្រីកន្លងទៅ ហើយ ព្រះអាទិត្យក៏រះឡើង សក្កទេវរាជ មានភេទជាព្រាហ្មណ៍ ប្រាកដ ដល់ក្សត្រទាំងពីរនោះក្នុងវេលាព្រឹក ។

(៣៧០) (សក្កទេវរាជ...) ព្រះអង្គសុខសប្បាយទេឬ ព្រះអង្គមិនមានរោគាពាធទេឬ ព្រះអង្គញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយការស្វែងរកស្រូវទេឬ មើមឈើនិងផ្លែឈើមានច្រើនដែរឬ ។ ពួករបោម មូស និងពស់ មានតិចទេឬ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនទេឬ ។

(៣៧១) (ព្រះមហាសត្វ...) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ពួកយើងសុខសប្បាយទេ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ មិនមានរោគាពាធទេ មួយទៀត យើងញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយការស្វែងរកស្រូវទេ មើមឈើនិងផ្លែឈើទាំងឡាយដ៏បរិបូណ៌ដែរទេ ។ ទាំងពួករបោម មូសនិងពស់មានតិចទេ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនយើងទេ ។ យើងនៅក្នុងព្រៃអស់៧ខែ រស់នៅទាំងសំណោក ទើបឃើញព្រាហ្មណ៍ជាគំរប់ពីរនេះ មានភេទដ៏ប្រសើរ កាន់ឈើច្រត់មានពណ៌ដូចផ្លែព្នៅ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លាទាំងក្រចក ។ នែមហា-ព្រាហ្មណ៍ អ្នកមកល្អហើយ មួយទៀត អ្នកមិនមែនមកអាក្រក់ទេ

អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ ។
តិណ្ឌុកានិ បិយាលានិ មធុកេ កាសុមារិយោ
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ ។
ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ អាភតំ គិរិគព្ភរា
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ ។
អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន កេន វា បន ហេតុនា
អនុប្បត្តោសិ ព្រហារញ្ញំ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។
(៣៧៦) យថា វារិវហោ បូរោ សព្វកាលំ ន ខីយតិ
ឯវន្តំ យាចិតាគញ្ឆិំ ភរិយំ មេ ទេហិ យាចិតោ ។
(៣៧៧) ទទាមិ ន វិកម្បាមិ យំ មំ យាចសិ ព្រាហ្មណ
សន្តំ នប្បដិគុយ្ហាមិ ទានេ មេ រមតេ មនោ ។
(៣៧៨) មទ្ទឹ ហត្ថេ គហេត្វាន ឧទកស្ស កមណ្ឌលុំ
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ ។
តទាសិ យំ ភឹសនកំ តទាសិ លោមហំសនំ
មទ្ទឹ បរិច្ចជន្តស្ស មេទនី សម្បកម្បថ ។

អញ្ជើញអ្នកចូលទៅខាងក្នុង សេចក្តីចំរើន (ចូរមាន) ដល់អ្នក អ្នកចូរលាងជើងទាំងឡាយរបស់អ្នក ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរបរិភោគផ្លែឈើយ៉ាងឆ្ងាញ់ៗ ដូចជាគយ៉ុំ ផ្លែទន្លាប់ ព្រយឹង ម៉ាក់ប្រាង ខាក់ដោក ។ ទឹកត្រជាក់នេះ ដងយកអំពីជ្រោះភ្នំ ម្នាលមហាព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរផឹកទឹកនេះចុះ បើអ្នកប្រាថ្នាចង់ផឹក ។ យើងសូមសួរអ្នក អ្នកបានមកដល់ព្រៃធំ ដោយរឿងដូចម្តេច ឬដោយហេតុដូចម្តេច អ្នកកាលបើយើងសួរហើយ ចូរប្រាប់រឿងនោះ ។
(៣៧៦) (សក្កទេវរាជ...) ស្ទឹងដែលពេញប្រៀប មិនអស់ទៅសព្វកាល យ៉ាងណាមិញ ខ្ញុំបន្តិចជាទុំ មកដើម្បីសូមទានព្រះអង្គ ខ្ញុំបន្តិចជាទុំសូមហើយ សូមព្រះអង្គប្រទានភរិយា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
(៣៧៧) (ព្រះមហាសត្វ...) ម្នាលព្រាហ្មណ៍ យើងឲ្យរបស់ដែលអ្នកសូមនឹងយើង យើងមិនញាប់ញ័រ យើងមិនលាក់លៀមវត្ថុដែលមាន ចិត្តរបស់យើងត្រេកអរក្នុងទាន ។
(៣៧៨) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទវេស្សន្តរ ជាអ្នកញ៉ាំងដែនអ្នកសិវិ-ឲ្យចំរើន ចាប់ដៃនាងមទ្រីនឹងកុណ្ឌីទឹក ហើយបានដាក់ទានដល់ព្រាហ្មណ៍ ។ កាលដែលព្រះវេស្សន្តរទ្រង់លះបង់ព្រះនាងមទ្រី ហេតុដែលគួរស្ញប់ស្ញែង ក៏កើតមាន ក្នុងកាលនោះ សេចក្តីព្រឺរោមក៏កើតមាន ក្នុងកាលនោះ ផែនដីក៏ញាប់ញ័រ ។

នេវស្ស មង្គុ កកុដី ន សារជ្ជតិ ន រោទតិ

បេក្ខតេវស្ស តុណ្ហីយា ឯស ជានាតិ យំ វរំ ។

(៣៧៨) ជាលី កណ្ហាជិនំ ជីតំ មទ្ទី ទេវី បតិព្វតំ

ចជ្ជមានោ ន កិន្តេសី ពោធិយាយេវ ការណា ។

ន មេ ទេស្សា ឧភោ បុត្តា មទ្ទី ទេវី ន អប្បិយា

សព្វញ្ញុតំ បិយំ មយ្ហំ តស្មា បិយេ អទាសហំ[១] ។

(៣៧៦) កោមារី យស្សាហំ ភរិយា សាមិកោ មម ឥស្សរោ

យស្សិច្ឆេ តស្ស មំ ទជ្ជា វិក្កិណេយ្យ ហនេយ្យ វា ។

(៣៧៧) តេសំ សង្កប្បមញ្ញាយ ទេវិន្ទោ ឯតទព្រវិ

សព្វេ ជិតា តេ បច្ចូហា យេ ទិព្វា យេ ច មានុសា

និន្នាទិតា តេ បថវី សទ្ទោ តេ តិទិវង្គតោ

---

១ ម. ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ធីតំ មទ្ទិំ ទេវឹ បតិព្វតំ
ចជ្ជមានោ ន ចិន្តេសិំ ពោធិយាយេវ ការណា ។
ន មេ ទេស្សា ឧភោ បុត្តា មទ្ទី ទេវី ន អប្បិយា
សព្វញ្ញុតំ បិយំ មយ្ហំ តស្មា បិយេ អទាសហន្តិ
ចរិយាបិដកេ ទិស្សន្តិ ។

ព្រះនាងមទ្រី មិនមានមុខក្រញូវ មិនអៀន មិនយំ ព្រះនាងស្ងៀមសំឡឹង (ព្រះកេត្ត) របស់ព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ (ដោយគិតថា) ព្រះរាជានេះ ជ្រាបហេតុដ៏ប្រសើរ ។

(៣៧៨) កាលតថាគតលះបង់បុត្រាឈ្មោះជាលី បុត្រីឈ្មោះកណ្ហាជិនា នឹងនាងទេវីឈ្មោះមទ្រី ដែលមានកិច្ចប្រតិបត្តិប្តី មិនគិត (ស្តាយ) ព្រោះហេតុតែពោធិញ្ញាណប៉ុណ្ណោះ ។ បុត្រទាំងពីរមិនមែនជាទីស្អប់របស់តថាគតទេ នាងទេវីឈ្មោះមទ្រី មិនមែនមិនជាទីស្រឡាញ់របស់តថាគតទេ សព្វញ្ញុតញ្ញាណជាទីស្រឡាញ់របស់តថាគត ព្រោះហេតុនោះ បានជាតថាគតឲ្យនូវទាំងបីនាក់ជាទីស្រឡាញ់ (ដល់ព្រាហ្មណ៍) ។

(៣៧៦) (ព្រះនាងមទ្រី...) ខ្ញុំម្ចាស់ជាភរិយារបស់ព្រះអង្គកាលនៅក្មេង ព្រះអង្គជាស្វាមី ជាឥស្សរៈរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ស្រាប់ហើយ ចង់ឲ្យខ្ញុំម្ចាស់ដល់អ្នកណា គប្បីឲ្យដល់អ្នកនោះចុះ ចង់លក់ឬចង់សំឡាប់ (ក៏បាន) ។

(៣៧៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងទេវតា ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះ របស់ជនទាំងនោះហើយ ក៏បានពោលនូវពាក្យនេះថា ពួកសត្រូវទាំងអស់ ដែលឃាត់ឃាំងទិព្វសម្បត្តិ នឹងមនុស្ស-សម្បត្តិ ព្រះអង្គ ក៏បានឈ្នះហើយ ព្រះអង្គបានញ៉ាំងផែនដីឲ្យខ្ទរខ្ទារ កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះអង្គ ផ្សាយទៅ ដល់ទេវលោក

សមន្តា វិជ្ជុតា អាគុំ   គិរីនំវ បដិស្សុតា ។

តស្ស តេ អនុមោទន្តិ   ឧភោ នារទបព្វតា

ឥន្ទោ ច ព្រហ្មា ច បជាបតី ច

សោមោ យមោ វេស្សវណោ ច រាជា

សព្វេ ទេវានុមោទន្តិ   ទុក្ករំ ហិ ករោតិ សោ ។

ទុទ្ទទំ ទទមានានំ   ទុក្ករំ កម្មកុព្វតំ

អសន្តោ នានុកុព្វន្តិ   សតំ ធម្មោ ទុរន្នយោ ។

តស្មា សតញ្ច អសតញ្ច   នានា ហោតិ ឥតោ គតិ

អសន្តោ និរយំ យន្តិ   សន្តោ សគ្គបរាយណា ។

យមេតំ កុមារេ អទា   ភរិយំ អទា វនេ វសំ

ព្រហ្មយានមនោក្កម្ម   សគ្គេ តេ តំ វិបច្ចតុ ។

(៣៧៨) ទទាមិ ភោតោ ភរិយំ   មទ្ទឹ សព្វង្គសោភនំ

ត្វញ្ចេវ មទ្ទិយា ឆន្នោ   មទ្ទី ច បតិនា សហ ។

ផ្លេកបន្ទោរក៏ដាលប្រែកត់ជុំវិញ ដូចជាសំឡេងលាន់នៃភ្នំទាំងឡាយ ។ ពួកទេវតាទាំងពីរពួក គឺនារទៈនិងបព្វតៈ ទាំងព្រះឥន្ទ្រ ព្រះព្រហ្ម និងបជាបតិទេវបុត្រ សោមទេវបុត្រ ព្រះបាទយមៈ និងព្រះបាទវេស្សវណ រីករាយតាមព្រះអង្គនោះ ពួកទេវតាទាំងអស់ ក៏រីករាយតាម (យ៉ាងនេះថា) មែនពិត ព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ធ្វើអំពើដែលគេធ្វើបានដោយក្រ ។ កាលដែលពួកជនកំពុងឲ្យទានដែលគេឲ្យបានដោយក្រ កំពុងធ្វើអំពើដែលគេធ្វើបានដោយក្រ ពួកអសប្បុរស រមែងមិនធ្វើតាម (អំពើនោះ) ឡើយ ធម៌របស់ពួកសប្បុរស គឺគេដឹងបានដោយក្រ ។ ព្រោះហេតុនោះ ដំណើរទៅអំពីលោកនេះ (ទៅកាន់បរលោក) នៃពួកសប្បុរស និងពួកអសប្បុរស ជាដំណើរផ្សេងគ្នា ពួកអសប្បុរសទៅកាន់នរក ពួកសប្បុរសមានឋានសួគ៌ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ ព្រះអង្គកាលដែលគង់នៅក្នុងព្រៃ បានប្រទានកុមារទាំងពីរ ទាំងបានប្រទានភរិយា ទានទាំងពីរនោះឈ្មោះថាជាយានដ៏ប្រសើរ មិនធ្លាក់ចុះទៅ (កាន់អបាយភូមិ) ទេ យានដ៏ប្រសើរនោះ សូមសម្រេចដល់ព្រះអង្គក្នុងឋានសួគ៌ ។

(៣៧៨) (សក្កទេវរាជ...) ខ្ញុំសូមថ្វាយនាងមទ្រី ជាស្ត្រីមានសព្វាង្គដ៏ល្អ ជាភរិយារបស់ព្រះអង្គវិញ ព្រះអង្គសមគួរនឹងនាងមទ្រីដោយពិត នាងមទ្រីក៏សមគួរនឹងព្រះអង្គ ដែលជាភស្តាផង ។

យថា បយោ ច សង្ខោ ច   ឧភោ សមានវណ្ណិនោ
ឯវំ តុវញ្ច មេ ច   សមានមនចេតសា ។
អវុទ្ធត្ថ អញ្ញាស្មឹ   ឧភោ សម្មថ អស្សមេ
ខត្តិយា គោត្តសម្បន្នា   សុជាតា មាតុបេត្តិតោ
យថា បុញ្ញានិ កយិរាថ   ឧទគ្គា អហុវា ។
(៣៧៩) សក្កោ ហមស្មិ ទេវិន្ទោ   អាគតោស្មិ តវន្តិកេ
វរំ វរស្សុ រាជិសិ   វរេ អដ្ឋ ទទាមិ តេ ។
(៣៨០) វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក   សព្វភូតានមិស្សរ
បិតា មំ អនុមោទេយ្យ   ឥតោ បត្តំ សកំ ឃរំ
អាសនេន និមន្តេយ្យ   បឋមេតំ វរំ វរេ ។
បុរិសស្ស វធំ ន រោចេយ្យំ   អបិ កិព្វិសការកំ
វធា វជ្ឈំ មោចេយ្យំ   ទុតិយេតំ វរំ វរេ ។
យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា   យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា
មមេវ ឧបជីវេយ្យុំ   តតិយេតំ វរំ វរេ ។
បរទារំ ន គច្ឆេយ្យំ   សទារបសុតោ សិយំ
ថីនំ វសំ ន គច្ឆេយ្យំ   ចតុត្ថេតំ វរំ វរេ ។

វត្ថុទាំងពីរ គឺទឹកដោះស្រស់មួយ ស័ង្ខមួយ មានសម្បុរស្មើគ្នា យ៉ាងណាមិញ ព្រះអង្គនិងអាត្មាភាព មានព្រះហឫទ័យស្មើគ្នា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះអង្គទាំងពីរ ជាក្សត្រិយ៍ប្រសើរដោយគោត្រ មានព្រះជាតិល្អខាងមាតានិងបិតា ព្រោះហេតុនេះ មកគង់នៅក្នុងអាស្រមនៃព្រះអង្គ ព្រះអង្គគប្បីធ្វើបុណ្យឲ្យបានតាមសមគួរចុះ ។

(៣៧៩) ខ្ញុំជាទេវិន្ទ ឈ្មោះសក្កៈ បានមកកាន់សំណាក់ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះរាជា ជាឥសី សូមព្រះអង្គទទួលយកពរចុះ ខ្ញុំសូមថ្វាយពរ ៨ យ៉ាង ចំពោះព្រះអង្គ ។

(៣៨០) (ព្រះរាជឥសី...) បពិត្រសក្កៈជាធំជាងសត្វទាំងពួង បើព្រះអង្គនឹងប្រទានពរដល់ខ្ញុំ (ខ្ញុំ) សូមព្រះបិតាត្រេកត្រអាលទទួលខ្ញុំដែលទៅអំពីព្រៃនេះ ដល់លំនៅរបស់ខ្លួន សូមអញ្ជើញខ្ញុំដោយអាសនៈ (កុំសម្បត្តិ) ខ្ញុំសូមពរទី១នេះ ។ ខ្ញុំសូមមិនចូលចិត្តនឹងការសំឡាប់បុរស ខ្ញុំសូមដោះលែងអំពីការសំឡាប់នូវមនុស្សដែលគេត្រូវសំឡាប់ សូម្បីមនុស្សគោរពធ្វើអំពើបាប (មានទោសហួសកំរិតព្រះរាជា) ក៏ដោយ ខ្ញុំសូមពរទី២នេះ ។ សូមឲ្យពួកបុរសទាំងចាស់ទាំងក្មេង ទាំងកណ្តាល រស់នៅអាស្រ័យនឹងខ្ញុំ ខ្ញុំសូមពរទី៣នេះ ។ ខ្ញុំសូមមិនសេពគប់ប្រពន្ធអ្នកដទៃ ខ្ញុំសូមជាអ្នកត្រេកអរចំពោះតែប្រពន្ធរបស់ខ្លួន ខ្ញុំសូមមិនលុះក្នុងអំណាចពួកស្ត្រី ខ្ញុំសូមពរទី៤នេះ ។

បុត្តោ មេ សក្ក ជាយេថ សោ ច ទីឃាយុកោ សិយា

ធម្មេន ជិនេ បថវឹ បញ្ចមេតំ វរំ វរេ ។

តតោ រត្យា វិវសនេ សុរិយស្សុគ្គមនំ បតិ

ទិព្វា ភក្ខា បាតុភវេយ្យុំ ឆដ្ឋមេតំ វរំ វរេ ។

ទទតោ មេ ន ខីយេថ ទត្វា នានុតបេយ្យហំ

ទទំ ចិត្តំ បសាទេយ្យំ សត្តមេតំ វរំ វរេ ។

ឥតោ វិមុច្ចមានាហំ សគ្គគាមី វិសេសគូ

អនិវត្តី តតោ អស្សំ អដ្ឋមេតំ វរំ វរេ ។

(៣៨១) តស្សា តំ វចនំ សុត្វា ទេវិន្ទោ ឯតទព្រវិ

អចិរំ វត តេ កាលោ បិតា តំ ទក្ខិស្សតិ ។

ឥតិ វត្វាន មឃវា ទេវរាជា សុជម្បតិ

ផុស្សតិយា វរំ ទត្វា សគ្គកាយំ អបក្កមិ ។

សក្កបព្វំ ឥទ ។

(៣៨២) កស្សេតំ មុខមាភាតិ ហេមំ វុត្តត្តមគ្គិនា

និក្ខំវ ជាតរូបស្ស ឧក្កាមុខបហំសិតំ ។

បពិត្រសក្កៈ បុត្ររបស់ខ្ញុំកើតហើយ សូមឲ្យបុត្រនោះមានអាយុវែង សូមឲ្យបានត្រួតត្រាផែនដីដោយធម៌ ខ្ញុំសូមពរទី ៥ នេះ ។ តពីនោះមក វេលាយប់កន្លងទៅ ព្រះអាទិត្យរះឡើង សូមចំណីជាទិព្វកើតឡើង មានប្រាកដ ខ្ញុំសូមពរទី ៦ នេះ ។ កាលបើខ្ញុំកំពុងឲ្យ សូម(ទេយ្យធម៌)កុំបីអស់ទៅ លុះខ្ញុំឲ្យហើយ សូមកុំឲ្យក្ដៅក្រហាយស្ដាយក្រោយ ខ្ញុំកំពុងឲ្យ សូមឲ្យចិត្តជ្រះថ្លា ខ្ញុំសូមពរទី ៧ នេះ ។ កាលបើខ្ញុំឃ្លាតចាកអត្តភាពនេះ សូមឲ្យបានទៅកាន់ឋានសួគ៌ ដល់នូវឋានដ៏វិសេស គឺកើតក្នុងតុសិតបុរី (កាលបើខ្ញុំឃ្លាតចាកតុសិត-ភពនោះមក) សូមកុំឲ្យកើត (ក្នុងភពដទៃទៀត) ខ្ញុំសូមពរទី៨ នេះ ។

(៣៨១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះឥន្ទ្រ ជាធំជាងទេវតា បានទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ព្រះបន្ទូលព្រះនាងផុស្សតីនោះហើយ ក៏ពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា ព្រះបិតាក្សត្ររបស់ព្រះអង្គមិនយូរទេ នឹងទតព្រះអង្គ ។ មឃវទេវបុត្រ ជាម្ចាស់នៃនាងសុជាតា លុះត្រាស់ព្រះតម្រាស់នេះហើយ ប្រទានពរដល់ព្រះនាងផុស្សតី ហើយក៏វៀសចេញទៅកាន់ពួកទេវតាក្នុងឋានសួគ៌ ។

ចប់ សក្កបព្វៈ ។

(៣៨២) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) មុខអ្នកណានុ៎ះ ភ្លឺដូចមាសដែលគេរំលាយដោយភ្លើង ឬដូចមាសសណ្ដោរ ក្នុងចង្ក្រានចេញមាត់ឡ ។

ឧភោ សទិសបច្ចង្គា ឧភោ សទិសលក្ខណា
ជាលិស្ស សទិសោ ឯកោ ឯកា កណ្ហាជិនា យថា។
សីហា វិលាវ និក្ខន្តា ឧភោ សម្បតិរូបកា
ជាតរូបមយាយេវ ឥមេ ទិស្សន្តិ ទារកា ។
(៣៨៣) កុតោ នុ ភវំ ភារទ្វាជ ឥមេ អាហសិ ទារកេ
អជ្ជ រដ្ឋមនុប្បត្តោ កុតោ(១) អាគច្ឆសិ ព្រាហ្មណ។
(៣៨៤) មយ្ហន្តេ ទារកា ទេវ ទិន្នា វិត្តេន សញ្ជយ
អជ្ជ បណ្ណរសា រត្តិ យតោ លទ្ធា មេ ទារកា។
(៣៨៥) កេន វាចាយ បេយ្យេន សម្មា ញាយេន សទ្ទហេ
កោ តេតំ ទានមទទា បុត្តកេ ទានមុត្តមំ ។
(៣៨៦) យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ ភូតានំ ធរណីរិវ
សោ មេ វេស្សន្តរោ រាជា បុត្តេទាសិ វនេ វសំ ។

(១) ម. កុហិំ គច្ឆសិ ។

កុមារទាំងពីរ មានអវយវៈស្របស្រៀងគ្នា កុមារទាំងពីរមានលក្ខណៈស្របស្រៀងគ្នា កុមារម្នាក់ស្របស្រៀងនឹងជាលី កុមារីម្នាក់ដូចនាងកណ្ហាជិនា ។ កុមារទាំងពីរបរិបូណ៌ ដោយរូបសម្បត្តិ ដូចជាកូនសីហៈ ដែលចេញអំពីរូង ទារកទាំងនេះ ប្រាកដដូចរូបជាវិការៈនៃមាស ។

(៣៨៣) ម្នាលភារទ្វាជៈ អ្នកនាំទារកទាំងពីរនេះមកអំពីទីណាហ្ន៎ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ អ្នកមកដល់ដែនក្នុងថ្ងៃនេះ តើអ្នកមកអំពីទីណា ។

(៣៨៤) (ជូជក...) បពិត្រព្រះទេវៈ ទ្រង់ព្រះនាមសញ្ជ័យ ព្រះបាទវេស្សន្តរ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យត្រេកអរ បានប្រទានទារកទាំងនេះ ដល់ខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ តាំងពីថ្ងៃដែលខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បានទារកមក ១៥ រាត្រី គិតថ្ងៃនេះហើយ ។

(៣៨៥) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) អ្នកឯងធ្វើយើងឲ្យជឿដោយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ តាមហេតុត្រឹមត្រូវដូចម្ដេចបាន នរណាហ៊ានលើកបុត្រទាំងពីរឲ្យជាទានដ៏ឧត្តម ហើយឲ្យដល់អ្នក ។

(៣៨៦) (ជូជក...) ព្រះបាទវេស្សន្តរណា ជាទីពឹងរបស់ពួកស្មូម ដូចជាព្រះធរណីជាទីពឹងរបស់ពួកសត្វ ព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃ បានប្រទានបុត្រទាំងពីរដល់ខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។

យោ យាចតំ គតិ អាសិ សព្វត្ថិកំ សាតកោ

សោ មេ វេស្សន្តរោ កត្ថ បុត្តកាសិ វទេ វសិំ ។

(៣៨៧) ឆុត្តាដំ វតកោ វញ្ញោ សារទ្ធ យវមេសិតា

កាចិ នុ បុត្តកោ ឧជ្ជា អរញ្ញោ អវុទ្ធកោ ។

ឥមំ កោន្តា ធិសោ មេជ យាវន្តត្ថ សមាគតា

កាចិ វេស្សន្តរោ កត្ថ បុត្តកាសិ វទេ វសិំ ។

តាសំ តាសិញ្ច សោ ឧជ្ជា អស្សំ ចស្សុតីវិចិ

ហត្ថិញ្ច កុញ្ជរំ ឧជ្ជា កាចិ សោ ឧជ្ជ តារកោ ។

(៣៨៨) យស្ស ជាស្ស យបវាតោ អស្សោ ចស្សុតីវោថា

ហត្ថិ ច កុញ្ជរោ នាគោ កាំ សោ ឧជ្ជា ធិតាមហា ។

(៣៨៩) នានមស្ស បសំសាម តារិច្ឆាម ទោតកា

កាចិ នុ ហានយំ អាសិ ត្រូរ ឧត្តា វតិច្ចោកោ ។

ព្រះវេស្សន្តរណា ជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃពួកស្មូម ដូចសាគរជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃស្ទឹងទាំងឡាយ ព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃ បានប្រទានបុត្រទាំងពីរ ដល់ខ្លួនព្រះបន្ទំជាខ្ញុំ ។

(៣៨៧) (ក្អួកកាមាត្យ...) ម្ចាស់ឆ្លាយើង ព្រះរាជាកាលទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រះរាជដំណាក់ ទ្រង់មានសទ្ធា ធ្វើតាក្រក់ណាស់ ព្រះបាទវេស្សន្តរ ត្រូវគេនិរទេសទៅគង់នៅក្នុងព្រៃហើយ ម្ដេចក៏នៅតែប្រទានបុត្រទាំងពីរទៀត ។ នែអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងពុំគ្នានោះ ដែលបានមកប្រជុំគ្នាក្នុងទីនេះ ចូរស្ដាប់រឿងនេះចុះ ហេតុដូចម្ដេចបានជាព្រះបាទវេស្សន្តរ ទៅគង់នៅក្នុងព្រៃហើយ ក៏ប្រទានបុត្រទាំងពីរ ។ ព្រះអង្គត្រូវប្រទានទាសា ទាសី សេះ រថ ដែលទឹមដោយសេះអស្សតរផង ត្រូវប្រទានដំរីកុញ្ជរផង ហេតុដូចម្ដេចបានជា ដាក់ទានចៅរកទាំងពីរទៀត ។

(៣៨៨) (ជាលីកុមារ...) បពិត្រព្រះអយ្យកោ ទាសៈ សេះ ឬរថ ដែលទឹមដោយសេះអស្សតរ នឹងដំរីកុញ្ជរ មិនមានក្នុងផ្ទះនៃបុគ្គលណា បុគ្គលនោះ នឹងឲ្យដូចម្ដេចកើត ។

(៣៨៩) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) នែចៅ យើងសរសើរទានបិតារបស់អ្នក យើងមិនតិះដៀលបន្ទោសបិតាទេ ចុះឱ្យទៅយ (នៃបិតារបស់ចៅ) តើដូចម្ដេច បានជាឲ្យចៅទាំងពីរដល់ស្មូម ។

(៣៨០) (បិតា មយ្ហំ មហារាជ   តុម្ហេ ទត្វា វនិព្វកេ
សុត្វាន កលុនំ គិរំ   អដ្ឋកណ្ហាយ ភាសិតំ)[១]។

(៣៨១) ទុក្ខស្ស ហទយំ អាសិ   អថោ ឧណ្ហំបិ អស្សសិ
រោហិណីហេវ តម្ពក្ខី   បិតា អស្សូនិ វត្តយិ ។

(៣៨២) យន្តំ កណ្ហាជិនាវោច   អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ
លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ   ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ។
ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត   ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន   ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ
នីយមានេ បិសាចេន   កិន្នុ តាត ឧទិក្ខសិ ។

(៣៨៣) រាជបុត្តី ច វោ មាតា   រាជបុត្តោ ច វោ បិតា
បុព្វេ មេ អង្កមារុយ្ហ   កិន្នុ តិដ្ឋថ អារកា ។

(៣៨៤) រាជបុត្តី ច នោ មាតា   រាជបុត្តោ ច នោ បិតា

---

១ ម. អយំ គាថា ន ទិស្សតិ ។

(៣៨០) (ជាលីកុមារ...) បពិត្រមហារាជ (ការណ៍ដែល) ព្រះបិតារបស់ខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ទ្រង់ប្រទានយើងខ្ញុំដល់ស្មូម(នោះ) សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្ដាប់ នូវពាក្យគួរឲ្យករុណា[illegible] ដែលនាងកណ្ហាជិនាជាប្អូនពោលចុះ ។

(៣៨១) ហឫទ័យនៃព្រះបិតា របស់ខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះ ជាទុក្ខ តាំងទ្រង់មានអស្សាសបស្សាសៈដ៏ក្តៅ ព្រះបិតាមានព្រះនេត្រក្រហមដូចជាផ្កាយរោហិណី ទ្រង់សម្រក់ទឹកព្រះនេត្រ ។

(៣៨២) នាងកណ្ហាជិនា ទូលនូវពាក្យណាថា បពិត្រព្រះបិតា ព្រាហ្មណ៍នេះវាយខ្ញុំម្ចាស់ ដោយឈើច្រត់ ដូច(ម្ចាស់) វាយទាសី ដែលកើតក្នុងផ្ទះ ។ បពិត្រព្រះបិតា អ្នកនេះមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ទេ ព្រោះពួកព្រាហ្មណ៍តែងជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ បពិត្រព្រះបិតា យក្សក្លែងភេទជាព្រាហ្មណ៍ នាំពួកយើងខ្ញុំយកទៅស៊ី ទេដឹង ។ បពិត្រព្រះបិតា យើងខ្ញុំកាលបិសាចនាំយកទៅ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គទ្រង់ទតព្រងើយ ។

(៣៨៣) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) មាតារបស់អ្នកជាព្រះរាជបុត្រី បិតារបស់អ្នក ជាព្រះរាជបុត្រ ក្នុងកាលពីដើម ចៅទាំងពីរ ឡើងកាន់ភ្លៅរបស់អញ ចុះហេតុអ្វីបានជាចៅទាំងពីរ ឋិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។

(៣៨៤) (ជាលីកុមារ...) ព្រះមាតារបស់ពួកខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាព្រះរាជបុត្រី ព្រះបិតារបស់ពួកខ្លួនព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាព្រះរាជបុត្រ

ទាសា មយំ ព្រាហ្មណស្ស តស្មា តិដ្ឋាម អាតកា ។

(៣៩៤) មា សម្មិ អវចុត្ត ខុយ្ហកេ ហទយំ មម

ចិតកាយំវ មេ កាយោ អាសាទេ ន សុខំ លភេ ។

(៣៩៥) មា សម្មិ អវចុត្ត កិលេយ្យ សោចាំ ផលេជមំ

និក្ខិណិស្សាមិ ឧព្វេន ឧភោ ទាសា ភវិស្សថ ។

គាមក្ខយំ ហិ ភេ តាត ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា

យថាភូតំ មេ អក្ខាថ បដិបាទេថ ព្រាហ្មណំ ។

(៣៩៦) សហស្សគ្ឃំ ហិ មំ តាត ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា

អច្ឆិំ កណ្ហាជិនំ កញ្ញំ ហត្ថិអាទិសតេន ច ។

(៣៩៧) ឧដ្ឋេហិ កត្តេ តរមានោ ព្រាហ្មណស្ស អវាករ

ទាសិសតំ ទាសសតំ គវំ ហត្ថុសភំ សតំ

ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំតាំងពីនោះ ជាទាសារបស់ព្រាហ្មណ៍ ហេតុនោះ
បានជាទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំឋិតនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ។

(៣៩៤) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) នែចៅសំឡាញ់ទាំងពីរ ចៅទាំងពីរ
កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ចិត្តក្តៅក្រហាយរបស់ជីតាណាស់ កាយ
របស់ជីតា ហាក់ដូចជា (គេលើកដាក់) លើជើងក្រាន ជីតាមិនបាន
សុខលើអាសនៈទេ ។

(៣៩៥) នែចៅសំឡាញ់ទាំងពីរ ចៅទាំងពីរ កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ
ពាក្យនឹងតែញ៉ាំងសោកឲ្យកើតដល់ជីតា ជីតានឹងលោះចៅទាំង
ពីរដោយទ្រព្យ មិនឲ្យបាននៅជាទាសាទេ ។ នែចៅ បិតា
របស់ចៅ បានកាត់ថ្លៃប៉ុន្មាន ហើយបានឲ្យចៅទាំងពីរដល់ព្រាហ្មណ៍
ចូរប្រាប់ដល់ជីតាឲ្យត្រង់ ពួកអាមាត្យ ចូរញ៉ាំងព្រាហ្មណ៍ឲ្យ
ទទួលទ្រព្យ ។

(៣៩៦) (ជាលីកុមារ...) បពិត្រព្រះអយ្យកា ព្រះបិតាបានប្រគេនទូល
ព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ដល់ព្រាហ្មណ៍ ដោយកាត់ថ្លៃមួយពាន់ដំឡឹង ប្រគេន
កញ្ញាឈ្មោះកណ្ហាជិនាជាប្អូនស្រី ដោយកាត់ថ្លៃមួយរយនៃគ្រឿង
ផ្សេងៗ មានដំរីជាដើម ។

(៣៩៧) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) នែពួកអាមាត្យ អ្នកចូរក្រោកឲ្យឆាប់
ហើយចូរឲ្យទាសី១០០ ទាសា១០០ គោ១០០ ដំរី១០០ គោឧសភ១០០

ជាតរូបសហស្សញ្ច បិតា នំ ទេហិ និក្ខយំ។

(៣៩៩) តតោ កត្តា តរមានោ ព្រាហ្មណស្ស អភាសថ

ទាសីសតំ ទាសសតំ គាវី ហត្ថុសភំ សតំ

ជាតរូបសហស្សញ្ច បិតា ទំ ទាសិ និក្ខយំ។

(៦០០) (ទាសីសតំ ទាសសតំ គាវី ហត្ថុសភំ សតំ

អស្សតរីរថញ្ចេវ សព្វសេតេ សតំ សតំ

ជាតរូបសហស្សញ្ច ព្រាហ្មណស្ស ធនេសិនោ

មច្ចាយិកស្ស លុទ្ធស្ស បិតា ទំ ទាសិ និក្ខយំ)[១]។

(៦០១) និក្កិណិត្វា ចញ្ញាបេត្វា កោដយិត្វាន ធាវរេ

សមលង្កិត្វា ករណ្ឌាហិ ទុទ្ធេត្វា ទុបសេយ្យំ ។

សីសំ ញ្ហាតេ សុចិវត្ថេ សព្វាភរណភូសិតេ

រាជា អង្កេ ករិត្វាន អយ្យកោ បរិចុម្ពិ ។

---

១ ម. អយំ គាថា នត្ថិ ។

(សេះ១០០ គ្គោ:១០០) និងមាស១០០០ដុំឡើង ដល់ព្រាហ្មណ៍ ឲ្យជាថ្លៃលោះយកចៅទាំងពីរ ។

(៣៩៩) (គតិសម្ពន្ធគាថា) លំដាប់នោះ ក្មួយអាមាត្យក៏ប្រញាប់ប្រញាល់ ឲ្យទាសី១០០ ទាសា១០០ គោ១០០ ដំរី១០០ គោឈ១០០ (សេះ១០០ គ្គោ:១០០) និងមាស១០០០ដុំឡើង ដល់ព្រាហ្មណ៍ ឲ្យជាថ្លៃលោះយកព្រះរាជនត្តាទាំងពីរ ។

(៦០០) (តាមអាមាត្យ បានឲ្យគ្រឿងទាំងអស់មួយរយៗ គឺទាសី១០០ ទាសា១០០ គោ១០០ ដំរី១០០ គោឈ១០០ រថទឹមដោយសេះ១០០ និងមាស១០០០ដុំឡើង ដល់ព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកស្វែងរកទ្រព្យ ជាមនុស្សល្មោភកាមលើសលប់ ឲ្យជាថ្លៃលោះយកព្រះរាជនត្តាទាំងពីរ ។

(៦០១) ក្សត្រទាំងពីរព្រះអង្គ បានលោះចៅទាំងពីរ ហើយផ្ងូតទឹក ឲ្យបរិភោគភោជន ប្រដាប់ដោយគ្រឿងប្រដាប់ទាំងឡាយ រួចឲ្យអង្គុយលើភ្លៅ ។ ព្រះរាជាជាព្រះអយ្យកោ ដាក់ជាលើក្ដារលើភ្លៅ ហើយសាកសួរចៅទាំងពីរ ដែលកក់សក់ស្រះហើយ មានសំពត់ស្អាត ស្លៀកស្លាក់ដោយអាភរណៈ គ្រប់យ៉ាង ។

កុណ្ឌលេ ឃុសិតេ មាលេ សព្ពាលង្ការភូសិតេ
ភជា អង្កេ ការិត្វាន ឥទំ វចនមព្រវិ ។
កច្ចិ នុ ភោ អរោគា តេ ជាលិ មាតាបិតា តវ
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេន្តិ កច្ចិ មូលផលា ពហូ ។
កច្ចិ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតិ ។
(៦០២) អថោ នុ ភោ អរោគា តេ ទេវ មាតាបិតា មម
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេន្តិ អថោ មូលផលា ពហូ
អថោ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ហិំសា នេសំ ន វិជ្ជតិ ។
ខណ្ឌាលុកលម្ពានិ ពិឡាលិតក្កឡានិ ច
កោលំ ភល្លាតកំ ពេលំ សា នោ អាហត្វ ពោសតិ ។

ព្រះរាជា បានដាក់លើភ្លៅ នូវកុមារទាំងពីរដែលមានកុណ្ឌល ឮសូរគឹកកង មានផ្កាកម្រង ស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ហើយត្រាស់ព្រះរាជឱង្ការនេះថា នែជាលី មាតាបិតារបស់ចៅទាំងពីរនោះ សុខសប្បាយទេឬ ប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរក (ផលាផល) ស្រួលទេឬ ទាំងមើមឈើនិងផ្លែឈើ មានច្រើនដែរឬ ពួករបោម មូស និងពស់ មានតិចតួចទេឬ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករ ដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនទេឬ ។

(៦០២) (ជាលីកុមារ...) បពិត្រព្រះបិតា មាតាបិតារបស់ខ្ញុំព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងពីរនោះ សុខសប្បាយជាទេ ប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរក(ផលាផល)ស្រួលទេ មើមឈើនិងផ្លែឈើមានច្រើន ។ ឯពួករបោម មូស និងពស់មានតិចទេ ក្នុងព្រៃដ៏កុះករ ដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនព្រះអង្គទេ ។ ព្រះមាតានោះជីកយកមើមដំឡូងស្ពៃ ដំឡូងដូង ដំឡូងនាំងផ្កា ដំឡូងខ្ទៀង ទាំងបាននាំយក ផ្លែពុទ្រា ផ្លែកក់ទៀ ផ្លែព្នៅ មកចិញ្ចឹមយើងទាំងអស់ ។

យត្ថេ សា អាហរតិ ផលមូលផលហារិយា

តំ វោ សន្តេ សមាគន្ត្វា រត្តិំ ភុញ្ជម នោ ទិវា ។

អម្មា ច វោ កិសា បណ្ឌុ អាហរន្តី ទុមប្ផលំ

វាតាតបេន សុខុមាលី បទុមំ ហត្ថគតំមិវ ។

អម្មាយ បតនូកេសា វិចរន្ត្យា ព្រហាវនេ

វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ ខគ្គទីបិនិសេវិតេ ។

កេសេសុ ជដំ ពន្ធិត្វា កច្ឆេ ជល្លមធារយិ

(ធារេន្តា ព្រាហ្មណាវណ្ណំ អាសទញ្ច មសញ្ចដំ)

ចម្មវាសី ឆមា សេតិ ជាតវេទំ នមស្សតិ ។

(៤០៣) បុត្តា បិយា មនុស្សានំ លោកស្មឹ ឧទបជ្ជិសុំ

ន ហិ នូនម្ហាកំ អយ្យស្ស បុត្តេ សិនេហោ អជាយថ ។

(៤០៤) ទុក្កដញ្ច ហិ នោ បោត ភូនហច្ចំ កតំ មយា

យោហំ សិវីនំ វចនា បព្វាជេសឹ អទូសកំ ។

បើព្រះមាតាទោះជាអ្នកនាំយកនូវមើមឈើនិងផ្លែឈើក្នុងព្រៃ នាំយកវត្ថុណា មកឲ្យយើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាក៏មកជុំគ្នាបរិភោគនូវវត្ថុនោះនៅក្នុងវេលាយប់មិនបានបរិភោគក្នុងវេលាថ្ងៃទេ ។ ព្រះមាតារបស់យើងខ្ញុំជាស្រីល្អិតសុខស្រួល ទ្រង់នាំយកផ្លែឈើមក ក៏ទៅជាមានកាយស្គមស្លេកស្លាំងដោយត្រូវខ្យល់និងកំដៅថ្ងៃ ដូចជាផ្កាឈូកដែលគេច្របាច់ដោយដៃ ។ ព្រះកេសាទាំងឡាយ របស់ព្រះមាតាក៏ជ្រុះ ព្រោះត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃធំ ជាព្រៃដ៏កុះករដោយម្រឹគដ៏ឃោរឃៅ ជាទីដែលរមាសនិងខ្លាដំបងអាស្រ័យហើយ ។ ព្រះមាតាបួងសក់ទាំងឡាយទ្រទ្រង់ញើសក្នុងក្លៀក (ទ្រទ្រង់ភេទនៃព្រាហ្មណ៍ដើម្បីប្រោសសិរទ្រទ្រង់ជ័ពក ស្បែកខ្លា សម្រាប់ធ្វើជាកន្ទេលផង) ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លា ផ្ទុំលើផែនដី នមស្ការភ្លើង ។

(៤០៣) បុត្រជាទីស្រឡាញ់ នៃមនុស្សក្នុងលោក ចំណែកនៃសេចក្តីស្នេហាក្នុងបុត្រ មិនកើតដល់ព្រះអយ្យកោ របស់យើងខ្ញុំដោយពិត ។

(៤០៤) (ព្រះបាទសញ្ជ័យ...) នែចៅ អំពើអាក្រក់យើងបានធ្វើហើយ ទាំងអំពើដែលបន្ថយសេចក្តីចំរើន យើងក៏បានធ្វើហើយ ព្រោះអីតាបាននិរទេសបុត្រដ៏ឥតទោស តាមពាក្យ នៃពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ។

យំ មេ ភិក្ខំ ឥធ អត្ថំ ជដំ ជញ្ញុ វិជ្ជតិ
ឯតុ វេស្សន្តរោ រាជា សិវិរដ្ឋេ បសាសតុ ។

(៦០៨) ន ទេវ មយ្ហំ វេទោ បហោតិ សិវិសុន្ទរោ
សយមេវ ទេវ គន្ត្វាន សិញ្ច ភោគេហិ អត្រជេ ។

(៦០៩) តតោ សេនាបតី រាជា សញ្ជយោ អជ្ឈភាសថ
ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី សេនា សន្នាហយន្តុ នំ
នេគមា ច មំ អន្វេន្តុ ព្រាហ្មណា ច បុរោហិតា
តតោ សដ្ឋី សហស្សានិ យោធិនោ ចារុទស្សនា
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា នានាវណ្ណេហិលង្កតា ។
និលវត្ថធរា នេកេ បីតានេកេ និវាសិតា
អញ្ញេ លោហិតឧណ្ហីសា សុទ្ធានេកេ និវាសិតា
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា នានាវណ្ណេហិលង្កតា ។
ហិមវា យថា គន្ធរោ បព្វតោ គន្ធមាទនោ
នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នោ មហាភូតគណាលយោ ។

វត្ថុណាមួយរបស់យើង មានក្នុងទីនេះ ទាំងទ្រព្យនិងធញ្ញជាតិ (ដីកាក៏មិនឲ្យគ្រោះ ដល់ប៉ោះរបស់ផា) សូមវេស្សន្តរចូលមក ជួយព្រះរាជាគ្រងក្រុងនៃដែនសិវិចុះ ។

(៦០៨) (ជាលីកុមារ...) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះរាជាជីតុត្តមរបស់អ្នកសិវិក្រុង នឹងមិនបានមកតាមពាក្យ របស់ទូលព្រះបង្គំទេ សូមព្រះសម្មតិទេព ទ្រង់ស្តេចយាងទៅដោយព្រះអង្គឯងវិញ ហើយស្រោចស្រង់ព្រះរាជបុត្របង្កើត ដោយភោគៈទាំងឡាយ ។

(៦០៩) (សត្ថុសម្តែងគាថា) លំដាប់នោះ ព្រះរាជាព្រះនាមសញ្ជ័យបានត្រាស់នឹងសេនាបតីថា ពួកសេនាដំរី សេនាសេះ សេនារថ សេនាថ្មើរជើង ចូរសៀត(កាន់ទាំងឡាយ)ពួកអ្នកនិគម ព្រាហ្មណ៍ បុរោហិត អាមាត្យ ៦០,០០០ នឹងពួកទាហាន ដ៏ល្អមើល ចងគ្រឿងក្រោះ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងប្រដាប់ មានបែបផ្សេងៗ ចូរនាំគ្នាមកឲ្យឆាប់ ជូនអញទៅ ។ ពួកទាហានខ្លះ ស្លៀកពាក់សំពត់ខៀវ ពួកទាហានខ្លះ ស្លៀកពាក់សំពត់លឿង ពួកទាហានដទៃផ្ទុកឈ្នួតក្រហម ពួកទាហានខ្លះ ស្លៀកពាក់សំពត់ស ចងគ្រឿងក្រោះ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងប្រដាប់មានបែបផ្សេងៗ ចូរនាំគ្នាមកឲ្យឆាប់ ។ ភ្នំហិមពាន្តនឹងភ្នំគន្ធមាទន៍ ដ៏ប្រសើរក្លិន ដ៏ដេរដាសដោយពួកឈើផ្សេងៗ ជាលំនៅនៃពួកភូតដ៏ច្រើន

និសភេហិ ច ចិត្រេហិ និសា កាសិ ឧភតិ ច

ទិព្វមាយន្តុ សន្នទ្ធា និសា កត្តុ មត្តុ ច ។

តតោ ហត្ថិសហស្សានិ យោជយន្តុ ចតុទ្ទិស

សុវណ្ណកច្ចេ មាតង្គេ ហេមកប្បនិវាសសេ ។

អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ តោមរង្កុសបាណិភិ

ទិព្វមាយន្តុ សន្នទ្ធា ហត្ថិក្ខន្ធេហិ ទស្សិតា ។

តតោ អស្សសហស្សានិ យោជយន្តុ ចតុទ្ទិស

អាជានីយេ ជាតិយា សិន្ធវេ សីឃវាហនេ ។

អារុឡ្ហេ គាមណីយេហិ ឥល្លិយាចាបធារិភិ

ទិព្វមាយន្តុ សន្នទ្ធា អស្សបិដ្ឋេ អលង្កតា ។

តតោ រថសហស្សានិ យោជយន្តុ ចតុទ្ទិស

អយោសុកតនេមិយោ សុវណ្ណចិត្របក្ខរេ ។

អារោបេន្តុ ធជេ តត្ថ ចម្មានិ កវចានិ ច

វិប្បាលេន្តុ ច ចាបានិ ទឡ្ហធម្មា បហារិនោ

ទិព្វមាយន្តុ សន្នទ្ធា រថេសុ រថជីវិនោ ។

ញ៉ាំងទិសទាំងឡាយឲ្យភ្លឺ ផ្លូវយាត្រាដោយខ្សែទាំងឡាយ ជាទិព្វ យ៉ាងណា ពួកនាយរានាំគ្នាចងគ្រឿងក្រោះ ចូរមកឲ្យឆាប់ ចូរញ៉ាំងទិសទាំងឡាយ ឲ្យភ្លឺរុងរឿងផ្លូវយាត្រា យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកអ្នកជិះដំរី ចូររៀបចំដំរី ១៦ ពាន់ ជាសត្វមានសង្វាក់ មានខ្សែចង្កេះជាវិការៈនៃមាស មានសំពត់ស្រោប ដោយគ្រឿងតែងខ្លួនជាវិការៈនៃមាស ។ ពួកអ្នកបង្កើកដំរី មានដៃកាន់ដែកចំពុះនិងកង្វេរ មានគ្រឿងស្អិតស្អាងប្រាកដហើយ ចងគ្រឿងក្រោះហើយ ចូរនាំគ្នាឡើងជិះកដំរីទាំងឡាយមកឲ្យឆាប់ ។ ពួកអ្នកជិះសេះ ចូររៀបចំសេះ ទាំង ១៦ ពាន់ ជាជាតិសេះសិន្ធពអាជានេយ្យ មានសន្ទុះដ៏លឿន ។ ពួកអ្នកបង្កើកសេះ ប្រុងប្រៀបសព្វគ្រប់ ចងគ្រឿងក្រោះ ប្រដាប់លើខ្នងសេះ ហើយចូរឡើងជិះមកឲ្យឆាប់ ។ សំដាប់តពីនោះមក ពួកអ្នកបររថ ចូររៀបចំរថទាំង ១៦ ពាន់ ជារថមានខ្នងកង់ពាសដោយដែកដ៏ល្អ មានខ្ទាវលំអដោយមាស ។ ពួកទាហ៊ានស្ទាត់ក្នុងការប្រហារ ពួកជាន់រថ ចូរនាំគ្នាលើកទង់ជ័យ ទំលាប់គ្រឿងក្រោះទាំងឡាយ ក្នុងរថទាំងនោះ ចូរដំឡើងធ្នូ ចងគ្រឿងក្រោះ ហើយចូរបររថទាំងឡាយមកឲ្យឆាប់ ។

(៦០៧) លាជា ឱលោកិយា[១] បុប្ផា មាលាគន្ធវិលេបនា

អគ្ឃិយានិ ច តិដ្ឋន្តុ យេន មគ្គេន យាហិតិ ។

កាមេ កាមេ សតំ កុម្ភា មេរយស្ស សុរាយ ច

មគ្គម្ហិ បតិតា ឋន្តុ យេន មគ្គេន យាហិតិ ។

មំសា បូវា ច សង្កុល្យា កុម្មាសា មច្ឆសំយុតា

មគ្គម្ហិ បតិតា ឋន្តុ យេន មគ្គេន យាហិតិ ។

សប្បិ តេលំ ទធិ ខីរំ កង្គុពីជា[២] ពហូ សុរា

មគ្គម្ហិ បតិតា ឋន្តុ យេន មគ្គេន យាហិតិ ។

អាឡារិកា ច សូទា ច នដនដ្ដកគាយិនោ

បាណិស្សរា កុម្ភថូណិយោ មន្ទិកា សោកជ្ឈាយិកា ។

អាហញ្ញន្តុ សព្វវីណា ភេរិយោ ទិន្ទិមានិ ច

ខរមុខានិ ធមេន្តុ នទន្តុ ឯកបោក្ខរា ។

មុទិង្គា បណវា សង្ខា គោធា បរិវទេន្តិកា

ទិន្ទិមានិ ច ហញ្ញន្តុ កុតុម្ពា ទិន្ទិមានិ ច ។

(៦០៨) សា សេនា មហតី អាសិ ឧយ្យុត្តា សិវិវាហិនី

ជាលិនា មគ្គនាយេន វង្កំ បាយាសិ បព្វតំ ។

---

១ ម. ឱលោកិរា ។ ២ ម. កង្គុបិដ្ឋា ។

(៦០៧) អ្នកទាំងឡាយ ចូរតាក់តែងផ្កាទាំងឡាយ (មានលាជជាដើម) ទាំងផ្កាសម្រាប់រោយរាយ កម្រងផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបស្រ-ឡាប ទាំងផ្កាដ៏មានដំឡៃទាំងឡាយ ចូរបើកនៅត្រង់ផ្លូវ ដែលបុត្ររបស់អញមក ។ ត្រង់ក្លាស្រេក ចូរតាក់តែងតាំងទុកនូវទឹកមេរ័យ និងសុរាច្រើន ត្រង់ផ្លូវដែលបុត្ររបស់អញមក ។ ចូរតាក់តែងតាំងទុក សាច់ នំព្រោយល្ង នំកុម្មាសដែលលាយសាច់ត្រី ត្រង់ផ្លូវដែលបុត្ររបស់អញមក ។ ចូរតាក់តែងតាំងទុកទឹកដោះរាវ ប្រេង ទឹកដោះជូរ ទឹកដោះស្រស់ និងសុរាដ៏ច្រើន ដែលធ្វើដោយម្សៅផ្កា ត្រង់ផ្លូវដែលបុត្ររបស់អញមក ។ ពួកអ្នកធ្វើម្ហូប អ្នកធ្វើបាយ អ្នករាំនឹងអ្នកច្រៀង អ្នកច្រៀងនឹងរាំ អ្នកពាយស្គរ អ្នកច្រៀងដោយសំឡេងដ៏ស្រទន់ ទឹងពួកអ្នកលោតកំប្លុក ។ ពួកជនចូរដេញពិណគ្រប់បែប ចូរវាយស្គរ ទឹងមហោរធឹកទាំងឡាយ ចូរផ្លុំស័ង្ខនឹងខរស្គរទាំងឡាយ ។ ជនទាំងឡាយចូរទះសំភោរ វាយស្គរធំ ផ្លុំស័ង្ខ ដេញតាក់ខេ ដេញពិណវៀល វាយមហោរធឹក វាយស្គរទងីដែង វាយស្គរមន្ទឹល ។

(៦០៨) សេនាដ៏ច្រើននោះ ជាកងទ័ពក្នុងដែនសិវិ លើកចេញទៅ មានជាលីកុមារជាមគ្គនាយក ចូលដើរសំដៅទៅកាន់វង្កបព៌ត ។

កោញ្ចំ នទតិ មាតង្គោ កុញ្ជរោ សដ្ឋិហាយនោ
កច្ឆាយ ពន្ធមានាយ កោញ្ចំ នទតិ វារណោ ។
អាជានិយា ហសិយន្តិ នេមិឃោសោ អជាយថ
ឧតំ[១] រជោ អច្ឆាទេសិ ឧយ្យុត្តា សិវិវាហិនី ។
សា សេនា មហតី អាសិ ឧយ្យុត្តា ហារិហារិណី
ជាលិនា បក្កមាយេន វង្កំ បាយាសិ បព្វតំ ។
តេ បាវិសុំ ព្រហារញ្ញំ ពហុសាខំ មហោទកំ
បុប្ផរុក្ខេហិ សញ្ឆន្នំ ផលរុក្ខេហិ ចូភយំ ។
តត្ថ វិន្ទុស្សរា វគ្គូ នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា
កូជន្តមុបកូជន្តិ ឧតុសំបុប្ផិតេ ទុមេ ។
តេ គន្ត្វា ទីឃមទ្ធានំ អហោរត្តានមច្ចយេ
បទេសំ តំ ឧបាគញ្ឆុំ យត្ថ វេស្សន្តរោ អហុ ។

មហារាជបព្វំ នាម ។

(៦០៩) តេសំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ ភីតោ វេស្សន្តរោ អហុ
បព្វតំ អភិរូហិត្វា ភីតោ សេនំ ឧទិក្ខតិ ។

១ ម. អព្ភំ ។

ដំរីញីប្រុសមានអាយុ៦០ឆ្នាំ បន្លឺកញ្ឆាវ ដំរីកាលបើមានខ្សែផ្ចិតជាប់នៅហើយ ក៏បន្លឺកញ្ឆាវ ។ សេះអាជានេយ្យតាំងឡើងយ៉ាងស្រែកកញ្ចំរែង សំឡេងកង់រទេះខ្ទរកង់ ក៏កើតមានក្នុងកាលនោះ ធូលីក៏ហុយចាំងដូចពពក កងទ័ពក្នុងដែនសិវិបានលើកចេញទៅ ។ សេនាដ៏ច្រើននោះកាន់យករបស់ដែលគួរនាំយកទៅបាន លើកចេញទៅ មានជាលីកុមារជាមគ្គនាយក បានដើរសំដៅទៅកាន់វង្កតបព៌ត ។ កងទ័ពទាំងនោះ បានចូលទៅកាន់ព្រៃធំ មានមែកឈើច្រើន មានទឹកច្រើន ដេរដាសដោយឈើមានផ្កា និងឈើមានផ្លែទាំងសងខាងផ្លូវ ។ ពួកសត្វស្លាបដ៏ច្រើនក្នុងព្រៃធំនោះ មានសំឡេងល្អ មានសំឡេងពីរោះ មានពណ៌ផ្សេង ៗ ស្រែកហៅសត្វស្លាប ដែលកំពុងស្រែក លើដើមឈើដែលផ្កាតាមរដូវ ។ កងទ័ពទាំងនោះ ទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល កន្លងកាលអំណើះទៅនៃថ្ងៃនិងយប់ បានចូលទៅដល់ប្រទេស ដែលព្រះបាទវេស្សន្តរទ្រង់គង់នៅ ។

ចប់ មហារាជបព្វៈ ។

(៦០៩) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទវេស្សន្តរ ទ្រង់ឮសំឡេងគឹកកងនៃកងទ័ពទាំងនោះហើយ គឺភិតភ័យ ទ្រង់ឡើងទៅលើភ្នំ ហើយទ្រង់ទតមើល ពួកសេនា ទាំងភិតភ័យ មានបន្ទូលថា

ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ និគ្ឃោសោ យាទិសោ វនេ
អាជានិយា ហសិយន្តិ ធជគ្គានិ ច ទិស្សរេ ។
ឥមេ នូន អរញ្ញម្ហិ មិគសង្ឃានិ លុទ្ទកា
វាគុរាហិ បរិក្ខិប្ប សោព្ភេ បាតេត្វា តាវទេ
វិក្កោសមានា តិព្វាហិ ហន្តិ នេសំ វរំ វរំ ។
តថា មយំ អទូសកា អរញ្ញេ អវរុទ្ធកា
អមិត្តហត្ថត្តគតា បស្ស ទុព្ពលឃាតកំ ។
(៦១០) អមិត្តា នប្បសហេយ្យុំ អគ្គីវ ឧទកណ្ណវេ
តទេវ ត្វំ វិចិន្តេហិ អបិ សោត្ថិ សិយា តវ ។
(៦១១) តតោ វេស្សន្តរោ រាជា និក្ខមិត្វាន បព្វតា
និសីទិ បណ្ណសាលាយំ ទឡ្ហំ កត្វាន មានសំ ។
(៦១២) និវត្តយិត្វាន រថំ វុដ្ឋាបេត្វាន សេនិយោ
ឯកំ អរញ្ញេ វិហរន្តំ បិតា បុត្តំ ឧបាគមិ ។

ម្នាលនាងមទ្រី នាងចូរពិចារណាមើល សំឡេងគឹកកង ក្នុងព្រៃយ៉ាងនេះ មានពួកសេះអាជានេយ្យស្រែកកញ្ជ្រៀវ ចុងទង់ជ័យក៏ប្រាកដ ។ ជនទាំងនេះ ដូចជាព្រានទាំងឡាយ ហ៊ុំព័ទ្ធម្រឹគ ក្នុងព្រៃដោយបណ្ដាញទាំងឡាយ ដេញទំលាក់ក្នុងរណ្ដៅ ហើយកាត់កាប់សំឡាប់ ពួកគេយកតែសាច់ល្អៗ នៃម្រឹគទាំងនោះ ដោយកាំបិតដ៏មុត ដោយពិត ។ ពួកយើងមិនមានទោស ត្រូវគេនិរទេសមកនៅក្នុងព្រៃ ដល់នូវសេចក្ដីវិនាសក្នុងកណ្ដាប់ដៃសត្រូវ ក៏ដូចជាម្រឹគយ៉ាងនោះដែរ នាងចូរមើលពួកសម្លាប់បុគ្គលខ្សោយ ។

(៦១០) (ព្រះនាងមទ្រី..) ពួកសត្រូវមិនអាចគ្របសង្កត់(ព្រះអង្គ)បានទេ ដូចជាភ្លើង មិនអាចគ្របសង្កត់ទឹកសមុទ្របាន សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះចិន្តាដល់ពាក្យ ដែលខ្ញុំទូលទៅហើយនោះឯង ទំនងជាសួស្ដីនឹងមានដល់ព្រះអង្គ ព្រោះហេតុតែពាក្យនេះ ។

(៦១១) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរ យាងចុះអំពីភ្នំ ទ្រង់ធ្វើព្រះហឫទ័យឲ្យមាំ ហើយគង់នៅក្នុងបណ្ណសាលា ។

(៦១២) ព្រះបិតាទ្រង់ឲ្យបញ្ឈប់រថ ទ្រង់ឲ្យពួកសេនាត្រៀមចាំ ហើយទ្រង់ស្ដេចចូលទៅជួបនឹងព្រះរាជបុត្រ ដែលគង់នៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯង ។

ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ ឯកំសោ បញ្ជលីកតោ
បរិកិណ្ណោ អមច្ចេហិ បុត្តំ សិញ្ចិតុមាគមិ ។
តត្ថទ្ទស កុមារំ សោ រម្មរូបំ សមាហិតំ
និសិន្នំ បណ្ណសាលាយំ ឈាយន្តំ អកុតោភយំ ។
(៤៦៣) តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ បិតរំ បុត្តគិទ្ធិនំ
វេស្សន្តរោ ច មទ្ទី ច បច្ចុគ្គន្ត្វា អវន្ទិសុំ ។
មទ្ទី ច សិរសា បាទេ សសុរស្សាភិវាទយិ
មទ្ទី អហញ្ហិ តេ ទេវ បាទេ វន្ទាមិ តេ ហ្នុសា[១]
តេសុ តត្ថ បលិសជ្ជ បាណិនា បរិមជ្ជថ ។
(៤៦៤) កច្ចិ វោ កុសលំ បុត្ត កច្ចិ បុត្ត អនាមយំ
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ កច្ចិ មូលផលា ពហូ ។
កច្ចិ ឌំសា មកសា ច អប្បមេវ សរីសបា
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតិ ។

១ ម. ឆ. ណ្ហុសា ។

លុះព្រះបិតាយាងចុះអំពី-កដំរី ហើយទ្រង់ធ្វើឧត្តរាសង្គៈឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលី មានពួកអាមាត្យហែហម បានចូលទៅដើម្បីអភិសេកបុត្រ ។ ព្រះអង្គបានទតឃើញកុមារមានរូបល្អឱ្យត្រេកអរ សម្រេចព្រះហឫទ័យ កំពុងត្រិះរិះ មិនមានភ័យអំពីទីណាមួយ ដែលគង់នៅក្នុងបណ្ណសាលានោះ ។

(៤៦៣) ព្រះបាទវេស្សន្តរនឹងព្រះនាងមទ្រី បានទតឃើញព្រះបិតានោះ មានសេចក្ដីជាប់ព្រះហឫទ័យ ក្នុងបុត្រ កំពុងយាងមក ក៏ក្រោកទៅទទួល ថ្វាយបង្គំ ។ ចំណែកព្រះនាងមទ្រី ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងពីររបស់ព្រះសស្សុរៈដោយព្រះសិរ (ហើយក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំឈ្មោះមទ្រី ជាសុណិសារបស់ព្រះអង្គ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងពីររបស់ព្រះអង្គ ព្រះបិតាទ្រង់ឱបរឹតផងទាំងពីរនោះ ហើយបាបោសអង្អែលដោយព្រះហស្ត ។

(៤៦៤) (ព្រះរាជា...) នែបុត្រ អ្នកទាំងពីរសុខសប្បាយទេឬ នែបុត្រ អ្នកទាំងពីរ មិនមានជម្ងឺផ្ដាត់ទេឬ អ្នកទាំងពីរ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរកស្រួលទេឬ មើមឈើនិងផ្លែឈើមានច្រើនឬទេ ។ ពួករបោមមូស ពស់ មានតិចទេឬ ក្នុងព្រៃដែលកុះករដោយម្រឹគយង់ឃ្នង មិនមានការបៀតបៀនទេឬ ។

(៦០៥) អត្ថិ នោ ជីវិកា ទេវ សា ច យាទិសកីទិសា
កសិរា ជីវិកា ហោម ឧញ្ឆាចរិយាយ ជីវិតំ ។
អនិទ្ធិនំ មហារាជ ទមេត្យស្សំវ សារថិ
ត្យម្ហា អនិទ្ធិកា ទន្តា អសមិទ្ធិ ទមេតិ នោ ។
អបិ នោ កិសានិ មំសានិ បិតុ មាតុ អទស្សនា
អវរុទ្ធានំ មហារាជ អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ ។

(៦០៦) យេបិ តេ សិវិសេដ្ឋស្ស ទាយាទបត្តមានសា
ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ ព្រាហ្មណស្ស វសានុគា
អច្ចាយិកស្ស លុទ្ទស្ស យោ នេ គាវោវ សុម្ភតិ ។
តេ រាជបុត្តិយា បុត្តេ យទិ ជានាថ សំសថ
បរិយាបុណាថ នោ ខិប្បំ សប្បទដ្ឋំវ មាណវំ ។

(៦០៧) ឧភេ[១] កុមារា និក្ខន្តា ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ
ព្រាហ្មណស្ស ធនំ ទត្វា បុត្ត មា ភាយិ អស្សស ។

---

១ ម. ឧភោ ។

(៦០៥) (ព្រះមហាសត្វ...) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ការរស់នៅរបស់យើងខ្ញុំ ជាការរស់នៅផ្តួសផ្តាស យើងខ្ញុំជាអ្នករស់នៅ ត្រេចត្រួស ព្រោះការរស់នៅដោយការស្វែងរក (ផលាផល) ។ បពិត្រមហារាជ (សេចក្តីទុក្ខទោស)រមែងទូន្មាន (បុរសកំសត់) ដូចជានាយសារថីទូន្មានសេះ យើងខ្ញុំទាំងនោះ ជាបុគ្គលមានសេចក្តីទុក្ខទោសទូន្មានហើយ សេចក្តីទុក្ខទោសរមែងទូន្មានយើងខ្ញុំ ។ បពិត្រមហារាជ យើងខ្ញុំត្រូវគេនិរទេសហើយ មានសេចក្តីរស់នៅជាទុក្ខក្នុងសោកក្នុងព្រៃ ទាំងសាច់ឈាមទៀតសោតក៏ស្គាំងស្គម ព្រោះមិនបានឃើញព្រះមាតាបិតា ។

(៦០៦) កុមារទាំងពីរ គឺជាលីនិងកណ្ហាជិនា ដែលជាទាយាទ (ព្រះរាជទ្រព្យ) របស់ព្រះអង្គ ជាបុគ្គលប្រសើរបំផុតក្នុងដែនសិវី មានបំណងមិនទាន់បានសម្រេចនៅឡើយ លុះតែណាព្រាហ្មណ៍ ជាបុគ្គលឃ្លានតែនឹងលើសលប់ វាយកុមារទាំងពីរនោះ ដូចជាគេវាយហ្វូងគោ ។ បើព្រះអង្គជ្រាបបុត្រទាំងពីររបស់រាជបុត្រី សូមប្រាប់ដល់យើងខ្ញុំឲ្យឆាប់ ដូចជា (គ្រូពេទ្យដែលព្យាបាល) នូវមាណព ត្រូវពស់ចឹក ។

(៦០៧) (ព្រះរាជា...) កុមារទាំងពីរ គឺជាលីនិងកណ្ហាជិនាទាំងពីរ ចេញផុត ព្រោះប្រគល់ទ្រព្យឲ្យដល់ព្រាហ្មណ៍ លោះមកហើយ ចៅកុំភ័យឡើយ ចូរស្រួលចិត្តចុះ ។

(៦៥៨) កច្ចិ នុ តាត កុសលំ កច្ចិ តាត អនាមយំ

កច្ចិ នុ តាត មេ មាតុ ចក្ខុ ន បរិហាយតិ ។

(៦៥៩) កុសលញ្ចេវ មេ បុត្ត អថោ បុត្ត អនាមយំ

អថោ ច បុត្ត តេ មាតុ ចក្ខុ ន បរិហាយតិ ។

(៦៦០) កច្ចិ អរោគំ យោគ្គន្តេ កច្ចិ វហតិ វាហនំ

កច្ចិ ផីតោ ជនបទោ កច្ចិ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតិ ។

(៦៦១) អថោ អរោគំ យោគ្គម្មេ អថោ វហតិ វាហនំ

អថោ ផីតោ ជនបទោ អថោ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតិ ។

(៦៦២) ឥច្ចេវំ មន្តយន្តានំ មាតា នេសំ អទិស្សថ

រាជបុត្តី គិរិទ្វារេ បត្តិកា អនុបាហនា ។

តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ មាតរំ បុត្តគិទ្ធិនិំ

វេស្សន្តរោ ច មទ្ទី ច បច្ចុគ្គន្ត្វា អវន្ទិសុំ ។

មទ្ទី ច សិរសា បាទេ សស្សុយា អភិវាទយិ

មទ្ទី អហញ្ហិ តេ អយ្យេ បាទេ វន្ទាមិ តេ ហុសា[១] ។

[១] ម. តេ សុណ្ហា ។

(៦៥៨) (ព្រះមហាសត្វ...) បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គសុខសប្បាយទេឬ បពិត្រព្រះបិតា ព្រះអង្គមិនមានរោគាពាធទេឬ បពិត្រព្រះបិតា ព្រះនេត្រ របស់ព្រះមាតានៃខ្ញុំព្រះអង្គ មិនទាន់ងងឹតទេឬ ។

(៦៥៩) (ព្រះរាជា...) នែបុត្រ យើងសុខសប្បាយទេ នែបុត្រ យើងមិនមានជម្ងឺផងក៏ទេ នែបុត្រ ចក្ខុមាតារបស់ឯង មិនទាន់ងងឹតទេ ។

(៦៦០) (ព្រះមហាសត្វ...) យានរបស់ព្រះអង្គមិនទាន់ចាស់ទេឬ ពាហនៈ រមែងនាំទៅបានទេឬ ជនបទសម្បូរណ៍ទេឬ ភ្លៀងមិនដាច់ទេឬ ។

(៦៦១) (ព្រះរាជា...) យានរបស់យើងមិនទាន់ចាស់ទេ ទាំងពាហនៈក៏នាំទៅបាន ជនបទក៏សម្បូរ ទាំងភ្លៀងក៏មិនដាច់ទេ ។

(៦៦២) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កាលដែលក្សត្រិយ៍ទាំងពីរអង្គ កំពុងពិគ្រោះគ្នា យ៉ាងនេះឯង ព្រះនាងផុស្សតី ជាព្រះមាតា ស្ដេចមកដោយព្រះបាទ ឥតមានសុពណ៌បាទ ប្រាកដដល់ក្សត្រិយ៍ទាំងនោះទៀបទ្វារភ្នំ ។ ឯព្រះបាទវេស្សន្តរ នឹងព្រះនាងមទ្រី បានឃើញព្រះមាតានោះ ដែលមានព្រះហឫទ័យជាប់ក្នុងបុត្រ កំពុងយាងមក ក៏ក្រោកទទួល ហើយថ្វាយបង្គំ ។ ចំណែកនាងព្រះនាងមទ្រី ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមាតាក្មេកដោយព្រះសិរ្ស (ហើយក្រាបបង្គំទូលថា) បពិត្រព្រះម្ចាស់ ខ្ញុំម្ចាស់ឈ្មោះនាងមទ្រី ជាព្រះសុណិសារបស់ព្រះអង្គ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់ព្រះម៉ែ ។

(៦៦៣) មទ្ទិញ្ច បុត្តកា ទិស្វា ទូរតោ សោត្ថិមាគតា
កម្បន្តា អភិធាវឹសុ វច្ឆា ពាលាវ មាតរំ ។
មទ្ទី ច បុត្តកេ ទិស្វា ទូរតោ សោត្ថិមាគតេ
វារុណីវ បវេធេន្តី ថនធារាភិសិញ្ចថ ។

(៦៦៤) សមាគតានំ ញាតីនំ មហាឃោសោ អជាយថ
បព្វតា សមនាទឹសុ[១] មហី អកម្បិតា អហុ ។
វុដ្ឋិធារំ បវត្តេន្តោ ទេវោ បាវស្សិ តាវទេ
អថ វេស្សន្តរោ រាជា ញាតីហិ សមគច្ឆថ ។
នត្តារោ សុណិសា បុត្តោ រាជា ទេវី ច ឯកតោ
យទា សមាគតា អាសុំ តទាសិ លោមហំសនំ ។
បញ្ជលិកា តស្ស យាចន្តិ រោទន្តា ភេរវំ រវេ
វេស្សន្តរញ្ច មទ្ទិញ្ច សព្វេ រដ្ឋា សមាគតា
ត្វំ នោសិ ឥស្សរោ រាជា រជ្ជំ ការេថ នោ ឧភោ ។

ឆក្ខត្តិយបព្វំ នាម ។

១ ឱ. សុនាទិំសុ ។

(៦៦៣) ចំណែកខាងព្រះរាជបុត្រទាំងពីរ ដែលមកអំពីចម្ងាយដោយសួស្តី បានឃើញព្រះនាងមទ្រីហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះកន្សែងស្អួលកាក់ទាំងភ្ញាស្ទុះចូលទៅរក ដូចកូនគោតូច ស្ទុះទៅរកមេ ។ ឯព្រះនាងមទ្រី បានឃើញបុត្រទាំងពីរ ដែលមកពីចម្ងាយដោយសួស្តី ក៏ញាប់ញ័រដូចជាស្រីមមក់ ទាំងទឹកក្បៀកហូរចេញមក ។

(៦៦៤) កាលពួកព្រះញាតិជួបជុំគ្នាហើយ សំឡេងគឹកកងខ្លាំង ក៏កើតឡើង ភ្នំទាំងឡាយក៏បន្លឺឡើង ផ្ទាំងផែនធរណី ក៏កក្រើកញាប់ញ័រ ។ ភ្លៀងក៏ធ្លាក់ជាធារទឹកធ្លាក់ក្នុងខណៈនោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរ ក៏បានជួបនឹងញាតិទាំងឡាយក្នុងខណៈនោះ ។ ព្រះនត្តាទាំងពីរ ព្រះសុណិសា ព្រះរាជបុត្រ ព្រះរាជាពីនិងព្រះទេវី បានជួបក្នុងទីជាមួយគ្នាក្នុងកាលណា សេចក្ដីព្រឺព្រួចរោមក៏មានក្នុងកាលនោះ ពួកអ្នកនគរទាំងអស់ បានផ្គងអញ្ជលី ចំពោះព្រះបាទវេស្សន្តរនោះ ទាំងគ្នាយំក្នុងទីព្រៃ មុខគួរឲ្យស្ញប់ស្ញែង ទូលអង្វរថា ។ ពួកប្រជាទាំងអស់ជួបជុំគ្នា (បានពោល) នឹងព្រះបាទវេស្សន្តរផង នឹងព្រះនាងមទ្រីផងថា ព្រះអង្គជាព្រះរាជាជាឥស្សរៈរបស់ពួកយើង សូមព្រះអង្គទាំងពីរព្រះអង្គរបស់ពួកយើងសោយរាជសម្បត្តិ ។

ចប់ ឆក្ខត្តិយបព្វៈ ។

(៦៦៤) ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តំ រដ្ឋា បព្វាជយិត្ថ មំ
អញ្ញ ជានបទា ចេវ នេគមា ច សមាគតា ។

(៦៦៥) ទុក្កដញ្ច ហិ នោ បុត្ត ភូនហច្ចំ កតំ មយា
យោហំ សិវីនំ វចនា បព្វាជេសិំ អទូសកំ ។

(៦៦៦) យេន កេនចិ វណ្ណេន បិតុ ទុក្ខំ ឧទព្វហេ
មាតុយា ភគិនិយាបិ អបិ បាណេហិ អត្តនោ ។
(ន្ហានកាលោ មហារាជ រជោជល្លំ បវាហយ) ។

(៦៦៧) តតោ វេស្សន្តរោ រាជា រជោជល្លំ បវាហយិ
រជោជល្លំ បវាហេត្វា សង្ខវណ្ណំ អធារយិ ។

(៦៦៨) សីសន្ហាតោ សុចិវត្ថោ សព្វាភរណភូសិតោ
បច្ចយំ នាគមារុយ្ហ ខគ្គំ ពន្ធិ បរន្តបំ ។
តតោ សដ្ឋិ សហស្សានិ យោធិនោ ចារុទស្សនា
សហជាតា បរិកិរិំសុ នន្ទយន្តា រថេសភំ ។

(៦៦៤) (ព្រះមហាសត្វ...) ព្រះអង្គនឹងពួកអ្នកជនបទ អ្នកនិគម បាន ព្រមព្រៀងគ្នានិរទេសខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលកំពុងសោយរាជ្យ តាមធម៌ ចាកដែនហើយ ។

(៦៦៥) (ព្រះរាជា...) ម្នាលបុត្រ(នេះ)ពិតជាកំហុសរបស់យើង យើង បានធ្វើអំពើដ៏បំផ្លិចបំផ្លាញសេចក្ដីចំរើន បាននិរទេសបុត្រដែលមិនមាន កំហុស ព្រោះតាមពាក្យពួកអ្នកសិវិរដ្ឋ ។

(៦៦៦) (កូន)គួរដោះទុក្ខរបស់បិតាមាតា ឬរបស់បងប្អូនស្រី ដោយ ហេតុណាមួយ សូម្បីដោយជីវិតរបស់ខ្លួន ។ (ពួកអាមាត្យ បានពោលថា បពិត្រមហារាជ កាលនេះជាកាលគួរស្រង់ទឹក សូម ទ្រង់ផុសជម្រះព្រះរជោជលៈ) ។

(៦៦៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) គ្រានោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរក៏ផុសជម្រះក្អែល លុះផុសជម្រះក្អែលហើយ បានទ្រទ្រង់ព្រះពស្ត្រមានពណ៌ដូចស័ង្ខ ។

(៦៦៨) ព្រះបាទវេស្សន្តរ ទ្រង់កក់ព្រះសិរ្ស មានព្រះពស្ត្រដ៏ស្អាត ស្អិត ស្អាងដោយអាភរណៈគ្រប់យ៉ាង ទ្រង់សៀតព្រះខាន់ដែលនាំកំដៅ សត្រូវ ហើយទ្រង់ឡើងគង់លើដំរីប្រសើរ ឈ្មោះបច្ច័យ ។ កាលនោះ ពួកទាហាន ៦០.០០០នាក់ កើតក្នុងថ្ងៃជាមួយគ្នា គួរ រមិលមើល ញ៉ាំងព្រះរាជាជាធំក្នុងរថឲ្យរីករាយ ហោមរោម ។

តតោ មទ្ទិំ ន្ហាបេសុំ សិវិកញ្ញា សមាគតា
វេស្សន្តរោ ច បាលេតុ ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ
អថោបិ តំ មហារាជា សញ្ជយោ អភិរក្ខតុ ។

(៦៣០) ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា បុព្វេ កិលេសមត្តនោ[1]
អានន្ទិយំ អចារិសុំ រមណីយេ គិរិព្វជេ ។
ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា បុព្វេ កិលេសមត្តនោ
អានន្ទិចិត្តា សុមនា បុត្តេ សង្គម្ម លក្ខណា ។
ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា បុព្វេ កិលេសមត្តនោ
អានន្ទិចិត្តា បតីតា សហ បុត្តេហិ លក្ខណា ។

(៦៣១) ឯកភត្តា បុរេ អាសី និច្ចំ ថណ្ឌិលសាយិនី
ឥតិ មេតំ វតំ អាសិ តុម្ហំ កាមា ហិ បុត្តកា

១ ឱ. បុព្វេ សង្ក្លេសមត្តនោ ។

កាលនោះពួកកញ្ញារបស់ព្រះបាទសិវី បានជួបជុំគ្នា ហើយញុំាងព្រះនាងមទ្រីឲ្យស្រង់ទឹក (ហើយពោលថា) សូមព្រះបាទវេស្សន្តរ នឹងជាលីកណ្ហាជិនាទាំងពីរ បីបាច់ថែរក្សាព្រះនាង ទាំងមហារាជព្រះនាមសញ្ជ័យ ក៏សូមឲ្យថែរក្សាព្រះនាងផង ។

(៦៣០) ព្រះបាទវេស្សន្តរនឹងព្រះនាងមទ្រី បាននូវទីពឹងនេះ (បានដំកល់ក្នុងសម្បត្តិ ហើយនឹករឭក) នូវសេចក្តីសៅហ្មងរបស់ព្រះអង្គ (ដែលទ្រង់ធ្លាប់នៅក្នុងព្រៃពីដើម) ក៏ទ្រង់ឲ្យទូងអានន្ទភេរីត្រាច់ទៅទៀបភ្នំគ្រិក ដែលគួរជាទីរីករាយ ។ ព្រះនាងមទ្រីបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈ បានទីពឹងនេះហើយ (ក៏នឹករឭក) នូវសេចក្តីសៅហ្មងរបស់ព្រះនាង ដែលធ្លាប់នៅក្នុងព្រៃពីដើម បានជួបនឹងបុត្រទាំងពីរ ហើយក៏ត្រេកអររីករាយ ។ ព្រះនាងមទ្រីបរិបូណ៌ដោយលក្ខណៈ បានទីពឹងនេះហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យនឹករឭកសេចក្តីសៅហ្មងរបស់ព្រះនាង ដែលធ្លាប់នៅក្នុងព្រៃពីដើម មានចិត្តត្រេកអររីករាយជាមួយនឹងបុត្រទាំងពីរ ។

(៦៣១) (ព្រះនាងមទ្រី...) នែបុត្រទាំងពីរ កាលពីដើម មាតាជាអ្នកបរិភោគភត្តតែមួយពេល ដេកផ្ទាល់នឹងផែនដីជានិច្ច នេះជាវត្តរបស់មាតាផ្ទួនៗ ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាចង់ (ជួប) នឹងឯងទាំងពីរ

តំ មេ វតំ សមិទ្ធជ្ជ   តុម្ហេ សទ្ធម្ម បុត្តកា

មាតុជំបិ តំ ជាលេតុ   បិតុជំបិ ច បុត្តកា

អជាបិ តំ ឧបាហជា   សញ្ញយោ អភិវន្ទតុ ។

យង្កិញ្ចិតំ កតំ បុញ្ញំ   មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ

សព្វេន តេន កុសលេន   អជរោ អមរោ ភវ ។

(៤៣៦) កប្បាសិកញ្ច កោសេយ្យំ ខោមកោទុម្ពរានិ ច

សស្សុ សុណ្ហាយ ទាហេសិ   យេហំ ឧទ្ធិ អសោកជំ ។

ឥតោ ទោមញ្ច កាយូរំ   គីវេយ្យំ រតនាមយំ

សស្សុ សុណ្ហាយ ទាហេសិ   យេហំ ឧទ្ធិ អសោកជំ ។

ឥតោ ទោមញ្ច(១) កាយូរំ   អង្គទំ មណិមេខលំ

សស្សុ សុណ្ហាយ ទាហេសិ   យេហំ ឧទ្ធិ អសោកជំ ។

ឧណ្ណតំ មុខផុល្លញ្ច   នានារត្តេ ច មាណិយេ

សស្សុ សុណ្ហាយ ទាហេសិ   យេហំ ឧទ្ធិ អសោកជំ ។

១ ឱ. ហេមញ្ច ។

ម្នាលបុត្រទាំងពីរ វត្តនោះ សម្រេចដល់មាតា ក្នុងថ្ងៃនេះហើយ ព្រោះបានជួបនឹងបុត្រទាំងពីរ ម្នាលបុត្រទាំងពីរ សូមឲ្យបុណ្យ ដែលកើតអំពីមាតា នឹងកើតអំពីបិតារក្សាបា ទាំងឧបាកជ ព្រះនាមសញ្ជ័យ ក៏សូមឲ្យរក្សាបា ។ បុណ្យណាមួយ ដែលមាតាក្តី បិតាក្តី របស់បាបានធ្វើហើយ ដោយកុសលទាំងអស់នោះ សូមបា កុំចាស់ កុំស្លាប់ឡើយ ។

(៤៣៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះសស្សូ បានបញ្ជូនកប្បាសិកពស្ត្រ កោសេយ្យពស្ត្រ ខោមពស្ត្រ នឹងកោទុម្ពរពស្ត្រ ទៅថ្វាយព្រះសុណ្ហា ដែលជាសំពត់ សម្រាប់ស្លៀកព្រះនាងមទ្រី ។ លំដាប់តមក ព្រះសស្សូបានបញ្ជូនគ្រឿងប្រដាប់ព្រះសុវត្ត ជាវិការៈនៃមាស នឹងគ្រឿងប្រដាប់ព្រះសុវត្ត ជាវិការៈនៃកែវ ទៅថ្វាយព្រះសុណ្ហា ដែលជាគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់លំអរបស់ព្រះនាងមទ្រី ។ លំដាប់តមកទៀត ព្រះសស្សូបានបញ្ជូនគ្រឿងប្រដាប់ព្រះសុវត្ត ជាវិការៈនៃមាស នឹងកង្កែនឹងខ្សែក្រវាត់ ជាវិការៈនៃកែវមណី ទៅថ្វាយព្រះសុណ្ហាដែលជាគ្រឿងប្រដាប់លំអរបស់ព្រះនាងមទ្រី ។ ព្រះសស្សូបានបញ្ជូនគ្រឿងប្រដាប់ខណាដៈ ជាគ្រឿងប្រដាប់ សម្រាប់ព្រះភក្រ្តមានពណ៌ផ្សេងៗ ដែលជាវិការៈនៃកែវមណី ទៅថ្វាយព្រះសុណ្ហា ដែលជាគ្រឿងប្រដាប់លំអ របស់ព្រះនាងមទ្រី ។

ឧគ្គត្ថនំ គិង្គមកំ   មេខលំ បដិបាទកំ
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ យេហិ មទ្ទី អសោភថ ។
សុត្តញ្ច សុត្តវជ្ជញ្ច   ឧបនិទ្ធាយ សេយ្យសិ
អសោភថ រាជបុត្តី   ទេវកញ្ញាវ នន្ទនេ ។
សីសណ្ហាតា សុចិវត្ថា   សព្វាលង្ការភូសិតា
អសោភថ រាជបុត្តី   តាវតិំសេវ អច្ឆរា ។
កទលីវ វាតច្ឆុបិតា   ជាតា ចិត្តលតាវនេ
ទន្តាវរណសម្បន្នា   រាជបុត្តី អសោភថ ។
សកុណី មានុសិនីវ   ជាតា ចិត្តបត្តា បតី
និគ្រោធបក្កពិម្ពោដ្ឋី   រាជបុត្តី អសោភថ ។
(៤៣៣) តស្សា ច នាគមានេសុំ   នាតិវុឌ្ឍំ កុញ្ជរំ
សត្តិក្ខមំ សរក្ខមំ   ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ ។
សា មទ្ទី នាគមារុហិ   នាតិវុឌ្ឍំ កុញ្ជរំ
សត្តិក្ខមំ សរក្ខមំ   ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ ។

ព្រះសស្សូបានបញ្ជូន នូវគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ព្រះស្ដន និងគ្រឿងប្រដាប់ស្មា និងខ្សែក្រវាត់ ករជើង ទៅថ្វាយព្រះសុណ្ហា ដែលជាគ្រឿងប្រដាប់លំអព្រះមទ្រី ។ ព្រះរាជបុត្រីជាស្ត្រីប្រសើរ បានគយគន់មើលគ្រឿងប្រដាប់ធ្វើដោយសំពត់ និងគ្រឿងប្រដាប់វៀរចាកសំពត់ ដ៏ល្អក្រៃពេកហាក់ដូចទេវកញ្ញាក្នុងនន្ទនវ័ន ។ ព្រះរាជបុត្រី កក់ព្រះសិរ្ស មានព្រះពស្ត្រស្អាត ស្អិតស្អាងដោយអាភរណៈគ្រប់យ៉ាង ដ៏ល្អក្រៃពេក ហាក់ដូចស្ត្រីអប្សរក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ។ ព្រះរាជបុត្រីមានពណ៌ដោយរបៀបនៃចិត្តលតាវ័ន ល្អក្រៃពេក ហាក់ដូចដើមចេក ដែលកើតក្នុងចិត្តលតាវ័ន ត្រូវខ្យល់បក់រង្គោះហើយ ។ ព្រះរាជបុត្រី មានបបូរមាត់ដូចផ្លែជ្រៃទុំ និងផ្លែល្វាទុំ ល្អក្រៃពេក ហាក់ដូចបក្សី មានសរីរៈសព្វគ្រប់ ដូចជាសរីរៈនៃមនុស្ស មានស្លាបដ៏វិចិត្រ (ហើរទៅកាន់អាកាស) ។

(៤៣៣) ពួកអាមាត្យនាំដំរីដ៏ប្រសើរ មិនចាស់ពេក អត់ទ្រាំលំពែងបាន អត់ទ្រាំកូនសរបាន មានភ្លុក-ដ៏ខ្ទាំ អាចតស៊ូរាំងសត្រូវបាន មកថ្វាយព្រះនាងមទ្រីនោះ ។ ព្រះនាងមទ្រីនោះឡើងកាន់ដំរីដ៏ប្រសើរ មិនចាស់ពេក អត់ទ្រាំលំពែងបាន អត់ទ្រាំកូនសរបាន មានភ្លុក-ដ៏ខ្ទាំ អាចតស៊ូរាំងសត្រូវបាន ។

(៦៣៦) សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ មិគា អហុ

វេស្សន្តរស្ស តេជេន នាញ្ញមញ្ញំ វិហេឋយុំ ។

សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុ

វេស្សន្តរស្ស តេជេន នាញ្ញមញ្ញំ វិហេឋយុំ ។

សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ មិគា អហុ

ឯកជ្ឈំ សន្និបាតិំសុ

វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុ

ឯកជ្ឈំ សន្និបាតិំសុ

វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ មិគា អហុ

នាស្សុ មញ្ជូនិ កូជិំសុ

វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

សព្វត្ថ តំ អរញ្ញម្ហិ យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុ

នាស្សុ មញ្ជូនិ កូជិំសុ

វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

(៦៣៦) ពួកម្រឹគតាំងពីប៉ុន្មាន ដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ មិនបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា ដោយតេជះនៃព្រះបាទវេស្សន្តរ ។ ពួកបក្សីតាំងពីប៉ុន្មាន ដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ មិនបៀតបៀនគ្នានឹងគ្នា ដោយតេជះនៃព្រះបាទវេស្សន្តរ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងដែនពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកម្រឹគតាំងពីប៉ុន្មានដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ បានមកប្រជុំក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងដែនពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកបក្សីតាំងពីប៉ុន្មាន ដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ បានមកប្រជុំក្នុងទីជាមួយគ្នា ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងដែនពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកម្រឹគតាំងពីប៉ុន្មាន ដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ លែងស្រែកសំឡេងពីរោះ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងដែនពួកអ្នកសិវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកបក្សីតាំងពីប៉ុន្មាន ដែលមាននៅក្នុងព្រៃតាំងអស់នុ៎ះ លែងស្រែកសំឡេងពីរោះ ។

[៤៣៨] បដិយត្តា កជមក្កា វិចិត្តា មុញ្ជសន្ថតា
វសិ វេស្សន្តរោ រាជា យត្ថ យាតិ ជេតុត្តរំ ។
តតោ សដ្ឋី សហស្សានិ យោធិនោ ចារុទស្សនា
សមន្តា បរិកិរឹសុ
វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
ឱរោធា ច កុមារា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
សមន្តា បរិកិរឹសុ
វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
សមន្តា បរិកិរឹសុ
វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
សមាគតា ជានបទា នេគមា ច សមាគតា
សមន្តា បរិកិរឹសុ
វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។
ករោដិយា ចម្មធរា ឥល្លីហត្ថា សុវម្មិនោ
បុរតោ បដិបជ្ជឹសុ
វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

(៤៣៨) ពួកអាមាត្យបានរៀបចំកជមាត់ ឲ្យរលោងល្អស្អាត ត្រៀមត្រា ហើយស្អាត ក៏នាំពីទីដែលព្រះបាទវេស្សន្តរទ្រង់គង់នៅ ហៅថា ក្រុងជេតុត្តរ ។ លំដាប់នោះ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកយោធាចំនួន ៦០,០០០ ល្អមើល បានហែហមជុំវិញ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកស្រីស្នំផង ពួករាជកុមារផង ពួកអ្នកជំនួញផង ពួកព្រាហ្មណ៍ផង ហែហមជុំវិញ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង ហែហមជុំវិញ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកអ្នកជនបទ ក៏បានមកជួបជុំគ្នា ពួកអ្នកនិគម ក៏បានមកជួបជុំគ្នា ហែហមជុំវិញ ។ កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញុំាងពួកអ្នកសីវិរដ្ឋឲ្យចំរើន ទ្រង់យាងចេញ (អំពីក្រុង) ពួកទាហានពាក់មួក ទ្រទ្រង់ខែល កាន់ធ្នូ ចងគ្រឿងក្រោះដ៏ល្អ ដើរហែពីមុខ ។

(៤៣៦) តេ បាវិសុំ បុរំ រម្មំ មហាបាការតោរណំ

ឧបេតំ អន្នបានេហិ នច្ចគីតេហិ ចូភយំ ។

វិត្តា ជានបទា អាសុំ ឃោសា ច សមាគតា

អនុប្បត្តេ កុមារម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

ចេលុក្ខេបោ បវត្តិត្ថ អាគតេ ធនទាយកេ

នន្ទិប្បវេសិ នគរេ ពន្ធនា មោក្ខោ អឃោសថ ។

(៤៣៧) ជាតរូបមយំ វស្សំ ទេវោ បាវស្សិ តាវទេ

វេស្សន្តរេ បវិដ្ឋម្ហិ សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ ។

តតោ វេស្សន្តរោ រាជា ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ

កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជថាតិ ។

នគរកណ្ឌំ តេរស ។

មហាវេស្សន្តរជាតកំ ទសមំ ។

មហានិបាតំ និដ្ឋិតំ ។

---

(៤៣៦) ក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ បានយាងចូលទៅកាន់បុរី ជាក្រុងគួរឲ្យត្រេកអរ មានកំពែងនឹង[illegible]ក្រៅដ៏ច្រើន ប្រកបដោយគ្រឿងស៊ីនឹងគ្រឿងផឹក មានទាំងល្បែងពីរយ៉ាង គឺរាំនឹងច្រៀង ។ កាលរាជកុមារ ញ៉ាំងពួកក្សត្រិយ៍ក្រុងសិវីឲ្យចំរើន ស្ដេចមកដល់ ពួកអ្នកជនបទ នឹងពួកអ្នកនិគម បានមកជួបជុំគ្នា ត្រេកអរ ។ កាលព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ជាអ្នកប្រទានព្រះរាជទ្រព្យ ស្ដេចមកដល់ហើយ ពួកមហាជន ក៏នាំគ្នាលើកទង់ជ័យ ខ្ទង់ខ្ទារគ្រី ហើយចូលទៅក្រាបគាល់ ព្រះបាទវេស្សន្តរ ក៏ទ្រង់ឲ្យប្រកាសថា ដើម្បីឲ្យដោះលែងសព្វសត្វ ចាកចំណង ។

(៤៣៧) កាលព្រះបាទវេស្សន្តរ ញ៉ាំងពួកក្សត្រិយ៍ក្រុងសិវីឲ្យចំរើន ស្ដេចចូលមកដល់ សក្កទេវរាជដែលជាធំជាងទេព បានបង្អុរភ្លៀងជាវិការៈនៃមាស ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទវេស្សន្តរជាក្សត្រិយ៍ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ទ្រង់ឲ្យទាន លុះបែកធ្លាយរាងកាយទៅ ក៏បានស្ដេចទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ទេវលោក ។

ចប់ នគរកណ្ឌ ។

ចប់ មហាវេស្សន្តរជាតក ទី ១០ ។

ចប់ មហានិបាត ។